M. TVLLII
CICERONIS
OPERA
QVAE SVPERSVNT
OMNIA
SECVNDVM OPTIMAS NOVISSIMASQVE
EDITIONES.

VOL. VICESIMUM.

MANNHEMII,
Cura & Sumptibus Societatis litteratae
MDCCLXXXVII.

M. TULLII CICERONIS
L A E L I U S
SIVE
DE AMICITIA DIALOGUS
AD
T. POMPONIUM ATTICUM.

QUINTUS Mucius augur multa narrare de I
C. Lælio, ſocero ſuo, memoriter & jucunde 1
ſolebat, nec dubitare, illum in omni ſermone appellare ſapientem. Ego autem a patre ita eram deductus ad Scævolam, ſumta virili toga, ut, quoad poſſem, & liceret, a ſenis latere nunquam diſcederem. Itaque multa ab eo prudenter diſputata, multa etiam breviter & commode dicta, memoriæ mandabam; fierique ſtudebam ejus prudentia doctior. Quo mortuo, me ad pontificem Scævolam contuli; quem unum noſtræ civitatis & ingenio, & juſtitia præſtantiſſimum audeo dicere. Sed
de hoc alias: nunc redeo ad augurem. Cum 2
ſæpe multa, tum memini domi in hemicyclio ſedentem, ut ſolebat, cum & ego eſſem una, & pauci admodum familiares, in eum ſermonem illum incidere, qui tum fere omnibus

erat in ore. Meminiſti enim profecto, Attice, & eo magis, quod P. Sulpicio utebare multum, (cum is tribunus plebis capitali odio a Q. Pompejo, qui tum erat conſul, diſſideret, quocum conjunctiſſime & amantiſſime vixerat,) quanta hominum eſſet vel admiratio, vel
3 querela. Itaque tum Scævola, cum in eam ipſam mentionem incidiſſet, expoſuit nobis ſermonem Lælii de amicitia, habitum ab illo ſecum, & cum altero genero C. Fannio, M. F. paucis diebus poſt mortem Africani. Ejus diſputationis ſententias memoriæ mandavi; quas in hoc libro expoſui meo arbitratu. Quaſi enim ipſos induxi loquentes, ne *inquam*, & *inquit*, ſæpius interponeretur; atque ut, tanquam a præſentibus, coram haberi ſermo
4 videretur. Cum enim ſæpe mecum ageres, ut de amicitia ſcriberem aliquid, digna mihi res cum omnium cognitione, tum noſtra familiaritate, viſa eſt: itaque feci non invitus, ut prodeſſem multis tuo rogatu. Sed, ut in Catone Majore, qui eſt ſcriptus ad te de ſenectute, Catonem induxi ſenem diſputantem, quia nulla videbatur aptior perſona, quæ de illa ætate loqueretur, quam ejus, qui & diutiſſime ſenex fuiſſet, & in ipſa ſenectute præ ceteris floruiſſet: ſic, cum accepiſſemus a pa-

tribus, maxime memorabilem C. Lælii & P. Scipionis familiaritatem fuiſſe, idonea mihi Lælii perſona viſa eſt, quæ de amicitia ea ipſa diſſereret, quæ diſputata ab eo meminiſſet Scævola. Genus autem hoc ſermonum, poſitum in hominum veterum auctoritate, & eorum illuſtrium, plus, neſcio quo pacto, videtur habere gravitatis. Itaque ipſe mea legens, ſic afficior interdum, ut Catonem, non
me loqui exiſtimem. Sed ut tum ad ſenem ſe- 5
nex de ſenectute, ſic hoc libro ad amicum amiciſſimus de amicitia ſcripſi. Tum eſt Cato locutus, quo erat nemo fere ſenior temporibus illis, nemo prudentior: nunc Lælius, & ſapiens (ſic enim eſt habitus) & amicitiæ gloria excellens, de amicitia loquitur. Tu velim animum a me parumper avertas, Lælium loqui ipſum putes. C. Fannius & Q. Mucius ad ſocerum veniunt poſt mortem Africani: ab his ſermo oritur; reſpondet Lælius, cujus tota diſputatio eſt de amicitia, quam legens tu te ipſe cognoſces.

Fannius. Sunt iſta, Læli: nec enim me- 2
lior vir fuit Africano quisquam, nec clarior. 6
Sed exiſtimare debes, omnium oculos in te eſſe conjectos: unum te ſapientem & appellant & exiſtimant. Tribuebatur hoc modo M.

Catoni. Scimus L. Atilium apud patres no-
ſtros appellatum eſſe ſapientem; ſed uterque
alio quodam modo: Atilius, quia prudens eſ-
ſe in jure civili putabatur; Cato, quia mul-
tarum rerum uſum habebat, multaque ejus
& in ſenatu, & in foro vel proviſa pruden-
ter, vel acta conſtanter, vel reſponſa acute,
ferebantur; propterea quaſi cognomen jam
habebat in ſenectute ſapientis. Te autem alio
quodam modo, non ſolum natura & moribus,
verum etiam ſtudio & doctrina eſſe ſapientem;
nec ſicut vulgus, ſed ut eruditi ſolent appel-
lare ſapientem, qualem in tota Græcia ne-
minem: nam qui ſeptem appellantur, eos, qui
iſta ſubtilius quærunt, in numero ſapientium
7 non habent. Athenis unum accepimus, &
eum quidem etiam Apollinis oraculo ſapien-
tiſſimum judicatum. Hanc eſſe in te ſapien-
tiam exiſtimant, ut omnia tua in te poſita
ducas, humanosque caſus virtute inferiores
putes. Itaque ex me quærunt, credo item ex
te, Scævola, quonam pacto mortem Africani
feras; eoque magis, quod his proximis No-
nis, cum in hortos D. Bruti auguris, com-
mentandi cauſa, ut aſſolet, veniſſemus, tu non
affuiſti, qui diligentiſſime ſemper illum diem,
& illud munus ſolitus eſſes obire. *Scaevola*.

Quærunt quidem, C. Læli, multi, ut eſt a 8
Fannio dictum; ſed ego id reſpondeo, quod
animadverti, te dolorem, quem acceperis cum
ummi viri, tum amiciſſimi morte, ferre mo-
derate; nec potuiſſe non commoveri, nec
fuiſſe id humanitatis tuæ: quod autem his
Nonis in noſtro collegio non affuiſſes, vale-
tudinem cauſam, non mœſtitiam fuiſſe. *Lae-
lius.* Recte tu quidem, Scævola, & vere:
nec enim ab iſto officio, quod ſemper uſur-
pavi, cum valerem, abduci incommodo meo
debui; nec ullo caſu arbitror hoc conſtanti
homini poſſe contingere, ut ulla intermiſſio
fiat officii. Tu autem, Fanni, qui mihi tan- 9
tum tribui dicis, quantum ego nec agnoſco,
nec poſtulo, facis amice; ſed, ut mihi vide-
ris, non recte judicas de Catone: aut enim
nemo, quod quidem magis credo, aut, ſi quis-
quam, ille ſapiens fuit. Quomodo enim (ut
alia omittam) mortem filii tulit? memine-
ram Paullum, videram Gallum; ſed hi in pue-
ris; Cato in perfecto & ſpectato viro. Quam-
obrem cave Catoni anteponas, ne iſtum
quidem ipſum, quem Apollo, ut ais, ſapien-
tiſſimum judicavit: hujus enim facta, illius
dicta laudantur. De me autem (ut jam cum 3
utroque loquar) ſic habetote. Ego, ſi Scipio- 10

nis deſiderio me moveri negem, quam id recte faciam, viderint ſapientes; ſed certe mentiar. Moveor enim tali amico orbatus, qualis, ut arbitror, nemo unquam erit; &, ut confirmare poſſum, nemo certe fuit. Sed non egeo medicina: me ipſe conſolor, & maxime illo ſolatio, quod eo errore careo, quo amicorum deceſſu plerique angi ſolent: nihil enim mali accidiſſe Scipioni puto. Mihi accidit, ſi quid accidit: ſuis autem incommodis graviter angi, non amicum, ſed ſe ipſum amantis
11 eſt. Cum illo vero quis neget actum eſſe præclare? niſi enim, quod ille minime putabat, immortalitatem optare vellet, quid non eſt adeptus, quod homini fas eſſet optare? qui ſummam ſpem civium, quam de eo jam puero habuerant, continuo adoleſcens incredibili virtute ſuperavit: qui conſulatum petivit nunquam, factus eſt conſul bis; primum ante tempus; iterum ſibi, ſuo tempore, reipublicæ, pæne ſero: qui, duabus urbibus everſis, inimiciſſimis huic imperio, non modo præſentia, verum etiam futura bella delevit. Quid dicam de moribus faciliimis? de pietate in matrem? liberalitate in ſorores? bonitate in ſuos? juſtitia in omnes? hæc nota ſunt vobis: quam autem civitati carus fuerit, mœro-

re funeris indicatum eſt. Quid igitur hunc paucorum annorum acceſſio juvare potuiſſet? ſenectus enim quamvis non ſit gravis, ut memini Catonem anno ante quam mortuus eſt, mecum & cum Scipione diſſerere, tamen aufert eam viriditatem, in qua etiamnum erat Scipio. Quamobrem vita quidem talis fuit, 12
vel fortuna, vel gloria, ut nihil poſſet accedere: moriendi autem ſenſum celeritas abſtulit; quo de genere mortis difficile dictu eſt: quid homines ſuſpicentur, videtis. Hoc tamen vere licet dicere, P. Scipioni, ex multis diebus, quos in vita celeberrimos lætiſſimosque viderit, illum diem clariſſimum fuiſſe, cum, ſenatu dimiſſo, domum reductus ad veſperum eſt a patribus conſcriptis, a populi Romani ſociis & Latinis, pridie quam exceſſit e vita; ut ex tam alto dignitatis gradu ad ſuperos videatur potius, quam ad inferos perveniſſe. Neque enim aſſentior iis, qui hæc 13
nuper diſſerere cœperunt, cum corporibus ſimul animos interire, atque omnia morte deleri. Plus apud me antiquorum auctoritas 4
valet, vel noſtrorum majorum, qui mortuis tam religioſa jura tribuerunt; quod non feciſſent profecto, ſi nihil ad eos pertinere arbitrarentur: vel eorum, qui in hac terra fue-

runt, magnamque Græciam (quæ nunc qui-
dem deleta eſt, tum florebat) inſtitutis & præ-
ceptis ſuis erudierunt: vel ejus, qui Apolli-
nis oraculo ſapientiſſimus eſt judicatus; qui
non tum hoc, tum illud, ut in plerisque, ſed
idem dicebat ſemper, Animos hominum eſſe
divinos; iisque, cum e corpore exceſſiſſent,
reditum in cœlum patere, optimoque & ju-
14 ſtiſſimo cuique expeditiſſimum. Quod idem
Scipioni videbatur; qui quidem, quaſi præ-
ſagiret, perpaucis ante mortem diebus, cum
& Philus, & Manilius adeſſent, & alii plu-
res, tuque etiam, Scævola, mecum veniſſes,
triduum diſſeruit de republica; cujus diſpu-
tationis fuit extremum fere de immortalita-
te animorum; quæ ſe in quiete per viſum
ex Africano audiſſe dicebat. Id ſi ita eſt, ut
optimi cujusque animus in morte facillime
evolet, tanquam e cuſtodia vinculisque cor-
poris; cui cenſemus curſum ad deos facilio-
rem fuiſſe, quam Scipioni? quocirca, mœre-
re hoc ejus eventu, vereor, ne invidi magis,
quam amici ſit. Sin autem illa veriora, ut
idem interitus ſit animorum & corporum,
nec ullus ſenſus maneat; ut nihil boni eſt
in morte, ſic certe nihil mali: ſenſu enim amiſ-
ſo, fit idem, quaſi natus non eſſet omnino:

quem tamen eſſe natum & nos gaudemus, & hæc civitas, dum erit, lætabitur. Quamobrem 15
cum illo quidem (ut ſupra dixi) actum optime eſt; mecum incommodius; quem fuerat æquius, ut prius introieram, ſic prius exire de vita. Sed tamen recordatione noſtræ amicitiæ ſic fruor, ut beate vixiſſe videar, quia cum Scipione vixerim; quocum mihi conjuncta cura de re publica, & de privata fuit; quocum & domus, & militia communis; & id, in quo eſt omnis vis amicitiæ, voluntatum, ſtudiorum, ſententiarum ſumma conſenſio. Itaque non tam iſta me ſapientiæ, quam modo Fannius commemoravit, fama delectat, falſa præſertim, quam quod amicitiæ noſtræ memoriam ſpero ſempiternam fore; idque mihi eo magis eſt cordi, quod ex omnibus ſeculis vix tria, aut quatuor nominantur paria amicorum; quo in genere ſperare videor, Scipionis & Lælii amicitiam notam poſteritati fore. *Fannius.* Iſtud quidem, Læli, ita neceſ- 16
ſe eſt; ſed, quoniam amicitiæ mentionem feciſti, & ſumus otioſi, pergratum mihi feceris, (ſpero item Scævolæ,) ſi, quemadmodum ſoles, de ceteris rebus, cum ex te quærantur, ſic de amicitia diſputaris, quid ſentias, qualem exiſtimes, quæ præcepta des. *Scaevola.*

Mihi vero pergratum erit; atque, id ipſum
cum tecum agere conarer, Fannius antever-
tit: quamobrem utrique noſtrum gratum ad-
modum feceris, *Laelius*. Ego vero non gra-
17 varer, ſi mihi ipſe conſiderem: nam & præ-
clara res eſt, & ſumus, ut dixit Fannius, otio-
ſi. Sed quis ego ſum? aut quæ in me eſt fa-
cultas? doctorum eſt iſta conſuetudo, eaque
Græcorum, ut iis ponatur, de quo diſputent,
quamvis ſubito. Magnum opus eſt, egetque
exercitatione non parva. Quamobrem quæ
diſputari de amicitia poſſunt, ab eis cenſeo
petatis, qui iſta profitentur. Ego vos horta-
ri tantum poſſum, ut amicitiam omnibus re-
bus humanis anteponatis: nihil eſt enim tam
naturæ aptum, tam conveniens ad res vel
18 ſecundas, vel adverſas. Sed hoc primum ſen-
tio, niſi in bonis amicitiam eſſe non poſſe:
neque id ad vivum reſeco, ut illi, qui hæc
ſubtilius diſſerunt; fortaſſe vere, ſed ad com-
munem utilitatem parum: negant enim, quem-
quam virum bonum eſſe, niſi ſapientem. Sit
ita ſane. Sed eam ſapientiam interpretantur,
quam adhuc mortalis nemo eſt conſecutus.
Nos autem ea, quæ ſunt in uſu, vitaque com-
muni, non ea, quæ finguntur, aut optantur,
ſpectare debemus. Nunquam ego dicam, C.

Fabricium, M'. Curium, Ti. Coruncanium, quos ſapientes noſtri majores judicabant, ad iſtorum normam fuiſſe ſapientes. Quare ſibi habeant ſapientiæ nomen & invidioſum, & obſcurum; concedantque, ut hi boni viri fuerint. Ne id quidem facient; negabunt, id, niſi
ſapienti, poſſe concedi. Agamus igitur pingui 19
Minerva, ut ajunt. Qui ita ſe gerunt, ita vivunt, ut eorum probetur fides, integritas, liberalitas; nec ſit in illis ulla cupiditas, vel libido, vel audacia; ſintque magna conſtantia, ut ii fuerunt, modo quos nominavi: hos viros bonos, ut habiti ſunt, ſic etiam appellandos putemus; quia ſequantur (quantum homines poſſunt) naturam, optimam bene vivendi ducem. Sic enim mihi perſpicere videor, ita natos eſſe nos, ut inter omnes eſſet ſocietas quædam; major autem, ut quisque proxime accederet. Itaque cives, potiores, quam peregrini; & propinqui, quam alieni. Cum his enim amicitiam natura ipſa peperit; ſed ea non ſatis habet firmitatis: namque hoc præſtat amicitia propinquitati, quod ex propinquitate benevolentia tolli poteſt, ex amiticia non poteſt. Sublata enim benevolentia, amicitiæ nomen tollitur, propinquitatis
manet. Quanta autem vis amicitiæ ſit, ex 20

hoc intelligi maxime poteſt, quod ex infinita ſocietate generis humani, quam conciliavit ipſa natura, ita contracta res eſt, & adducta in anguſtum, ut omnis caritas aut inter duos,
6 aut inter paucos jungeretur. Eſt autem amicitia nihil aliud, niſi omnium divinarum humanarumque rerum, cum benevolentia & caritate, ſumma conſenſio: qua quidem haud ſcio, an, excepta ſapientia, nihil quidquam melius homini ſit a diis immortalibus datum. Divitias alii præponunt, bonam alii valetudinem, alii potentiam, alii honores, multi etiam voluptates. Beluarum hoc quidem extremum eſt; illa autem ſuperiora, caduca & incerta, poſita non tam in noſtris conſiliis, quam in fortunæ temeritate. Qui autem in virtute ſummum bonum ponunt, præclare illi quidem; ſed hæc ipſa virtus amicitiam & gignit, & continet; nec ſine virtute amicitia eſ-
8 ſe ullo pacto poteſt. Jam virtutem ex conſuetudine vitæ ſermonisque noſtri interpretemur; nec eam, ut quidam docti, verborum magnificentia metiamur; viroſque bonos eos, qui habentur, numeremus, Paullos, Catones, Gallos, Scipiones, Philos. His communis vita contenta eſt: eos autem omittamus, qui omnino nuſquam reperiuntur. Tales igitur in-

ter

ter viros amicitia tantas opportunitates ha-
bet, quantas vix queo dicere. Principio, *cui* 22
poteſt eſſe vita vitalis, ut ait Ennius, qui non
in amici mutua benevolentia conquieſcat?
Quid dulcius, quam habere, quicum omnia
audeas ſic loqui, ut tecum? Quis eſſet tan-
tus fructus in proſperis rebus, niſi haberes,
qui illis æque, ac tu ipſe, gauderet? Adver-
ſas vero ferre difficile eſſet ſine eo, qui illas
gravius etiam, quam tu, ferret. Denique ce-
teræ res, quæ expetuntur, opportunæ ſunt
ſingulæ rebus fere ſingulis: divitiæ, ut uta-
re; opes, ut colare; honores, ut laudere;
voluptates, ut gaudeas; valetudo, ut dolore
careas, & muneribus fungare corporis: ami-
citia res plurimas continet. Quoquo te ver-
teris, præſto eſt: nullo loco excluditur: nun-
quam intempeſtiva, nunquam moleſta eſt.
Itaque non aqua, non igni, ut ajunt, pluri-
bus locis utimur, quam amicitia. Neque ego
nunc de vulgari, aut de mediocri, (quæ ta-
men ipſa & delectat, & prodeſt,) ſed de vera
& perfecta loquor, qualis eorum, qui pauci
nominantur, fuit. Nam & ſecundas res, ſplen-
didiores facit amicitia, & adverſas partiens
communicanſque, leviores. Cumque pluri- 7
mas & maximas commoditates amicitia con- 23

tineat, tum illa nimirum præſtat omnibus, quod bona ſpe prælucet in poſterum; nec debilitari animos, aut cadere patitur. Verum etiam amicum qui intuetur, tanquam exemplar aliquod intuetur ſui: quocirca & abſentes adſunt, & egentes abundant, & imbecilles valent, &, quod difficilius dictu eſt, mortui vivunt: tantus eos honos, memoria, deſiderium proſequitur amicorum. Ex quo illorum beata mors videtur; horum vita laudabilis. Quod ſi exemeris ex natura rerum benevolentiæ conjunctionem; nec domus ulla, nec urbs ſtare poterit; ne agri quidem cultus permanebit. Id ſi minus intelligitur, quanta vis amicitiæ concordiæque ſit; ex diſſenſionibus atque diſcordiis percipi poteſt. Quæ enim domus tam ſtabilis, quæ tam firma civitas eſt, quæ non odiis atque diſſidiis funditus poſſit everti? ex quo, quantum boni ſit
24 in amicitia, judicari poteſt. Agrigentinum quidem, doctum quendam virum, carminibus Græcis vaticinatum ferunt, quæ in rerum natura totoque mundo conſtarent, quæque moverentur, ea contrahere amicitiam, diſſipare diſcordiam; atque hoc quidem omnes mortales & intelligunt, & re probant. Itaque, ſi quando aliquod officium exſtitit ami-

ci in periculis aut adeundis, aut communicandis, quis eſt, qui id non maximis efferat laudibus? qui clamores tota cavea nuper in hoſpitis & amici mei M. Pacuvii nova fabula; cum, ignorante rege, uter eorum eſſet Oreſtes, Pylades Oreſtem ſe eſſe diceret, ut pro illo necaretur; Oreſtes autem, ita ut erat, Oreſtem ſe eſſe perſeveraret? Stantes plaudebant in re ficta; quid arbitramur in vera fuiſſe facturos? Facile indicabat ipſa natura vim ſuam; cum homines, quod facere ipſi non poſſent, id recte fieri in altero judicarent. Hactenus mihi videor, de amicitia quid ſentirem, potuiſſe dicere: ſi qua præterea ſunt, (credo autem eſſe multa,) ab iis, ſi videbitur, qui iſta diſputant, quæritote. *Fann.* Nos 25
autem a te potius: quamquam etiam ab iſtis ſæpe quæſivi, & audivi, non invitus equidem: ſed aliud quoddam expetimus filum orationis tuæ. *Scaev.* Tum magis id diceres, Fanni, ſi nuper in hortis Scipionis, cum eſt de Republica diſputatum, affuiſſet. Qualis tum patronus juſtitiæ fuit contra accuratam orationem Phili! *Fann.* Facile id quidem fuit, juſtitiam juſtiſſimo viro defendere. *Scaev.* Quid amicititam? nonne facile ei, qui ob eam ſumma fide, conſtantia, juſtitiaque ſervatam, maxi-

8 mam gloriam ceperit? *Lael.* Vim hoc qui-
26 dem eſt afferre: quid enim refert, qua me ratione cogatis? cogitis certe. Studiis enim generorum, præſertim in re bona, cum difficile eſt, tum ne æquum quidem, obſiſtere.

Sæpiſſime igitur mihi de amicitia cogitanti, maxime illud conſiderandum videri ſolet, num propter imbecillitatem atque inopiam deſiderata ſit amicitia; ut dandis recipiendisque meritis, quod quisque minus per ſe ipſe poſſet, id acciperet ab alio, viciſſimque redderet: an eſſet hoc quidem proprium amicitiæ; ſed antiquior, & pulchrior, & magis a natura ipſa profecta alia cauſa. Amor enim (ex quo amicitia nominata) princeps eſt ad benevolentiam conjungendam: nam utilitates quidem etiam ab iis percipiuntur ſæpe, qui ſimulatione amicitiæ coluntur & obſervantur cauſa temporis. In amicitia autem nihil fictum, nihil ſimulatum; &, quidquid
27 in ea eſt, id eſt verum & voluntarium. Quapropter a natura mihi videtur potius, quam ab indigentia, orta amicitia, & applicatione magis animi cum quodam ſenſu amandi, quam cogitatione, quantum illa res utilitatis eſſet habitura. Quod quidem quale ſit, etiam in beſtiis quibusdam animadverti poteſt; quæ

ex ſe natos ita amant ad quoddam tempus, & ab eis ita amantur, ut facile earum ſenſus appareat. Quod in homine multo eſt evidentius. Primum ex ea caritate, quæ eſt inter natos & parentes; quæ dirimi, niſi deteſtabili ſcelere, non poteſt. Deinde, cum ſimilis ſenſus exſtitit amoris, ſi aliquem nacti ſumus, cujus cum moribus & natura congruamus, quod in eo quaſi lumen aliquod probitatis & virtutis perſpicere videamur. Nihil eſt enim 28
amabilius virtute; nihil, quod magis alliciat ad diligendum; quippe cum propter virtutem & probitatem eos etiam, quos nunquam vidimus, quodam modo diligamus. Quis eſt, qui C. Fabricii, M'. Curii non cum caritate aliqua & benevolentia memoriam uſurpet, quos nunquam viderit? Quis autem eſt, qui Tarquinium Superbum, qui Sp. Caſſium, Sp. Mælium non oderit? Cum duobus ducibus de imperio in Italia decertatum eſt, Pyrrho & Hannibale: ab altero, propter probitatem ejus, non nimis alienos animos habemus; alterum propter crudelitatem ſemper hæc civitas oderit. Quod ſi tanta vis probitatis eſt, 9
ut eam vel in eis, quos nunquam vidimus, 29
vel, quod majus eſt, in hoſte etiam diligamus; quid mirum, ſi animi hominum move-

antur, cum eorum, quibuscum uſu conjuncti
eſſe poſſunt, virtutem & bonitatem perſpi-
cere videantur? quamquam confirmatur
amor & beneficio accepto, & ſtudio perſpe-
cto, & conſuetudine adjuncta; quibus re-
bus ad illum primum motum animi & amo-
ris adhibitis, admirabilis quædam exardeſcit
benevolentiæ magnitudo: quam ſi qui pu-
tant ab imbecillitate proficiſci, ut ſit, per quem
quisque aſſequatur, quod deſideret; humi-
lem ſane relinquunt, & minime generoſum,
ut ita dicam, ortum amicitiæ, quam ex ino-
pia atque indigentia natam volunt. Quod ſi
ita eſſet; ut quisque minimum in ſe eſſe ar-
bitraretur, ita ad amicitiam eſſet aptiſſimus;
30 quod longe ſecus eſt. Ut enim quisque ſibi
plurimum confidit, & ut quisque maxime vir-
tute & ſapientia ſic munitus eſt, ut nullo ege-
at, ſuaque omnia in ſe ipſo poſita judicet; ita
in amicitiis expetendis colendisque maxime
excellit. Quid enim Africanus indigens mei?
minime hercle; ac ne ego quidem illius; ſed
ego admiratione quadam virtutis ejus, ille
viciſſim opinione fortaſſe nonnulla, quam de
meis moribus habebat, me dilexit; auxit be-
nevolentiam conſuetudo. Sed quamquam uti-
litates multæ & magnæ conſecutæ ſunt, non

ſunt tamen ab earum ſpe cauſæ diligendi pro-
fectæ. Ut enim benefici liberalesque ſumus, 31
non ut exigamus gratiam, (neque enim be-
neficium fœneramur,) ſed natura propenſi ad
liberalitatem ſumus; ſic amicitiam non ſpe
mercedis adducti, ſed quod omnis ejus fru-
ctus in ipſo amore ineſt, expetendam puta-
mus. At ii, qui pecudum ritu ad volupta- 32
tem omnia referunt, longe diſſentiunt. Nec
mirum: nihil enim altum, nihil magnificum
ac divinum ſuſpicere poſſunt, qui ſuas om-
nes cogitationes abjecerunt in rem tam hu-
milem, tamque contemtam. Quamobrem hos
quidem ab hoc ſermone removeamus; ipſi au-
tem intelligamus, natura gigni ſenſum dili-
gendi, & benevolentiæ caritatem, facta ſig-
nificatione probitatis: quam qui appetive-
runt, applicant ſeſe & propius admovent, ut
& uſu ejus, quem diligere cœperunt, fruan-
tur, & moribus; ſintque pares in amore, &
æquales; propenſioresque ad bene meren-
dum, quam ad repoſcendum; atque hæc in-
ter eos ſit honeſta certatio. Sic & utilitates
ex amicitia maximæ capientur; & erit ejus
ortus a natura, quam ab imbecillitate & gra-
vior, & verior. Nam ſi utilitas amicitias con-
glutinaret, eadem commutata diſſolveret: ſed

quia natura mutari non poteſt, idcirco veræ amicitiæ ſempiternæ ſunt. Ortum quidem amicitiæ videtis, niſi quid ad hæc forte vultis. *Fann.* Tu vero perge, Læli. Pro hoc enim, qui minor eſt natu, meo jure reſpon-
33 deo. *Scaev.* Recte tu quidem: quamobrem audiamus.

10 *Lael.* Audite ergo, optimi viri, ea, quæ ſæpiſſime inter me & Scipionem de amicitia diſſerebantur: quamquam ille quidem nihil difficilius eſſe dicebat, quam amicitiam uſque ad extremum vitæ permanere. Nam, vel ut non idem expediret utrique, incidere ſæpe; vel ut de republica non idem ſentirent: mutari etiam mores hominum ſæpe dicebat, alias adverſis rebus, alias ætate ingraveſcente; atque earum rerum exemplum ex ſimilitudine capiebat ineuntis ætatis, quod ſummi puerorum amores ſæpe una cum prætexta pone-
34 rentur. Sin autem ad adoleſcentiam perduxiſſent; dirimi tamen interdum contentione, vel uxoriæ conditionis, vel commodi alicujus, quod idem adipiſci uterque non poſſet. Quod ſi qui longius in amicitia provecti eſſent, tamen ſæpe labefactari, ſi in honoris contentionem incidiſſent: peſtem enim majorem eſſe nullam amicitiis, quam in plerisque pecuniæ

cupiditatem; in optimis quibusque honoris
certamen, & gloriæ; ex quo inimicitias maxi-
mas ſæpe inter amiciſſimos exſtitiſſe. Magna 35
etiam diſſidia, & plerumque juſta naſci, cum
aliquid ab amicis, quod rectum non eſſet, po-
ſtularetur; ut aut libidinis miniſtri, aut ad-
jutores eſſent ad injuriam: quod qui recuſa-
rent, quamvis honeſte id facerent, jus tamen
amicitiæ deſerere arguerentur ab iis, quibus
obſequi nollent: illos autem, qui quidvis ab
amico auderent poſtulare, poſtulatione ipſa
profiteri, omnia ſe amici cauſa eſſe facturos;
eorum querela inveteratas non modo famili-
aritates exſtingui ſolere, ſed etiam odia gigni
ſempiterna. Hæc ita multa, quaſi fata, im-
pendere amicitiis, ut omnia ſubterfugere non
modo ſapientiæ, ſed etiam felicitatis diceret
ſibi videri.

Quamobrem id primum videamus, ſi pla- 11
cet, quatenus amor in amicitia progredi de- 36
beat. Num, ſi Coriolanus habuit amicos, ferre
contra patriam arma illi cum Coriolano de-
buere? num Viſcellinum amici regnum ap-
petentem, num Sp. Mælium debuerunt ju-
vare? Ti. quidem Gracchum rempublicam 37
vexantem, a Q. Tuberone, æqualibusque
amicis derelictum videbamus. At C. Bloſſius,

Cumanus, hoſpes familiæ veſtræ, Scævola,
cum ad me, qui aderam Lænati & Rupilio
conſulibus in conſilio, deprecatum veniſſet,
hanc, ut ſibi ignoſcerem, cauſam afferebat,
quod tanti Ti. Gracchum feciſſet, ut, quid-
quid ille vellet, ſibi faciendum putaret. Tum
ego, Etiamne, ſi te in Capitolium faces ferre
vellet? *Nunquam*, inquit, *voluiſſet id quidem.*
Sed, ſi voluiſſet? *Paruiſſem.* Videtis, quam
nefaria vox. Et hercle ita fecit, vel plus eti-
am, quam dixit: non enim paruit ille Ti. Grac-
chi temeritati, ſed præfuit; nec ſe comitem
illius furoris, ſed ducem præbuit. Itaque hac
amentia, quæſtione nova perterritus, in Aſi-
am profugit, ad hoſtes ſe contulit, pœnas rei-
publicæ graves juſtasqne perſolvit. Nulla
eſt igitur excuſatio peccati, ſi amici cauſa pec-
caveris: nam, cum conciliatrix amicitiæ, vir-
tutis opinio fuerit, difficile eſt amicitiam ma-
38 nere, ſi a virtute defeceris. Quod ſi rectum
ſtatuerimus, vel concedere amicis, quidquid
velint, vel impetrare ab iis, quidquid veli-
mus, perfecta quidem ſapientia ſimus, ſi ni-
hil habeat res vitii; ſed loquimur de iis ami-
cis, qui ante oculos ſunt, quos videmus, aut
de quibus memoriam accepimus, aut quos
novit vita communis. Ex hoc numero nobis

exempla ſumenda ſunt; & eorum quidem
maxime, qui ad ſapientiam proxime accedunt.
Videmus Papum Aemilium C. Luſcino fami-
liarem fuiſſe, (ſic a patribus accepimus,) bis
una conſules, & collegas in cenſura: tum &
cum iis, & inter ſe, conjunctiſſimos fuiſſe M'.
Curium & Ti. Coruncanium, memoriæ pro- 39
ditum eſt. Igitur ne ſuſpicari quidem poſſu-
mus, quemquam horum ab amico quippiam
contendiſſe, quod contra fidem, contra jusju-
randum, contra rempublicam eſſet; nam hoc
quidem in talibus viris quid attinet dicere, ſi
contendiſſet, impetraturum non fuiſſe? cum
illi ſanctiſſimi viri fuerint; æque autem ne-
fas ſit, tale aliquid & facere rogatum, & ro-
gare. At vero Ti. Gracchum ſequebantur C.
Carbo, C. Cato, & minime tunc quidem Ca-
jus frater, nunc idem acerrimus. Hæc igi- 12
tur lex in amicitia ſanciatur, ut neque roge- 40
mus res turpes, nec faciamus rogati. Turpis
enim excuſatio eſt, & minime accipienda,
cum in ceteris peccatis, tum ſi quis contra
rempublicam ſe amici cauſa feciſſe fateatur.
Etenim eo loco, Fanni & Scævola, locati ſu-
mus, ut nos longe proſpicere oporteat futu-
ros caſus reipublicæ. Deflexit enim jam ali-
quantulum de ſpatio curriculoque conſuetu-

do majorum. Ti. Gracchus regnum occupa-
re conatus eſt, vel regnavit is quidem paucos
menſes. Num quid ſimile populus Romanus
41 audierat, aut viderat? Hunc etiam poſt mor-
tem ſecuti amici & propinqui, quid in P. Sci-
pionem effecerint, ſine lacrymis non queo di-
cere. Nam Carbonem quoquo modo potuimus,
propter recentem pœnam Ti. Gracchi, ſuſti-
nuimus. De C. Gracchi autem tribunatu, quid
exſpectem, non libet augurari. Serpit deinde
res; quæ proclivius ad perniciem, cum ſe-
mel cœpit, labitur. Videtis in tabella jam
ante quanta ſit facta labes, primo Gabinia le-
ge, biennio autem poſt, Caſſia. Videre jam
videor populum a ſenatu disjunctum, multi-
tudinisque arbitrio res maximas agi. Plures
enim diſcent, quemadmodum hæc fiant, quam
42 quemadmodum his reſiſtatur. Quorſum hæc?
quia ſine ſociis nemo quidquam tale conatur.
Præcipiendum eſt igitur bonis, ut, ſi in ejus-
modi amicitias ignari caſu aliquo inciderint,
ne exiſtiment, ita ſe alligatos, ut ab amicis,
magna aliqua re in rempublicam peccantibus,
non diſcedant: improbis autem pœna ſtatu-
enda eſt; nec vero minor iis, qui ſequuti erunt
alterum, quam iis, qui ipſi fuerint impietatis
duces. Quis clarior in Græcia Themiſtocle?

quis potentior? qui cum imperator bello Perſico ſervitute Græciam liberaſſet, propterque invidiam in exſilium miſſus eſſet, ingratæ patriæ injuriam non tulit, quam ferre debuit. Fecit idem, quod xx annis ante apud nos fecerat Coriolanus. His adjutor contra patriam inventus eſt nemo. Itaque mortem ſibi uterque conſcivit. Quare talis improborum 43
conſenſio non modo excuſatione amicitiæ tegenda non eſt, ſed potius omni ſupplicio vindicanda; ut ne quis ſibi conceſſum putet, amicum, vel bellum patriæ inferentem, ſequi: quod quidem, ut res cœpit ire, haud ſcio, an aliquando futurum ſit. Mihi autem non minori curæ eſt, qualis respublica poſt mortem meam futura ſit, quam qualis hodie ſit. Hæc 13
igitur prima lex amicitiæ ſanciatur, ut ab ami- 44
cis honeſta petamus, amicorum cauſa honeſta faciamus: ne exſpectemus quidem, dum rogemur: ſtudium ſemper adſit, cunctatio abſit: conſilium vero dare gaudeamus libere: plurimum in amicitia amicorum bene ſuadentium valeat auctoritas: eaque & adhibeatur ad monendum non modo aperte, ſed etiam acriter, ſi res poſtulabit; & adhibitæ pareatur.

Nam quibusdam, quos audio ſapientes ha- 45
bitos in Græcia, placuiſſe opinor mirabilia

quædam: ſed nihil eſt, quod illi non perſequantur argutiis. Partim fugiendas eſſe nimias amicitias, ne neceſſe ſit unum ſollicitum eſſe pro pluribus: ſatis ſuperque eſſe ſuarum cuique rerum: alienis nimis implicari moleſtum eſſe: commodiſſimum eſſe, quam laxiſſimas habenas habere amicitiæ; quas vel adducas, cum velis, vel remittas. Caput enim eſſe ad beate vivendum, ſecuritatem; qua frui non poſſit animus, ſi tanquam parturiat unus pro pluri-
46 bus. Alios autem dicere ajunt multo etiam inhumanius, (quem locum breviter perſtrinxi paulo ante,) præſidii adjumentique cauſa, non benevolentiæ, neque caritatis, amicitias eſſe expetendas. Itaque ut quisque minimum firmitatis habeat minimumque virium, ita amicitias appetere maxime; ex eo fieri, ut mulierculæ magis amicitiarum præſidia quærant, quam viri; & inopes, quam opulenti; & ca-
47 lamitoſi, quam ii, qui putentur beati. O præclaram ſapientiam! Solem enim e mundo tollere videntur, qui amicitiam e vita tollunt; qua a diis immortalibus nihil melius habemus, nihil jucundius. Quæ eſt enim iſta ſecuritas? ſpecie quidem, blanda, ſed reapſe multis locis repudianda. Neque etiam eſt conſentaneum, ullam honeſtam rem actionemve, ne

ſollicitus ſis, aut non ſuſcipere, aut ſuſceptam deponere. Quod ſi curam fugimus, virtus fugienda eſt; quæ neceſſe eſt, cum aliqua cura res ſibi contrarias aſpernetur atque oderit; ut bonitas malitiam, temperantia libidinem, ignaviam fortitudo. Itaque videas rebus injuſtis juſtos maxime dolere, imbecillibus fortes, flagitioſis modeſtos. Ergo hoc proprium eſt animi bene conſtituti, & lætari bonis rebus, & dolere contrariis. Quamobrem 48
ſi cadit in ſapientem animi dolor; (qui profecto cadit, niſi ex ejus animo exſtirpatam humanitatem arbitramur;) quæ cauſa eſt, cur amicitiam funditus tollamus e vita, ne aliquas propter eam ſuſcipiamus moleſtias? Quid enim intereſt, motu animi ſublato, non dico inter hominem & pecudem, ſed inter hominem & ſaxum, aut truncum, aut quidvis generis ejusdem? Neque enim ſunt iſti audiendi, qui virtutem duram, & quaſi ferream eſſe volunt; quæ quidem eſt cum multis in rebus, tum in amicitia, tenera atque tractabilis; ut & bonis amici quaſi diffundantur, & incommodis contrahantur. Quamobrem angor iſte, qui pro amico ſæpe capiendus eſt, non tantum valet, ut tollat e vita amicitiam; non plus, quam ut virtutes, quia nonnullas curas &

14 moleſtias afferunt, repudientur. Cum autem contrahat amicitiam, (ut ſupra dixi,) ſi qua ſignificatio virtutis eluceat, ad quam ſe ſimilis animus applicet & adjungat; id cum con-
49 tingit, amor exoriatur neceſſe eſt. Quid enim tam abſurdum, quam delectari multis inanibus rebus, ut honore, ut gloria, ut ædificio, ut veſtitu cultuque corporis; animo autem virtute prædito, eo, qui vel amare, vel (ut ita dicam) redamare poſſit, non admodum delectari? Nihil eſt enim remuneratione benevolentiæ, nihil viciſſitudine ſtudiorum officio-
50 rumque jucundius. Quod ſi etiam illud addimus, quod recte addi poteſt, nihil eſſe, quod ad ſe rem ullam tam alliciat, & tam attrahat quam ad amicitiam ſimilitudo; concedetur profecto verum eſſe, ut bonos boni diligant, adſciſcantque ſibi, quaſi propinquitate conjunctos atque natura. Nihil eſt enim appetentius ſimilium ſui, nihil rapacius, quam natura. Quamobrem hoc quidem, Fanni & Scævola, conſtat, (ut opinor,) bonis inter bonos quaſi neceſſariam benevolentiam eſſe; qui eſt amicitiæ fons a natura conſtitutus. Sed eadem bonitas etiam ad multitudinem pertinet. Non eſt enim inhumana virtus, neque immunis, neque ſuperba; quæ etiam populos

uni-

univerſos tueri, eisque optime conſulere ſo-
leat; quod non faceret profecto, ſi a carita-
te vulgi abhorreret. Atque etiam mihi qui- 51
dem videntur, qui utilitatis cauſa fingunt ami-
citias, amabiliſſimum nodum amicitiæ tollere:
non enim tam utilitas parta per amicum,
quam amici amor ipſe delectat; tumque il-
lud fit, quod ab amico eſt profectum, jucun-
dum, ſi cum ſtudio eſt profectum: tantumque
abeſt, ut amicitiæ propter indigentiam colan-
tur, ut ii, qui opibus & copiis, maximeque
virtute præditi, (in qua plurimum eſt præ-
ſidii,) minime alterius indigeant, liberaliſſimi
ſint, & beneficentiſſimi. Atque haud ſcio, an
ne opus ſit quidem, nihil unquam omnino de-
eſſe amicis. Ubi enim ſtudia noſtra viguiſſent,
ſi nunquam conſilio, nunquam opera noſtra
nec domi, nec militiæ Scipio eguiſſet? non
igitur utilitatem amicitia, ſed utilitas amici-
tiam conſecuta eſt. Non ergo erunt homines 15
deliciis diffluentes audiendi, ſi quando de ami- 52
citia, quam nec uſu, nec ratione habent cog-
nitam, diſputabunt. Nam quis eſt, pro deum
fidem, atque hominum! qui velit, ut neque
diligat quemquam, nec ipſe ab ullo diligatur,
circumfluere omnibus copiis, atque in omni-
um rerum abundantia vivere? hæc enim eſt

tyrannorum vita; in qua nimirum nulla fi-
des, nulla caritas, nulla ſtabilis benevolen-
tiæ poteſt eſſe fiducia: omnia ſemper ſuſpecta,
53 atque ſollicita: nullus locus amicitiæ. Quis
enim aut eum diligat, quem metuit; aut eum,
a quo ſe metui putat? Coluntur tamen ſimu-
latione duntaxat ad tempus. Quod ſi forte (ut
fit plerumque) ceciderint; tum intelligitur,
quam fuerint inopes amicorum. Quod Tar-
quinium dixiſſe ferunt, exſulantem ſe intel-
lexiſſe, quos fidos amicos habuiſſet, quos in-
fidos, cum jam neutris gratiam referre poſſet:
quamquam miror, illa ſuperbia & importuni-
54 tate, ſi quemquam habere potuit. Atque ut
hujus, quem dixi, mores, veros amicos pa-
rare non potuere; ſic multorum opes præ-
potentium excludunt amicitias fideles. Non
enim ſolum ipſa fortuna cæca eſt, ſed eos
etiam plerumque efficit cæcos, quos complexa
eſt. Itaque efferuntur illi fere faſtidio & con-
tumacia; neque quidquam inſipiente fortu-
nato intolerabilius fieri poteſt. Atque hoc
quidem videre licet, eos, qui antea commo-
dis fuerunt moribus, imperio, poteſtate, pro-
ſperis rebus immutari, ſpernique ab iis ve-
55 teres amicitias, indulgeri novis. Quid autem
ſtultius, quam, cum plurimum copiis, facul-

tatibus, opibus poſſint, cetera parare, quæ parantur pecunia, equos, famulos, veſtem egregiam, vaſa pretioſa; amicos non parare, optimam & pulcherrimam vitæ, ut ita dicam, ſupellectilem? etenim cetera cum parant, cui parent, neſciunt, nec cujus cauſa laborent: ejus enim eſt iſtorum quodque, qui vincit viribus: amicitiarum ſua cuique permanet ſtabilis & certa poſſeſſio; ut, etiam ſi illa maneant, quæ ſunt quaſi dona fortunæ, tamen vita inculta & deſerta ab amicis non poſſit eſſe jucunda. Sed hæc hactenus.

Conſtituendi autem ſunt, qui ſint in ami- 16
citia fines, & quaſi termini diligendi; de qui- 56
bus tres video ſententias ferri, quarum nul-
lam probo: unam, ut eodem modo erga ami-
cum affecti ſimus, quo erga nosmetipſos: al-
teram, ut noſtra in amicos benevolentia, il-
lorum erga nos benevolentiæ pariter æqua-
literque reſpondeat: tertiam, ut, quanti quis-
que ſe ipſe facit, tanti fiat ab amicis. Harum 57
trium ſententiarum nulli prorſus aſſentior.
Nec enim illa prima vera eſt, ut, quemadmo-
dum in ſe quisque, ſic in amicum ſit anima-
tus. Quam multa enim, quæ noſtra cauſa
nunquam faceremus, facimus cauſa amico-
rum? precari ab indigno, ſupplicare; tum

acerbius in aliquem invehi, inſectarique vehementius; quæ in noſtris rebus non ſatis honeſte, in amicorum fiunt honeſtiſſime. Multæ quoque res ſunt, in quibus de ſuis commodis viri boni multa detrahunt, detrahique patiuntur, ut iis amici potius, quam ipſi, fru-
58 antur. Altera ſententia eſt, quæ definit amicitiam paribus officiis ac voluntatibus. Hoc quidem eſt nimis exigue & exiliter ad calculos vocare amicitiam, ut par ſit ratio acceptorum & datorum. Ditior mihi & affluentior videtur eſſe vera amicitia; nec obſervare reſtricte, ne plus reddat, quam acceperit. Neque enim verendum eſt, ne quid excidat, aut ne quid in terram defluat, aut ne
59 plus æquo quid in amicitiam congeratur. Tertius vero ille finis deterrimus, ut, quanti quisque ſe ipſe faciat, tanti fiat ab amicis: ſæpe enim in quibusdam aut animus abjectior eſt, aut ſpes amplificandæ fortunæ fractior. Non eſt igitur amici, talem eſſe in eum, qualis ille in ſe eſt; ſed potius eniti & efficere, ut amici jacentem animum excitet, inducatque in ſpem cogitationemque meliorem. Alius igitur finis veræ amicitiæ conſtituendus eſt, ſi prius, quid maxime reprehendere Scipio ſolitus ſit, edixero. Negabat ullam vocem ini-

miciorem amicitiæ potuiſſe reperiri, quam
ejus, qui dixiſſet, ita amare oportere, ut ſi
aliquando eſſet oſurus. Nec vero ſe adduci poſ-
ſe, ut hoc, quemadmodum putaretur, a Bian-
te eſſe dictum crederet, qui ſapiens habitus
eſſet unus e ſeptem; ſed impuri cujusdam,
aut ambitioſi, aut omnia ad ſuam potentiam
revocantis eſſe ſententiam. Quonam enim mo-
do quisquam amicus eſſe poterit, cui ſe pu-
tabit inimicum eſſe poſſe? quin etiam neceſ-
ſe erit cupere & optare, ut quam ſæpiſſime
peccet amicus, quo plures det ſibi tanquam
anſas ad reprehendendum: rurſum autem
recte factis commodisque amicorum neceſſe
erit angi, dolere, invidere. Quare hoc qui- 60
dem præceptum, cujuscunque eſt, ad tollen-
dam amicitiam valet. Illud potius præcipi-
endum fuit, ut eam diligentiam adhiberemus
in amicitiis comparandis, ut ne quando ama-
re inciperemus eum, quem aliquando odiſſe
poſſemus: quin etiam ſi minus felices in de-
ligendo fuiſſemus, ferendum id Scipio potius,
quam inimicitiarum tempus cogitandum, pu-
tabat. His igitur finibus utendum arbitror, 17
ut cum emendati mores amicorum ſint, tum 61
ſit inter eos omnium rerum, conſiliorum, vo-
luntatum, ſine ulla exceptione communitas:

ut, etiam ſi qua fortuna acciderit, ut minus juſtæ amicorum voluntates adjuvandæ ſint, in quibus eorum aut caput agatur, aut fama, declinandum ſit de via, modo ne ſumma turpitudo ſequatur: eſt enim quatenus amicitiæ dari venia poſſit. Nec vero negligenda eſt fama; nec mediocre telum ad res gerendas exiſtimare oportet benevolentiam civium, quam blanditiis & aſſentando colligere turpe eſt. Virtus, quam ſequitur caritas, minime repudianda eſt.

62 Sed ſæpe (etenim redeo ad Scipionem, cujus omnis ſermo erat de amicitia) querebatur, quod omnibus in rebus homines diligentiores eſſent; ut capras & oves quot quisque haberet, dicere poſſet: amicos quot haberet, non poſſet dicere: & in illis quidem parandis adhibere curam, in amicis eligendis negligentes eſſe: nec habere quaſi ſigna quædam, & notas, quibus eos, qui ad amicitiam eſſent idonei, judicarent. Sunt igitur firmi, & ſtabiles, & conſtantes eligendi; cujus generis eſt magna penuria; & judicare difficile eſt ſane, niſi expertum: experiendum autem eſt in ipſa amicitia. Ita præcurrit amicitia judicium, tollitque experiendi poteſtatem. Eſt
63 igitur prudentis, ſuſtinere, ut currum, ſic im-

petum benevolentiæ; quo utamur quaſi equis
tentatis, ſic amicitiis, aliqua parte periclita-
tis moribus amicorum. Quidam ſæpe in par-
va pecunia perſpiciuntur, quam ſint leves:
quidam, quos parva movere non potuit, cog-
noſcuntur in magna. Sin vero erunt aliqui
reperti, qui pecuniam præferre amicitiæ, ſor-
didum exiſtiment; ubi eos inveniemus, qui
honores, magiſtratus, imperia, poteſtates,
opes amicitiæ non anteponant? ut, cum ex
altera parte propoſita hæc ſint, ex altera jus
amicitiæ, non multo illa malint? imbecilla
enim natura eſt ad contemnendam potentiam;
quam etiam ſi neglecta amicitia conſecuti ſunt,
obſcuratum iri arbitrantur, quia non ſine mag-
na cauſa ſit neglecta amicitia. Itaque veræ 64
amicitiæ difficillime reperiuntur in iis, qui
in honoribus reque publica verſantur. Ubi
enim iſtum invenias, qui honorem amici an-
teponat ſuo? Quid? hæc ut omittam, quam
graves, quam difficiles pleriſque videntur ca-
lamitatum ſocietates? ad quas non eſt facile
inventu, qui deſcendat. Quamquam Ennius
recte:

Amicus certus in re incerta cernitur:

tamen hæc duo levitatis & infirmitatis pleroſ-
que convincunt; aut ſi in bonis rebus con-

18 temnunt, aut in malis deſerunt. Qui igitur utraque in re gravem, conſtantem, ſtabilem ſe in amicitia præſtiterit, hunc ex maxime raro hominum genere judicare debemus, & pæne divino.

65 Firmamentum autem ſtabilitatis conſtantiæque ejus, quam in amicitia quærimus, fides eſt: nihil enim ſtabile eſt, quod infidum eſt. Simplicem præterea, & communem, & conſentientem, qui rebus iisdem moveatur, eligi par eſt; quæ omnia pertinent ad fidelitatem: neque enim fidum poteſt eſſe multiplex ingenium, & tortuoſum. Neque vero, qui non iisdem rebus movetur, & natura conſentit, aut fidus, aut ſtabilis poteſt eſſe. Addendum eodem eſt, ut ne criminibus aut inferendis delectetur, aut credat oblatis; quæ omnia pertinent ad eam, quam jam dudum tracto, conſtantiam. Ita fit verum illud, quod initio dixi, amicitiam, niſi inter bonos, eſſe non poſſe. Eſt enim boni viri, (quem eundem ſapientem licet dicere,) hæc duo tenere in amicitia: primum, ne quid fictum ſit, neve ſimulatum; (aperte enim vel odiſſe, magis ingenui eſt, quam fronte occultare ſententiam) deinde, non ſolum ab aliquo allatas criminationes repellere, ſed ne ipſum quidem eſſe

ſuſpicioſum, ſemper aliquid exiſtimantem ab amico eſſe violatum. Accedat huc ſuavitas 66
quædam oportet ſermonum atque morum, haudquaquam mediocre condimentum amicitiæ. Triſtitia autem, & in omni re ſeveritas, habet illa quidem gravitatem; ſed amicitia remiſſior eſſe debet, & liberior, & dulcior, & ad omnem comitatem facilitatemque proclivior. Exſiſtit autem hoc loco quædam 19
quæſtio ſubdifficilis, num quando amici novi, 67
digni amicitia, veteribus ſint anteponendi, ut equis vetulis teneros anteponere ſolemus. Indigna homine dubitatio. Non enim amicitiarum eſſe debent, ſicut aliarum rerum, ſatietates. Veterrima quæque (ut ea vina, quæ vetuſtatem ferunt) eſſe debent ſuaviſſima; verumque illud eſt, quod dicitur, multos modios ſalis ſimul edendos eſſe, ut amicitiæ munus expletum ſit. Novitates autem, ſi ſpem 68
afferunt, ut, tanquam in herbis non fallacibus, fructus appareat, non ſunt illæ quidem repudiandæ; vetuſtas tamen ſuo loco conſervanda eſt: maxima eſt enim vis vetuſtatis & conſuetudinis. Atqui in ipſo equo, cujus modo mentionem feci, ſi nulla res impediat, nemo eſt, qui non eo, quo conſuevit, libentius utatur, quam intractato & novo; nec modo

in hoc, quod eſt animal, ſed in iis etiam, quæ ſunt inanimata, conſuetudo valet; cum locis etiam ipſis montuoſis delectemur, & ſilveſtri-
69 bus, in quibus diutius commorati ſumus. Sed maximum eſt in amicitia, ſuperiorem parem eſſe inferiori. Sæpe enim excellentiæ quædam ſunt; qualis erat Scipionis in noſtro, ut ita dicam, grege. Nunquam ſe ille Philo, nunquam Rupilio, nunquam Mummio antepoſuit, nunquam inferioris ordinis amicis. Q. vero Maximum fratrem, egregium virum, omnino ſibi nequaquam parem, quod is anteibat ætate, tanquam ſuperiorem colebat, ſuoſque om-
70 nes per ſe eſſe ampliores volebat. Quod faciendum imitandumque eſt omnibus, ut, ſi quam præſtantiam virtutis, ingenii, fortunæ conſecuti ſunt, impertiant eam ſuis, communicentque cum proximis: ut, ſi parentibus nati ſint humilibus, ſi propinquos habeant imbecilliores vel animo, vel fortuna, eorum augeant opes, eiſque honori ſint & dignitati; ut in fabulis, qui aliquamdiu propter ignorationem ſtirpis & generis in famulatu fuerint, cum cogniti ſunt, & aut deorum, aut regum filii inventi, retinent tamen caritatem in paſtores, quos patres multos annos eſſe duxerunt. Quod quidem eſt multo profecto ma-

gis in veris patribus certisque faciendum. Fructus enim ingenii & virtutis, omnisque præſtantiæ, tum maximus capitur, cum in proximum quemque confertur. Ut igitur ii, 20
qui ſunt in amicitiæ conjunctionisque neceſſi- 71
tudine superiores, exæquare ſe cum inferioribus debent; ſic inferiores non dolere, ſe a ſuis amicis aut ingenio, aut fortuna, aut dignitate ſuperari. Quorum plerique aut queruntur ſemper aliquid, aut etiam exprobrant; eoque magis, ſi habere ſe putant, quod officioſe, & amice, & cum labore aliquo ſuo factum queant dicere. Odioſum ſane genus hominum, officia exprobrantium; quæ meminiſſe debet is, in quem collata ſunt, non commemorare, qui contulit. Quamobrem ut ii, 72
qui ſuperiores ſunt, ſummittere ſe debent in amicitia; ſic quodam modo inferiores extollere. Sunt enim quidam, qui moleſtas amicitias faciunt, cum ipſi ſe contemni putant; quod non fere contingit, niſi iis, qui etiam contemnendos ſe arbitrantur; qui hac opinione non modo verbis, ſed etiam opere levandi ſunt. Tantum autem cuique tribuen- 73
dum, primum, quantum ipſe efficere poſſis; deinde etiam, quantum ille, quem diligas atque adjuves, ſuſtinere. Non enim tu poſſis,

quantumvis excellas, omnes tuos ad honores
ampliſſimos perducere; ut Scipio P. Rutilium
potuit conſulem efficere, fratrem ejus Luci-
um non potuit. Quod ſi etiam poſſis quidvis
deferre ad alterum, videndum eſt tamen, quid
74 ille poſſit ſuſtinere. Omnino amicitiæ, corro-
boratis jam confirmatisque & ingeniis, & æta-
tibus, judicandæ ſunt; nec, ſi qui ineunte
ætate venandi, aut pilæ ſtudioſi fuerint, eos
habere neceſſarios oportet, quos tum eodem
ſtudio præditos dilexerunt. Iſto enim modo
nutrices & pædagogi jure vetuſtatis pluri-
mum benevolentiæ poſtulabunt; qui negli-
gendi quidem non ſunt, ſed alio quodam mo-
do colendi: aliter amicitiæ ſtabiles permane-
re non poſſunt. Diſpares enim mores, diſpa-
ria ſtudia ſequuntur, quorum diſſimilitudo
diſſociat amicitias: nec ob aliam cauſam ul-
lam boni, improbis; improbi, bonis amici eſſe
non poſſunt, niſi quod tanta eſt inter eos,
quanta maxima poteſt eſſe, morum ſtudiorum-
75 que diſtantia. Recte etiam præcipi poteſt in
amicitiis, ne intemperata quædam benevo-
lentia (quod perſæpe fit) impediat magnas
utilitates amicorum. Nec enim (ut ad fabu-
las redeam) Trojam Neoptolemus capere po-
tuiſſet, ſi Lycomedem, apud quem erat edu-

catus, multis cum lacrymis iter ſuum impedientem, audire voluiſſet. Et ſæpe incidunt magnæ res, ut diſcedendum ſit ab amicis; quas qui impedire vult, quod deſiderium non facile ferat, is & infirmus eſt mollisque natura, & ob eam ipſam cauſam in amicitia parum juſtus. Atque in omni re conſiderandum eſt, & quid poſtules ab amico, & quid patiare a te impetrari. 76

Eſt etiam quaſi quædam calamitas in amicitiis dimittendis nonnunquam neceſſaria: jam enim a ſapientium familiaritatibus ad vulgares amicitias oratio noſtra delabitur. Erumpunt ſæpe vitia amicorum cum in ipſos amicos, tum in alienos; quorum tamen ad amicos redundet infamia. Tales igitur amicitiæ ſunt remiſſione uſus eluendæ, & (ut Catonem dicere audivi) diſſuendæ magis, quam diſcindendæ; niſi quædam admodum intolerabilis injuria exarſerit, ut neque rectum, neque honeſtum ſit, neque fieri poſſit, ut non ſtatim alienatio disjunctioque facienda ſit. Sin 77 autem morum, aut ſtudiorum commutatio quædam (ut fieri ſolet) facta erit, aut in reipublicæ partibus diſſenſio intercesserit, (loquor enim jam, ut paulo ante dixi, non de ſapientium, ſed de communibus amicitiis,) 21

cavendum erit, ne non ſolum amicitiæ depoſitæ, ſed inimicitiæ etiam ſuſceptæ videantur: nihil enim eſt turpius, quam cum eo bellum gerere, quicum familiariter vixeris. Ab amicitia Q. Pompeji meo nomine ſe removerat (ut ſcitis) Scipio; propter diſſenſionem autem, quæ erat in republica, alienatus eſt a collega noſtro Metello. Utrumque egit graviter, auctoritate, & offenſione animi non acer-
78 ba. Quamobrem primum danda opera eſt, ne qua amicorum diſcidia fiant; ſin tale aliquid evenerit, ut exſtinctæ potius amicitiæ, quam oppreſſæ eſſe videantur. Cavendum vero eſt, ne etiam in graves inimicitias convertant ſe amicitiæ; e quibus jurgia, maledicta, contumeliæ gignantur. Quæ tamen ſi tolerabiles erunt, ferendæ ſunt; & hic honos veteri amicitiæ tribuendus eſt, ut is in culpa ſit, qui faciat, non qui patiatur injuriam. Omnino omnium horum vitiorum atque incommodorum una cautio eſt, atque una proviſio, ut ne nimis cito diligere incipiamus, neve non
79 dignos. Digni autem ſunt amicitia, quibus in ipſis ineſt cauſa, cur diligantur. Rarum genus, (& quidem omnia præclara rara,) nec quidquam difficilius, quam reperire, quod ſit omni ex parte in ſuo genere perfectum. Sed

plerique neque in rebus humanis quidquam bonum norunt, niſi quod fructuoſum ſit; & amicos, tanquam pecudes, eos potiſſimum diligunt, ex quibus ſperant ſe maximum fructum eſſe capturos. Ita pulcherrima illa & maxi 80
me naturali carent amicitia, per ſe & propter ſe expetenda; nec ipſi ſibi exemplo ſunt, hæc vis amicitiæ qualis & quanta ſit. Ipſe enim ſe quisque diligit, non ut aliquam a ſe ipſe mercedem exigat caritatis ſuæ, ſed quod per ſe ſibi quisque carus eſt. Quod niſi idem in amicitiam transferatur, verus amicus nunquam reperietur: eſt enim is quidem tanquam alter idem. Quod ſi hoc apparet in beſtiis, 81
volucribus, nantibus, agreſtibus, cicuribus, feris, primum ut ſe ipſæ diligant; (id enim pariter cum omni animante naſcitur) deinde, ut requirant, atque appetant, ad quas ſe applicent, ejusdem generis animantes; idque faciunt cum deſiderio, & cum quadam ſimilitudine amoris humani: quanto id magis in homine fit natura, qui & ſe ipſe diligit, & alterum anquirit, cujus animum ita cum ſuo miſceat, ut efficiat pæne unum ex duobus?
Sed plerique perverſe, ne dicam impudenter, 22
amicum habere talem volunt, quales ipſi eſſe 82
non poſſunt; quæque ipſi non tribuunt ami-

cis, hæc ab iis deſiderant. Par eſt autem, primum ipſum eſſe virum bonum, tum alterum ſimilem ſui quærere. In talibus ea, quam jamdudum tractamus, ſtabilitas amicitiæ, confirmari poteſt; cum homines benevolentia conjuncti, primum cupiditatibus iis, quibus ceteri ſerviunt, imperabunt; deinde æquitate juſtitiaque gaudebunt, omniaque alter pro altero ſuſcipiet. Neque quidquam unquam niſi honeſtum & rectum alter ab altero poſtulabit; neque ſolum ſe colent inter ſe, ac diligent, ſed etiam verebuntur. Nam maximum ornamentum amicitiæ tollit, qui ex ea tollit
83 verecundiam. Itaque in iis perniciosſus eſt error, qui exiſtimant, libidinum peccatorumque omnium patere in amicitia licentiam. Virtutum amicitia adjutrix a natura data eſt, non vitiorum comes; ut, quoniam ſolitaria non poſſet virtus ad ea, quæ ſumma ſunt, pervenire, conjuncta & conſociata cum altera perveniret; quæ ſi quos inter ſocietas aut eſt, aut fuit, aut futura eſt, eorum eſt habendus ad ſummum naturæ bonum optimus
84 beatiſſimusque comitatus. Hæc eſt, inquam, ſocietas, in qua omnia inſunt, quæ putant homines expetenda, honeſtas, gloria, tranquillitas animi, atque jucunditas; ut, cum

hæc

hæc adſint, beata vita ſit, & ſine his eſſe non
poſſit. Quod cum optimum maximumque ſit,
ſi id volumus adipiſci, virtuti opera danda eſt;
ſine qua neque amicitiam, neque ullam rem
expetendam conſequi poſſumus: ea vero neg-
lecta, qui ſe amicos habere arbitrantur, tum
ſe denique erraſſe ſentiunt, cum eos gravis
aliquis caſus experiri cogit. Quocirca (dicen- 85
dum eſt enim ſæpius) cum judicaveris, dili-
gere oportet; non cum dilexeris, judicare.
Sed cum multis in rebus negligentia plecti-
mur; tum maxime in amicis & diligendis &
colendis: præpoſteris enim utimur conſiliis,
& acta agimus, quod vetamur veteri pro-
verbio. Nam implicati ultro & citro, vel uſu
diuturno, vel etiam officiis, repente in me-
dio curſu amicitias, exorta aliqua offenſione,
dirumpimus. Quo etiam magis vituperanda 23
eſt rei maxime neceſſariæ tanta incuria. Una 86
eſt enim amicitia in rebus humanis, de cujus
utilitate omnes uno ore conſentiunt; quam-
quam a multis ipſa virtus contemnitur, &
venditatio quædam atque oſtentatio eſſe di-
citur. Multi divitias deſpiciunt, quos parvo
contentos tenuis victus cultusque delectat:
honores vero, quorum cupiditate quidam in-
flammantur, quam multi ita contemnunt, ut

nihil inanius, nihil levius eſſe exiſtiment? itemque cetera, quæ quibusdam admirabilia videntur, permulti ſunt, qui pro nihilo putent. De amicitia omnes ad unum idem ſentiunt; & ii, qui ad rempublicam ſe contulerunt; & ii, qui rerum cognitione doctrinaque delectantur; & ii, qui ſuum negotium gerunt otioſi; poſtremo ii, qui ſe totos tradiderunt voluptatibus, ſine amicitia vitam eſſe nullam ſentiunt, ſi modo velint aliqua ex parte liberaliter vivere. Serpit enim, neſcio quomodo, per omnium vitas amicitia; nec ullam ætatis degendæ rationem patitur eſſe
87 expertem ſui. Quin etiam ſi quis ea aſperitate eſt, & immanitate naturæ, congreſſus ut hominum fugiat atque oderit, qualem fuiſſe Athenis Timonem, neſcio quem, accepimus; tamen is pati non poſſit, ut non anquirat aliquem, apud quem evomat virus acerbitatis ſuæ. Atque hoc maxime judicaretur, ſi quid tale poſſet contingere, ut aliquis nos deus ex hac hominum frequentia tolleret, & in ſolitudine uſpiam collocaret, atque ibi ſuppeditans omnium rerum, quas natura deſiderat, abundantiam & copiam, hominis omnino adſpiciendi poteſtatem eriperet, Quis tam eſſet ferreus, qui eam vitam ferre poſſet, cuique

non auferret fructum voluptatum omnium ſo-
litudo? Verum ergo illud eſt, quod a Taren- 88
tino Archyta, ut opinor, dici ſolitum, noſtros
ſenes commemorare audivi, ab aliis ſenibus
auditum: Si quis in cœlum adſcendiſſet, na-
turamque mundi, & pulchritudinem ſiderum
perſpexiſſet, inſuavem illam admirationem ei
fore; quæ jucundiſſima fuiſſet, ſi aliquem,
cui narraret, habuiſſet. Sic natura ſolitarium
nihil amat, ſemperque ad aliquod tanquam ad-
miniculum annititur; quod in amiciſſimo
quoque dulciſſimum eſt. Sed cum tot ſignis 24
eadem natura declaret, quid velit, anquirat,
ac deſideret; obſurdeſcimus tamen, neſcio quo-
modo, nec ea, quæ ab ea monemur, audimus.
Eſt enim varius & multiplex uſus amicitiæ,
multæque cauſæ ſuſpicionum offenſionum-
que dantur; quas tum evitare, tum elevare,
tum ferre, ſapientis eſt.

Una illa ſubeunda offenſio eſt, ut & ve-
ritas in amicitia, & fides retineatur. Nam &
monendi amici ſæpe ſunt, & objurgandi; &
hæc accipienda amice, cum benevole fiunt.
Sed neſcio quomodo verum eſt, quod in An- 89
dria familiaris meus dicit:

Obſequium amicos, veritas odium parit.

Moleſta veritas, ſi quidem ex ea naſcitur odi-

um; quod eſt venenum amicitiæ: ſed obſequi-
ùm multo moleſtius, quod peccatis indulgens,
præcipitem amicum ferri ſinit. Maxima autem
culpa in eo eſt, qui & veritatem aſpernatur,
& in fraudem obſequio impellitur. Omni igi-
tur hac in re habenda ratio & diligentia eſt:
primum, ut monitio acerbitate, deinde ob-
jurgatio contumelia careat: in obſequio au-
tem (quoniam Terentiano verbo lubenter
utimur) comitas adſit; aſſentatio, vitiorum
adjutrix, procul amoveatur; quæ non modo
amico, ſed ne libero quidem digna eſt: aliter
enim cum tyranno, aliter cum amico vivi-
90 tur. Cujus autem aures veritati clauſæ ſunt,
ut ab amico verum audire nequeat, hujus ſa-
lus deſperanda eſt. Scitum eſt enim illud Ca-
tonis, ut multa: Melius de quibusdam acer-
bos inimicos mereri, quam eos amicos, qui
dulces videantur: illos verum ſæpe dicere,
hos nunquam. Atque illud abſurdum eſt, quod
ii, qui monentur, eam moleſtiam, quam de-
bent capere, non capiunt; eam capiunt, qua
debent vacare: peccaſſe enim ſe non angun-
tur, objurgari moleſte ferunt; quod contra
oportebat, delicto dolere, correctione gaude-
25 re. Ut igitur & monere, & moneri, proprium
91 eſt veræ amicitiæ; & alterum libere facere,

non aſpere; alterum patienter accipere, non repugnanter: ſic habendum eſt, nullam in amicitiis peſtem eſſe majorem, quam adulationem, blanditiam, aſſentationem. Quamvis enim multis nominibus eſt hoc vitium notandum, levium hominum atque fallacium, ad voluntatem loquentium omnia, nihil ad veritatem. Cum autem omnium rerum ſimulatio 92
eſt vitioſa, (tollit enim judicium veri, idque adulterat,) tam amicitiæ repugnat maxime: delet enim veritatem, ſine qua nomen amicitiæ valere non poteſt. Nam cum amicitiæ vis ſit in eo, ut unus quaſi animus fiat ex pluribus; qui id fieri poterit, ſi ne in uno quidem quoque unus animus erit, idemque ſemper; ſed varius, commutabilis, multiplex? Quid 93
enim poteſt eſſe tam flexibile, tam devium, quam animus ejus, qui ad alterius non modo ſenſum ac voluntatem, ſed etiam vultum atque nutum convertitur?

Negat quis? nego: ait? ajo: poſtremo imperavi egomet mihi,
Omnia aſſentari,

ut ait idem Terentius; ſed ille ſub Gnathonis perſona, quod amici genus adhibere, omnino levitatis eſt. Multi autem Gnathonum 94
ſimiles cum ſint, loco, fortuna, fama ſuperio-

res; horum eſt aſſentatio moleſta, cum ad va-
95 nitatem acceſſit auctoritas. Secerni autem blandus amicus a vero & internoſci tam poteſt, adhibita diligentia, quam omnia fucata & ſimulata a ſinceris atque veris. Concio, quæ ex imperitiſſimis conſtat, tamen judicare ſolet, quid interſit inter popularem, id eſt, aſſentatorem & levem civem, & inter conſtantem, ſeverum, & gravem. Quibus blanditiis C. Papirius nuper influebat in aures concionis, cum ferret legem de tribunis plebis reficiendis? Diſſuaſimus nos. Sed nihil
96 de me; de Scipione dicam libentius. Quanta illa, dii immortales! fuit gravitas? quanta in oratione majeſtas? ut facile ducem populi Romani, non comitem diceres. Sed affuiſtis; & eſt in manibus oratio. Itaque lex popularis, ſuffragiis populi repudiata eſt. Atque, ut ad me redeam; meminiſtis, Q. Maximo, fratre Scipionis, & L. Mancino conſulibus, quam popularis lex de ſacerdotiis C. Licinii Craſſi videbatur: cooptatio enim collegiorum ad populi beneficium transferebatur. Atque is primum inſtituit in forum verſus, agere cum populo: tamen illius vendibilem orationem religio deorum immortalium, nobis defendentibus, facile vincebat. Atque id

actum eſt prætore me, quinquennio ante,
quam conſul ſum factus. Itaque re magis,
quam ſumma auctoritate, cauſa illa defenſa
eſt. Quod ſi in ſcena, id eſt, in concione, in 26
qua rebus fictis & adumbratis loci plurimum 97
eſt, tamen verum valet, (ſi modo id patefa-
ctum & illuſtratum eſt;) quid in amicitia
fieri oportet, quæ tota veritate perpenditur?
in qua niſi (ut dicitur) apertum pectus vi-
deas, tuumque oſtendas, nihil fidum, nihil ex-
ploratum habeas; ne amare quidem, aut ama-
ri; cum id, quam vere fiat, ignores. Quam-
quam iſta aſſentatio, quamvis pernicioſa ſit,
nocere tamen nemini poteſt, niſi ei, qui eam
recipit, atque ea delectatur. Ita fit, ut is aſ-
ſentatoribus patefaciat aures ſuas maxime,
qui ipſe ſibi aſſentetur, & ſe maxime ipſe de-
lectet. Omnino eſt amans ſui virtus: optime 98
enim ſe ipſa novit, quamque amabilis ſit, in-
telligit. Ego autem non de virtute nunc lo-
quor, ſed de virtutis opinione: virtute enim
ipſa non tam multi præditi eſſe, quam videri
volunt. Hos delectat aſſentatio: his fictus ad
ipſorum voluntatem ſermo cum adhibetur,
orationem illam vanam, teſtimonium eſſe lau-
dum ſuarum putant. Nulla eſt igitur hæc ami-
citia, cum alter verum audire non vult, alter

ad mentiendum paratus eſt. Nec paraſitorum in commœdiis aſſentatio nobis faceta videretur, niſi eſſent milites glorioſi.

Magnas vero agere gratias Thais mihi? Satis erat reſpondere, *magnas*: *ingentes*, inquit. Semper auget aſſentator id, quod is, cujus ad voluntatem dicitur, vult eſſe magnum.

99 Quamobrem, quamvis blanda iſta vanitas apud eos valeat, qui ipſi illam allectant & invitant; tamen etiam graviores conſtantioresque admonendi ſunt, ut animum advertant, ne callida aſſentatione capiantur: aperte enim adulantem nemo non videt, niſi qui admodum eſt excors. Callidus ille & occultus ne ſe inſinuet, ſtudioſe cavendum eſt. Nec enim facillime agnoſcitur, quippe qui etiam adverſando ſæpe aſſentetur; & litigare ſe ſimulans, blandiatur, atque ad extremum det manus, vincique ſe patiatur; ut is, qui illuſus ſit, plus vidiſſe videatur. Quid autem turpius, quam illudi? Quod ne accidat, magis cavendum eſt, ut in Epiclero:

Hodie me ante omnes comicos ſtultos ſenes
Verſaris, atque luſeris lautiſſime.

100 Hæc enim etiam in fabulis ſtultiſſima perſona eſt improvidorum & credulorum ſenum. Sed neſcio quo pacto ab amicitiis perfecto-

ſum hominum, id eſt, ſapientium; (de hac dico ſapientia, quæ videtur in hominem cadere poſſe,) ad leves amicitias deflexit oratio. Quamobrem ad illa prima redeamus, eaque ipſa concludamus aliquando.

Virtus, virtus, inquam, C. Fanni, & tu, 27
Q. Muci, & conciliat amicitias, & conſervat. In ea eſt enim convenientia rerum, in ea ſtabilitas, in ea conſtantia: quæ cum ſe extulit, & oſtendit lumen ſuum, & idem adſpexit agnovitque in alio; ad id ſe admovet, viciſſimque accipit illud, quod in altero eſt; ex quo eorum exardeſcit ſive amor, ſive amicitia: utrumque enim dictum eſt ab amando; amare autem nihil aliud eſt, niſi eum ipſum diligere, quem ames, nulla indigentia, nulla utilitate quæſita. Quæ tamen ipſa effloreſcit 101
ex amicitia, etiam ſi tu eam minus ſequutus ſis. Hac nos adoleſcentes benevolentia ſenes illos L. Paullum, M. Catonem, C. Gallum, P. Naſicam, Ti. Gracchum, Scipionis noſtri ſocerum, deleximus; hæc etiam magis elucet inter æquales, ut inter me, & Scipionem, L. Furium, P. Rupilium, Sp. Mummium. Viciſſim autem ſenes in adoleſcentium caritate acquieſcimus; ut in veſtra, ut in Q. Tuberonis. Equidem etiam admodum adoleſcentis, P. Ru-

tilii, A. Virginii familiaritate delector. Quoniamque ita ratio comparata eſt vitæ naturæque noſtræ, ut alia ætas oriatur; maxime quidem optandum eſt, ut cum æqualibus poſſis, quibuscum tanquam e carceribus emiſſus ſis, cum iisdem ad calcem, ut dicitur, perve-
102 nire. Sed quoniam res humanæ fragiles caducæque ſunt, ſemper aliqui anquirendi ſunt, quos diligamus, & a quibus diligamur: caritate enim, benevolentiaque ſublata, omnis eſt e vita ſublata jucunditas. Mihi quidem Scipio, quamquam eſt ſubito ereptus, vivit tamen, ſemperque vivet: virtutem enim amavi illius viri, quæ exſtincta non eſt. Nec mihi ſoli verſatur ante oculos, qui illam ſemper in manibus habui, ſed etiam poſteris erit clara & inſignis. Nemo unquam animo, aut ſpe majora ſuſcipiet, qui ſibi non illius memoriam atque imaginem proponendam putet.
103 Equidem ex omnibus rebus, quas mihi aut fortuna, aut natura tribuit, nihil habeo, quod cum amicitia Scipionis poſſim comparare. In hac mihi de republica conſenſus, in hac rerum privatarum conſilium; in eadem requies plena oblectationis fuit. Nunquam illum ne minima quidem re offendi, quod quidem ſenſerim; nihil audivi ex eo ipſe, quod nol-

lem. Una domus erat, idem victus, isque communis; neque ſolum militia, ſed etiam peregrinationes, ruſticationesque communes. Nam 104
quid ego de ſtudiis dicam cognoſcendi ſemper aliquid, atque diſcendi, in quibus remoti ab oculis populi, omne otioſum tempus contrivimus? Quarum rerum recordatio & memoria, ſi una cum illo occidiſſet, deſiderium conjunctiſſimi atque amantiſſimi viri ferre nullo modo poſſem. Sed nec illa exſtincta ſunt, aluntur que potius & augentur cogitatione & memoria; &, ſi illis plane orbatus eſſem, magnum tamen afferret mihi ætas ipſa ſolatium: diutius enim jam in hoc deſiderio eſſe non poſſum: omnia autem brevia, tolerabilia eſſe debent, etiam ſi magna ſint. Hæc habui, de amicitia quæ dicerem. Vos autem hortor, ut ita virtutem locetis, ſine qua amicitia eſſe non poteſt, ut, ea excepta, nihil amicitia præſtabilius putetis.

SOMNIUM SCIPIONIS.

SCIPIO LOQUITUR.

1 CUM in Africam veniſſem, M'. Manilio conſuli ad quartam legionem tribunus (ut ſcitis) militum; nihil mihi potius fuit, quam ut Maſiniſſam convenirem, regem familiæ noſtræ juſtis de cauſis amiciſſimum. Ad quem ut veni, complexus me ſenex collacrymavit, aliquantoque poſt ſuſpexit in cœlum; &, Grates, inquit, tibi ago, ſumme Sol, vobisque, reliqui cœlites, quod, ante quam ex hac vita migro, conſpicio in meo regno, & his tectis P. Cornelium Scipionem, cujus ego nomine ipſo recreor: ita nunquam ex animo meo diſcedit illius optimi atque invictiſſimi viri memoria. Deinde ego illum de ſuo regno, ille me de noſtra republica percontatus eſt; multisque verbis ultro citroque habitis, ille nobis conſumtus eſt dies. Poſt autem regio apparatu accepti, ſermonem in multam noctem produximus, cum ſenex nihil niſi de

Africano loqueretur, omniaque ejus non facta ſolum, ſed etiam dicta meminiſſet; deinde, ut cubitum diſceſſimus, me & feſſum de via, & qui ad multam noctem vigilaſſem, arctior, quam ſolebat, ſomnus complexus eſt. Hic mihi (credo equidem ex hoc, quod eramus locuti: fit enim fere, ut cogitationes ſermoneſque noſtri pariant aliquid in ſomno tale, quale de Homero ſcribit Ennius, de quo videlicet ſæpiſſime vigilans ſolebat cogitare, & loqui) Africanus ſe oſtendit ea forma, quæ mihi ex imagine ejus, quam ex ipſo, erat notior. Quem ut agnovi, equidem cohorrui: ſed ille, Ades, inquit, animo, & omitte timorem, Scipio, & quæ dicam, trade memoriæ. Videſne illam urbem, quæ parere populo Romano coacta per me, renovat priſtina bella, nec poteſt quieſcere? (oſtendebat autem Carthaginem de excelſo, & pleno ſtellarum, illuſtri & claro quodam loco) ad quam tu oppugnandam nunc venis pæne miles? hanc hoc biennio conſul evertes, eritque cognomen id tibi per te partum, quod habes adhuc a nobis hereditarium. Cum autem Carthaginem deleveris, triumphum egeris, cenſorque fueris, & obieris legatus Aegyptum, Syriam, Aſiam, Græciam, deligere iterum conſul ab-

ſens, bellumque maximum conficies, Numantiam exſcindes. Sed cum eris curru Capitolium invectus, offendes rempublicam perturbatam conſiliis nepotis mei. Hic tu, Africane, oſtendas oportebit patriæ lumen animi, ingenii, conſiliique tui. Sed ejus temporis ancipitem video quaſi fatorum viam. Nam cum ætas tua ſeptenos octies ſolis anfractus reditusque converterit, duoque hi numeri, quorum uterque plenus, alter altera de cauſa, habetur, circuitu naturali ſummam tibi fatalem confecerint; in te unum, atque in tuum nomen, ſe tota convertet civitas: te ſenatus, te omnes boni, te ſocii, te Latini intuebuntur: tu eris unus, in quo nitatur civitatis ſalus; ac ne multa, dictator rempublicam conſtituas oportet, ſi impias propinquorum manus effugeris. Hic cum exclamaſſet Lælius, ingemuiſſentque ceteri vehementius; leniter arridens Scipio, Quæſo, inquit, ne me e ſomno excitetis, & parum rebus: audite cetera.
3 Sed quo ſis, Africane, alacrior ad tutandum rempublicam, ſic habeto: Omnibus, qui patriam conſervarint, adjuverint, auxerint, certum eſſe in cœlo ac definitum locum, ubi beati ævo ſempiterno fruantur. Nihil eſt enim illi principi Deo, qui omnem hunc mundum

regit, quod quidem in terris fiat, acceptius, quam concilia cœtusque hominum jure ſociati, quæ civitates appellantur: harum rectores & conſervatores hinc profecti, huc revertuntur. Hic ego, etſi eram perterritus, non tam metu mortis, quam inſidiarum a meis, quæſivi tamen, viveretne ipſe & Paullus pater, & alii, quos nos exſtinctos arbitraremur. Immo vero, inquit, ii vivunt, qui ex corporum vinculis, tanquam e carcere, evolaverunt: veſtra vero, quæ dicitur vita, mors eſt. Quin tu adſpicias ad te venientem Paullum patrem. Quem ut vidi, equidem vim lacrymarum profudi. Ille autem me complexus, atque oſculans, flere prohibebat. Atque ego ut primum, fletu repreſſo, loqui poſſe cœpi, Quæſo, inquam, pater ſanctiſſime atque optime, quoniam hæc eſt vita, (ut Africanum audio dicere,) quid moror in terris? quin huc ad vos venire propero? Non eſt ita, inquit ille. Niſi enim Deus is, cujus hoc templum eſt omne, quod conſpicis, iſtis te corporis cuſtodiis liberaverit, huc tibi aditus patere non poteſt. Homines enim ſunt hac lege generati, qui tuerentur illum globum, quem in hoc templo medium vides, quæ terra dicitur; hisque animus datus eſt ex illis ſempiternis ignibus,

quæ ſidera & ſtellas vocatis: quæ globoſæ, & rotundæ, divinis animatæ mentibus, circulos ſuos orbesque conficiunt celeritate mirabili. Quare & tibi, Publi, & piis omnibus retinendus eſt animus in cuſtodia corporis; nec injuſſu ejus, a quo ille eſt vobis datus, ex hominum vita migrandum eſt, ne munus humanum, aſſignatum a Deo, defugiſſe videamini. Sed ſic, Scipio, ut avus hic tuus, ut ego, qui te genui, juſtitiam cole, & pietatem; quæ, cum ſit magna in parentibus & propinquis, tum in patria maxima eſt. Ea vita, via eſt in cœlum, & in hunc cœtum eorum, qui jam vixerunt, & corpore laxati, illum incolunt locum, quem vides. Erat autem is ſplendidiſſimo candore inter flammas circus elucens, quem vos, ut a Grajis accepiſtis, orbem lacteum nuncupatis; ex quo omnia mihi contemplanti, præclara cetera & mirabilia videbantur. Erant autem eæ ſtellæ, quas nunquam ex hoc loco vidimus; & eæ magnitudines omnium, quas eſſe nunquam ſuſpicati ſumus, ex quibus erat illa minima, quæ ultima cœlo, citima terris, luce lucebat aliena. Stellarum autem globi terræ magnitudinem facile vincebant. Jam ipſa terra ita mihi parva viſa eſt, ut me imperii noſtri, quo quaſi punctum

ejus

ejus attingimus, pœniteret. Quam cum magis intuerer, Quæſo, inquit Africanus, quousque humi defixa tua mens erit? nonne adſpicis, quæ in templa veneris? novem tibi orbibus, vel potius globis, connexa ſunt omnia: quorum unus eſt cœleſtis, extimus, qui reliquos omnes complectitur, ſummus ipſe Deus, arcens & continens ceteros; in quo infixi ſunt illi, qui volvuntur, ſtellarum curſus ſempiterni: cui ſubjecti ſunt ſeptem, qui verſantur retro, contrario motu, atque cœlum: ex quibus unum globum poſſidet illa, quam in terris Saturniam nominant. Deinde eſt hominum generi proſperus & ſalutaris ille fulgor, qui dicitur Jovis: tum rutilus, horribilisque terris, quem Martem dicitis. Deinde ſubter mediam fere regionem Sol obtinet, dux, & princeps, & moderator luminum reliquorum, mens mundi, & temperatio, tanta magnitudine, ut cuncta ſua luce illuſtret & compleat. Hunc ut comites conſequuntur, alter Veneris, alter Mercurii curſus; in infimoque orbe Luna, radiis ſolis accenſa, convertitur. Infra autem jam nihil eſt, niſi mortale & caducum, præter animos generi hominum, munere deorum datos. Supra lunam ſunt æterna omnia: nam ea, quæ eſt media, & no-

na tellus, neque movetur, & infima eſt, & in
5 eam feruntur omnia ſuo nutu pondera. Quæ
cum intuerer ſtupens, ut me recepi, Quid?
hic, inquam, quis eſt, qui complet aures me-
as tantus & tam dulcis ſonus? Hic eſt, in-
quit ille, qui intervallis conjunctus impari-
bus, ſed tamen, pro rata parte, ratione diſtin-
ctis, impulſu & motu ipſorum orbium con-
ficitur; qui acuta cum gravibus temperans,
varios æquabiliter concentus efficit: nec enim
ſilentio tanti motus incitari poſſunt, & na-
tura fert, ut extrema ex altera parte gravi-
ter, ex altera autem acute ſonent. Quam ob
cauſam ſummus ille cœli ſtelliferi curſus, cu-
jus converſio eſt concitatior, acuto & exci-
tato movetur ſono; graviſſimo autem hic lu-
naris atque infimus. Nam terra, nona, immo-
bilis manens, ima ſede ſemper hæret, com-
plexa medium mundi locum. Illi autem octo
curſus, in quibus eadem vis eſt duorum, Mer-
curii & Veneris, ſeptem efficiunt diſtinctos
intervallis ſonos; qui numerus rerum omni-
um fere nodus eſt: quod docti homines ner-
vis imitati atque cantibus, aperuere ſibi re-
ditum in hunc locum; ſicut alii, qui præſtan-
tibus ingeniis in vita humana divina ſtudia
coluerunt. Hoc ſonitu oppletæ aures homi-

num obſurduerunt; nec eſt ullus hebetior ſenſus in vobis; ſicut ubi Nilus ad illa, quæ Catadupa nominantur, præcipitat ex altiſſimis montibus, ea gens, quæ illum locum accolit, propter magnitudinem ſonitus, ſenſu audiendi caret. Hic vero tantus eſt totius mundi incitatiſſima converſione ſonitus, ut eum aures hominum capere non poſſint; ſicut intueri ſolem adverſum nequitis, ejusque radiis acies veſtra ſenſusque vincitur. Hæc ego admirans, referebam tamen oculos ad
terram identidem. Tum Africanus, Sentio, 6
inquit, te ſedem etiam nunc hominum ac domum contemplari, quæ ſi tibi parva, ut eſt, ita videtur, hæc cœleſtia ſemper ſpectato; illa humana contemnito. Tu enim quam celebritatem ſermonis hominum, aut quam expetendam gloriam conſequi potes? vides habitari in terra raris & anguſtis in locis; & in ipſis quaſi maculis, ubi habitatur, vaſtas ſolitudines interjectas: hosque, qui incolunt terram, non modo interruptos ita eſſe, ut nihil inter ipſos ab aliis ad alios manare poſſit; ſed partim obliquos, partim averſos, partim etiam adverſos ſtare vobis; a quibus exſpectare gloriam certe nullam poteſtis. Cernis autem eandem terram, quaſi quibusdam redi-

mitam & circumdatam cingulis; e quibus duos, maxime inter ſe diverſos, & cœli verticibus ipſis ex utraque parte ſubnixos, obriguiſſe pruina vides; medium autem illum, & maximum, ſolis ardore torreri. Duo ſunt habitabiles; quorum auſtralis ille, in quo qui inſiſtunt, adverſa vobis urgent veſtigia; nihil ad veſtrum genus. Hic autem alter ſubjectus aquiloni, quem incolitis, cerne, quam tenui vos parte contingat. Omnis enim terra, quæ colitur a vobis, anguſta verticibus, lateribus latior, parva quædam inſula eſt, circumfuſa illo mari, quod Atlanticum, quod Magnum, quem Oceanum appellatis in terris: qui tamen tanto nomine, quam ſit parvus, vides. Ex his ipſis cultis notisque terris, num aut tuum aut cujusquam noſtrum nomen, vel Caucaſum hunc, quem cernis, tranſcendere potuit, vel illum Gangem transnatare? quis in reliquis orientis, aut obeuntis ſolis ultimis, aut aquilonis auſtrive partibus, tuum nomen audiet? quibus amputatis, cernis profecto, quantis in anguſtiis veſtra gloria ſe dilatari velit. Ipſi autem, qui de vobis loquuntur, quam loquen-
7 tur diu? Quin etiam, ſi cupiat proles illa futurorum hominum deinceps laudes uniuscujusque noſtrum a patribus acceptas poſteris

prodere; tamen propter eluviones exuſtioneſque terrarum, quas accidere tempore certo neceſſe eſt, non modo non æternam, ſed ne diuturnam quidem gloriam aſſequi poſſumus. Quid autem intereſt, ab iis, qui poſtea naſcentur, ſermonem fore de te, cum ab iis nullus fuerit, qui ante nati ſint, qui nec pauciores, & certe meliores fuerunt viri? cum præſertim apud eos ipſos, a quibus audiri nomen noſtrum poteſt, nemo unius anni memoriam conſequi poſſit. Homines enim populariter annum tantummodo ſolis, id eſt, unius aſtri reditu metiuntur. Cum autem ad idem, unde ſemel profecta ſunt, cuncta aſtra redierint, eandemque totius cœli deſcriptionem longis intervallis retulerint, tum ille vere vertens annus appellari poteſt; in quo vix dicere audeo, quam multa ſecula hominum teneantur. Namque, ut olim deficere ſol hominibus exſtinguique viſus eſt, cum Romuli animus hæc ipſa in templa penetravit: ita quandoque eadem parte ſol, eodemque tempore iterum defecerit, tum ſignis omnibus ad idem principium, ſtellisque revocatis, expletum annum habeto: hujus quidem anni nondum viceſimam partem ſcito eſſe converſam. Quocirca, ſi reditum in hunc locum deſperaveris,

in quo omnia ſunt magnis & præſtantibus viris; quanti tandem eſt iſta hominum gloria, quæ pertinere vix ad unius anni partem exiguam poteſt? Igitur alte ſpectare ſi voles, atque hanc ſedem, & æternam domum contueri; neque te ſermonibus vulgi dederis, nec in præmiis humanis ſpem poſueris rerum tuarum: ſuis te oportet illecebris ipſa virtus trahat ad verum decus. Quid de te alii loquantur, ipſi videant; ſed loquentur tamen. Sermo autem omnis ille, & anguſtiis cingitur iis regionum, quas vides; nec unquam de ullo perennis fuit; & obruitur hominum interitu;
8 & oblivione poſteritatis exſtinguitur. Quæ cum dixiſſet, Ego vero, inquam, o Africane, ſi quidem bene meritis de patria quaſi limes ad cœli aditum patet, quamquam a pueritia veſtigiis ingreſſus patriis, & tuis, decori veſtro non defui; nunc tamen, tanto præmio propoſito, enitar multo vigilantius. Et ille, Tu vero enitere, & ſic habeto, non eſſe te mortalem, ſed corpus hoc. Nec enim tu is es, quem forma iſta declarat: ſed mens cujusque, is eſt quisque; non ea figura, quæ digito demonſtrari poteſt. Deum te igitur ſcito eſſe: ſi quidem Deus eſt, qui viget, qui ſentit, qui meminit, qui providet, qui tam regit, & mo-

deratur, & movet id corpus, cui præpoſitus
eſt, quam hunc mundum ille princeps Deus:
& ut mundum ex quadam parte mortalem
ipſe Deus æternus, ſic fragile corpus animus
ſempiternus movet. Nam quod ſemper mo-
vetur, æternum eſt: quod autem motum af-
fert alicui, quodque ipſum agitatur aliunde;
quando finem habet motus, vivendi finem ha-
beat neceſſe eſt. Solum igitur, quod ſeſe mo-
vet, quia nunquam deſeritur a ſe; nunquam
ne moveri quidem deſinit: quin etiam cete-
ris, quæ moventur, hic fons, hoc principium
eſt movendi. Principio autem nulla eſt origo:
nam ex principio oriuntur omnia: ipſum au-
tem nulla ex re alia naſci poteſt: nec enim
id eſſet principium, quod gigneretur aliunde:
quod ſi nunquam oritur, ne occidit quidem
unquam. Nam principium exſtinctum, nec ip-
ſum ab alio renaſcetur, nec ex ſe aliud crea-
bit; ſi quidem neceſſe eſt a principio oriri om-
nia. Ita fit, ut motus principium ex eo ſit,
quod ipſum a ſe movetur: id autem nec naſci
poteſt, nec mori; vel concidat omne cœlum,
omnisque natura, & conſiſtat neceſſe eſt, nec
vim ullam nanciſcatur, qua a primo impulſa
moveatur. Cum pateat igitur, æternum id 9
eſſe, quod a ſe ipſo moveatur; quis eſt, qui

hanc naturam animis eſſe tributam neget? Inanimum eſt enim omne, quod pulſu agitatur externo: quod autem animal eſt, id motu cietur interiore, & ſuo: nam hæc eſt natura propria animi, atque vis. Quæ ſi eſt una ex omnibus, quæ ſeſe moveat; neque nata eſt certe, & æterna eſt. Hanc tu exerce in optimis rebus: ſunt autem optimæ curæ, de ſalute patriæ; quibus agitatus & exercitatus animus, velocius in hanc ſedem & domum ſuam pervolabit: idque ocius faciet, ſi jam tum, cum erit incluſus in corpore, eminebit foras, & ea, quæ extra erunt, contemplans, quam maxime ſe a corpore abſtrahet. Namque eorum animi, qui ſe corporis voluptatibus dediderunt, earumque ſe quaſi miniſtros præbuerunt, impulſuque libidinum, voluptatibus obedientium, deorum & hominum jura violaverunt, corporibus elapſi circum terram ipſam volutantur; nec hunc in locum, niſi multis exagitati ſeculis, revertuntur. Ille diſceſſit: ego ſomno ſolutus ſum.

M. TULLII CICERONIS
PARADOXA
AD
M. BRUTUM.

ANIMADVERTI, Brute, ſæpe Catonem, 1
avunculum tuum, cum in ſenatu ſententiam diceret, locos graves ex philoſophia tractare, abhorrentes ab hoc uſu forenſi & publico; ſed dicendo conſequi tamen, ut illa etiam populo probabilia viderentur: quod eo majus eſt illi, quam aut tibi, aut nobis; quia nos ea philoſophia plus utimur, quæ peperit dicendi copiam, & in qua dicuntur ea, quæ non multum diſcrepant ab opinione populari. Cato autem perfectus (mea ſententia) Stoicus, & ea ſentit, quæ non ſane probantur in vulgus; & in ea eſt hæreſi, quæ nullum ſequitur florem orationis, neque dilatat argumentum: minutis interrogatiunculis, quaſi punctis, quod propoſuit, efficit. Sed nihil eſt tam incredibile, quod non dicendo fiat probabile; nihil tam horridum, tam incultum, quod non

ſplendeſcat oratione, & tanquam excolatur. Quod cum ita putarem, feci etiam audacius, quam ille ipſe, de quo loquor. Cato enim dumtaxat de magnitudine animi, de continentia, de morte, de omni laude virtutis, de diis immortalibus, de caritate patriæ, Stoice ſolet, oratoriis ornamentis adhibitis, dicere. Ego vero illa ipſa, quæ vix in gymnaſiis, & in otio Stoici probant, ludens conjeci in communes locos. Quæ, quia ſunt admirabilia, contraque opinionem omnium, ab ipſis etiam παράδοξα appellantur, tentare volui, poſſentne proferri in lucem, id eſt, in forum, & ita dici, ut probarentur; an alia quædam eſſet erudita, alia popularis oratio: eoque ſcripſi libentius, quod mihi iſta, παράδοξα quæ appellant, maxime videntur eſſe Socratica, longeque veriſſima. Accipies igitur hoc parvum opuſculum, lucubratum his jam contractioribus noctibus; quoniam illud majorum vigiliarum munus in tuo nomine apparuit: & deguſtabis genus hoc exercitationum earum, quibus uti conſuevi, cum ea, quæ dicuntur in ſcholis θετικὰ, ad noſtrum hoc oratorium transfero dicendi genus. Hoc tamen opus in acceptum ut referas, nihil poſtulo: non eſt enim tale, ut in arce poni poſſit, quaſi illa

Minerva Phidiæ; ſed tamen, ut ex eadem officina exiiſſe appareat.

PARADOXON I.

Ὅτι μόνον ἀγαθὸν, τὸ καλόν.

Quod honeſtum ſit, id ſolum bonum eſſe.

Vereor, ne cui veſtrum ex Stoicorum ho- I
minum diſputationibus, non ex meo ſenſu de-
promta hæc videatur oratio: dicam tamen,
quod ſentio; & dicam brevius, quam res tan-
ta dici poſcit. Nunquam mehercule ego ne-
que pecunias iſtorum, neque tecta magnifi-
ca, neque opes, neque imperia, neque eas,
quibus maxime adſtricti ſunt, voluptates in
bonis rebus aut expetendis eſſe duxi; quip-
pe cum viderem, rebus his circumfluentibus,
ea tamen deſiderare maxime, quibus abunda-
rent. Neque enim expletur unquam, nec ſa-
tiatur cupiditatis ſitis; neque ſolum, ea qui
habent, libidine augendi cruciantur, ſed eti-
am amittendi metu. In quo equidem conti-
nentiſſimorum hominum, majorum noſtrorum,
ſæpe requiro prudentiam, qui hæc imbecilla
& commutabilia pecuniæ membra, verbo Bo-
na putaverunt appellanda, cum re ac factis
longe aliter judicaviſſent. Poteſtne bonum cui-
quam malo eſſe? aut poteſt quiſquam in
abundantia bonorum ipſe eſſe non bonus?

Atqui iſta omnia talia videmus, ut etiam im-
probi habeant, & obſint probis. Quamobrem
licet irrideat, ſi quis vult; plus apud me ta-
men vera ratio valebit, quam vulgi opinio.
Neque ego unquam bona perdidiſſe dicam, ſi
qui pecus, aut ſupellectilem amiſerit; neque
non ſæpe laudabo ſapientem illum, Biantem,
ut opinor, qui numeratur in ſeptem; cujus
cum patriam Prienen cepiſſet hoſtis, ceteri-
que ita fugerent, ut multa de ſuis rebus ſe-
cum aſportarent; cum eſſet admonitus a quo-
dam, ut idem ipſe faceret: *Ego vero,* inquit,
facio: nam omnia mea porto mecum. Ille hæc
ludibria fortunæ, ne ſua quidem putavit, quæ
nos appellamus etiam bona. Quid eſt igitur,
quæret aliquis, bonum? ſi quid recte fit, &
honeſte, & cum virtute, id bene fieri, vere
dicitur; &, quod rectum, & honeſtum, &
2 cum virtute eſt, id ſolum opinor Bonum. Sed
hæc videri poſſunt obſcuriora, cum lentius
diſputantur. Vita atque factis illuſtranda ſunt
ſummorum virorum hæc, quæ verbis ſubti-
lius, quam ſatis eſt, diſputari videntur. Quæ-
ro enim a vobis, num ullam cogitationem ha-
buiſſe videantur ii, qui hanc rempublicam
tam præclare fundatam nobis reliquerunt, aut
argenti ad avaritiam, aut amœnitatum ad de-

lectationem, aut ſupellectilis ad delicias, aut epularum ad voluptates? Ponite ante oculos unumquemque regum. Vultis a Romulo? vultis poſt liberam civitatem, ab iis ipſis, qui liberaverunt eam? Quibus tandem gradibus Romulus eſcendit in cœlum? iisne, quæ iſti bona appellant? an rebus geſtis atque virtutibus? Quid? a Numa Pompilio, minusne gratas diis immortalibus capedines ac fictiles urnulas fuiſſe, quam filicatas aliorum pateras arbitramur? Omitto reliquos: ſunt enim omnes pares inter ſe, præter Superbum. Brutum ſi quis roget, quid egerit in patria liberanda; ſi quis item reliquos ejusdem conſilii ſocios, quid ſpectaverint, quid ſecuti ſint; num quis exſiſtet, cui voluptas, cui divitiæ, cui denique præter officium fortis & magni viri, quidquam aliud propoſitum fuiſſe videatur? Quæ res ad necem Porſennæ C. Mucium impulit, ſine ulla ſpe ſalutis ſuæ? quæ vis Coclitem contra omnes hoſtium copias tenuit in ponte ſolum? quæ patrem Decium, qui filium devotavit, atque immiſit in armatas hoſtium copias? Quid continentia C. Fabricii, quid tenuitas victus M'. Curii ſequebatur? Quid duo propugnacula belli Punici, Cn. & P. Scipiones, qui Carthaginienſium adventum

corporibus ſuis intercludendum putaverunt?
quid Africanus major? quid minor? quid in-
ter horum ætates interjectus Cato? quid in-
numerabiles alii? Nam domeſticis exemplis
abundamus: cogitaſſe putamus, quidquam in
vita ſibi expetendum, niſi quod laudabile eſ-
3 ſe, & præclarum videretur? Veniant igitur
iſti irriſores hujus orationis ac ſententiæ; &
jam vel ipſi judicent, utrum ſe horum alicu-
jus, qui marmoreis tectis, ebore & auro ful-
gentibus, qui ſignis, qui tabulis, qui cælato
auro & argento, qui Corinthiis operibus abun-
dant, an C. Fabricii, qui nihil eorum habuit,
nihil habere voluit, ſimiles eſſe malint? At-
que hæc quidem, quæ modo huc, modo illuc
transferuntur, facile adduci ſolent, ut in re-
bus bonis eſſe negent; illud tamen arcte te-
nent, accurateque defendunt, voluptatem eſ-
ſe ſummum bonum: quæ quidem mihi vox
pecudum videtur eſſe, non hominum. Tu,
cum tibi ſive deus, ſive mater (ut ita dicam)
rerum omnium, natura, dederit animum, quo
nihil eſt præſtantius, neque divinius, ſic te
ipſe abjicies atque proſternes, ut nihil inter
te atque quadrupedem aliquam putes inte-
reſſe? Quidquam bonum eſt, quod non eum,
qui id poſſidet, meliorem facit? Ut enim quiſ-

que eſt maxime boni particeps, ita & laudabilis maxime: neque eſt ullum bonum, de quo non is, qui id habeat, honeſte poſſit gloriari. Quid autem eſt horum in voluptate? melioremne efficit, aut laudabiliorem virum? an quisquam in potiundis voluptatibus gloriando ſeſe, & prædicatione effert? Atqui ſi voluptas, quæ plurimorum patrociniis defenditur, in rebus bonis habenda non eſt; eaque, quo eſt major, eo magis mentem e ſua ſede & ſtatu dimovet; profecto nihil eſt aliud bene & beate vivere, niſi honeſte & recte vivere.

PARADOXON II.

Ὅτι αὐτάρκης ἡ ἀρετὴ πρὸς εὐδαιμονίαν.

In quo virtus ſit, ei nihil deeſſe ad beate vivendum.

Nec vero ego M. Regulum, ærumnoſum, 1 nec infelicem, nec miſerum unquam putavi. Non enim magnitudo animi ejus excruciabatur a Pœnis, non gravitas, non fides, non conſtantia, non ulla virtus, non denique animus ipſe; qui tot virtutum præſidio, tantoque comitatu, cum corpus ejus caperetur, capi certe ipſe non potuit. C. vero Marium vidimus, qui mihi ſecundis in rebus unus ex fortunatis hominibus; in adverſis, unus ex ſummis viris videbatur; quo beatius eſſe mortali nihil po-

teſt. Neſcis, inſane, neſcis, quantas vires virtus habeat: nomen tantum virtutis uſurpas; quid ipſa valeat, ignoras. Nemo poteſt non beatiſſimus eſſe, qui eſt totus aptus ex ſeſe, quique in ſe uno ſua ponit omnia. Cui ſpes omnis, & ratio, & cogitatio pendet ex fortuna; huic nihil poteſt eſſe certi; nihil quod exploratum habeat, permanſurum ſibi unum diem. Eum tu hominem terreto, ſi quem eris nactus, iſtis mortis, aut exſilii minis. Mihi vero quidquid acciderit in tam ingrata civitate, ne recuſanti quidem evenerit, non modo non repugnanti. Quid enim ego laboravi, aut quid egi, aut in quo evigilaverunt curæ & cogitationes meæ, ſi quidem nihil peperi tale, nihil conſecutus ſum, ut eo ſtatu eſſem, quem neque fortunæ temeritas, neque inimicorum labefactaret injuria? Mortemne mihi minitaris, ut omnino ab hominibus, an exſilium, ut ab improbis demigrandum ſit? Mors terribilis eſt iis, quorum cum vita omnia exſtinguuntur; non iis, quorum laus emori non poteſt: exſilium autem illis, quibus quaſi circumſcriptus eſt habitandi locus; non iis, qui omnem orbem terrarum, unam urbem eſſe ducunt. Te miſeriæ, te ærumnæ premunt, qui te beatum, qui florentem putas: tuæ libidi-

nes

nes te torquent: tu dies noctesque cruciaris; cui nec ſat eſt, quod eſt, & id ipſum, ne non ſit diuturnum, times: te conſcientiæ ſtimulant maleficiorum tuorum: te metus exanimant judiciorum atque legum: quocunque adſpexiſti, ut furiæ, ſic tuæ tibi occurrunt injuriæ, quæ te reſpirare non ſinunt. Quamobrem ut improbo, & ſtulto, & inerti nemini bene eſſe poteſt; ſic bonus vir, & fortis, & ſapiens, miſer eſſe non poteſt. Nec vero, cujus virtus moresque laudandi ſunt, ejus non laudanda vita eſt; neque porro fugienda vita, quæ laudanda eſt: eſſet autem fugienda, ſi eſſet miſera. Quamobrem quidquid eſt laudabile, idem & beatum, & florens, & expetendum videri debet.

PARADOXON III.

Ὅτι ἴσα τὰ ἁμαρτήματα, καὶ τὰ κατορθώματα.

Aequalia eſſe peccata, & recte facta.

Parva, inquis, res eſt; at magna culpa: nec enim peccata, rerum eventu, ſed vitiis hominum metienda ſunt. In quo peccatur, id poteſt aliud alio majus eſſe, aut minus: ipſum quidem illud peccare, quoquo te verteris, unum eſt. Auri navem evertat gubernator, an paleæ, in re aliquantulum, in gubernatoris inſcientia nihil intereſt. Lapſa eſt

libido in muliere ignota: dolor ad pauciores pertinet, quam ſi petulans fuiſſet in aliqua generoſa ac nobili virgine: peccavit vero nihilo minus, ſi quidem eſt peccare, tanquam transſilire lineas; quod cum feceris, culpa commiſſa eſt: quam longe progrediare, cum ſemel tranſieris, ad augendam tranſeundi culpam nihil pertinet. Peccare certe licet nemini: quod autem non licet, id hoc uno tenetur, ſi arguitur non licere. Id ſi nec majus, nec minus unquam fieri poteſt; (quoniam in eo eſt peccatum, ſi non licuit; quod ſemper unum, & idem eſt;) quæ ex eo peccata naſcuntur, æqualia ſint oportet. Quod ſi virtutes pares ſunt inter ſe; paria eſſe etiam vitia neceſſe eſt. Atqui pares eſſe virtutes, nec bono viro meliorem, nec temperante temperantiorem, nec forti fortiorem, nec ſapiente ſapientiorem poſſe fieri, facillime poteſt perſpici. An virum bonum dices, qui depoſitum nullo teſte, cum lucrari impune poſſet, auri pondo decem, reddiderit, ſi idem in decem millibus pondo non idem fecerit? aut temperantem eum, qui ſe in aliqua libidine continuerit, in aliqua effuderit? Una virtus eſt conſentiens cum ratione & perpetua conſtantia. Nihil huic addi poteſt, quo magis virtus

ſit; nihil demi, ut virtutis nomen relinqua-
tur. Etenim ſi benefacta, recte facta ſunt, &
nihil recto rectius; certe ne bono quidem
melius quidquam inveniri poteſt. Sequitur
igitur, ut etiam vitia ſint paria; ſiquidem pra-
vitates animi recte vitia dicuntur. Atqui quo-
niam pares virtutes ſunt; recte facta, quan-
do a virtutibus proficiſcuntur, paria eſſe de-
bent: itemque peccata, quoniam ex vitiis ma-
nant, ſint æqualia neceſſe eſt. A philoſophis, 2
inquis, iſta ſumis. Metuebam, ne a lenonibus
diceres. Socrates diſputabat iſto modo. Bene
hercle narras: nam iſtum doctum & ſapien-
tem virum fuiſſe, memoriæ traditum eſt. Sed
tamen quæro ex te, (quando verbis inter nos
contendimus, non pugnis,) utrum de bonis
eſt quærendum, quid bajuli atque operarii,
an quid homines doctiſſimi ſenſerint? præſer-
tim cum hæc ſententia non modo verior, ſed
ne utilior quidem hominum vitæ reperiri ul-
la poſſit. Quæ vis enim eſt, quæ magis ar-
ceat homines ab improbitate omni, quam ſi
ſenſerint, nullum in delictis eſſe diſcrimen?
æque peccare ſe, ſi privatis, ac ſi magiſtrati-
bus manus afferant? quamcunque in domum
ſtuprum intulerint, eandem eſſe labem libidi-
nis? Nihilne igitur intereſt, (nam hoc dicet

aliquis,) patrem quis enecet, an ſervum? Nuda iſta ſi ponas, judicari, qualia ſint, non facile poſſunt. Patrem vita privare, ſi per ſe ſcelus eſt; Saguntini, qui parentes ſuos, liberos emori, quam ſervos vivere maluerunt, parricidæ fuerunt. Ergo & parenti nonnunquam adimi vita ſine ſcelere poteſt; & ſervo ſæpe ſine injuria non poteſt. Cauſa igitur hæc, non natura diſtinguit: quæ quando utro acceſſit, id fit propenſius; ſi utroque adjuncta ſit, paria fiant, neceſſe eſt. Illud tamen intereſt, quod in ſervo necando, ſi adſit injuria, ſemel peccatur; in patris vita violanda, multa peccantur. Violatur is, qui procreavit; is, qui aluit; is, qui erudivit; is, qui in ſede ac domo, atque in republica collocavit; multitudine peccatorum præſtat, eoque pœna majore dignus eſt. Sed nos in vita, non quæ cuique peccato pœna ſit, ſed quantum cuique liceat, ſpectare debemus: quidquid non oportet, ſcelus eſſe; quidquid non licet, nefas putare debemus. Etiamne in minimis rebus? Etiam: ſi quidem rerum modum fingere non poſſumus; animorum modum tenere poſſumus. Hiſtrio ſi paulum ſe movit extra numerum, aut ſi verſus pronuntiatus eſt ſyllaba una brevior, aut longior, exſibilatur & ex-

ploditur: in vita tu, quæ omni geſtu moderatior, omni verſu aptior eſſe debet, ut in ſyllaba te peccare dices? poëtam non audio in nugis; in vitæ ſocietate audiam civem, digitis peccata dimetientem ſua? quæ ſi viſa ſunt breviora, leviora qui poſſint videri, cum quidquid peccatur, perturbatione peccetur rationis atque ordinis? perturbata autem ſemel ratione & ordine, nihil poſſit addi, quo magis peccari poſſe videatur.

PARADOXON IV.

Ὅτι πᾶς ἄφρων μαίνεται.

Omnem ſtultum inſanire.

Ego vero te non ſtultum, ut ſæpe; non improbum, ut ſemper; ſed dementem & inſanum rebus vincam neceſſariis. Sapientis animus magnitudine conſilii, tolerantia rerum humanarum, contemtione fortunæ, virtutibus denique omnibus, ut mœnibus, ſeptus, vincetur & expugnabitur, qui ne civitate quidem pelli poteſt? Quæ eſt enim civitas? Omnisne conventus etiam ferorum & immanium? omnisne etiam fugitivorum ac latronum congregata unum in locum multitudo? certe negabis. Non igitur erat illa tum civitas, cum leges in ea nihil valebant; cum judicia jacebant; cum mos patrius occiderat;

cum ferro pulſis magiſtratibus, ſenatus nomen in republica non erat. Prædonum ille concurſus, & te duce latrocinium in foro conſtitutum, & reliquiæ conjurationis a Catilinæ furiis ad tuum ſcelus furoremque converſæ, non civitas erat, Itaque pulſus ego civitate non ſum, quæ nulla erat; arceſſitus in civitatem ſum, cum eſſet in republica conſul, qui tum nullus fuerat; eſſet ſenatus, qui tum occiderat; eſſet conſenſus populi liberi; eſſet juris & æquitatis (quæ vincula ſunt civitatis) repetita memoria. Ac vide, quam iſta tui latrocinii tela contemſerim; jactam & immiſſam a te nefariam in me injuriam ſemper duxi; perveniſſe ad me nunquam putavi: niſi forte, cum parietes diſturbabas, aut cum tectis ſceleratas faces inferebas, meorum aliquid ruere, aut deflagrare arbitrabare. Nihil neque meum eſt, neque cujusquam, quod auferri, quod eripi, quod amitti poteſt. Si mihi eripuiſſes divinam animi mei conſtantiam, meas curas, vigilias, conſilia, quibus respublica te invitiſſimo ſtat; ſi hujus æterni beneficii immortalem memoriam deleviſſes; multo etiam magis ſi illam mentem, unde hæc conſiliis manarunt, mihi eripuiſſes; tum ego accepiſſe me confiterer injuriam. Sed ſi hæc

nec feciſti, nec facere potuiſti; reditum mihi glorioſum injuria tua dedit, non exitum calamitoſum. Ergo ego ſemper civis; & tum maxime, cum meam ſalutem ſenatus exteris nationibus, ut civis optimi, commendabat; tu, ne nunc quidem: niſi forte idem eſſe hoſtis, & civis poteſt. An tu civem ab hoſte natura ac loco, non animo factiſque diſtinguis? Cædem in foro feciſti: armatis latronibus templa tenuiſti: privatorum domos, ædes ſacras incendiſti. Cur hoſtis Spartacus, ſi tu civis? potes autem eſſe tu civis, propter quem aliquando civitas non fuit? & me tuo nomine appellas, cum omnes meo diſceſſu exſulaſſe rempublicam putent? Nunquamne, homo amentiſſime, te circumſpicies? nunquam, nec quid facias, conſiderabis, nec quid loquare? neſcis, exſilium ſcelerum eſſe pœnam? meum illud iter ob præclariſſimas res a me geſtas eſſe ſuſceptum? Omnes ſcelerati atque impii, quorum tu te ducem eſſe profiteris, quos leges exſilio affici volunt, exſules ſunt, etiam ſi ſolum non mutarunt. An cum omnes leges te exſulem eſſe jubeant, non eris tu exſul? Num appellatur inimicus, qui cum telo fuerit? ante ſenatum tua ſica deprehenſa eſt. Qui hominem occiderit? tu plurimos occidiſti.

Qui incendium fecerit? ædes Nympharum manu tua deflagravit. Qui templa occupaverit? in foro caſtra poſuiſti. Sed quid ego communes leges profero, quibus omnibus es exſul? Familiariſſimus tuus de te privilegium tulit, ut, ſi in opertum Bonæ Deæ acceſſiſſes, exſulares. At te id feciſſe, etiam gloriari ſoles. Quomodo igitur tot legibus in exſilium ejectus, nomen exſulis non perhorreſcis? Romæ ſum, inquis: & quidem in operto fuiſti. Non igitur ubi quisque erit, ejus loci jus tenebit, ſi ibi eum legibus eſſe non oportebit.

PARADOXON V.

Ὅτι μόνος ὁ σοφὸς ἐλεύθερος, καὶ πᾶς ἄφρων δοῦλος.

Solum ſapientem eſſe liberum, & omnem ſtultum ſervum.

1 Laudetur vero hic imperator, aut etiam appelletur, aut hoc nomine dignus putetur? quo modo? aut cui tandem hic libero imperabit, qui non poteſt cupiditatibus ſuis imperare? Refrenet primum libidines, ſpernat voluptates, iracundiam teneat, coërceat avaritiam, ceteras animi labes repellat: tum incipiat aliis imperare, cum ipſe improbiſſimis dominis, dedecori ac turpitudini parere deſierit. Dum quidem his obediet, non modo

imperator, ſed liber habendus omnino non erit. Præclare enim eſt hoc uſurpatum a doctiſſimis, quorum auctoritate non uterer, ſi mihi apud aliquos agreſtes hæc habenda eſſet oratio: cum vero apud prudentiſſimos loquar, quibus hæc inaudita non ſunt; cur ego ſimulem, me, ſi quid in his ſtudiis operæ poſuerim, perdidiſſe? Dictum eſt igitur ab eruditiſſimis viris, niſi ſapientem, liberum eſſe neminem. Quid eſt enim libertas? poteſtas vivendi, ut velis. Quis igitur vivit, ut vult, niſi qui recta ſequitur, qui gaudet officio, cui vivendi via conſiderata atque proviſa eſt? qui legibus quidem non propter metum paret, ſed eas ſequitur atque colit, quia id ſalutare maxime eſſe judicat; qui nihil dicit, nihil facit, nihil cogitat denique, niſi libenter ac libere; cujus omnia conſilia, resque omnes, quas gerit, ab ipſo proficiſcuntur, eodemque feruntur; nec eſt ulla res, quæ plus apud eum polleat, quam ipſius voluntas atque judicium; cui quidem etiam (quæ vim habere maximam dicitur) Fortuna ipſa cedit, ſicut ſapiens poëta dixit, *Suis ea cuique fingitur moribus.* Soli igitur hoc contingit ſapienti, ut nihil faciat invitus, nihil dolens, nihil coactus; quod etſi ita eſſe, pluribus ver-

bis diſſerendum eſt; illud tamen & breve & confitendum eſt, niſi qui ita ſit affectus, eſſe liberum neminem. Igitur omnes improbi, ſervi. Nec hoc tam re eſt, quam dictu inopinatum atque mirabile: non enim ita dicunt, eos eſſe ſervos, ut mancipia, quæ ſunt dominorum facta nexu, aut aliquo jure civili; ſed, ſi ſervitus ſit, ſicut eſt, obedientia fracti animi & abjecti, & arbitrio carentis ſuo, quis neget, omnes leves, omnes cupidos, omnes
2 denique improbos, eſſe ſervos? An ille mihi liber, cui mulier imperat? cui leges imponit, præſcribit, jubet, vetat, quod videtur? qui nihil imperanti negare poteſt, nihil recuſare audet? Poſcit? dandum eſt: vocat? veniendum: ejicit? abeundum: minatur? extimeſcendum. Ego vero iſtum non modo ſervum, ſed nequiſſimum ſervum, etiam ſi in ampliſſima familia natus ſit, appellandum puto. Atque ut in magna familia ſunt alii lautiores (ut ſibi videntur) ſervi, ſed tamen ſervi, atrienſes ac topiarii; pari ſtultitia ſunt, quos ſigna, quos tabulæ, quos cælatum argentum, quos Corinthia opera, quos ædificia magnifica nimio opere delectant. At ſumus, inquiunt, civitatis principes. Vos vero ne conſervorum quidem veſtrorum principes

eſtis. Sed ut in familia, qui tractant iſta, qui tergunt, qui ungunt, qui verrunt, qui ſpargunt, non honeſtiſſimum locum ſervitutis tenent: ſic in civitate, qui ſe iſtarum rerum cupiditatibus dediderunt, ipſius ſervitutis locum pæne infimum obtinent. Magna, inquis, bella geſſi; magnis imperiis & provinciis præfui. Gere igitur animum laude dignum. Echionis tabula te ſtupidum detinet, aut ſignum aliquod Polycleti. Mitto, unde ſuſtuleris, & quomodo habeas. Intuentem te, admirantem, clamores tollentem cum video, ſervum te eſſe ineptiarum omnium judico. Nonne igitur ſunt iſta feſtiva? Sint: nam nos quoque oculos eruditos habemus. Sed obſecro te, ita venuſta habeantur iſta, non ut vincula virorum ſint, ſed ut oblectamenta puerorum. Quid enim cenſes? ſi L. Mummius aliquem iſtorum videret, matellionem Corinthium cupidiſſime tractantem, cum ipſe totam Corinthum contempſiſſet; utrum illum civem excellentem, an atrienſem diligentem putaret? Reviviſcat M'. Curius, aut eorum aliquis, quorum in villa ac domo nihil ſplendidum, nihil ornatum fuit, præter ipſos; & videat aliquem, ſummis populi beneficiis uſum, barbatulos mullos exceptantem de piſcina, & pertractan-

tem, & muræenarum copia gloriantem; nonne hunc hominem ita ſervum judicet, ut ne in familia quidem dignum majore aliquo negotio putet? An eorum ſervitus dubia eſt, qui cupiditate peculii nullam conditionem recuſant duriſſimæ ſervitutis? hereditatis ſpes quid iniquitatis in ſerviendo non ſuſcipit? quem nutum locupletis orbi ſenis non obſervat? loquitur ad voluntatem; quidquid denuntiatum ſit, facit; aſſectatur, aſſidet, muneratur. Quid horum eſt liberi? quid denique non ſervi inertis?
3 Quid? jam illa cupiditas (quæ videtur eſſe liberalior) honoris, imperii, provinciarum, quam dura eſt domina! quam imperioſa! quam vehemens! Cethego, homini non probatiſſimo, ſervire coëgit eos, qui ſibi eſſe ampliſſimi videbantur; munera mittere, noctu venire domum ad eum, precari, denique ſupplicare. Quæ ſervitus eſt, ſi hæc libertas exiſtimari poteſt? Quid? cum cupiditatem dominatus exceſſit, & alius eſt dominus exortus ex conſcientia peccatorum, timor? quam eſt illa miſera, quam dura ſervitus! adoleſcentibus paulo loquacioribus eſt ſerviendum: omnes, qui aliquid ſcire videntur, tanquam domini, timentur. Judex vero quantum habet dominatum? quo timore no-

centes afficit? An non eſt omnis metus, ſervitus? Quid valet igitur illa eloquentiſſimi viri, L. Craſſi, copioſa magis, quam ſapiens oratio? *Eripite nos ex ſervitute.* Quæ eſt iſta ſervitus, tam claro homini, tamque nobili? Omnis animi debilitati, & humilis, & fracti timiditas, ſervitus eſt. *Nolite ſinere nos cuiquam ſervire.* In libertatem vindicari vult? minime. Quid enim adjungit? *niſi vobis univerſis,* (dominum mutare, non liber eſſe vult,) *quibus & poſſumus & debemus.* Nos vero, ſiquidem animo excelſo, & alto, & virtutibus exaggerato ſumus, nec debemus, nec poſſumus. Tu poſſe te dicito, quoniam quidem potes: debere ne dixeris; quoniam nihil quiſquam debet, niſi quod eſt turpe non reddere. Sed hæc hactenus. Ille videat, quomodo imperator eſſe poſſit: cum eum ne liberum quidem eſſe ratio & veritas ipſa convincat.

PARADOXON VI.

Ὅτι μόνος ὁ σοφὸς πλέσιος.

Solum ſapientem eſſe divitem.

Quæ eſt iſta in commemoranda pecunia 1 tua tam inſolens oſtentatio? ſolusne tu dives? Proh dii immortales! egone me audiviſſe aliquid, & didiciſſe, non gaudeam? Soluſne tu dives? Quid, ſi ne dives quidem?

quid, ſi pauper etiam? Quem enim intelligimus divitem? aut, hoc verbum, in quo homine ponimus? opinor in eo, cui tanta poſſeſſio eſt, ut ad liberaliter vivendum facile contentus ſit; qui nihil quærat, nihil appetat, nihil optet amplius. Animus oportet tuus ſe judicet divitem, non hominum ſermo, neque poſſeſſiones tuæ: nihil ſibi deeſſe putet, nihil curet amplius. Satiatus eſt, aut contentus etiam pecunia? concedo, dives es: ſin autem propter aviditatem pecuniæ nullum quæſtum turpem putas, cum iſti ordini ne honeſtus quidem poſſit eſſe ullus: ſi quotidie fraudas, decipis, poſcis, paciſceris, aufers, eripis: ſi ſocios ſpolias, ærarium expilas: ſi teſtamenta amicorum exſpectas, aut ne exſpectas quidem, atque ipſe ſupponis: hæc utrum abundantis, an egentis ſigna ſunt? Animus hominis, dives, non arca appellari ſolet. Quamvis illa ſit plena, dum te inanem videbo, divitem non putabo: etenim ex eo, quantum cuique ſatis eſt, metiuntur homines divitiarum modum. Filiam quis habet? pecunia eſt opus: duas? majore: plures? majore etiam: & ſi, ut ajunt, Danao quinquaginta ſint filiæ; tot dotes magnam quærunt pecuniam. Quantum enim cuique opus eſt, ad id accommodatur, ut ante dixi, divitiarum modus. Qui igi-

tur non filias plures, ſed innumerabiles cupiditates habet, quæ brevi tempore maximas copias exhaurire poſſint; hunc quo modo ego appellabo divitem, cum ipſe etiam egere ſe ſentiat? Multi ex te audierunt, cum diceres, neminem eſſe divitem, niſi qui exercitum alere poſſet ſuis fructibus; quod populus Romanus tantis vectigalibus jampridem vix poteſt. Ergo hoc propoſito, nunquam eris dives ante, quam tibi ex tuis poſſeſſionibus tantum reficiatur, ut eo tueri ſex legiones, & magna equitum ac peditum auxilia poſſis. Jam fateris igitur, non eſſe te divitem, cui tantum deſit, ut expleas id, quod exoptas. Itaque iſtam paupertatem, vel potius egeſta- 2
tem ac mendicitatem tuam nunquam obſcure tuliſti. Nam ut iis, qui honeſte rem quæſierunt mercaturis faciendis, operis dandis, publicis ſumendis, intelligimus opus eſſe quæſito; ſic, qui videt domi tuæ pariter accuſatorum atque judicum conſociatos greges, qui nocentes & pecunioſos reos eodem te auctore corruptelam judicii molientes, qui tuas mercedum pactiones in patrociniis, interceſſiones pecuniarum in coitionibus candidatorum, dimiſſiones libertorum ad fœnerandas diripiendasque provincias; qui expulſiones vicinorum, qui latrocinia in agris, qui cum ſervis,

cum libertis, cum clientibus ſocietates, qui poſſeſſiones vacuas, qui proſcriptiones locupletium, qui cædes municipiorum, qui illam Sullani temporis meſſem recordetur, qui teſtamenta ſubjecta, qui ſublatos tot homines, qui denique omnia venalia, delectum, decretum, alienam, ſuam ſententiam, forum, domum, vocem, ſilentium: quis hunc non putet confiteri, ſibi quæſito opus eſſe? cui autem quæſito opus ſit, quis unquam hunc vere dixerit divitem? Eſt enim divitiarum fructus in copia: copiam autem declarat ſatietas rerum, atque abundantia; quam tu quoniam nunquam aſſequere, nunquam omnino es futurus dives. Meam autem quoniam pecuniam contemnis, & recte; (eſt enim ad vulgi opinionem mediocris; ad tuam, nulla; ad meam, modica;) de me ſilebo: de re loquar. Si cenſenda nobis atque æſtimanda res ſit, utrum tandem pluris æſtimemus pecuniam Pyrrhi, quam Fabricio dabat, an continentiam Fabricii, qui illam pecuniam repudiabat? utrum aurum Samnitum, an reſponſum M'. Curii? hereditatem L. Paulli, an liberalitatem Africani, qui ejus hereditatis Q. Maximo fratri partem ſuam conceſſit? Hæc profecto, quæ ſunt ſummarum virtutum, pluris

æſti-

æſtimanda ſunt, quam illa, quæ ſunt pecuniæ. Quis igitur (ſi quidem, ut quisque, quod plurimi ſit, poſſideat, ita ditiſſimus habendus ſit) dubitet, quin in virtute divitiæ ſint? quoniam nulla poſſeſſio, nulla vis auri & argenti, pluris, quam virtus, æſtimanda eſt. O dii immortales! non intelligunt homines, quam magnum vectigal ſit parſimonia. Venio enim jam ad ſumtuoſos; relinquo iſtum quæſtuoſum. Capit ille ex ſuis prædiis ſexcenta ſeſtertia; ego centena ex meis: illi aurata tecta in villis, & ſola marmorea facienti, & ſigna, tabulas, ſupellectilem, & veſtem infinite concupiſcenti, non modo ad ſumtum ille eſt fructus, ſed etiam ad fœnus, exiguus. Ex meo tenui vectigali, detractis ſumptibus cupiditatis, aliquid etiam redundabit. Uter igitur eſt ditior, cui deeſt, an cui ſuperat? qui eget, an qui abundat? cujus poſſeſſio quo eſt major, eo plus requirit ad ſe tuendam; an quæ ſuis ſe viribus ſuſtinet? Sed quid ego de me loquor, qui morum ac temporum vitio aliquantum etiam ipſe fortaſſe in hujus ſeculi errore verſer? M'. Manilius patrum noſtrorum memoria (ne ſemper Curios & Luſcinos loquamur) pauper tandem fuit: habuit enim ædiculas in Carinis, & fundum in Labicano.

Nos igitur ditiores, qui plura habemus? utinam quidem! ſed non æſtimatione cenſus, verum victu atque cultu terminatur pecuniæ modus. Non eſſe cupidum, pecunia eſt: non eſſe emacem, vectigal eſt: contentum vero ſuis rebus eſſe, maximæ ſunt certiſſimæque divitiæ. Etenim ſi iſti callidi rerum æſtimatores prata & areas quasdam magno æſtimant, quod ei generi poſſeſſionum minime quaſi noceri poteſt; quanti eſt æſtimanda virtus, quæ nec eripi, nec ſurripi poteſt unquam; neque naufragio, neque incendio amittitur; nec tempeſtatum, nec temporum perturbatione mutatur? qua præditi qui ſunt, ſoli ſunt divites: ſoli enim poſſident res & fructuoſas, & ſempiternas; ſolique (quod eſt proprium divitiarum) contenti ſunt rebus ſuis. Satis eſſe putant, quod eſt; nihil appetunt, nulla re egent, nihil ſibi deeſſe ſentiunt, nihil requirunt. Improbi autem, & avari, quoniam incertas, atque in caſu poſitas habent, & plus ſemper appetunt, nec eorum quisquam adhuc inventus eſt, cui, quod haberet, eſſet ſatis; non modo non copioſi ac divites, ſed etiam inopes ac pauperes exiſtimandi ſunt.

M. TULLII CICERONIS
TIMAEUS
SEU
DE UNIVERSO, FRAGMENTUM.

MULTA ſunt a nobis & in Academicis con- 1
ſcripta contra phyſicos, & ſæpe cum P. Ni-
gidio, Carneadeo more & modo diſputata.
Fuit enim vir ille cum ceteris artibus, quæ
quidem dignæ libero eſſent, ornatus omnibus;
tum acer inveſtigator & diligens earum re-
rum, quæ a natura involutæ videntur. De-
nique ſic judico, poſt illos nobiles Pythago-
reos, quorum diſciplina exſtincta eſt quodam-
modo, cum aliquot ſecula in Italia Siciliaque
viguiſſet; hunc exſtitiſſe, qui illam renova-
ret. Qui cum me in Ciliciam proficiſcentem,
Epheſi exſpectaviſſet, Romam ex legatione
ipſe decedens; veniſſetque eodem Mytilenis
mei ſalutandi & viſendi cauſa Cratippus, Pe-
ripateticorum omnium, quos quidem ego au-
diverim, meo judicio facile princeps; perli-
benter & Nigidium vidi, & Cratippum cog-
novi. Ac primum quidem tempus ſalutatio-
nibus, reliquum percontatione conſumſimus.

Deſunt multa.

a Quid eſt, quod ſemper ſit, neque ullum habeat ortum? & quod gignatur, nec unquam ſit? Quorum alterum intelligentia & ratione comprehenditur; quod unum ſemper, atque idem eſt: alterum, quod affert opinionem per ſenſus, rationis expers; quod totum opinabile eſt, id gignitur, & interit, nec unquam eſſe vere poteſt. Omne autem quod gignitur, ex aliqua cauſa gigni neceſſe eſt: nullius enim rei, cauſa remota, reperiri origo poteſt. Quocirca ſi is, qui aliquod munus efficere molitur, eam ſpeciem, quæ ſemper eſt eadem, intuebitur, atque eam ſibi proponet exemplar, præclarum opus efficiat neceſſe eſt. Sin autem illam, quæ gignitur; nunquam illam, quam expetet, pulchritudinem onſequetur. Omne igitur cœlum, ſive mundus, ſive quovis alio vocabulo gaudet, hoc a nobis nuncupatus ſit. De quo id primum conſideremus, quod principio eſt in omni quæſtione conſiderandum, ſemperne fuerit, nullo generatus ortu; an ortus ſit ab aliquo temporis principatu. Ortus eſt, quandoquidem cernitur, & tangitur, & eſt undique corporatus. Omnia autem talia ſenſum movent; ſenſusque moventia quæ ſunt, eadem in opi-

nione conſidunt, quæ ortum habere gignique
diximus: nihil autem gigni poſſe ſine cauſis.
Atque illum quidem quaſi parentem hujus
univerſitatis invenire, difficile; & cum jam
inveneris, indicare in vulgus, nefas. Rurſus
igitur videndum, ille fabricator tanti operis
utrum ſit imitatus exemplar, idne, quod ſem-
per unum & idem, & ſui ſimile; an id, quod
generatum ortumque dicimus. Atqui ſi pul-
cher eſt hic mundus, ſi probus ejus artifex;
profecto ſpeciem æternitatis imitari maluit:
ſin ſecus, quod ne dictu quidem fas eſt; ge-
neratum exemplum eſt pro æterno ſecutus.
Non igitur dubium, quin æternitatem malu-
erit exſequi, quandoquidem neque mundo
quidquam pulchrius, neque ejus ædificatore
præſtantius. Sic ergo generatus, ad id eſt ef-
fectus, quod ratione ſapientiaque comprehen-
ditur, atque immutabili æternitate contine-
tur. Ex quo efficitur, ut ſit neceſſe, hunc,
quem cernimus, mundum, ſimulacrum æter-
num eſſe alicujus æterni. Difficillimum au-
tem eſt in omni conquiſitione rationis exor-
dium. De iis igitur, quæ diximus, hæc ſit
prima diſtinctio. In omni oratione cum iis 5
rebus, de quibus explicandum, videtur eſſe
cognitio. Itaque cum de re ſtabili & immu-

tabili diſputatur; oratio talis ſit, qualis ſit illa, quæ neque redargui, neque convinci poteſt. Cum autem ingreſſa eſt imitata & efficta ſimulacra; bene agi putat, ſi ſimilitudinem veri conſequatur. Quantum enim ad id, quod ortum eſt, æternitas valet; tantum ad fidem veritas. Quocirca ſi forte de deorum natura ortuque mundi differentes, minus id, quod habemus, animo conſequimur, ut tota dilucide & plane exornata oratio ſibi conſtet, & ex omni parte ſecum ipſa conſentiat; haud ſane erit mirum; contentique eſſe debebitis, ſi probabilia dicentur. Aequum eſt enim meminiſſe, & me, qui diſſeram, hominem eſſe; & vos, qui judicetis: ut, ſi probabilia dicentur, nil ultra requiratis. Quæramus igitur cauſam, quæ eum impulerit, qui hæc machinatus ſit, ut originem rerum, & molitionem novam quæreret. Probitate videlicet præſtabat: probus autem invidet nemini: itaque omnia ſui ſimilia generavit. Hæc nimirum gignendi mundi cauſa juſtiſſima. Nam cum conſtituiſſet Deus bonis omnibus explere mundum, mali nihil admiſcere, quoad natura pateretur; quidquid erat, quod in cernendi ſenſum caderet, id ſibi aſſumſit, non tranquillum & quietum, ſed immoderate agita-

tum & fluctuans, idque ex inordinato in or-
dinem adduxit: hoc enim judicabat eſſe præ-
ſtantius. Fas autem nec eſt, nec unquam fuit,
quidquam niſi pulcherrimum facere eum, qui
eſſet optimus. Cum rationem igitur habuiſ-
ſet, reperiebat nihil eſſe eorum, quæ natura
cernerentur, non intelligens, intelligente, in
toto genere, præſtantius: intelligentiam au-
tem ulli rei adjunctam eſſe, ſine animo, nefas
eſſe. Quocirca intelligentiam in animo, ani-
mum concluſit in corpore. Sic ratus eſt opus
illud effectum eſſe pulcherrimum. Quam ob
cauſam non eſt cunctandum profiteri, ſi modo
inveſtigari aliquid conjectura poteſt, hunc
mundum animal eſſe, idque intelligens, & di-
vina providentia conſtitutum. Hoc poſito; 4
quod ſequitur, videndum eſt, cujusnam ani-
mantium Deus in figendo mundo ſimilitudi-
nem ſecutus ſit. Nullius profecto, eorum qui-
dem, quæ ſunt nobis nota animantia: ſunt
enim omnia in quædam genera partita, aut
inchoata, nulla ex parte perfecta: imperfecto
autem nec abſoluto ſimile, pulchrum eſſe ni-
hil poteſt. Cujus ergo omne animal quaſi par-
ticula quædam eſt, ſive in ſingulis, ſive in di-
verſo genere cernatur, ejus ſimilem mundum
eſſe dicamus. Omnes igitur, qui animo cer-

nuntur, & ratione intelliguntur animantes, complexu rationis & intelligentiæ, ſicut homines hoc mundo, & pecudes, & omnia, quæ ſub adſpectum cadunt, comprehenduntur. Quod enim pulcherrimum in rerum natura intelligi poteſt, & quod ex omni parte abſolutiſſimum eſt, cum Deus ſimilem mundum efficere vellet, animal unum, adſpectabile, in quo omnia animalia continerentur, effecit. Rectene igitur unum mundum dixerimus; an ſint plures, an innumerabiles, dictu verius & melius? Unus profecto, ſiquidem factus eſt ad exemplum. Quod enim omnes animantes eos, qui ratione intelliguntur, complectitur, id non poteſt eſſe cum altero. Rurſus enim alius animans, qui eum contineat, ſit neceſſe eſt, cujus partes ſint animantes ſuperiores, cœlumque hoc, ſimulacrum illius ultimi ſit, non proximi. Quorum ne quid accideret, atque ut hic mundus eſſet animanti abſoluto ſimillimus, hoc ipſo, quod ſolus atque unus eſſet, idcirco ſingularem Deus hunc mundum, atque unigenam procreavit. Corporeum autem, & adſpectabile, itemque tractabile omne neceſſe eſt eſſe, quod natum eſt. Nihil porro, igni vacuum, videri poteſt; nec vero tangi, quod careat ſolido; ſolidum autem nihil,

quod terræ ſit expers. Quamobrem mundum efficere moliens Deus, terram primum, ignemque jungebat. Omnia autem duo ad cohærendum, tertium aliquid requirunt, & quaſi nodum vinculumque deſiderant. Sed vinculorum id eſt aptiſſimum atque pulcherrimum, quod ex ſe, atque de his, quæ adſtringit, quam maxime unum efficit. Id optime aſſequitur, quæ Græce ἀναλογία, Latine (audendum eſt enim, quoniam hæc primum a nobis novantur) comparatio, proportiove dici poteſt. Quando enim trium vel numero- 5
rum, vel figurarum, vel quorumcunque generum contingit, ut quod medium ſit, uti primum proportione, ita id poſtremo comparetur, viciſſimque ut extremum cum medio, ſic medium cum primo conferatur; id quod medium eſt, tum primum ſit, tum poſtremum; poſtrema vero, & prima media fiunt: ita neceſſitas cogit, ut eadem ſint ea, quæ dijuncta fuerunt: eadem autem cum facta ſint, efficitur, ut omnia ſint unum. Quod ſi univerſitatis corpus, planum & æquabile explicaretur, neque in eo quidquam eſſet requiſitum; unum interjectum medium, & ſe ipſum, & ea, quibus eſſet interpoſitum, colligaret. Sed cum ſoliditas mundo quæreretur; ſolida autem

omnia uno medio nunquam, duobus ſemper copulentur; ita contigit, ut inter ignem & terram, aquam Deus, animamque poneret, eaque inter ſe compararet, & proportione conjungeret, ut quemadmodum ignis, animæ; ſic anima aquæ: quodque anima aquæ; id aqua terræ proportione redderet. Qua ex conjunctione cœlum ita aptum eſt, ut ſub adſpectum & tactum cadat. Itaque & ob eam cauſam & ab iis rebus, numero quatuor, mundi eſt corpus effectum, ea conſtructum proportione, qua dixi: ex quo ipſe ſe concordi quadam amicitia & caritate complectitur; atque ita apte cohæret, ut diſſolvi nullo modo queat, niſi ab eodem, a quo eſt colligatus. Earum autem quatuor rerum, quas ſupra dixi, ſic in omni mundo omnes partes collocatæ ſunt, ut nulla pars hujusce generis excederet extra, atque in hoc univerſo ineſſent genera illa univerſa. Id ob eas cauſas, primum ut mundus animans poſſit ex perfectis partibus eſſe perfectus; deinde ut unus eſſet, nulla parte, unde alter gigneretur, relicta; poſtremo ne quis morbus eum poſſit, aut ſenectus affligere. Omnis enim coagmentatio corporis, vel calore, vel frigore, vel aliqua impulſione vehementi labefactatur & frangitur, & ad morbos ſene-

ctutemque compellitur. Hanc igitur habuit
rationem effector mundi, molitorque Deus,
ut unum opus totum atque perfectum ex om-
nibus totis atque perfectis abſolveretur, quod
omni morbo ſeniove careret. Formam autem 6
& maxime ſibi cognatam & decoram dedit.
A quo enim animante omnes reliquos conti-
neri vellet animantes, hunc ea forma figura-
vit, qua una omnes reliquæ formæ conclu-
duntur: & globoſus eſt fabricatus; quod
σφαιροειδὲς Græci vocant: cujus omnis extre-
mitas paribus a medio radiis attingitur: id-
que ita tornavit, ut nihil effici poſſit rotun-
dius, nihil ut aſperitatis haberet, nihil offen-
ſionis, nihil incluſum angulis, nihil amfracti-
bus, nihil eminens, nihil lacunoſum; omnes-
que partes ſimillimæ omnium, quoad ejus præ-
ſtabat judicio diſſimilitudini ſimilitudo. Om-
ni autem totam figuram mundi lævitate cir-
cumdedit. Nec enim oculis egebat, quia ni-
hil extra, quod cerni poſſet, relictum erat;
nec auribus, quia ne quod audiretur quidem;
neque erant anima circumfuſa extrema mun-
di, ut reſpirationem requireret; nec vero de-
ſiderabat aut alimenta corporis, aut detractio-
nem confecti & conſumti cibi. Neque enim
ulla deceſſio fieri poterat, neque acceſſio; ne-

que vero erat unde. Ita ſe ipſe conſumtione & ſenio alebat ſui, cum ipſe per ſe, & a ſe & pateretur, & faceret omnia. Sic enim ratus eſt ille, qui iſta junxit & condidit, ipſum ſe contentum eſſe mundum, neque egere altero. Itaque nec ei manus affinxit, quia nec capiendum quidquam erat, nec repellendum; nec pedes, nec alia membra, quibus ingreſſum corpore ſuſtineret. Motum enim dedit cœlo eum, qui figuræ ejus ſit aptiſſimus, qui unus ex ſeptem motibus mentem atque intelligentiam cohiberet maxime. Itaque una converſione atque eadem ipſe circum ſe torquetur & vertitur. Sex autem reliquos motus ab eo ſeparavit; itaque eum ab omni erratione liberavit. Ad hanc igitur converſionem, quæ pedibus & gradu non egeret, ingrediendi membra non dedit. Hæc Deus is, qui erat, de aliquando Deo futuro cogitans, lævem eum effecit & undique æquabilem, & a medio ad ſummum parem, & perfectum atque abſolutum ex abſolutis atque perfectis. Animum autem ut in eo medio collocavit, ita per totum tetendit: deinde eum circumdedit corpore, & veſtivit extrinſecus: coloque ſolivago, & volubili, & in orbem incitato complexus eſt, quod ſecum ipſum propter virtutem

facile eſſe poſſet, nec deſideraret alterum, ſa-
tis ſibi ipſum notum & familiare. Sic Deus
ille æternus hunc perfecte beatum Deum pro-
creavit; ſed animum haud ita, ut modo lo-
cuti ſumus, tum denique, cum corpus ei ef-
feciſſet, inchoavit. Neque enim eſſet rectum,
minori parere majorem. Sed nos multa in-
conſiderate ac temere dicimus. Deus autem 7
& ortu, & virtute antiquiorem genuit ani-
mum, eumque ut dominum atque imperan-
tem, obedienti præfecit corpori; idque mo-
litus tali quodam eſt modo. Ex materia, quæ
individua eſt, & quæ ſemper unius modi, ſui-
que ſimilis, & ex ea, quæ corporibus dividua
gignitur, tertium materiæ genus ex duobus
in medium admiſcuit, quod eſſet ejusdem na-
turæ, & quod alterius; idque interjecit in-
ter individuum, atque id, quod dividuum eſ-
ſet in corpore. Ea cum tria ſumſiſſet, unam
in ſpeciem temperavit; naturamque illam,
quam alterius diximus, vel cum eadem con-
junxit, fugientem, & ejus copulationis alie-
nam, permiſcens cum materia, cum ex tri-
bus effeciſſet unum, id ipſum in ea, quæ de-
cuit, membra partitus eſt. Jam partes ſingu-
las ex eodem, & ex altero, & ex materia
temperavit. Fuit autem talis illa partitio.

Unam principio partem detraxit ex toto: ſecundam autem primæ partis duplam: deinde tertiam, quæ eſſet ſecundæ ſesquialtera, primæ tripla: deinde quartam, quæ ſecundæ dupla eſſet: quintam inde, quæ tertiæ tripla: tum ſextam octuplam primæ: poſtremo ſeptimam, quæ ſeptem & viginti partibus antecederet primæ. Deinde inſtituit dupla & tripla intervalla explere, partes rurſus ex toto deſecans; quas intervallis ita locabat, ut in ſingulis eſſent bina media: vix enim audeo dicere medietates, quas Græci μεσότητας appellant: ſed quaſi ita dixerim, intelligatur; erit enim planius. Earum alteram, eadem parte præſtantem extremis, eademque ſuperatam: alteram pari numero præſtantem extremis, parique numero ſuperatam. Sesquialteris autem intervallis, & ſesquitertiis, & ſesquioctavis ſumtis ex his colligationibus in primis intervallis, ſesquioctavo intervallo, ſesquitertia omnia explebat, cum particulam ſingulorum relinqueret. Ejus autem particulæ intervallo habebat numerus ad numerum eandem proportionem, comparationemque in extremis, quam habent CCLVI cum CCXLIII, atque ita permiſtum illud, ex quo hæc ſecuit, jam omne conſumſerat. Hanc igitur omnem

conjunctionem, duplicem in longitudinem diffidit; mediæque accommodans media, quaſi decuſſavit: deinde in orbem torſit, ut & ipſæ ſecum, & inter ſe, ex commiſſura, quæ e regione eſſet, jungerentur; eoque motu, cujus orbis ſemper in eodem erat, eodemque modo ciebatur, undique eſt eas circumplexus. Atque ita cum alterum eſſet exteriorem amplexus orbem; illum, ejusdem naturæ; hunc, alterius nominavit: eamque, quæ erat ejusdem, detorſit a latere in dextram partem; hanc autem citimam, a media linea direxit ad lævam: ſed principatum dedit ſuperiori, quam ſolam individuam reliquit. Interiorem autem cum in ſex partes diviſiſſet, ſeptem orbes diſpares, duplo & triplo intervallo moveri juſſit, contrariis inter ſe curſibus. Eorum autem trium fecit pares celeritates: ſed quatuor, & inter ſe diſpares, & diſſimiles trium reliquorum. Animum igitur cum ille procreator mundi Deus ex ſua mente & divinitate genuiſſet; tum denique omne, quod erat concretum atque corporeum, ſubſternebat animo, interiusque faciebat: atque ita medio medium accommodans copulabat. Sic animus a medio profectus, extremitatem cœli a ſuprema regione rotundo ambitu circumjecit, ſe-

ſeque ipſe verſans, divinæ, ſempiternæ, ſapientisque vitæ induxit exordium. Et corpus quidem cœli ſpectabile effectum eſt, animus autem oculorum effugit obtutum. Eſt autem animus ex omnibus, rationis concentionisque (ἁρμονίη Græce) ſempiternarum rerum, & ſub intelligentiam cadentium, compos & particeps; quo nihil ab optimo & præſtantiſſimo genitore melius procreatum: quippe qui ex eadem vinctus, alteraque natura, adjuncta materia, temperatione trium partium, proportione compacta, ſe ipſe converſans, cum materiam mutabilem arripuiſſet, & cum rurſus individuam atque ſimplicem, per quam omnis movetur, diſcernitque, quid ſit ejusdem generis, & quid alterius, & cetera dijudicat, quid cuique rei ſit maxime aptum, quid quoque loco, aut modo, aut tempore contingat, quæque diſtinctio ſit inter ea, quæ gignantur, & ea, quæ ſint ſemper eadem. Ratio autem vera, quæ verſatur in iis, quæ ſunt ſemper eadem, & in iis, quæ mutantur, cum in eodem, & in altero movetur ipſa per ſe ſine voce, & ſine ullo ſono, cum eandem partem attingit, qua ſenſus cieri poteſt: orbis illius generis alterius immutatus & rectus omnia animo mentique denuntiat: tum opiniones aſſen-

aſſenſionesque firmæ veræque gignuntur. Cum autem in illis rebus vertitur, quæ manentes ſemper eædem, non ſenſu, ſed intelligentia continentur; tum intelligentia, ſcientiaque neceſſario efficitur.

Deſunt multa.

Ratione igitur & mente divina, ad originem 9
temporis, curriculum inventum eſt ſolis & lunæ. *** Corpora autem eorum ſingulorum cum effeciſſet Deus, ea ad eas converſiones collocavit, quas alterius circuitus conficiebat, quæ ſunt ſeptem, & ut illa ſeptem. Ita vim ſuam natura convertit, ut terram lunæ curſus proxime ambiret, eique ſupra terram proxima ſolis circumvectio eſſet. Lucifer deinde, & ſancta Mercurii ſtella curſum habent ſolis celeritati parem, ſed vim quandam contrariam: eaque converſione, quam inter ſe habent Lucifer, Mercurius, Sol, alii alios vincunt, viciſſimque vincuntur. Reliquorum ſiderum quæ cauſa collocandi fuerit, quæque eorum ſit collocatio, in ſermonem alium differendum eſt, ne in eo, quod attingendum fuit, quam in eo, cujus cauſa id attigimus, longior ponatur oratio. Quando igitur unumquodque eorum ſiderum curſum decorum eſt adeptum, e quibus erat motus temporis con-

ſignandus; colligatisque corporibus vinculis animalibus, tum animantia orta ſunt; eaque imperio parere didicerunt: tunc ex alterius naturæ motione transverſa, in ejusdem naturæ motum incurrentia, in eoque hærentia, atque impedita, cum alia majorem luſtrarent orbem, alia minorem, tardiusque majorem, celeriusque minorem, motu vero unius ejusdemque naturæ; quæ velociſſime movebantur, ea celeritate vinci a tardioribus, & cum ſuperabant, ſuperari videbantur. Omnis enim orbis eorum quaſi facilitatis inflexione vertebatur: quam bifariam contrarie ſimul procedentia efficiebant, ut quod eſſet tardiſſimum, id proximum fieret celerrimo. Atque ut eſſet menſura quædam evidens, quæ in iſtis octo curſibus celeritates tarditatesque declararet; Deus ipſe ſolem, quaſi lumen, accendit ad ſecundum ſupra terram ambitum, ut quam maxime cœlum omnibus colluceret, animantesque, quibus jus eſſet doceri, ab ejusdem motu, & ab eo, quod ſimile eſſet, numerorum naturam vimque cognoſcerent. Nox igitur & dies ad hunc modum, & ob has generata cauſas, unum circuitum orbis efficit ſapientiſſimum atque optimum: menſis autem, quando luna, luſtrato ſuo cur-

ſu, ſolem conſecuta eſt: annus, ubi ſol ſuum totum confecit & peragravit orbem. Ceterorum autem ſiderum ambitus ignorantes homines, præter admodum paucos, neque nomen appellant, neque inter ſe numero commetiuntur. Itaque neſciunt, hos ſiderum errores, id ipſum eſſe, quod rite dicitur tempus, multitudine infinita, varietate admirabili præditos. Attamen illud perſpici & intelligi poteſt, abſoluto perfectoque numero temporis, abſolutum perfectumque annum, tunc compleri denique, cum ſe octo ambitus, confectis ſuis curſibus, ad idem caput retulerunt, cumque eos permenſus eſt idem, & ſemper ſui ſimilis orbis. Has igitur ob cauſas nata aſtra ſunt, quæ per cœlum penetrantia, ſolſtitiali ſe & brumali revocatione converterent: ut hoc omne animal, quod videmus, eſſet illi animali, quod ſentimus, ad æternitatis imitationem ſimillimum. Et cetera quidem uſ- 10
que ad temporis ortum impreſſa ab illis, quæ imitabatur, effinxerat: ſed quia nondum omne animal in mundo intus incluſerat, ex ea parte deficiebat ad propoſitum exemplar imaginis ſimilitudo. Quot igitur, & quales animalium formas mens, in ſpeciem rerum intuens, poterat cernere, totidem & tales in

hoc mundo ſecum cogitavit effingere. Erant autem animantium genera quatuor; quorum unum divinum atque cœleſte: alterum pennigerum & aërium: tertium aquatile: terreſtre, quartum. Divinæ animationis maxime ſpeciem faciebat ex igne, ita ut ſplendidiſſimus eſſet, & adſpectu pulcherrimus; cumque ſimilem univerſitatis naturæ efficere vellet, ad volubilitatem rotundavit, comiteque eum ſapientia quam optimæ mentis effecit, circumque cœlum æqualiter diſtribuit, ut hunc hac varietate diſtinctum bene Græci *κόσμον*, nos lucentem mundum nominaremus. Dedit autem divinis duo genera motus: unum, quod ſemper eſſet in eodem æque, & idem in omnibus, atque uno modo celeraret: alterum, quod in anticam partem a converſione ejusdem, & ſimilis pelleretur. Quinque autem reliquis motibus orbem eum eſſe voluit expertem, immobilem, & ſtantem. Ex quo genere ea ſunt ſidera, quæ infixa cœlo non moventur loco; quæ ſunt animantia, eaque divina; ob eamque cauſam ſuis ſedibus inhærent, & perpetuo manent. Quæ autem vaga & mutabili ratione labuntur, ita generata ſunt, ut ſupra diximus. Jam vero terram, altricem noſtram, quæ trajecto axe ſuſtinetur

diei noctisque effectricem, eandemque cuſto-
dem, antiquiſſimam deorum voluit eſſe eo-
rum, qui intra cœlum gignerentur. Flexio-
nes autem deorum, & inter ipſos deos con-
curſiones, quæque in orbibus eorum conver-
ſiones anteceſſionesque eveniant, cumque in-
ter ſe pæne contingant, eos, qui prope copu-
lentur contraria regione, & pone quos, aut
ante labantur, quibusque temporibus a no-
ſtro adſpectu oblitescant, rurſusque emerſi er-
rorem incutiant rationis expertibus, ſi ver-
bis explicare conemur, nullo poſito ſub ocu-
lis ſimulacro, earum rerum fruſtra ſuſcipia-
tur labor. Sed hæc ſatis ſint dicta nobis. Quæ
de deorum, qui cernuntur, quique orti ſunt,
natura præfati ſumus, habeant hunc termi-
num. Reliquorum autem, quos Græci *δαίμο-* 11
νας appellant, noſtri (opinor) Lares, ſi modo
hoc recte converſum videri poteſt, & noſſe,
& nuntiare ortum eorum, majus eſt, quam
ut profiteri ſcribere nos audeamus. Creden-
dum nimirum eſt veteribus & priſcis, ut ajunt,
viris, qui ſe progeniem deorum eſſe dicebant;
Itaque eorum vocabula nobis prodiderunt.
Noſſe autem generatores ſuos optime pote-
rant: ac difficile factu eſt, a diis ortis, fidem
non habere; quamquam nec argumentis, nec

rationibus certis eorum oratio confirmatur: ſed quia de ſuis rebus ac ſibi notis videntur loqui, veteri legi morique parendum eſt. Sic igitur, ut ab his eſt traditum, horum deorum, ortus habeatur, atque dicatur: ut Oceanum, Salaciamque Cœli ſatu, Terræque conceptu generatos editosque memoremus: ex his Phorcyn, Saturnum, & Opem: deinceps Jovem atque Junonem, reliquos, quos fratres inter ſe, agnatosque uſurpari atque appellari videmus, & eorum, ut utamur veteri verbo, proſapiam. Quando igitur omnes, & qui moventur, palamque oſtenduntur, & qui eatenus nobis declarantur, qua ipſi volunt, creati ſunt; tum ad eos is Deus, qui omnia genuit, fatur hæc: Vos, qui deorum ſatu orti eſtis, attendite. Quorum operum ego parens effectorque ſum, quæ per me facta, non ſunt diſſoluta, me invito; quamquam omne colligatum ſolvi poteſt: ſed haudquaquam boni eſt, ratione vinctum velle diſſolvere. Sed quoniam orti eſtis, immortales vos quidem eſſe, & indiſſolubiles non poteſtis: neutiquam tamen diſſolvemini, nec vos ulla mortis fata periment, nec fraus valentior, quam conſilium meum, quod majus eſt vinculum ad perpetuitatem veſtram, quam illa, quibus eſtis tum,

cum gignebamini, colligati. Quid ſentiam
igitur, cognoſcite. Tria nobis genera reliqua
ſunt, eaque mortalia; quibus prætermiſſis,
cœli abſolutio perfecta non erit. Omnia enim
genera animalium complexu non tenebit: te-
neat autem oportebit, ut eodem ne quid ab-
ſit, quæ a me ipſo effecta ſint, quod deorum
vitam poſſit adæquare. Ut igitur mortali ge-
nerentur conditione, vos ſuſcipite, ut illa gig-
natis, imiteminique vim meam, qua in veſtro
ortu me uſum eſſe meminiſtis: in quibus qui
tales creantur, ut deorum immortalium qua-
ſi gentiles eſſe debeant, divini generis appel-
lentur, teneantque omnium animantium prin-
cipatum, vobisque jure & lege volentes pa-
reant; quorum vobis initium ſtatusque tra-
ditur a me. Vos autem ad id, quod erit im-
mortale, partem attexitote mortalem. Ita ori-
entur animantes, quos & vivos alatis, & con-
ſumtos ſinu recipiatis. Hæc ille dixit. Dein- 12
de ad temperationem ſuperiorem revertit;
in qua omnem animum univerſæ naturæ tem-
perans permiſcebat, ſuperiorisque permixtio-
nis reliquias fundens æquabat, eodem modo
ferme, niſi quod non ita incorruptas, ut ea,
quæ ſemper idem; ſed a diis ſecundum ſume-
bat, atque tertium. Toto igitur omnino con-

ſtituto, ſideribus parem numerum diſtribuit animorum, & ſingulos adjunxit ad ſingula, atque ita quaſi in currum univerſitatis impoſuit, commonſtravitque leges fatales ac neceſſarias, & oſtendit primum ortum unum fore omnibus, eumque moderatum atque conſtantem, nec ab ullo imminutum: ſatis autem, & quaſi ſparſis animis, fore, uti certis temporum intervallis oriretur animal, quod eſſet ad cultum deorum aptiſſimum. Sed cum duplex eſſet natura generis humani, ſic ſe res habebant, ut præſtantius genus eſſet eorum, qui eſſent futuri viri. Cum autem animis corpora cum neceſſitate inſeviſſet, cumque ad corpora neceſſitate tum acceſſio fieret, tum abſceſſio; neceſſe erat, ſenſum exſiſtere unum, communemque omnium vehementiore motu excitato, conjunctoque naturæ: deinde voluptate & moleſtia mixtum amorem: poſt iram, & metum, & reliquos motus animi, comites ſuperiorum, & his etiam contrarios diſſidentes; quos qui ratione rexerit, juſte vixerit; qui autem his ſe dediderit, injuſte. Atque ille, qui recte & honeſte curriculum vivendi a natura datum confecerit, ad illud aſtrum, quocum aptus fuerit, revertetur: qui autem immoderate & intemperate vixerit,

eum ſecundus ortus in figuram muliebrem transferet: & ſi ne tum quidem finem vitiorum faciet; gravius etiam jactabitur, & in ſuis moribus ſimillimas figuras pecudum & ferarum transferetur; neque malorum terminum prius adſpiciet, quam illam ſequi cœperit converſionem, quam habebat in ſe ipſe, ejusdem & unius, ſimul innatam & inſitam. Quod tum eveniet, cum illa, quæ ex igne, aëre, aqua, atque terra, turbulenta & rationis expertia inſederint, denique ratione depulerit, & ad primam, atque optimam affectionem animi pervenerit. Quæ cum ita deſig- 21
naſſet, ſeſeque, ſi quid poſtea fraudis, aut vitii eveniſſet, extra omnem culpam cauſamque poſuiſſet: alios in terra, alios in luna, alios in reliquas mundi partes, quæ ſunt ad ſpatiorum temporis ſignificationem notæ conſtitutæ, ſpargens quaſi ſerebat. Poſt autem ſationem eam diis, ut ita dicam, junioribus permiſit, ut corpora mortalia effingerent, quantumque eſſet reliquum ex humano animo, quod deberet accedere, id omne, & quæ ſequentia eſſent, perpolirent & abſolverent: deinde ut huic animanti principem ſe ducemque præberet, vitamque ejus pulcherrime regeret & gubernaret: niſi quatenus ipſe be-

nefactus ſua culpa ſibi aliquid miſeriæ quæreret. Atque is quidem, qui cuncta compoſuit, conſtanter in ſuo manebat ſtatu: qui autem erant ab eo creati, cum parentis ordinem cognoviſſent, hunc ſequebantur. Itaque cum accepiſſent immortale principium mortalis animantis, imitantes genitorem & effectorem ſui, particulas ignis, & terræ, & aquæ, & aëris a mundo, quas rurſus redderent, mutuabantur, easque inter ſe copulabant, haud iisdem vinculis, quibus ipſi erant colligati, ſed talibus, quæ cerni non poſſent propter parvitatem, crebris quaſi cuneolis injectis, unum efficiebant ex omnibus corpus; itemque in eo influente atque effluente animo divino ambitus illigabant. Itaque illi in flumen immerſi, neque tenebant, neque tenebantur; ſed vi magna tum ferebant, tum ferebantur. Ita totum animal movebatur illud quidem, ſed immoderate, & fortuitu, ut ſex motibus veheretur. Nam & ante, & pone, ad lævam, & ad dextram, & ſurſum, & deorſum, modo huc, modo illuc * * *

ſex oras, regionesque verſus errans procedebat,

Deſunt nonnulla.

Jam vero earum imaginum, quæ fingun-

tur & redduntur in ſpeculis, eorumque, quæ ſplendida & lævia ſunt, rationem perſpicere, haud difficile eſt. Nam ex ignis utriusque externi atque interni communione inter ipſos, cum unus per ſingulas partes effectus, & multis modis concors & aptus redditus in lævore conſedit. * * *

Sed ſi in ſplendore conſedit: tum vel eadem ſpecies, vel interdum immutata redditur. 14

omniaque hujusmodi neceſſario in ſpeculo referuntur,

cum ignis oculorum cum eo igne, qui eſt ob os offuſus,

in re levi, & ſplendida,

ſe confudit, & contulit. Dextra autem videntur, quæ læva ſunt, quia contrariis partibus oculorum, contrarias partes attingunt.

præter morem uſitatum adjectionis & commiſſuræ.

Reſpondent autem dextra dextris, læva lævis converſione luminum, cum ea inter ſe non cohæreſcunt. Id fit, cum ſpeculorum lævitas hinc illincque altitudinem aſſumſit, & ita dextra detruſit in lævam partem oculorum, lævaque in dextram. Supina etiam ora cernuntur depulſione luminum: quæ convertens inferiora reddit, quæ ſunt ſuperiora. At-

qui hæc omnia ex eo genere ſunt, quæ rerum adjuvant cauſas. Quibus utitur miniſteriis Deus, cum optimi ſpeciem, quoad fieri poteſt, efficit. Sed exiſtimant plerique, non hæc adjuvantia cauſarum, ſed has ipſas eſſe omnium cauſas, quæ vim habeant frigoris & caloris, concretionis & liquoris; careant autem omni intelligentia atque ratione, quæ, niſi in animo, nulla alia in natura reperiantur. Animus autem ſenſum omnem effugit oculorum. At ignis, & aqua, & terra, & aër, corpora ſunt, eaque cernuntur. Illum autem, qui intelligentiæ ſapientiæque ſe amatorem profitetur, neceſſe eſt, intelligentis ſapientisque naturæ primas cauſas conquirere: deinde ſecundas cauſas rerum earum, quæ neceſſario movent alias, cum ipſæ ab aliis moventur. Quocirca nobis ſic cerno eſſe faciendum, ut de utroque nos quidem dicamus genere cauſarum, ſeparatim autem de iis, quæ cum intelligentia ſunt efficientes pulcherrimarum rerum atque optimarum: & de iis, quæ vacantes prudentia, inconſtantia, perturbataque efficiunt. Ac de oculorum quidem cauſis, ut haberent eam vim, quam nunc habent, ſatis ferme eſſe dictum puto. Maxima autem eorum utilitas, donata humano generi deorum

munere, deinceps explicetur. Rerum enim optimarum cognitiones nobis oculi attulerunt. Nam hæc, quæ eſt habita de Univerſitate oratio a nobis, haud unquam eſſet inventa, ſi neque ſidera, neque ſol, neque cœlum ſub oculorum adſpectum cadere potuiſſent. Nunc vero dies, noctesque oculis cognitæ, tum menſium, annorumque converſiones ad numerum machinatæ ſunt, & ſpatium temporis demenſæ ſunt, & ad quæſtionem totius naturæ impulerunt; quibus ex rebus philoſophiam adepti ſumus: quo bono nullum optabilius, nullum præſtantius, neque datum eſt mortalium generi deorum conceſſu, atque munere, neque dabitur.

Multa deſiderantur.

)(o)(

SERIES & INDEX LIBRORUM CICERONIS OMNIUM HUJUS EDITIONIS.

Vol. I. De Inventione rhetorica libri II.
De claris Oratoribus liber, qui dicitur *Brutus*, p. 199 ſqq.

Vol. II. Dialogi III. de oratore ad Quintum fratrem.

Vol. III. ad M. Brutum Orator.
Ad C. Trebatium Topica p. 117.
De partitione oratoria dialogus p. 159.
De optimo genere oratorum p. 220.
Fragmenta poematum p. 230.

Vol. IV. Oratio pro P. Quintio.
Oratio pro S. Roſcio Amer. p. 56.
Or. pro Q. Roſcio comoedo p. 133.
Or. in Q. Coelium, Divinatio p. 161.
In C. Verrem actio prima p. 196.
In eund. actionis ſecundae liber I. de Praetura urbana p. 225.

Vol. V. Actionis II. liber II. de jurisdictione Sicilienſi.
Liber III. de Frumento, ſeu oratio frumentaria p. 122.
Liber IV. de Signis p. 277.

Vol. VI. In Verrem liber V. de ſuppliciis.

Oratio pro M. Fontejo p. 124.
Or. pro A. Caecina p. 149.
Or. pro lege Manilia ſeu de imp. Pompejo deligendo p. 209.
Or. pro A. Cluentio Avito p. 251.
Vol. VII. de lege agraria orationes III.
Or. pro C. Rabirio, perduellionis reo p. 94.
Catilinariae orationes IV. p. 114.
Or. pro L. Murena p. 194.
Or. pro L. Flacco p. 259.
Or. pro P. Sulla p. 325.
Vol. VIII. Oratio pro A. Licinio Archia poeta.
Or. ad Quirites poſt reditum p. 25.
Or. poſt reditum in Senatu p. 43.
Or. pro Domo ſua, ad Pontifices p. 71.
Or. de Haruſpicum reſponſis p. 163.
Or. pro Cn. Plancio p. 211.
Or. pro P. Sextio p. 280.
Vol. IX. Oratio in Vatinium.
Or. pro M. Coelio p. 33.
Or. de Provinciis conſularibus p. 85.
Or. pro L. Cornelio Balbo p. 117.
Or. in L. Calpurnium Piſonem p. 159.
Or. pro T. Annio Milone p. 226.
Or. pro C. Rabirio Poſtumo p. 289.
Or. pro M. Marcello p. 314.
Or. pro Q. Ligario ad Caeſarem p. 331.

Or. pro rege Dejotaro ad C. Caeſarem p. 351.
Vol. X. in M. Antonium Philippicae XIV.
Or. de Pace p. 346.
Vol. XI. & XII. Epiſtolarum ad Diverſos Libri XVI.
Vol. XIII. & XIV. Epiſtolae ad Atticum.
Vol. XV. ad eundem Liber XV. & XVI.
Epiſtolarum ad Q. fratrem Libri III. p. 89.
Epiſtolae ad Brutum p. 205.
Q. Cicero de petitione conſulatus ad M. Tull. fratrem p. 273.
Vol. XVI. Academicae Quaeſtiones.
De Finibus bonorum & malorum p. 139.
Vol. XVII. Tuſculanae Quaeſtiones ad Brutum.
Vol. XVIII. De Natura Deorum ad Brutum.
De Divinatione p. 225.
De Fato p. 395.
Vol. XIX. De Legibus Libri III.
De Officiis ad Marcum filium p. 113.
Cato Major ſeu de Senectute ad Pomp. Atticum p. 319.
Vol. XX. Laelius ſive de Amicitia.
Somnium Scipionis, fragmentum librorum VI. de Republica p. 60.
Paradoxa ad M. Brutum p. 73
Timaeus ſeu de univerſo, fragm. p. 99.

INDEX

)(o)(

INDEX GEOGRAPHICUS.

A.

ABDERA, urbs Thraciae, craſſo coelo, Democriti patria. Roma Abdera ad Att. 4, 16, dicitur, propter ſtuporem ſenatorum. Unde *Abderites*, de Nat. Deor. 1, 23.

ACHERINI, L. 3, in Verr. 43. Siciliae populus, exiguae civitatis, ſed ignotae veteribus auctoribus.

ACMONENSES, pr. Flacc. 15. incolae *Acmoniae* Phrygiae magnae.

ACRADINA, vel *Achradina*, in Verr. lib. 4, 53. pars Syracuſarum.

ACRONOMA, ad Att. 13, 40. locus incertus.

ACTIUM CORCYRAE, ad Att. 7, 2. Locus ſ. portus inſulae Corcyrae, cui inſulae nomen adjicitur, ne cum Actio Acarnaniae confundatur.

ADRIANUM MARE, ad Att. 10, 7. quod vulgo *Adriaticum* dicitur. Sic etiam dicitur in Piſonem, & apud Horatium.

ADRAMYTTENUS, Or. p. Flacc. 13, ab Adramytteo, nobili Myſiae urbe in maritima ora.

ADRUMETUM, pro Flacc. oppidum Africae propriae.

AEGINETAE, de Offic. 3, 11. incolae inſulae Aeginae.

AEMILIA, ad Div. 10, Ep. 30. Via in Gallia Ciſpadana a Placentia ad Ariminum, ita dicta, quia ab Aemilio Lepido ſtrata eſt.

AENARIA, ad Att. 10, 13. inſula oppoſita Campaniae, quae & *Pithecuſa* dicitur.

AENUS, ex emend. Turnebi Adverſ. 22, 28. pro Flacco 14. Thraciae urbs antiquiſſima.

AEQUIMELIUM, de Div. 2, 17. locus Romae, ſic dictus, quod Melii domus ibi aequata ſolo eſt. Liv. 4, 16.

AETNENSES, in Verr. 3, 18. ad montem Aetnam, populi urbis *Aetnae.*

AGRAGIANAE ſ. *Acragianae portae,* Tuſc. 5, 23. portae Syracuſarum, quae imminebant viae, quae Agrigentum ferebat.

AGRIGENTUM, in Verr. lib. 2, 26. oppidum Siciliae, in maritima ora verſus meridiem. Dicitur *Acragas* & *Agragas,* de Graeco. *Agrigentini,* in Verr. L. 2, 50.

AGRINAE, in Piſ. c. 37. ſunt populi Theſſaliae.

AGYRIUM, in Verr. 3, 27. oppidum Siciliae. *Agyrinenſis,* in Verr. 2, 9. 3, 18. &c.

ALABANDUM, ſ. *Alabandus*, de Nat. D. 3, 15. urbs Cariae prope flumen Meandrum. Unde *Alabandeis*, ad Div. 13, ep. 56. qui eſt pluralis Graecus ex *Alabandeus* (ἀλαβανδεὺς) quod eſt in Brut. 95.

ALBA, ad Att. 8, 12. eſt Alba Fucentis, ad Lacum Fucinum, colonia Rom. in Marſis.

ALBANA, or. pro lege Agrar. 2, 34. vicus, vel forum Capuae, ubi unguentarii venales merces habebant.

ALBANA *aqua*, de Div. 1, 44. eſt lacus Albanus in Latio prope Albam Longam, ab Aſcanio conditam.

ALBANUM, ad Att. 4, 11. praedium Pompeji in agro prope Albam Longam.

ALBANUS *mons*, nomen habet ab Alba Longa. In eo quotannis feriae latinae celebrabantur a Rom. & Latinis in memoriam foederis, olim inter eos icti.

ALBANUS *lacus*, de Div. 1, 44.

ALBENSES, Varro de L. Lat. 7, p. m. 91. *Cum duae ſint Albae, ab una dicuntur Albani, ab altera Albenſes*; nempe ab ea, quae eſt ad lacum Fucinum.

ALETRINAS, or. pro Cluent. 16. ab oppido Aletrio Latii in Hernicis.

ALETRIENSIS, pro Corn. Balb.

ALEXANDRIA, Acad. 4, 4. eſt Aſiatica in Troade.

ALGIDA, Or. 45. terra circa Algidum montem & urbem in Latio.

ALIFANUS ager, Or. de Leg. Agrar. circa Alifas, oppidum Samnitium.

ALIPHERA, ad Att. 6, 2. urbs maritima Achaiae.

ALLIENSIS, ad Att. 9, 5. ab Allia fluvio, ad quem infelix cum Gallis pugna facta, de qua Liv. L. V. 38. unde *Allienſes dies* dicti infelices, nefaſti.

ALSIENSE, ep. 6. ad Div. lib. 9, praedium dictum ab Alſio, oppido in ora Etruriae. v. ad Att. 8, 50.

ALYZIA, ep. 2. ad Div. Lib. 16. oppidum Acarnaniae.

AMALTHEA, ad Att. 1, 13. villa Attici in Epiro, cujus ſaepe mentio fit.

AMALTHEUM, ad Att. 1, 16. gymnaſium in Amalthea fuiſſe videtur.

AMANUS, ad Div. 2, ep. 10. Mons Ciliciae a Tauro procurrens, & ejus quaſi ramus. *Amanienſes*, ad Div. lib. 2, ep. 10. incolae montis Amani.

AMANTIA, Phil. 11, 11, oppidum in ora Illyricana.

AMBRACIA, ad Brut. 6. urbs Theſprotiae in Epiro, ad ſinum Ambracium. Unde *Ambraciota*, Tuſc. Q. 1, 34.

AMERIA, municipium in Umbria. Unde *Amerini*.

AMESTRATINUS, in Verr. lib. 3, 39. 5, 51. ab Amaſtra ſ. Ameſtrato oppido Siciliae.

AMISUS, leg. Man. 8. oppidum nobile Ponti.

AMPHICTYONES, de Inv. 2, 23. commune Graeciae concilium, cujus ſaepe mentio apud Demoſthenem.

AMPHILOCHIA, in Piſon. 40. ager circa Argos, Amphilochorum urbem in Acarnania.

AMPSANCTUS, de Div. 1, 36. Lacus peſtilentis vaporis in Hirpinis.

ANAGNIA, dies urbs in Hernicis. Virgil. Aen. 7, 684. Unde *Anagnini*, Philip. 2, 41. & *Anagninum*, ad Att. 12, 1. praedium in agro Anagniae.

ANCON, ad Att. 7, 11. eadem quae vulgo *Ancona*, urbs maritima in agro Piceno. *Anconitanus*, or. pro Cluent. 14.

ANIENSIS, ad Div. 8, 8. tribus ruſticanae nomen.

ANT·LIBANUS, mons ſupra mare Sidonium qui cum Libano, cui exadverſum ſitus eſt

ubique fere aequalibus disjunctus ſpatiis, Coeleſyriam complectitur. ad Att. 2, 16.

ANTIOCHIA, ad Att. 5, 18. caput Syriae. Hinc *Antiochinus*, Phil. 11, 7.

ANTIUM, urbs veteris Latii ad mare, celebris olim re navali, templo Fortunae & Sortibus, de quibus in utroque de Divinat. libro. Hinc dicuntur *Antiates*, ad Att. 2, 6.

AONIUS, ad Att. 5, 21. ab Aonia i. e. Boeotia.

APAMEA, ad Att. 5, 16. urbs Phrygiae majoris ad Marſyae & Meandri confluentes.

APOLLONIA, ad Brut. 2. urbs Macedoniae maritima, litterarum ſtudiis nobilis.

APOLLONIENSIS, in Verr. 3, 43. ab Siciliae oppido Apollonia.

APOLLONIS, pro Flacco 21, oppidum Lyciae, quae & Apollonidia dicitur. Unde *Apollonidienſis* ſ. *Apollonidenſis*, ad Q. Fr. 1, 2. 3. Att. 5, 13.

APENNINUS, mons Italiam, veluti dorſum, paene totam percurrens, laudatur v. c. de Or. 3, 19. Phil. 12, 11.

APPIA, ad Att. 2, 12, via celeberrima & Regina viarum, uti Statius appellat, Roma Capuam, & Capua Brunduſium ferens, ab Appio Caeco Cenſore ſtrata magnifice.

APPIANI, ad Div. 3. ep. 7. incolae *Appiae* in Phrygia.

ARCANUM, ad Att. 5, 1. & multis aliis locis, in primis ep. ad Q. Fr. fuit praedium Q. Fratris prope Minturnas.

ARADUS, ad Att. 9, 9. urbs Phoenices in inſula parva, continenti juncta.

ARGENTEUS FLUVIUS, ep. 34. ad Div. lib. 10. in Gallia Transalpina ad Forum Julium.

ARGENTEUS PONS, ad Div. 10, 34. locus vel vicus cum ponte in fluvio Argenteo.

ARGI, urbs Argolidis, unde *Argius*, Tuſc. Q. 1, 47. *Argia Sacerdos.*

ARGIVUS, Brut. 13.

ARGOLICUS, de Fin. 5, 18.

ARGILETUM, ad Att. 12, 32. mons urbis Romae, ubi Cicerones domum aut tabernas habuiſſe videntur; unde *Argiletanus*, ad Att. 1, 14.

ARGINUSAE Off. 1, 24. inſulae tres prope Lesbum, ad quas Lacedaemoniorum dux Callicratidas ab Athenienſibus in bello Peloponneſiaco victus eſt.

ARIMINUM, Umbriae oppidum, trans Apenninum ad mare ſitum. Unde *Ariminenſes*, in Verr. Lib. 1, 12.

ARIOPAGUS, ad Att. 5, 11. mons, ubi Mars judicatus erat; deinde judicium Athenienſium; unde *Ariopagitae*, de Div. 1, 30.

ARNIENSIS, de Lege Agrar. 2, 29. tribus Rom. & regio Etruriae.

ARPI, ad Att. 9, 3. oppidum Apuliae.

ARPINUM, ad Att, 2, 11, urbs Italiae & municipium, duobus civibus C. Mario & M. Cicerone nobilitatum, unde *Arpinates* dicuntur, & *Arpinas*, ad Att. 1, 6. 5, 1. de praedio.

ARRETIUM, ad Div. 16, ep. 12. oppidum Etruriae, unde *Arretini* dicuntur pro Caecina c. 33. pr. Mur. 24. &c. ad Att. 1, 19.

ASCULUM, Brut. 46. oppidum in Agro Piceno, quod & *Aſclum* dicitur, & ap. Hieroclem Ἄσκλος, unde pro Sull. 8. *Aſculani*.

ASPENDUM, in Verr. Lib. 1, 20. urbs Pamphyliae.

ASSORINUS AGER, in Verr. Lib. 3, 18. circa *Aſſorum*, Siciliae oppidum, inter Agyrium & Ennam. Verr. 4, 44.

ASTURA, ad Div. 4, ep. 19. ad Att. 12, 40. flumen Latii, in quo inſula ejusdem nominis, ubi Ciceronis villa.

ASTYPALENSIS, de N. D. 3, 18. ab *Aſtypalea*, inſula maris Cretici.

ATANDRIUS ſ. ANTANDRIUS, ad Qu. Frat. 1, 2. 2. ab oppido Myſiae *Atandro* ſ. *Antandro*, ut Strabo appellat.

ATELLA, de Lege Agrar. 2, 31. oppidum Campaniae inter Capuam & Neapolim. Dicitur *Atellanum* municipium, ad Q. Fr. 2, 14. & *Atellanius verſus*, de Div. 2, 10. e fabula Atellana.

ATHAMANUM GENS, in Piſon. 40. populus Athamaniae, regionis Graeciae.

ATHOS, mons Macedoniae, a Xerxe perfoſſus, de Fin. 2, 34.

ATINAS, ad Att. 15, 3. ager circa *Atinam*, urbem Latii.

ATTALENSES, Or. de Leg. Agrar. 1, 2. 2, 19. populi *Attaleae*, urbis Lyciae.

AULIS, Tuſc. Qu. 1, 48. portus Boeotiae ad Euripum; unde claſſis Graecorum Trojam profectura ſolvit.

AURELIA VIA, Phil. 12, 9. per maritima Etruriae ducens Piſas verſus.

AURELIUM TRIBUNAL, in Piſon. 5. nomen habet, incertum a quo Aurelio: exſtructum ſaxo, cum vulgo lignea & mobilia tribunalia magiſtratuum eſſent, circumdatumque gradibus, qui inde *Aurelii gradus* dicuntur. Ceterum e locis Ciceronis, in quibus tribunalis Aurelii & graduum Aureliorum mentio fit, intelligi poteſt, ibi verſari ſolitam fuiſſe multitudinem homi-

num plebejorum & perditorum, inter hos etiam Judaeos.

AVENTINUM, ad Att. 12, 32. mons urbis Romae, in quo Cicerones domum aut tabernas habuiſſe videntur.

AVERNUS, Tuſc. Quaeſt. 1, 26. Lacus in Campania peſtilens.

AXIA, Caecin. 7. caſtellum in agro Tarquinienſi.

B.

BALEARICUS, de Divin. 1, 2. a Balearibus inſulis, prope Hiſpaniam. Cognomen Metelli.

BARGYLETAE, ad. Div. 13, Ep. 56. incolae Bargyli, oppidi in Caria.

BAULI, Acad. 4, 40. villa Hortenſii inter Lucrinum lacum & Bajas in Campania.

BENEVENTUM, oppidum Samnitium. Unde *Beneventanus*, Verr. 1, 15.

BESSICA gens, in Piſon. 34. in Thracia.

BIDIS, Verr. 2, 22. oppidum tenue Siciliae, non longe a Syracuſis. Unde *Bidinus*, Verr. 2, 22.

BLANDENONA, ad Q. Frat. 2, 15. nomen urbis propo Placentiam.

BOEOTIA, regio Graeciae, Euripo, Attica, Phocide & Locride cincta, Unde *Boeotius*, Div. 2, 25.

BORIA vel BOREA, ad Attic. 16, 4. urbs Africae, forte ad promontorium *Boreum* in Cyrenaica, ad Syrtim majorem.

BOSPORUS, Mur. 15. fretum, quod Propontidem & Pontum Euxinum committit; a quo dicuntur *Bosporani*, L. Man. 4, populi ad Bosporum Aſiatici.

BOVIANUM, Cluent. 79. oppidum Samnitium.

BOVILLAE, ad Att. 6, 13. oppidum non procul a lacu Albano ad viam Appiam, ad quod Clodius a Milone interfectus eſt, quam caedem Cicero *pugnam Bovillam* vocat.

BOVILLUS adj. ad Att. 5, 13. *Bovillana* vicinitas, pro Planc. 9. *Bovillanus Fundus*, ad Q. Fr. 3, 1, 2. ab ignobili loco in Arpinati, non Bovillis illis, quae ſunt ad Appiam.

BULLIENSES, in Piſon. 40. ſine dubio a *Bullide* Macedoniae (proprie Illyriae) urbe. Phil. 11, 11. dicitur *Byllis*. ad Div. 13, 42. *Bulliones*.

BUTHROTUM, opidum Epiri, in quo Atticus domum habuit. De ejus urbis cauſa ſaepe eſt in epp. ad Att. quae cognoſcitur optime ex epiſtola ad Plancum, ad Att. 16, 16.

C.

CAESENA, ad Div. 16, 27. oppidum in Gallia Ciſpadana Senonum.

CAICUS, Flacc, 20. amnis Myſiae.

CAJETA, ad Att. 1, 3. portus celeber Italiae, ad mare inferum, prope Formias, ubi erat Ciceronis Formianum.

CALES, ad Att. 7, 14. oppidum mediterraneum Campaniae.

CALENUM municipium, Agrar. 2, 31. idem oppidum.

CALENUS, ad Att. 8. 3. intelligae *ager*, circa Cales.

CALACTA, in Verr. lib. 3, 43. oppidum Siciliae poſt Haleſam; unde *Calactini*, Verr. 3. 43.

CALATIA, ad Att. 16, 6. urbs agri Campani.

CALPAE, ad Div. 10, ep. 32. mons praealtus Hiſpano litori ad fretum Gaditanum adjacens.

CAMERINUM, ad Att. 8, 12. oppidum in montibus, qui Picenum ab Umbria dirimunt.

CAMERS AGER, pro Sull. 19. circa oppidum Camerinum.

CAMERTINUS, pro Corn. Balb. 20. ubi eſt *foedus Camertinum*, de quo v. Liv. 9, 36.

CANDAVIA, ad Att. 3, 7. regio montibus

aſpera, quae ab extrema Epiro ad Macedoniam usque pertinebat.

CANNAE, Tuſc. Q. 1, 37. vicus Apuliae, clade Rom. bello Punico II. nobilitatus.

CANUSIUM, ad Att. 8, 11. urbs Apuliae, unde *Canuſinus*, ad Att. 1, 13.

CAPENA PORTA Romana, a qua via Appia ducebatur, ad Att. 4, 1.

APENAS, ad Div. 9, 17. Agr. 2, 26. a *Capena* oppido Etruriae, inter Vejos & Tiberim in ripa ſito.

CAPITINA, in Verr. 3, 23. intell. *urbs*. *Capitium* eſt urbs mediterranea Siciliae.

CAPPADOCIA, ad Att. 5, 18. & propria quidem, regio Aſiae inter Taurum & Antitaurum, propinqua Ciliciae.

CARIA, Orator. 2. regio Aſiae minoris, a qua *Caricae* dicuntur, ſc. ficus, quod optimum genus eſt.

CARINAE, ad Q. Fr. 2, 3. locus urbis Romae, ubi Cicero aedes habebat, ab avis hereditate acceptas.

CARTEJA, ad Att. 15, 20. urbs Hiſpaniae Baeticae ad promontorium Calpen.

CASILINUM, ad Att. 16, 8. urbs agri Campani, Colonia Romana ad Vulturnum, unde *Caſilinenſes*, de Invent. 2, 51.

CASINAS, Agrar. 2, 26. 3, 3. ager circa *Caſinum* oppidum Latii in Volſcis.

CASSIA VIA, Philipp. 12, 9. per mediam Etruriam ducebat; media inter Flaminiam & Aureliam.

CASSINAS fundus, Philipp. 2, 40. M. Varronis.

CASTULONENSIS ſaltus, ad Div. 10, ep. 38 in Hiſpania Tarraconenſi prope urbem *Caſtulonem* ad ripas Baetis ſitam.

CATINA, in Verr. 2, 75. urbs Siciliae; unde *Catinenſes*, Verr. 2, 40.

CAUCASUS, Tuſc. 2, 10. mons Aſiae, Iberiam & Albaniam a ſeptemtrione claudens.

CAUDICINI, de offic. 3, 30. oppidum Samnii, a quo *furcae Caudinae, pax Caudina* dicuntur, item *Caudinum proelium*, Cato 12.

CAUNII, ad Q. Fr. 1, 1. 11. cives *Cauni*, de Div. 2, 40. urbis Cariae maritimae.

CELTIBERI, Tuſc. 2, 27. populi Hiſpaniae Tarraconenſis, a *Celtiberia*, Phil. 11, 5.

CENTURIPAE, Verr. 4, 29. oppidum Siciliae. *Centuripinus*, in Verr. 2, 58.

CEOS, ad Att. 5, 12. inſula celebris e Cycladibus; dicitur & *Cea*, patria Simonidis.

CEPHALEDUM, in Verr. 2, 52. opp. Siciliae.

CERAMICUS, ad Att. 1, 10. locus celeber Athenis duplex, alter in urbe, alter extra urbem.

CHALCIDICUS EURIPUS, de Nat. D. 3, 10. fretum inter Euboeam & Graeciam continentem, quod nomen habet a *Chalcide*, Euboeae urbe.

CHAONIA, ad Att. 6, 3. regio Epiri.

CHERRONESUS, ad Brut. 2. eſt Thraciae Cherſoneſus, unde *Cherronenſes*, in Piſon. 35.

CHERSONESUS, ad Att. 6, 1. Taurica.

CHIUS, Inſula Aſiatica, ad oram occidentalem, in qua urbs cognominis; unde *Chii*, pro Arch. 8.

CHRYSAS, in Verr. 4, 44. fluvius Siciliae per Aſſorinorum & Agyrinorum agrum fluens.

CIBYRA, in Verr. 4, 13. oppidum, quod ab aliis ad Piſidiam, ab aliis ad Phrygiam refertur, quia eſt fere in confinio. Hinc *Cibyratae*, in Verr. 4, 13. ad Att. 5, 2. item *Cibyraticus*, ad Att. 5, 21, & aliis locis.

CIMBRI, pro L. Manil. 20. populi Germaniae in Cherſoneſo ab Albis oſtio in ſeptemtrionem longe procurrente.

CIMMERII, Acad. 5, 19. ſunt populi fabuloſi Italiae ab oppido *Cimmerio*, quod ad Bajanum & Avernum ſinum fuiſſe dicitur.

CINGULUM, ad Att. 7, 11. oppidum in Piceno, belli civilis Caeſariani tempore aedificatum a T. Labieno,

CIRCEJI, ad Att. 12, 19. urbs cum promontorio Veteris Latii, ſubjecta Pomtinae paludi.

CITARINI, in Verr. 3, 43. Cluverius legendum cenſet *Cetarini*, a *Cetaria*, urbe Siciliae inter Segeſtanorum emporium & promontorium.

CIVARIO, ad Div. 1, ep. 23. locus in finibus Allobrogum, ſi lectio recta eſt.

CLARIUS Br. 51. a *Claro* urbe Colophoniorum.

CLASTIDIUM, Tuſc. Q. 4, 22. vicus Galliae Ciſalpinae.

CLATERNA, ad Div. 12, ep. 5. oppidum Lingonum in Gallia Ciſpadana, juxta amnem ejusdem nominis.

CLAZOMENAE, Tuſc. 1, 43. urbs Joniae.

CLITERNINUS, ad Div. 12, 22. a *Cliterno*, Aequorum oppido.

CNIDUS, pro L. Manil. 12. urbs Cariae, unde *Cnidius*, in Verr. 4, 60 &c.

CNOSII, de Legg. 1, 5. incolae urbis *Cnoſi* in Creta.

COBIOMACHUS, pro Font. 5. vicus ignobilis inter Toloſam & Narbonem.

COCYTUS, de Nat. D. 3, 17. fluvius ap. inferos.

COELIMONTANA PORTA, in Piſon. 23. Romana porta, dicta a *Coelio* monte, in cujus clivo erat.

COLLATIA, Agrar. 2, 35. oppidum Latii non procul ab urbe Roma.

COMENSIS, ad Att. 5, 11. a *Como* ſ. *Novocomo*, colonia tranſpadana Galliae ciſalpinae.

COMMAGENE, ad Div. 3, 10. pars Syriae, Amano monti & Euphrati interjecta: unde *Commagenus*, ad Att. 2, 12.

COMMORIS, ad Div. 15, ep. 4. vicus vel caſtellum Ciliciae in Amano monte.

CONSENTINI, de Fin. B. 1, 3. cives oppidi *Conſentiae* in mediterranea Bruttiorum.

COUS, in Verr. 4, 60. ab inſula *Co*, inter Aſiaticas ſita ad oram occidentalem, in qua urbs eodem nomine.

CORFINIUM, ad Att. 8, 3. &c. municipium Pelignis, cum bello Italico, tum civili Caeſaris nobilitatum. v. Caeſ. de B. C. L. 1.

CORINTHUS, urbs Achaiae, ad Iſthmum; a Mummio deleta & a Jul. Caeſare inſtaurata: a qua dicuntur *Corinthia vaſa*; Roſc. Amer. 46. Tuſc. 2, 14. & *Corinthium aes*, ad Att. 2, 1. &c. factitium, e variis metallis artificioſe miſtum, & ante Corinthum a Mummio deletam notum.

CORIOLANUS, ad Att. 9, 10. a *Coriolis*, urbe Latii ad viam Appiam.

CORYCUS, ad Div. 12, 13. oppidum Ciliciae.

COSANUM, ad Att. 9, 6. ager urbis *Coſae* in Etruria.

CRABRA AQUA, Agrar. 3, aquae ductus ex agro Tuſculano ad urbem deductus: unde & Tuſculana dicitur Balb. 20.

CRANNON, de Or. 2, 6. urbs Theſſaliae.

CRATER, ad Att. 2, 8. fuit ſinus inter Miſenum & Minervae promontorium amoeniſſimus.

CRETES, Tuſc. 2, 14. incolae Cretae.

CRODUNUM, pro Fontei. 5. pro quo alii *Crodimum* legunt: locus fuit obſcurus in provincia Gallia, forte non procul Toloſa.

CROMMIU ACRA, ad Div. 12, ep. 13. promontorium Cypri.

CROTON, ad Att. 9, 19. urbs in Brutiis: unde *Crotoniatae*, de Invent. 2, 1.

CRUSTUMINA tribus, Planc. 16.

CUMAE, urbs Campaniae; unde *Cumani*, incolae urbis, & *Cumanus* ager, Agr. 2, 26. *Cumanum*, ad Att. 4, 10. praedium Pompeji prope Cumas.

CUMANUM, Acad. 1, 1. praedium Varronis.

CURES, ad Div. 15, ep. 20. urbs Sabinorum princeps, unde *Cures Sabinae* dicuntur.

CYBISTRA, ad Div. 15, ep. 2. 4. oppidum Cappadociae.

CYDNUS, flumen in Cilicia, Phil. 2, 11.

CYMAEUS FUNDUS, pro Flacc. 20. ad *Cymen*, Aeoliae oppidum.

CYRENAE, pro Planc. 5. urbs Cyrenaicae regionis in Africa, unde *Cyrenaeus*, Tuſc. Q. 1, 42. & *Cyrenaicus*, Acad. 4, 42.

CYRRHESTICA, ad Att. 5, 18. pars Syriae, confinis Ciliciae, nomen habet a *Cyrrho* urbe Plin. 5, 23. quae non confundenda eſt cum *Cyrrho* Macedoniae.

D.

DARDANI Sext, 34. incolae Dardaniae, quae eſt pars Moeſiae ſuperioris, Illyrico & Macedoniae finitima.

DELUS, inſula celebris propter Latonae partum & religionem, in mari Aegaeo; unde *Deliacus*, Orator. 70. & *Delius*, de Divin. 1. 54. *Deliaca vaſa*, Roſc. Am. 46. Verr. 4, 1. *Deliaca ſupellex*, Verr. 2, 72.

DELPHICAE MENSAE, Verr. 4, 59. genus abaci, vel menſae e marmore, quod primum Delphis factum & inventum.

DENSELETAE, in Piſon. 34. Thraciae populi; etiam *Denteletae* dicuntur.

DERTHONA, ad Div. 11, ep. 10, urbs Liguriae, inter Genuam & Placentiam ſita, colonia Romanorum.

DIANIUM, in Verr. lib. 1. 34. 5, 36. oppidum in Hiſpania Baetica maritima, dictum a Diana, praecipue ibi culta.

DIONYSIPOLITAE, ad Q. Fr. 1, 2. 2. pro quo Urſinus: *Dionyſopolitae*, a *Dionyſopoli* Phrygiae urbe, quae ad Ciceronis provinciam Ciliciam pertinuit, de qua loquitur Cicero.

DODONA, urbs Epiri, in cujus querceto templum Jovis & oraculum, quod dicitur *Dodonaeum*, de Div. 1, 1.

DOMITIA VIA, Or. pro Font. IV. in Gallia provincia.

DORYLENSES, pro Flacc. 17. incolae oppidi *Dorylaei*, quod erat in Phrygia.

DREPANITANUS, in Verr. 2, 57. a *Drepano*, Siciliae oppido & promontorio.

DYMAEI, ad Att. 16, 1. a *Dyma* urbe Achajae, in quam Pompejus bello piratico magnum numerum piratarum locaverat, ut quoniam ea urbs mediterranea eſſet, a rapinis maritimis abſtaherentur.

E.

ECBATANA, L. Manil. 4. *Mediae* caput, quod Tigranes Rex Armeniae tenebat.

EDISSA, in Verr. lib. 5, 34. urbs Siciliae

cum portu, cujus nemo praeter Ciceronem mentionem fecit.

EGGYNA ſc. civitas, in Verr. 3, 43.

ELEUSIS, ſ. ELEUSIN, de Nat. Deor. 1, 42. ad Att. 4, 1. oppidum Atticae Megaram verſus, ad dextram ripam Cephiſi, celeberrimum *initiis* ſ. *myſteriis*. Nat. D. 1, 42.

ELEUTHEROCILICES ad Attic. 5, 20. ad Div. 15, 4. populi Ciliciae liberi, Graecis etiam Ἐλευθερίται dicti.

ELIS, ad Div. 13, 26. urbs Peloponneſi, a qua & ipſa regio *Elis* dicitur, unde *Elii*, de Div. 2, 12.

ELORINI, in Verr. lib. 3, 43. ab oppido *Eloro* Siciliae, juxta fluvium cognominem.

EMATHIUS, de Leg. 2, 3. ab Emathia, quae Macedonia eſt antiquo nomine.

ENGYNI, in Verr. 3, 43. 4, 44. it. 5, 72. incolae oppidi *Engyi* in Sicilia mediterranea. Dicitur & ſcribitur etiam *Enguium* & *Enguini*.

ENNA, in Verrinis ſaepe, oppidum Siciliae celeberrimum, prope quod nemus eſt, ex quo rapta Proſerpina dicitur. vid. 3, 48.

ENTELLINI, in Verr. lib. 3, 43. incolae oppidi *Entellae* in Sicilia ad Crimiſſum.

EPICTETUS, ad Div. 3, ep. 10. dicitur Phrygia minor.

EPIPHANEA, ad Div. 15, 4. oppidum Ciliciae ad Amanum montem.

EPIRUS, regio Graeciae, ad mare Jonium; unde *Epiroticus*, Attic. 1, 5.

EPOREDIA, ad Div. 11, 20. colonia Romanorum in Tranſpadana Gallia, Sibyllinis libris a pop. Rom. condi juſſa.

EQUUSTUTICUS, ad Att. 6, 1. urbs exigua Apuliae in colle ſita, dicitur etiam *Aequum Tuticum*, item *Tuticum* ſimpliciter, necnon *Equitutium*.

ERANA, ad Div. 15, 4. vicus Ciliciae in Amano.

ERETRIAS, Acad. Qu. 4, 42. ab *Eretria*, urbe Euboeae. *Eretricus*, Tuſc. Qu. 5, 38. ab eadem urbe,

ERYCUS mons, in Verr. lib. 2, 8, 47. celeberrimus *Veneris Erycinae* religione, quae ſaepe in Verrinis memoratur.

ERYMANTHIA bellua, Tuſc. 2, 8. ab *Erymantho*, monte Arcadie. *Erymanthius* aper, Tuſc. 4, 22.

ERYTHRAE, Verr. 1, 19. oppidum Joniae.

ESERNIA, f. *Aeſernia*, ad Attic. 8, 11. oppidum Samnitium ad laevam Vulturni.

ESQUILIAE, de Nat. Deor. 3, 25. mons, in quo Romae pars poſita, a quo dicebatur *Eſquilina porta*, Cluent. 13, item in Piſon. 23 &c.

EURIPUS, pro Mur. 15, dicitur in genere pro freto longiori & tenuiori, quale Euboicum eſt, Taurominitanum in Sicilia &c.

EUROTAS, ad Att. 15, 9, fluvius Laconiae prope Spartam, nobilis certaminibus & exercitationibus, quae a Spartanis ad eum habebantur; v. Tuſc. 5, 34. ubi memoratur *curſus ab Eurota.*

F.

FABRATERIA, ad Div. 9, 24. oppidum Volſcorum ad amnem Trerum, hodie *Falvatera.*

FALERNUM, Phil. 13, 5. praedium in agro Falerno.

FALISCUS, ſc. ager, circa *Falerios*, Etruriae oppidum, cujus incolae *Faliſci.*

FERENTANI, Cluent. 69. incolae oppidi *Ferentii* in Apulia, vicini Venuſiae.

FESULAE, Catil. 3, 6. 2, 9. oppidum olim Etruriae ad Apennini radices prope Florentiam. Sulla coloniam ibi conſtituit. Unde *Feſulani*, Mur. 24.

FIBRENUS, Leg. 2, 1. fluvius, qui per Arpinatem Ciceronis fundum ferebatur.

FICULENSE, ad Att. 12, 34. praedium prope *viam Ficulenſem*, quae nomen habuit a veteri urbe *Ficulea* ſ. *Ficulnea* (unde & *Ficulnenſe* ſcribitur,) in Sabinis, ultra ſacrum montem.

FIDENAE, Agrar. 2, 35. oppidum Sabinorum.

FIRMUM, ad Att. 8, 12. oppidum in agro Piceno; unde *Firmani*, Phil. 7, 8.

FLUMENTANA PORTA Romae, ad Att. 7, 4.

FORMIANUM, ad Att. 1, 4. praedium Ciceronis in agro Formiano prope Cajetam. it. ep. 10. ad Div. lib. 16. *Formianum*, ad Att. 15, 13. praedium Dolabellae prope Formias.

FORUM APPII, ad Att. 1, 10. oppidum Latii veteris, prope tres Tabernas.

FORUM CORNELIUM, ad Div. 12. ep. 5. ſeu *Cornelii*, oppidum Lingonum ad viam Flaminiam, dictum a L. Cornelio Sulla.

FORUM GALLORUM ad Div. 10, 30. oppidum in Gallia Ciſpadana in via Aemilia.

FORUM JULII, ad Div. 10, 17. colonia Julii Caeſaris in Gallia Narbonenſi.

FORUM VOCONII, ad Div. 10, ep. 17. oppidum Galliae Narbonenſis prope flumen Argenteum. Sed ep. 34. eſt *Vocontium*.

FRETENSE MARE, ad Att. 10, 7. eſt fretum inter Italiam & Siciliam.

FRUSINAS, ad Att. 11, 4. praedium non procul a *Fruſino*, Latii oppido.

FUNDANUS, Or. de lege Agrar. 2, 25. ager circum *Fundos*, ad Att. 14, 6. oppidum Latii novi, inter Tarracinam & Formias ſitum. Ab eo & *lacus Fundanus* dicitur.

G.

GABINA vicinitas, pro Plancio 9. a *Gabiis*, oppido Latii, fere medio inter Romam & Praeneſte loco.

GALLICANUS ſaltus, Or. pro Quinct. 25.

GALLICUS ager, Brut. 14. Varr. I. de R. R. c. 2: *Ager Gallicus Romanus vocatur, qui viritim cis Ariminum datus eſt, ultra agrum Picenum.* Sic autem dictus eſt ager iſte, quod inde expulſi ſunt Galli Senones. Atque ſic capiendum vocabulum, ubi Gallicus Picenusque junguntur, ut fit Catil. 2, aliquoties.

GALLINARIA Silva, ad Div. 9, 23. in Campania, inter oſtia Vulturni & Literni, juxta litus.

GARGETTIUS, ad Div. 15, 16. a Gargetto δήμῳ ſ. vico Athenienſi.

GAURUS mons, Agrar. 2, 14. in Campania, vino nobilis. Montes continui ſunt, quorum occidentalis pars *Gaurus*, orientalis *Maſſicus*, ſeptemtrionalis *Falernus* dicitur.

GEDUSANUS ager, Agrar. 2, 19. memoratur inter loca a P. Servilio Iſaurico ſub imperium Rom. redacta.

GELENSES, Verr. 3, 43. 4, 33. ab oppido *Gela* Siciliae, juxta fluvium, qui *Gelas* dicitur.

GERMALUS, ad Att. 4, 3. mons & pars urbis Romae.

GETAE, ad Attic. 9, 10. populi Thraciae, Dacis vicinae.

GORTYNIUS, Phil. 3, 5. a Gortyna, Cretae urbe.

GRAECOSTASIS, ad Q. Fr. 2, 1. locus Romae in foro ante curiam, ubi legati exterorum populorum & regum conſiſtere ſolebant & exſpectare, donec reſponſa acciperent a ſenatu.

GYARUS, ad Att. 5, 12. aſperrima inſula in Aegaeo.

GYTHEUM, de off. 3, 4. navale Spartanorum.

H.

HAEDUI, ad Div. 7, 10. ſ. *Aedui.*

HALES, ad Div. 7, ep. 20. flumen in Lucania. add. *Heles.*

HALESA vel HALAESA, in Verr. lib. 2, 7. oppidum Siciliae; unde *Haleſini,* qui ſaepe in Verrinis memorantur.

HALENTINUS, in Verr. 3, 43. ab *Alento* vel *Aluntio*, oppido maritimo inter Lilybaeum & Pelorum.

HALICIENSES, Verr. 2, 33. ab *Haliciis*, oppido Siciliae Lilybaeum verſus.

HALUNTINUS, Verr. 4, 23. v. *Halentinus*.

HALYS, de Div. 2, 56. fluvius Paphlagoniae.

HELES, *etis*, ad Att. 16, 7. fluvius nobilis prope Veliam.

HELIOPOLIS, de Nat. Deor. 3, 21. urbs Aegypti, nobilis templo Solis.

HELLESPONTUS, fretum Europam ab Aſia dividens. Dicitur etiam de tota iſta Aſiae parte, quae eſt ad Helleſpontum. Hinc in Verr. 1, 24. *Lampſacum* Helleſponti oppidum dicitur. Ad Div. 13, 53. *Pariana* civitas in Helleſponto.

HELORUM, Verr. 2, 35. vid. *Elorini*.

HERA, ad Att. 2, 1. urbs Siciliae, quae & *Hybla* notiori nomine dicitur.

HERACLEA, Verr. 2, 50. oppidum Siciliae, circa oſtium fluvii Halyci, a qua dicuntur *Heraclienſes*, Verr. 3, 43.

HERACLEOTAE, ad Div. 13, 56. incolae urbis Heracleae in Caria.

HERBITA, in Verr. 3, 33. oppidum Siciliae mediterraneae ad Heraeos montes: unde

Herbitenſes, in Verr. lib. 2, 64. & aliis locis. Hodie urbs in ruinis jacet, ab Enna verſus ſeptemtrionem euntibus obvia.

HERCULANUM, ſ. *Herculaneum*, ad Att. 7, 3, oppidum non procul Pompejis; Gr. Ἡράκλειον, a quo dicitur *Herculanea via*, Agr. 2, 14. inter lacum Lucrinum & mare in Campania, via multarum deliciarum: *Herculanenſis*, ad Div. 9, 25. ab eodem oppido.

HIEROSOLYMA, Flacc. 28, urbs *ſuſpicioſa* & *maledica* dicitur. *Hieroſolymarius*, ad Att. 2, 9. per jocum Pompejus dicitur ab Hieroſolymis captis.

HIMERA, in Verr. 4, 33. urbs & fluvius Siciliae.

HIRPINI, de Div. 1, 36. populi Italiae.

HISPALIS, ad Div. 10, 32. Hiſpaniae Baeticae urbs, hodie *Sevilla*.

HISPANIENSIS, de Nat. D. 3, 10,

HISTER, fluvius, Orator. 45. Danubii ea pars, quae in Illyrico eſt.

HYBLENSIS, in Verr. 3, 43. ab *Hybla* urbe. Sed tres *Hyblae* ſunt: *major* prope Centuripas: *parva*, quae & *Megara* dicitur, unde *Hybleae apes*: & *minor*, quae & *Hera* dicitur. De qua Cicero loquatur, non

ſatis liquet. Forte de magna. Nam minorem ipſe *Heram* appellat ad Att. 2, 1. & minorem *Megaridem* in Verr. 5, 25.

HYDRUS, *untis*, ad Att. 15, 21. 16, 5. urbs Calabriae cum portu, unde trajectus breviſſimus in Graeciam. Dicitur etiam *Hydruntum*.

HYMETTUS, de Fin. B. 2, 34. mons Atticae, melle & marmore nobilis.

HYPANIS, Tuſc. Qu 1, 39. fluvius in regione ad Boſporum Cimmerium.

HYPERBOREI, de N. D. 3, 23. populi Sauromatiae maxime boreales.

I.

JANICULUM, Agr. 2, 5. mons, in quo Romae pars poſita.

JAPIDES, pro Balbo 14. ſunt populi *Japidiae* in ora Italiae maritima, cum ex Illyride in Italiam venitur.

IDAEA, de Leg. 2, 9. ab *Ida*, notiſſimo monte Phrygiae.

IGUVIUM, ad Att. 7, 13. oppidum Umbriae ad viam Flaminiam; hodie *Eugubium*, *Gubio*.

ILLYRICUM, Man. 12. regio mari Adriatico adjacens, Italiae oppoſita.

IMACHARENSIS, in Verr. 3, 32. ab *Ima-*

machara ſ. *Machara*, Siciliae oppido Herbitam verſus.

INALPINI, ad Div. 11, 4. populi, qui in Alpibus habitant.

INDUS, de Nat. Deor. 2, 52. fluvius in India.

INSUBRES, pro Balb. 14. populi Galliae Ciſpadanae.

INTEMELIUM, ad Div. 8, 14. urbs citra Alpes, Plin. 3, 5.

JONIUM MARE, de Orat. 3, 19. eſt mare Adriaticum: vocat enim *ſuperum* & opponit *infero*. Alias ſic dicitur mare omne inter Italiam, Siciliam & Graeciam.

IRPINUS fundus, Agr. 3, 2. vid. *Hirpini.*

ISARA, ad Div. 10, 15. flumen Galliae Transalpinae.

ISAURI, ad Div. 15, 2. populi Iſauriae. *Iſauricus*, ad Att. 5, 21. ab *Iſauria*, quae eſt regio interjecta Piſidiae, Pamphyliae, Ciliciae & Lycaoniae.

ISSUS, ad Att. 5, 20. urbs Ciliciae ad Pinarum amnem & ſinum Iſſicum, qui ab ipſa urbe nomen tulit.

ITALIA, Agr. 2, 25. anguſtius dicitur & antiquius de Latio.

ITHYRAEI & ITURAEI, Phil. 13, 8. ſunt populi Syriae, artis ſagittariae periti, ex quibus ſervi gladiatores &c.

JUTURNA, Cluent. 36. lacus vel fons in Italia ſaluber juxta Numicum amnem, a Juturna Nympha.

L.

LABICI, Agrar. 2, 35. oppidum Latii, quod & *Labicum* dicitur, a qua via *Labicana* 15 mill. paſſ. ab urbe. Unde *Labicanum*, Paradox. 6, 3. ager circa oppidum.

LACONICUM, ad Att. 4, 10. ſudatorium in balneis in hemiſphaerium aedificatum, quo utebantur crudi. Inventum eſt hoc genus a Lacedaemoniis: inde nomen.

LACAENA, Tuſc. Qu. 1, 42. femina ſpartana; ut *Laco* de viris.

LAMPSACUM, in Verr. 1, 24. urbs Moeſiae ſ. Helleſponti.

LANUVIUM, pro Muren. 41. oppidum Latii; municipium, cultu Junonis Soſpitae celebre. Unde *Lanuvini*, de Nat. D. 1, 29. *Lanuvinum*, de Divin. 1, 30. ager circa Lanuvium. *Lanuvinum*, ad Att. 9, 9. praedium in agro Lanuvino.

LAODICEA, ad Att. 5, 15. quae & *Laudicea*, ut *Laodiceni* & *Laudiceni*, dicitur; urbs Phrygiae majoris, ad fluvium Lycum, non procul ab Apamea.

LAPITHAE, in Piſon. 10. in Theſſalia populi, fabulis celebrati.

LARINUM, ad Att. 4, 12. 7, 13. 8, 13. municipium ad fines Apuliae in Ferentanis ad dexteram Tiferni ripam. Inde *Larinus* & *Larinas*, pro Cluent. 5, 6.

LATERIUM, ad Att. 10, 1. fundus Q. Ciceronis in Arpinati agro; conf. 4, 7. ad Q. Fr. 3, 1.

LATIARIS, pro Milon 31. cognomen Jovis, qui Latio praeſidet, in Latio colitur: pro quo ſcribunt alii *Latialis*.

LATINIENSES, de Haruſpic. Reſp. 28. iidem ac Latini.

LATMUS, Tuſc. 1, 38. mons Cariae, in quo Endymion obdormivit.

LATRO, ad Q. Fr. 2, 6. urbs & portus Etruriae.

LAVERNIUM, ad Att. 7, 8. nomen loci aut fani a *Laverna* Dea dicti.

LAVICANUS, pro Planc. 9. ab Lavico. v. *Labici*.

LEBADIA, de Divin. 1, 33. urbs Boeotiae; ad quam fanum & antrum Trophonii.

LEMNUS, inſula Graeca in mari Aegaeo. Unde *Lemnium ſaxum*, de Fin. B. 2, 29.

LEMONIA tribus, Planc. 16.

LEOCORION, de Nat. D. 3, 19. templum Athenis.

LEONATICUM, de Nat. Deor. 3, 19. videatur a Cicerone factum vocabulum, ut λεωκόριον exprimeret.

LEONTINI, in Verr. 2, 66. urbs Siciliae in ora maris Siculi inter Catanam & Syracuſas; dicitur & *Leontium*, a qua nuncupatur *Leontinus Campus*, Phil. 2, 17. publicus populi Romani, mire fertilis, qui propterea, aeque ac Campanus, a Cicerone inter patrimonia reip. Rom. refertur: qui & *Leontinus ager*, de Divin. 1, 33.

LEPREON & LEPREOS, ad Att. 6, 2. urbs maritima Achaiae.

LEPTIS, in Verr. 5, 59. Duplex Leptis eſt, altera *magna*, prope Syrtim majorem, altera *minor*, prope Adrumetum.

LESBIACI, Tuſc. Qu. 1, 31. incolae inſulae Lesbi.

LETINI, in Verr. 3, 43. Nulli ſunt, quod conſtet, in Sicilia *Letini*. Itaque docti conjecere legendum *Ietini*. Legi etiam poſſet *Netini*, qui ipſi Ciceroni in Verrinis memorantur.

LEUCADIA, Tuſc. Qu. 4, 34. peninſula Acarnaniae.

LEUCAS, Tuſc. Qu. 4, 18. promontorium peninſulae Leucadiae; ſed vid. *Leucata*.

Leucas ad Div. 16, ep. 1. oppidum ejusdem peninſulae.

LEUCATA, ad Att. 5, 9. celebre Leucadiae promontorium, unde amoribus irretiti ſe praecipitare ſolebant in mare, ut amore liberarentur. Conf. Tuſc. 4, 18.

LEUCOPETRA TARENTINORUM, ad Att. 16, 6. ignota eſt Geographis. *Leucopetra* autem *Rheginorum* e Ciceronis Phil. 1, 3. & Att. 16, 7. nota eſt.

LEUCTRA, Tuſc. Q. 1, 46. oppidum Boeotiae, ad quam celebrem victoriam a Spartanis Thebani, ductu Epaminondae, retulerunt; unde *Leuctricus*, v. c. ad Att. 6, 1.

LIGUSTICUM BELLUM, de Nat. D. 2, 23. a Liguribus, quibuscum geſtum eſt.

LILYBAEUM, promontorium Siciliae, unde *Lilybaetanus*, Divin. in Caecil. 17.

LINTERNUS, Agrar. 2, 26. ab *Linterno*, oppido Campaniae, ſ. *Literno*; unde *Linterninum* ſ. *Literninum* praedium, ad Att. 10, 13.

LIPARENSIS, in Verr. 3, 37. a Lipara inſula, quae & urbem hoc nomine habet, principe inſularum inter Siciliam & Italiam medio mari poſitarum; quae dicuntur Aeoliae, eaedemque Vulcaniae & Liparaeae.

LOCRI, ad Att. 6, 1. urbs in Bruttiis, ad ſinum, qui ab urbe *Locrenſis* dicitur, nobilitata legislatore Zaleuco. *Locri* de Nat. D. 2, 2. populus.

LUCA, ad Div. 1, 9. oppidum Etruriae.

LUCANI AGRI, Phil. 13, 5. in Magna Graecia, aut certe confines ei.

LUCANI, Tuſc. Qu. 1, 37. populi.

LUCEIUM, pro Dejot. 6. caſtellum Dejotari in Galatia.

LUCENSE MUNICIPIUM, ad Div. 13, ep. 13, eſt *Luca*.

LUCERIA, ad Div. 15, 15. ad Att. 7, 12. oppidum Apuliae, infra Teanum, ad fluvium Cerbalum; colonia Romanorum.

LUCRETINUS, ad Att. 7, 11. a *Lucreto* vel *Lucretio* in Sabinis, ubi Atticus praedium habebat. Horatius *Lucretilem* appellat.

LUCRINUS lacus, ad Att 14, 16. in Campania. *Lucrinenſes*, ad Att. 4, 10. oſtreae, quae in lacu Lucrino capiuntur.

LUPERCAL, ad Div. 7, 20. locus Pani ſacer.

LUSIUS, de Nat. D. 3, 22. fluvius Arcadiae, a Cellario omiſſus.

LYCAONIA, ad Att. 5, 15. regio Aſiae inter Ciliciam, Piſidiam, Pamphyliam & Cappadociam; unde *Lycaones* dicuntur.

LYCEUM, de Orat. 1, 21. locus Athenis, in quo Peripatus Ariſtotelis erat.

LYDIA, regio Aſiae minoris verſus mare Aegaeum, inter Joniam, Aeoliam & Phrygiam magnam, unde dicuntur *Lydi* populi, pro Flac. 2. & *Lydius*, de Div. 1, 12.

M.

MACHARENSIS, in Verr. 3, 18. a Machara. vid. *Imachara*.

MALEAE, Div. 4, 12. promontorium Laconicae.

MAMERTINI, in Verr. 2, 5. populi Siciliae, Meſſanae incolae, quae *civitas Mamertina* l. c. vocatur.

MANTINEA, de Fin. B. 2, 30. urbs Arcadiae.

MARATHONIUS TAURUS, Tuſc. Qu. 4. 22. a Theſeo comprehenſus.

MARSI, populi Latii, a quibus Italicum ſ. ſociale bellum *Marſicum* de Divin. 1, 44. dicitur, quod ejus praecipui auctores fuere.

MARUCINI, Cluent. 69. populi Campaniae ad mare Adrianum, Ferentanis & Pelignis confines.

MASSICUS, vino nobilis mons Campaniae. vid. *Gaurus*.

MAURI, ad Div. 10, 30. incolae Mauritaniae.

MAECIA, ad Att. 4, 15. tribus pop. Rom. al. *Metia*.

MEGARIS, in Verr. 5, 25. urbs Siciliae prope Syracuſas ad mare, quae & *Hybla minor* dicitur.

MEGARICA SIGNA, ad Att. 1, 8. id eſt, Megaris e lapide, qui ibi naſcitur, elaborata. Statuae Megaricae valde celebres.

MELITA, inſula maris Siculi, quae hodie *Malta* dicitur. Unde *Melitenſis veſtis*, Verr. 2, 72. e goſſypio facta.

MENENII, in Verr. 3, 43. incolae oppidi Siciliae *Menae* dicti.

METAPONTUS, de Fin. B. 5, 2. urbs Magnae Graeciae prima a Tarento ad mare ſita.

METHYMNAEUS, Tuſc. Qu. 2, 27. a *Methymna*, urbe inſulae Lesbi, cujus vites & uvae celebrantur apud Virgilium.

MILETUS, urbs Joniae, a qua Mileſii. Celebrantur etiam ap. Ciceronem in Verrinis *lanae Mileſiae*.

MILYADUM COMMUNE, in Verr. 1, 38. regiuncula & urbs in Lycia ad Taurum montem.

MINTURNAE, oppidum in Auruncis, in confinio Campaniae & Latii ad Liris oſtia; unde *Minturnenſes*.

MINUCIA VIA, ad Att. 9. 6. Roma a porta Minucia Brundiſium ferebat, ut Appia, ſed

alio tractu, nempe per Sabinos, ſtrata a L. Minucio eo, de quo ap. Liv. 4, 16.

MOPSUHESTIA, ad Div. 3, 8. Μόψȣ (regis Argivorum) ἑστία, oppidum Ciliciae, ad Pyramum amnem prope mare.

MULVIUS Pons, ad Att. 13, 33. qui Tiberim jungit, prope Romam.

MORGANTINUS AGER al. *Murgentinus*, in Verr. 3, 18. qui eſt ad *Morgantium*, oppidum Siciliae ſupra oſtium Simaethi, prope mare.

MUTYCENSIS, in Verr. lib. 3, 43. a *Mutica* Sicil. oppido.

MYLASA, Phil. 5, 7. urbs Cariae; unde *Mylaſei*, ad Div. 13, 56. Haec eſt urbs, in quam cum Stratonicus veniſſet, propter templorum multitudinem clamavit; *audite templa.*

MYNDUS, oppidum Cariae, *Myndenſes*, ejus cives, ad Div. 3, 8.

MYRINA, ad Div. 5, ep. 20. urbs Aeoliae.

MYSIA, regio Aſiae min. ad mare Aegeum & Helleſpontum, unde *Myſorum gens*, Or. pro Flâcco 3.

N.

NAR, ad Att. 4, 15. fluvius Lucaniae prope lacum Velinum.

NARONA, ad Div. 5, ep. 9, 10. oppidum Dalmatiae.

NEAPOLIS, Verr. 4, 53. pars Syracuſarum noviſſima.

NEAPOLITANUM Pompeji ad Att. 7, 2.

NEMAEUS leo, Tuſc. Q. 4, 22. a Nemea, loco in Argolide.

NEMUS, ad Att. 15, 4. lucus Dianae ſacer in agro Aricino. Unde *Nemorenſis*, ſc. ager, ad Att. 6, 1.

NESIS, ad Att. 16, 1. inſula Campaniae objecta, in qua Lucullus filius villam habebat.

NETUM, in Verr. 4, 26. oppidum Siciliae. *Netini* ſ. *Netinenſes*, in Verr. 5, 51. 2, 64.

NICAEA, ad Att. 14, 1. urbs Liguriae prope mare, hodie *Nizza*.

NICAEENSES. ad Div. 13, ep. 61. incolae *Nicaeae* in Bithynia.

NOLA, urbs in Campania, unde *Nolani*, & *Nolanus ager*, item *Nolanum*, praedium prope Nolam, ad Att. 13, 8.

NOVAE, de Orat. 2. 66. ſc. tabernae argentariorum in foro Rom. exornatae ſcutis Cimbrorum, ut *Veteres* Samnitium. Livius 9, 40.

NOVOCOMENSES, ad Div. 13, 35. incolae oppidi Novi Comi in Inſubria ad lacum Larinum.

NUCERIA, Agrar. 2, 31. eſt oppidum Campaniae.

NUMANTIA, urbs Hiſpaniae Tarraconenſis nobilis; unde *Numantinum foedus*, de Fin. B. 2, 17.

NYSAEI, ad Div. 13, ep. 64. incolae oppidi *Nyſae* in Maeonia ſ. Lydia.

O.

OCRICULANA villa, pro Milon. 24 ad *Ocriculum*, oppidum in Umbria cis Apenninum.

OLBIA, ad Q. Fr. 2, 7. urbs Sardiniae. Unde *Olbienſis*, ad Q. Fr. 2, 3. ſc. epiſtola, i. e. Olbiae ſcripta.

OLYMPENI, ab Olympo, urbe Pamphiliae, a P. Servilio Iſaurico capta. Agr. 1, 2. 2, 19.

OLYMPIA, de Orat. 3, 32. ad Att. 13, 30. urbs Elidis in Peloponneſo, juxta Alpheum in Piſaeo agro, celebris ludis Olympicis.

OLYMPUS, de Div. 1, 12. &c. mons inter Theſſaliam & Macedoniam.

ONCHESMITES, ad Att. 7, 2. ventus ab Oncheſmo Epiri portu flans.

OPUS, ad Att. 6, 2. urbs Locridis, metropolis *Opuntiorum*.

ORESTIS, Har. Reſp. 16. pars Macedoniae libera.

ORINDICUS AGER, Agr. 2, 19. ſ. potius

Orondicus aut *Orondius*, ab *Oronda*, urbe inter Piſidiam & Iſauriam.

OROPUS, ad Att. 12, 23. urbs Boeotiae in finibus Atticae.

OSTIA, celebris colonia ad oſtiam Tiberis. Unde *Oſtienſis provincia*, pro Mur. 8. quaeſtoria, & *Oſtienſe* incommodum, Man. 12. quod experti Rom. ſunt, cum ad Oſtiam claſſis Rom. a piratis capta & oppreſſa eſt.

P.

PACHYNUM, Verr. 5, 34. promontorium Siciliae.

PAESTUM, ad Att. 11, 17. urbs Lucaniae, Gr. *Poſſidonia*, a qua ſinus *Paeſtanus* dicitur, ad Att. 16, 6.

PALATINAE BALNEAE, pro Roſc. Amer. 7. quia fuere ad Palatinum montem vel in monte.

Πάλτος, ad Div. 12, ep. 13. oppidum prope Laodiceam.

PARIANA CIVITAS, ad Div. 13, 53. *Pariorum* in Helleſponto urbs, *Paros*.

PARTHINI, in Piſon. 40. populi in Illyrico.

PATARANI, pro Flacc. 32. urbis *Patarae* in Lycia cives.

PATRAE, urbs notiſſima Achaiae.

PEDANUM, ad Att. 9, 18. praedium in agro

Pedano h. e. prope *Pedum*, oppidum inter Praeneſte, Tibur & Tuſculum.

PELIUS MONS, de Fat. 15.

PELLA, ad Att. 3, 8. caput Macedoniae, unde reges Macedoniae, Philippus & Alexander, *Pellaei* dicti.

PENTELICUS. ad Att. 1, 8. Hermes Pentelicus, eſt ſtatua ejus generis, quod *Hermas* vocabant, facta e marmore, quod praeſtantiſſimum e monte Atticae Pentelico.

PERRHAEBIA, in Piſon. 40. pars Theſſaliae; alii tamen ad Macedoniam, item ad Aetoliam referunt.

PERSICE, ad Att. 15, 9. porticus celeberrima Lacedaemone fuit, quae hoc nomine appellabatur, quod e manubiis Perſarum aedificata erat.

PETRINI, in Verr. 3, 39. Petrae oppidi in Sicilia cives.

PETRINUM, ad Div. 6, 19. praedium a vico Petrino, qui fuit in agro Sinueſſano.

PHAEACES, Br. 18. populi Corcyrae, molliſſimi; quorum mollitiem jam Homerus in Odyſſea celebravit.

PHASELITAE, de leg. agr. 2, 18. incolae urbis Phaſelidos.

PHENEATAE, de Nat. D. 3, 22. a *Pheneo*, oppido Arcadiae.

PHERAE, de Divin. 1, 25. urbs Theſſaliae; unde *Pheraei*, de Invent. 2, 49.

PHILOMELUM ſ. PHILOMELIUM, ad Att. 5, 20. ad Div. 3, 8. in Verr. 3, 83. urbs Phrygiae majoris. Unde *Philomelienſes*, in Verr. 3, 83.

PHINTIA, in Verr. 3, 83. oppidum Siciliae.

PHLIUS, ad Att. 6, 2. urbs Achajae, unde *Phliaſii* & *Phliuntii*. Sed illud tamen uſitatius. Tuſc. 4, 3.

PHOCII, in Piſon. 40. populi *Phocidis*.

PHOENICE, Acad. 4, 20. pars Syriae; etſi interdum ab ea diſtinguitur propter nobilitatem & magnitudinem. Phil. 11, 14.

PHTHIA, urbs Phthiotidis, Theſſaliae partis. Unde *Phthiota*, Tuſc. Qu, 1, 10.

PICENUS AGER, in Italia, Umbriae confinis; qui & *Picens ager*, de Senect. 4. item *Picentinus*. *Picentes*, pro Sull. 8. ad Att. 7, 26.

PINDENISSAE, ad Att. 5, 20. urbs Eleutherocilicum, expugnatione Ciceronis nobilitata, quae & *Pindeniſſus* dicitur ad Div. 2, 10.

PISAURUM, oppidum Umbriae maritimum, quod praeterlabitur fluvius cognominis *Piſaurus*. *Piſaurenſis*, ad Att. 2, 7.

PLUTONIUM, de Div. 1, 36. templum Plutonis in Lydia, & quidem in pago Acharaca, qui eſt in via inter Tralles & Nyſam.

POLLENTIA, ad Div. 11, 13. Phil. 11, 6. oppidum Liguriae ſupra Albam, haud procul Tanari ac Sturae confluentibus.

POMPEJA VIA, Verr. 5, 66. via in Sicilia poſt urbem Meſſanam.

POMPEJANUM, ad Att. 1, 20. praedium Ciceronis in agro Pompejano. Aliud eſt *Pompejanum*, ad Div. 7, 3. praedium Marii: & ad Att. 5, 1. Panſae praedium. Dicuntur a *Pompejis*, oppido Campaniae, ut *Pompejani* Sull. 21.

POMPTINA, ad Att. 4, 15. tribus pop. Rom. ruſtic. quae & *Pontina*, ad Att. 7, 5.

POPILIA, ad Div. 8, 8. tribus ruſticanae nomen.

POTENTIA, Har. Reſp. 28. locus in agro Piceno.

PRETIUS LACUS, pro Mil. 27. in Etruria.

PRIENE, Paradox. 1, urbs Joniae.

PTOLEMAEUM, de Fin. 5, 1. gymnaſium Athenis.

PTOLEMAIS, ad Div. 1. ep. 7. oppidum Aegypti, Alexandriae propinquum.

PUNICANUS pro PUNICUS, pro Mur. 36. *Punicana triclinia*, humilia & vilis materiae.

PUPINIA, Agr. 2, 35. ager Romae propinquus verſus Etruriam, a quo tribus *Pupinia* nomen habet.

PUTEOLI, locus celeberrimus in veteri hiſtoria in Campania, hodie *Pozzuolo;* unde dicuntur *Puteolani*, & *Puteolanum*, ad Div. 5, 15. praedium in agro Puteolano.

PYRGENSIS, de Or. 2, 71. a *Pyrgo* Tuſciae urbe.

PYRIPHLEGETON, de Nat. D. 3, 7. fluvius igne ardens apud inferos.

Q.

QUIRINIA, ad Div. 8, 8.. tribus urb. nomen.

R.

REATINA PRAEFECTURA, de Nat. Deor. 2, 2. ab *Reate*, oppido Sabinorum, amoeniſſima urbe. *Reatini* ſaepe memorantur a Cicerone.

RECENTORICUS, SICILIENSIS AGER, de lege Agr. paſſim, v. c. 1, 4. 2, 21. fuit publicus populi Rom.

REGILLUS LACUS, de Nat. Deor. 2, 2. lacus in Latio.

REGIUM vel RHEGIUM, ad Att. 16, 6. urbs & promontorium in ora maritima Bruttiorum, unde trajectus in Graeciam; inde *Rhegini*.

RHEGIUM LEPIDI, ad Diverſ. 12, 5. 11, 9. urbs Galliae Ciſpadanae in via Aemilia: nomen tulit ab Aemilio Lepido, qui cum C. Flaminio Conſul fuit: ab ea dicuntur *Rhegienſes*, ad Div. 13, 7. cf. Plin. 3, 15.

RHOSIACUS, ad Att. 6, 1. a *Rhoſo* urbe Ciliciae, in ſinu Iſſico, celebri vaſis fictilibus; unde Atticus, *vaſa Rhoſiaca* ut ſibi mitteret, Ciceronem rogarat.

ROSIA vel ROSEA, ad Att. 4, 15. ſunt campi fertiliſſimi agri Reatini, forte illi ipſi, qui in hac ipſa epiſtola τέμπη Reatinorum vocantur.

RUDINI, de Orat. 3, 42. incolae oppidi in Calabris Rudiarum. pro Arch. 10. *Rudius* eſt.

S.

SACRA VIA, ad Att. 4, 3. via urbis Romae, quae nomen habet a foedere, quod in ea inter Romulum & Tatium ictum eſt.

SAGRA, de Nat. D. 2, 2. fluvius Bruttiorum inter Locros & Cauloniam in Magna Graecia.

SAITAE, de Nat. Deor. 3, 23. a *Sai* urbe Aegypti, & quidem in Delta.

SALAMIS, de Off. 1, 18. una ex inſulis Graecia circa Peloponneſum, nobilis clade Xerxis.

SALAMIS, ad Att. 6, 1. urbs Cypri. Unde *Salaminii*, ad Att. 5, 21. pro Arch. 8.

SALAPINI, Agrar. 2, 27. incolae Salapinae.

SALARIA, de nat. D. 3, 5. Via a porta Collina in Sabinos, a ſale dicta per eam Romam devecto.

SALENTINI, Roſc. Amer. 46. incolae oppidi *Salentiae*, in Calabria.

SAMNIS, genus gladiatorum, quod armis Samniticis utebatur. v. Liv. 9, 10.

SAMAROBRIVAE, ad Div. 7, 2. oppidum Galliae Belgicae in Ambianis.

SAMOS, inſula Aſiatica in mari Aegaeo, cum urbe ejusdem nominis, unde *Samii*, *Samia vaſa*, pro Mur. 36. fictilia & vilia.

SARDIS, de Senect. 17. urbs praecipua Lydiae, a qua *Sardiani*, ad Div. 13, 55.

SARDONIUS, ad Div. 7, 25. a Sardinia.

SAXA RUBRA, Phil. 2, 31, locus inter Cremoram & Vejos.

SCANTIA SILVA, Agrar. 1, 1. & aliis locis: in Campanis fuit publica ſilva pop. Rom. quam Cenſores pecuariis locabant. *Aquae Scantiae* ſunt ap. Plin H. N. 2, 107.

SCEPSIUS, Tuſculan. Qu. 1, 24. a *Scepſi*, Myſiae oppido.

SCYRUS, ad Att. 5, 12. inſula maris Aegei.

SEBUSIANI, pro Quinct. 25. populi Galliae Lugd. Aeduis & Allobrogibus interjecti,

ut intelligitur ex loco Cicer. & Caeſ. B. G, 7. 64. Aliis dicuntur *Seguſiani*, item *Secuſiani.*

SEGESTA, oppidum Siciliae, de quo vid. Verr. 4, 33. unde *Segeſtani* & *Segeſtenſes* 3, 34.

SEIANUM, ad Div. 7, ep. 1. nomen praedii, quod ab obſcuro aliquo oppidulo nomen habet, in agro Etruſco.

SELEUCEA PIERIA, ad Att. 11, 20. urbs Syriae ad Euphratem.

SELEUCIA, ad Div. 8, 14. regia Parthorum.

SEMURIUM, Phil. 6, 6. ager a Larentia pop. Romano legatus.

SENENSES, Brut. 18. a *Sena*, Etruriae oppido.

SEPLASIA, in Piſon. 7, 11. locus Capuae, ubi unguenta vendebantur. cf. Agrar. 2, 34.

SEPTEM AQUAE, ad Att. 4, 15. Lacus agri Reatini.

SEPYRA, ad Div. 15, ep. 4. vicus Ciliciae, in ea Amani parte, ſub cujus radicibus Arae Alexandri erant.

SERIPHUS, de Nat. D. 1, 31. inſula in mari Aegaeo, inter Cycladas; unde *Seriphius*, de Senect. 3.

SETINUS AGER, Agrar. 2, 25. in Latio, frugum & vini fertiliſſimus, ab *Setia*, oppido non ignobili.

SER-

SERVILIUS LACUS, S. Roſc. 32. Romae fuit.

SICILIENSIS, de Nat. Deor. 3, 10. Agr. 1, 4.

SICYON, ad Att. 1, 13. una de ſeptem civitatibus veteribus Graeciae in Peloponneſo prope Iſthmum.

SIDA, ad Div. lib. 3, 6. urbs Pamphiliae.

SIDICINUS, ad Att. 6, 1. a *Sidicino*, colonia agri Campani.

SILA SILVA Br. 22. picariis celebris ſilva in Bruttiis, prope Mamertinam urbem.

SINUESSANUM diverſorium, ad Div. 12, 20. *Sinueſſa*, oppidum & colonia Latii in finibus Campaniae trans Lirin amnem.

SIPONTUM, urbs Apuliae, Graecis *Sipus*, ad Att. 6, 2.

SISAPO, Phil. 2, 19. urbs Hiſpaniae, cujus verus ſitus non ſatis certus eſt.

SOLENTINI, in Verr. lib. 3, 43. incolae oppidi in Sicilia, quod eſt *Solentum* vel *Solus*; unde & *Soluntini* dicuntur, quae ſcriptura eſt in numis.

SOLONIUM, ad Att. 2, 7. campus agri Lanuvini: item de Divin. aliquoties.

STABIANUM, ad Div. lib. 7, 1. praedium ad *Stabias*, oppidum Campaniae.

STATIELLENSES, ad Div. lib. 11, 11. cives urbis Liguriae, inter Dertonam & Va-

da Sabatia, quae dicebatur *Aquae Statiellae* ſeu *Aquae Statiellonum.*

STELLATIS CAMPUS, Agrar. 1, 7. in mediterranea Campania.

SUBURANA, Agrar. 2, 29. tribus urbana.

SUCRO, Balb. 1. fluvius Hiſpaniae.

SUESSA, Phil. 3, 4. *Aurunca* in Campania prope Minturnas.

SYBOTA, plur. ad Att. 5, 9. inſulae tres prope Corcyram.

SYNNADA, plur. urbs Phrygiae magnae; item *Synnas,* ad Att. 5, 16. dicta.

SYRACUSAE. Deſcriptio Syracuſarum eſt in Verr. 4.

SYRACUSANUS PORTUS, quoties occurrit, intelligendus major: nam minor dicebatur *Laccius.*

SYSPIRA, ad Att. 2, 4. locus in Armenia celeber aurifodinis.

T.

TANAGRA, pro Dom. 43. oppidum Boeotiae.

TARQUINII, oppidum Etruriae: unde *Tarquinienſe municipium,* pro Caecin. 1. & *Tarquinienſis ager,* de Div. 2, 22.

TARICHEA CASTRA, ad Div. 12. 11. ad *Taricheam,* oppidum Judaeae munitiſſimum.

TARRACINA, ad Att. 7, 5. urbs Latii ad mare, quae & *Anxur* dicitur Volſco nomine.

TARTESSIUS, ad Att. 7, 4. a *Tarteſſo*, quae eſt urbs Baeticae Hiſpaniae ad ipſa Baetis oſtia.

TAURI PYLAE, ad Att. 5. 20. anguſtiae, per quas iter patet ex Cappadocia in Ciliciam.

TAUROMINIUM, vel Tauromenium, quae eſt melior & certior ſcriptura, urbs Siciliae, unde *Taurominitanus*, in Verr. 2, 66. it. 3, 6. &c.

TEANUM SIDICINUM, ad Att. 3, 11. diverſum a *Teano Apulo* pro Cluent. 69. De *Sidicino* capiendus eſt locus Phil. 12, 11. quod non procul abeſt a *Calibus*. it. Agr. 2, 35.

TEGEATAE, de Divin. 1, 18. incolae urbis Tegeae in Arcadia.

TELMESSES, de Divin. 1, 42. cives *Telmeſſi*, Gr. Τελμισεῖς, a *Telmeſſo*, de Divin. 1, 11. urbe Cariae.

TEMENITES Apollo. Verr. 4, 53. a *Temenô*, loco prope Syracuſas, cujus incolae *Temenitae*.

TEMNUS, pro Flacc. 18, oppidum Aeoliae.

TEMSA, Verr. 5, 16. oppidum primum Bruttiorum: ſcribitur etiam *Temeſa* & *Tempſa*. Unde *Temſanum incommodum*, in Verr. 5, 15. direptio Temſae a fugitivis.

TENE, ad Att. 6, 2. pro quo alii, probante

Graevio, legunt *Tenea*, eſt vicus maritimus Achajae, inter Corinthum & Mycenen.

TENEDICA SECURIS, ad Qu. Fr. 2, 11. proverbio dicitur in iis rebus, quae praeciduntur & plane celeriterque auferuntur.

TENEDUS, Verr. 1, 19. inſula Aſiatica ad oram occidentalem Trojano agro oppoſita; unde *Tenedii:* in qua urbs ejusdem nominis. Nat. D. 3, 15.

TERENTINA, ad Div. 8, 8. tribus ruſticanae nomen.

TERINAEUS, Qu. Tuſc. 2, 48. a *Terina* urbe in Bruttiis; a quo *ſinus Terinaeus.*

THERMAE, Verr. 2, 35. oppidum Siciliae; unde *Thermitanus*, ibid. 43. &c.

THEUTONI, Manil. 20. populi Germaniae veteris ad ſinum Codanum, & in inſulis ejus ſinus.

THREICIUS, de Off. 2, 7.

THRECIDICA arma gladiatorum, qui *Threces* vel *Thraces* dicebantur, ab armaturae genere.

THURIUM, & THURII (nam utrumque eſt ap. Cic.) ad Att. 3, 15. 9, 19. urbs Calabriae, olim *Sybaris* dicta, quo nomine propter ſummas incolarum voluptates innotuit.

THYAMIS, ad Att. 7, 2. fluvius Epiri nobilis.

THYREUM, ad Div. 16, 5. oppidum Acarnaniae prope mare & urbem Leucadem.

TIBARANI ſ. TIBARENI, ad Div. 15, 4. populi Eleutherocilicibus finitimi, a Cic. victi.

TIBUR, oppidum Latii ad Anienem amnem. Unde *Tiburs*, ad Att. 8, 4. ager circa Tibur: *Tiburtinum Scipionis*, Phil. 5, 7. praedium in agro Tiburtino.

TIRENUS PONS, ad Att. 16, 13. Fuit Minturnis, forte in fluvio Liri. Nam is Minturnas praeterlabitur.

TISSENSIS, in Verr. 3, 38. a *Tiſſa*, oppido Siciliae, juxta Aetnam.

TMOLITES, pro Flacc. 3. qui habitat in *Tmolo*, (pro Flacc. 19.) monte Lydiae, odoribus celebri.

TOLOSA, oppidum Galliae Narbonenſis. Unde *Toloſanum aurum*, Nat. Deor. 3, 30. eſt, quod Q. Servilius Caepio e templo Toloſano ſuſtulit. de Orat. 2, 47. ea de cauſa a C. Norbano reus factus & condemnatus dicitur.

TRASIMENUS Lacus, in Etruria, clade Romana nobilitatus, de Div. 2, 8.

TREBULANUM, ad Att. 5, 2. praedium

Pontii in agro Trebulano: a *Trebula*, urbe Campaniae, citra Vulturnum.

TREBULANUS AGER, Agrar. 2, 25. circa *Trebulas Sabinorum.*

TRES TABERNAE, ad Att. 1, 13. locus in via Appia.

TRIOCALINUM, Verrin. 5, 4. a *Triocalis*, oppido Siciliae mediterraneae inter Himeram fluvium & Crimiſſum.

TRITIA, ad Att. 6, 2. urbs maritima Achajae.

TROGINI, de Divin. 2, 37. *Troginorum* tetrarchia dicitur Dejotaro a Caeſare erepta. Sed nemo veterum *Troginos* memorat: unde J. Gronovius *Trocmorum* conjiciebat.

TROGLODYTAE, de Divinat. 2, 44. populi Africae varii, in ſpeluncis habitare ſoliti.

TROJANUM, Att. 9, 13. villa in agro Laurentino, dicta ab urbe Troja in eodem agro.

TROMENTINA, ad Att. 4, 16. tribus populi Rom. ruſticana, a campo *Tromento*. Feſtus.

TROPHONIANUS, ad Att. 6, 2. *Trophoniana narratio* eſt de eo, qui in antrum *Trophonii* deſcendit, quod in Boeotia fuit.

TRUENTINUM CASTRUM, ad Att. 8, 12. in agro Piceno, oppidum ad oſtium fluvii *Truenti*, unde nomen accepit.

TUSCULANUM, praedium Ciceronis in agro Tuſculano, ſaepe memoratur. *Tuſculum* eſt urbs Latii. *Tuſculanum* Caeſaris, de Orat. 2, 3. *Tuſculanum* Craſſi, ad Att. 4, 16. *Tuſculanum*, ad Att. 1, 14. praedium Q. Fratris.

TYBA, ad Div. 15, 1. trans Euphratem, ſive vicus, ſive urbs fuerit, ignotum eſt.

TYCHA, Verr. 4, 53. pars Syracuſarum.

TYNDARITANI, ad Att. 15, 2. a *Tyndari* ſeu *Tyndaride*, urbe Siciliae ad Heliconem amnem.

V.

VADA, ad Div. 11, ep. 10. ſunt vada Sabatia, Sabata ſ. Sabatorum. *Sabata* erat oppidum maritima, in ora Genuenſi, praecipuum, non longe Savona diſtans, cui adjacent campi paluſtres, qui Vada dicuntur, & vada Sabatiorum ſeu Sabatia.

VALENTINI, Verr. 5, 16. a *Valentia*, oppido Bruttiorum, quod & *Vibon* & *Vibo Valentia* dicitur.

VARDAEI, ad Div. 5, ep. 9. populi Dalmatiae.

VATICANUS ager, Agrar. 2, 35. circa montem Vaticanum trans Tiberim juxta Romam.

VEIENTINA, ad Att. 4, 16. tribus pop. Rom.

VELIA, ad Att. 7, 13. regio editior Romae; Palatino monti propinqua.

VELIENSES, pro Corn. Balbo 24. incolae oppidi Veliae.

VELINA, ad Att. 4, 15. tribus pop. Rom.

VELINUS LACUS, ad Att. 4, 15. prope Veliam urbem.

VERCELLAE, ad Div. 11, 19. municipium Galliae Tranſpadanae.

VESCIANUM, ad Att. 15, 2. praedium prope *Veſciam* urbem, non procul a Minturnis: a qua *Veſcinus* ager, Agr. 2, 25.

VIBO, ad Att. 3, 3. oppidum Bruttiorum, hodie *Monte Leone*, olim *Hippo* dictum.

VICENTINI, ſ. VICETINI, ad Div. 11, 19. incolae oppidi *Vicentiae*, (dicitur etiam *Vincentia*, unde incolae *Vincentini*) quod ſitum fuit in regione Tranſpadana, in Venetorum finibus.

VIENNA, ad Div. 10, 9. urbs Allobrogum, in Gallia Narbonenſi.

VISCELLINUS, de Amic. 2. a *Viſcellis*, oppido Norici, quae eſt provincia Romana inter Danubium amnem & Alpes Noricas.

VITULARIA VIA, ad Qu. Fr. 3, 1. 2. fuit in Arpinati.

VOCONTII, ad Div. 10, ep. 23. populi Gal-

liae Transalpinae, quorum caput *Forum Vocontiorum.*

VOLCAE, Or. pro Font. 7. vulgo *Volgae*: quod bene correxit Graevius. Eſt populus Allobrogibus confinis, in ea provincia, quae hodie *Languedocia* vocatur.

VOLTINIA, pro Planc. 16. tribus Rom.

VULCHALON, Font. 5. locus ignotus in Gallia Transalpina.

U.

ULUBRAE, ad Div. 7, 18. oppidulum Latii in agro Pomtino. Unde *Ulubranus populus*, ibid. 12.

X.

XENIAE BALNEAE, Coel. 29. pro quo alii *Seniae*, pars Bajarum.

Z.

ZEUGMA, ad Q. Fr. 2, 12. oppidum ſ. potius tractus plurium oppidorum in Coeleſyria ad Euphratem, nomen habens a ponte, quo Euphrates ibi jungitur.

ZOSTER, ad Att. 5, 12. promontorium Atticae & portus cum oppido.

)(o)(

INDEX HISTORICUS.

A.

Abſyrtus, Nat. D. 3, 19. apud Pacuvium *Aegialeus* ſ. *Aegialus* dicitur: Medeae frater.

Academia, gymnaſium Athenis, Acad. 1, 4. Academia vetus aqua abſumta diu.

Academici, Veteres iidem qui Peripatetici, Offic. 3, 4. & Stoici. ibid. 1, 1. 2. licentiam habent, quodcunque probabile eſt, defendere. Offic. 3, 4. totius philoſophiae Academicae veteris deſcriptio, conſtitutio & ratio, in compendio, de Fin. 4, 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. Acad 1, 4-9. Academicae philoſophiae hiſtoria a Socrate ad Arceſilam, Acad. 1, 4-13. ab Arceſila ad Carneadem, quae eſt *nova Academia*. Ibid. 13. ſqq. Academici opinari poſſunt, & ſapienti opinari licere contendunt. Acad. 4, 35. ſqq.

Acaſtus, ad Diverſ. 14, 5. 16, 5. ad Attic. ſaepiſſime; Ciceronis ſervus.

L. Accius, ſ. Attius, familiaris D. Bruti, Brut. 28. D. Bruti monumenta verſibus ornat, Arch. 9. annales ſcripſit, qui laudantur. Brut. 18.

P. Accius pro *Attius* vel *Atius*, Lig. 2. &c. eſt Varus, de quo in *Varus.*

T. Accius, Piſaurenſis, Brut. 78. Eques Rom. qui accuſavit Aulum Cluentium. Hermagorae praecepta didicerat.

Achanto, de Nat. D. 3, 21. Rhodia, mater Solis.

Achilles, de Divin. 1, 30. ei propinquam mortem Hector moriens denuntiat &c.

Acidinus, Div. 4, 12. *legatus, ut opinor, Sulpicii Procos. Achaiae* &c. cognomen gentis *Manliae.* ad Att. 4, 3. eſt *C. Manlius Acidinus*, princeps Catilinarii belli. Agrar. 2, 24. eſt *L. Manlius Acidinus, qui conſul fuit cum Fluvio Flacco.*

Acilii, familia plebeja, cujus praenomen *Manius*, cognomen *Glabrio.*

L. Acilius, de Leg. 2, 23. JCtus, Commentarios ſcripſit in XII. tabulas.

Acilius, Off. 3, 22. hiſtoricus. Scripſit hiſtoriam graece.

Acrion, Fin. 5, 29. Locrenſis, Pythagoreus, Platonis temporibus.

Actius ſ. Attius Dionyſius, ad Div. 12, 30.

C. Aculeo, de Orat. 1, 43. eques Rom. acuto igenio & juris civilis peritiſſimus. ibid.

2, 1. propinquus Ciceronis, quocum erat Cic. matertera: unde filios ejus conſobrinos ſuos vocat. ibid. 2, 65. a Craſſo defenditur. Brut. 76. pater C. Viſellii Varronis.

Acuſilas, de Orat. 2, 12. Argivus, hiſtoricus non indiſertus.

Acuſius, ad Att. 11, 23. Rhodius.

Acutilius, ad Att. 1, 4.

Aeacides, de Div. 2, 56. Off. 1, 13. eſt Pyrrhus.

M. Aebutius, Flacc. 37.

Sex. Aebutius, pro Caec. 1, accuſator Caecinae.

Aeetas, Tuſc. 3, 12. Medeae pater, & Solis filius.

Aegialus & Aegialeus, N. D. 3, 19.

Aegiſthus, N. D. 3, 38. libidinoſus: *Agamemnonis interſector.*

Aegypta, ad Att. 8, 15. Diverſ. 16, 15. ſervus & deinde libertus Ciceronis.

Aelii, pro Cluent. 26. *familia Rom. plebeja, cujus cognomina ap. Ciceronem,* Catus, Paetus, Tubero, Lamia.

Aelius, pro Sext. 43. Ligur. (Piſonis ſocer) v. *Ligur.*

L. Aelius, Brut. 56. eques Rom. eruditus Graecis litteris & Latinis, Stoicus, anti-

quitatis & ſcriptorum veterum literate petitus, M. Varronis praeceptor, etiam a Cicerone adoleſcente perſtudioſe auditus. Orator non fuit, ſed ſcripſit tantum orationes aliis. Acad. 1, 2 de antiquitate Romana ſcripſit, de Leg. 2, 23. ſcripſit in XII. tabulas.

L. Aelius, Piſ. 27. &c. &c. *Lamia* cognomine, *quem* Piſo & Gabinius conſules urbe exire juſſerunt, *inſignis amicus & defenſor Ciceronis, eques Rom. qui cum ceteris equitibus clivum Capitolinum obſederat, cum de Catilinariis deliberaret Senatus. Saepiſſime nomine Lamiae Ciceroni commemoratur.*

M. Aelius, Att. 15, 26.

P. Aelius, Cluent. 59. teſtamento Cluentium heredem facit.

Q. Aelius, Br. 28. Paetus, qui cum M. Penno conſul fuit. (A. U. DLXXXVII.)

S. Aelius Catus, Brut. 20. Diverſ. 7, 22. JCtus & eloquens, de Orat. 1, 45. propter juris civilis ſcientiam appellatur. de Orat. 1, 56. commentarios ſcripſit de jure civili. Or. 3, 33. omnibus civibus conſilii ſui copiam fecit. Top. 3. quomodo *locuples* explicet. de Leg. 2, 23. XII. tabulas interpretatus eſt.

Aemilia, Div. 2, 37. filia Aemilii Paulli.

Aemilianus Scipio, Phil. 13, 2. *Lucii Aemilii Paulli filius, a P. Africani Majoris filio adoptatus. vid. Scipio.*

Aemilius Alba, in Verr. 3, 62. ſcurra, Verris familiaris.

L. Aemilius, Phil. 13, 4. vid. L. *Paullus.*

M. Aemilius Avianus, Div. 13, 21. negotiator.

M. Aemilius Lepidus Porcina, Br. 25. orator bonus, orationes reliquit.

M. Aemilius (Lepidus), vid. *Lepidus.*

Aeſchines *Mileſius*, Brut. 95 Aſiaticus orator, aequalis Ciceronis. *Aeſchines* Socraticus, de Inv. 1, 31. *Aeſchines*, Or. 2, 23. 3. 56. Athenis cedit Rhodum, laudat Demoſthenem. *Aeſchines*, Or. 1, 11. Academicus cum Carneade Clitomacho Academiam obtinuit.

Aeſchrio, in Verr. 2, 14. Syracuſanus.

Aeſchylus, Acad. 1, 3. Tuſc. 2, 10. *aliisque pluribus locis.* Poëta & Pythagoricus. *Aeſchylus* Cnidius, Brut. 91. Rhetor, quocum fuit in Aſia Cicero adoleſcens. *Aeſchylus* Tyndaritanus in Verr. 4, 22.

Aeſculapius. N. D. 3, 22. plures Aeſculapii.

Aeſerninus, Opt. gen. dic. 6. gladiatoris

nomen ab Aeſernia urbe. *Aeſerninus*, Brut. 35. *cognomen M. Claudii Marcelli, filii Marci Marcelli.*

Aeſopus, Or. 1, 61. Sext. 58. Q. Fr. 1, 24. Tuſc. 2, 16. hiſtrio nobilis, ad Diverſ. 7, 1. hiſtrio, male agit in ludis Pompeji II. conſulis. Divin. 1, 37. familiaris Ciceronis, laudatur. Off. 1, 31. non facile agit Ajacem. *Aeſopus, tragoedi filius*, ad Att. 11, 13. 15. ſocius Dolabellae in adulteriis cum pellicibus: excruciat Ciceronem, *vita* ſc. flagitioſa & deperdita.

Aetidenus, Flacc. 22. Trallianus.

Aetion, Brut. 18. pictor.

L. Afranius, *poëta*, Brut. 45. imitatur C. Titium. Fin 1, 3. Menandrum ſolebat convertere &c. *L. Afranius*, Att. 1, 18. 19. 20. Auli filius dicitur. ad Div. 16, 12. legatus Pompeji in Hiſpania. Nomen ejus eſt etiam ad Div. 1. 1. Phil. 13, 13. *Conſul fuit cum Metello Celere A. U. DCXCIII.*

P. Africanus *major*, Acad. 2, 2. Panaetium ſecum habet. Offic. 2, 22. ejus abſtinentia a Panaetio laudatur. de Or. 3, 7. in dicendo gravis. de Or. 2, 67. Cenſor. Offic. 1, 33. ejus filius (P. Afr.) L. Paulli filium adoptat.

P. Africanus *minor*, Offic. 1, 32. L. Paul-

li fil. eloquentia cumulat belli gloriam. Carthaginem capit, Verr. 1, 4. Carthagine capta Siculis monimenta ſua reſtituit, Mil. 3. Ti. Gracchum jure interfectum pro concione interrogatus reſpondet, Offic. 1, 25. Xenophontis Cyropaediam non ponit de manibus, Mil. 7. domi noctu interficitur, de Or. 2, 40. in qua caede ſocius fuit C. Carbo.

Agamedes, Tuſc. 1, 47. cum Throphonio *fratre* templum Delphicum aedificat. Ejus votum.

Agamemnon, *nomen ſervi eſt in Epiſt. ad Atticum.*

Agathinus, in Verr. 2, 36. Thermitanus.

Agathocles, in Verr. 4, 55. *Notiſſimus Siciliae rex. Agathocles*, de Div. 1, 24. ejus Hiſtoria commemoratur.

Ageſilaus, ad Diverſ. 5, 12, Spartiates, neque pictam, neque fictam imaginem ſuam exſtare voluit. Offic. 2, 5. ſine adjumentis hominum magnas res efficere potuit.

Agis, Off. 2, 23. rex Lacedaemoniorum.

Aglaophon, de Orat. 3, 7. pictor excellens.

Agonis, in Cecil. 17. Lilybaetana mulier, Veneris liberta.

L. Argius, Flacc. 13. eques Rom.

T. Aguſius, ad Div. 13, 70. Ciceronis comes in exſilio.

Ahala, *cognomen Serviliorum*. v.c. Phil. 2, 2.
Ajus Loquens, de Div. 2, 32. nomen Dei, ara ejus.
Alabandus, Nat. D. 3, 15. conditor Alabandi & Deus urbis.
Alabarches, ad Att. 2, 17.
C. Albanius, Att. 13, 31.
Sex. Albedius, Phil. 13, 13. Senator, beneficio Antonii.
C. Albinus, ad Div. 13, 8. Senator, P. Sextii frater.
P. Albinovanus, Har. Reſp. 8. pontifex minor. *Albinovanus*, (M. Tullius) Vatin. 1. accuſator P. Sextii de vi.
A. Albinus, Acad. Qu. 4, 45. Brut. 21. *A. Albinus*, Brut. 35. poſt Red. ad Quir. Conſul cum M. Antonio oratore (DCLIV.) latine dixit. *Albinus*, Brut. 35. flamen diſertus.
C. Albinus, Sext. 3. Senator.
Sp. Albinus, Brut. 25. it. 34.
L. Albius, Sext. fil. Quirina. Quint. 6.
Statius Albius Oppianicus. Cluent. 4. Larinas, eques Rom. *Albianum* judicium, Caec. 10. dicitur ab hoc Albio. *Albius* Sabinus, Att. 13, 14.
M. Albutius, Offic. 2, 14. *T. Albutius*, Brut. 35. Athenis adoleſcens fuit, perfectus

Epicureus evaſit, & paene Graecus fuit, orationes reliquit. Fin. 1, 3. Div. 19. Praetor Sardinae. Tuſc. 5, 37. Athenis aequo animo exſul philoſophatur. Memoratur etiam de Orat. 2, 70. it. 3, 43.

Alcaeus, de N. D. 1, 27. Tuſc. 4, 33. Vir fortis, tamen de amoribus ſcribit.

Alcamenes, de N. D. 1, 30. Statuarius, cujus Vulcanus Athenis laudabatur. *Vixit Phidiae temporibus.*

Alcibiades, Or. 2, 22. ſcripta ejus exſtiterunt Ciceronis temporibus, de Div. 2, 69. ejus ſomnium, Tuſc. 3, 32.

Alcidamus, Tuſc. 1, 48. Rhetor antiquus & nobilis.

Alcmaeon, Tuſc. 3, 5. furioſus fit. *Alcmaeon*, Acad. 2, 17. Crotoniates. N. D. 1, 11. Pythagoricus.

Aledius ſ. **Alledius**, Att. 12, 4. amicus Caeſaris & Attici.

L. **Alenus**, de Nat. D. 3, 30.

Aleo, de Nat. D. 3, 21. filius Atrei.

Alexander, ad Div. 5, 12. ab Apelle tantum pingi & a Lyſippo fingi vult. de Div. 1, 23. *Alexander Pheraeus*, de Inv. 2, 49. In Theſſalia tyrannidem occupat, de Off. 2, 7. *Alexander*, Agr. 2, 16. rex Aegypti.

Alexander, Att. 2, 20, 22. poëta Graecus, Geographus & Aſtrologus.

Alexion, Att. 7, 2. medicus Ciceronis. Att. 13, 25. 15, 1. ſq.

Alexis, Att. 5, 20. &c. ſervus Attico jucundus.

Alexinus, Acad. 4, 24. *Philoſophus Megaricus.*

C. **Alfius**, Vat. 16.

Allienus, in Caecil. 15. rabula. *A. Allienus*, Phil. 12, 12. Att. 10, 15. praetor Lentulo & Marcello conſulibus.

Sext. **Alphenus**, Quint, 5. it. 24. a Sulla proſcriptus.

C. **Amafanius** ſeu **Amafinius**, ad Diverſ. 15, 19. Epicureus Acad. 1, 1. Tuſcul. 4, 3.

Amianus, Att. 6. 1.

Ammonius, ad Diverſ, 1, 1. legatus Ptolemaei Auletae.

Ambia, ad Diverſ. 6, 12. filia Ampii Balbi.

T. **Ampius Balbus**, ad Div. 1, 3. praetor Ciliciae ante Lentulum. ibid. 2, 16. 10, 29. quae tota epiſtola ad eum ſcripta eſt. Att. 8, 11. Pompejanus.

Amphiaraus, ad Diverſ. 6, 8. de Nat. D. 2, 3. de Divin. 1, 40. augur clarus & praeſtans,

Amphilochus, de Divin. 1, 40. Argivorum rex & augur.

Amphion, de Divin. 2, 64. *Jovis & Antiopae filius.*

Amynomachus, de Fin. 2, 31 heres Epicuri.

Amyntas, Att. 12, 9. Philippi Regis Macedoniae pater. *Amyntas,* Flacc. 30. Apollonidienſis.

Anacharſis, Scythes, Tuſc. 5, 32. ejus αὐταρκεια; epiſtola ad Hannonem.

Anacreon, Tuſc. 4, 33.

Anaxagoras, Clazomenius, Phyſicus de Or. 3, 33. Brut. 11. Periclis praeceptor. de Or. 3, 15. otium ſecutus eſt. Tuſcul. 5. 39. patrimonium ſuum relinquit diſcendi ſtudio. Tuſc. 1, 43. Lampſaci moritur.

Anaxarchus, Democriticus. Tuſc. 2, 21.

Anaximander ſeu Anaximandrus, de Divin. 1, 50. phyſicus, praedicit Lacedaemoniis terrae motum Acad. 4, 37. de Nat. D. 1, 10 Nativos & mortales Deos facit.

Anaximenes, Acad. 2, 57. Ex aëre omnia fieri de N. D. 1, 10.

Ancarius, Cluent. 59. paſtor.

Qu. Ancharius, Q. F. Sext. 53. Trib. pl. in Piſon. 38. ad Diverſ. 13, 40. Macedoniae proconſul poſt Piſonem ex praetura.

Anchialus, ad Div. 13, 45. ſervus L. Egnatii equitis Rom.

Andricus, ad Div. 16, 14. ſervus Ciceronis, qui & *Menander* dicebatur.

Andromacha, Att. 4, 15. de Div. 1, 13. Ennii fabula.

Andromeda, Nat. D. 2, 43. ſidus.

Andromenes, Att. 13, 24.

Andron, Verr. 3, 45. Aetnenſis Senator. *Andron*, ad. Div. 13, 67. Artemonis filius, Laodicenſis.

C. **Andronicus**, Puteolanus. Att. 5, 15. familiaris Ciceronis.

Anemo, Nat. D. 3, 20. fluvius prope Romam.

Anicatus, Att. 2, 20. amicus Attici.

L. **Anicius**, Brut. 83. *C. Anicius*, ad Div. 7, 26. 12, 21.

Annalis, ad Div. 13, 8. cognomen Villiorum.

Annejus Brocchus, Verr. 3, 40. Senator Panormitanus. *C. Annejus*, ad Div. 12, 25. *M. Annejus*, ad Div. 13, 55. 15, 4. legatus Ciceronis in Cicilia.

Annia, in Verr. 1, 43.

Annicerii, philoſophi, Offic. 3, 33.

Annius Saturninus, Att. 5, 1. *C. Annius* Bellienus. Font. 4. legatus Marci Fonteji,

Praetoris Galliae. *L. Annius*, Verr. 1, 41. propinquus P. Annii Aſelli, & heres ſecundus. *M. Annius* Appius, Balb. 20. Camertinus, a C. Mario civitate donatus. *M. Annius*, Verr. 1, 5. civis Romanus. *M. Annius*, Verr. 5, 29. homo ſplendidiſſimus, eques Rom. *M. Annius*, Att. 5, 4. legatus Ciceronis.

P. Annius Aſellus, Verr. 1, 41. civis Rom. *T. Annius* Luſcus, Brut. 20.

T. Annius, ad Quirit. poſt redit. 6. *T. Annius* Cimber, Phil. 11, 6. *Antonianus*. Phil. 13, 12. praetorius. *T. Annius* Velina, Brut. 48.

Antaeus, Att. 13, 44.

Anteros, de Nat. D. 3, 23. filius Veneris ex Marte. *Anteros*, Att. 9, 14. 11, 1. ſervus vel libertus Attici.

Antherus, ad Div. 16, 21. ſervus.

Anthropinus, in Verr. 5, 34. Appollonienſis.

Anticlea, Tuſc. 5, 16. fuit mater Ulyſſis.

Antigenidas, Br. 50. tibicen.

Antigonus, Dejot. 15. legatus Dejotari ad Caeſarem. *Antigonus*, ad Div. 13, 32. libertus Cn. Otacilii Naſonis. *Antigonus*, Off. 2, 14. Macedoniae Rex.

Antimachus, Brut. 51. poëta.

Antiochus Magnus, de Or. 2, 18. Syriae rex, Hannibalem recipit. Verr. 1, 21. a L. Scipione vincitur. Sext. 27. intra Taurum regnare jubetur. *Antiochus Epiphanes M. F.* Phil. 8, 7. *Antiochus*, Phil. 9, 2. Antiochi magni nepos. *Antiochus* Antiochi X. Pii & *Selenes* (v. inf.) *filius, Seleuci Cybioſactis frater.* Verr. 4, 27. Romam venit, Aegypti petendi cauſa, & per Siciliam tranſiens a Verre expilatur. Rex Commagenus *vocatur* ad Div. 15, 1. *Antiochus* Aſcalonita, Acad. 1, 3. magiſter M. Varronis, e nova Academia remigrat in veterem, ſcribit contra Philonem. Brut. 19. Academiae nobiliſſimus, auditur a Cicerone Acad. 4, 5-18. Nat. D. 1, 7. librum ſcribit ad Balbum. Ab eo dicuntur *Antiochinae partes*, ad Diverſ. 9. 8. *Antiochus*, Caecin. 8. ſervi nomen. *Antiochus*, Flacc. 36. libertus. *Antiochus* Gabinius, ad Att. 4, 16. libertus Gabinii.

Antiopa, Nat. D. 3, 21. uxor Pieri, mater Pieridum. Fin. 1, 2. *& alibi* tragoedia Pacuvii.

L. **Antipater**, (Coelius) Brut. 26. ſcriptor luculentus, juris civilis peritus, L. Craſſi

magiſter, Orat. 2, 12. Legg. 1, 2. hiſtoricus Latinus, Fannio aequalis, accuratius ſcripſit ſuperioribus, tamen ſine nitore.

Antipater Cyrenaicus, Tuſc. 5, 37. caecus fuit.

Antipater Derbetes, ad Div. 13, 73. familiaris Ciceronis. *Antipater Sidonius*, Or. 3, 50. de Fato 2. poëta. *Antipater*, Offic. 2, 24. Tyrius, Stoicus. *Antipater Tarſenſis*, Acad. 4, 6. de Divin. 1, 3. duos libros edit de Divinatione. *Antipater*, Offic. 2, 14. rex Macedoniae.

Antiphon, Att. 4, 15. ſervus, hiſtrio. *Antiphon*, Orat. 2, 59. nomen comicum. *Antiphon Rhamnuſius*, Brut. 12. Socratis aequalis, ſophiſta. *Antiphon*, de Divin. 1, 20. 2, 70. conjector quidam ſomniorum. add. de Div. 1, 51.

Antiſthenes, Nat. D. 1, 13. ejus liber, qui *Phyſicus* dicebatur: homo acutus magis, quam eruditus. Orat. 3, 17.

Antiſtius, Roſc. 32. accuſator, bello civili Sullano caeſus. *C. Antiſtius*, Verr. 3, 71. eques Rom. magiſter publicanorum in Sicilia. *L. Antiſtius*, Balb. 12. Orator. *M. Antiſtius*, Or. 2, 71. Pyrgenſis. *P. Antiſtius*, Brut. 49, 63. rabula probabilis. *T. Antiſtius*, ad Div. 13, 29. Quaeſtor Mace-

doniae initio belli civilis. *Antiſtius Severus*, ad Q. Fr. 2, 1. trib. pl. *Antiſtius vetus*, ad Brut. 11. libertatis vindex & defenſor, M. Bruto cariſſimus.

Sp. Antius, Phil. 9, 2. *M. Antius Briſo*, Brut. 25. Tribunus pl.

C. Antonius M. fil. ad Div. 5, 5. Flacc. 38. *Ciceronis collega.* Dom. 16. a Cicerone defenditur de majeſtate reus. Vat. 11. reus factus eſt de repetundis & de majeſtate. Coel. 31. accuſatur a M. Coelio. ad Div. 5, 6. procoſ. Macedoniae. *C. Antonius*, Phil. 7, 6. frater M. Antonii Triumviri. Phil. 3, 10. *L. Antonius*, Phil. 5, 8. frater M. Antonii Triumviri, gladiator Aſiaticus dicitur. Phil. 5, 2. a M. Antonio creatur VIIvir agrorum dividendorum. Phil. 6, 5. ejus ſtatua in foro. ad Div. 10, 15. *M. Antonius*, Offic. 2, 14. orator, accuſando nobilitatus eſt. Brut. 36. qualis Orator. Tuſc. 2, 23. Or. 2, 1. omnis eruditionis expers putatus eſt Verr. 1, 23. poſt. Red. 5. Conſul cum A. Albino. Or. 2, 1. Ciliciam Proconſul rexit. ibid. 46. *M. Antonius* M. f. in Verr. 2, 3. 3, 91. praetor, avariſſimus homo, Siciliam depopulatur. *Eſt oratoris fil. Triumviri pater, qui in expeditione Cretenſi, a qua*

Creticus eſt appellatus, periit. M. Antonius, M. Antonii Cretici F. Oratoris N. Phil. 2, 2. Q. Fadii libertini filiam ducit. ad. Div. 3, 6. praefectus evocatorum in Cilicia. Phil. 2, 20. Mil. 15. P. Clodium interficere conatur. Att. 7, 8. ejus tribuni pl. concio in Pompejum. ad Div, 8, 14. augur fit. Phil. 2, 14. a. C. Trebonio ſevocatur, dum Caeſar interſicitur. Phil. 1, 1. ſtatim poſt caedem Caeſaris Optimatibus favet, & Dictaturam in perpetuum tollit. ibid. 2. ad Div. 12, 3. Caeſari ſtatuam ponit in roſtris. ad Div. 10. 30. & 11. ad Mutinam vincitur, quod proelium deſcribitur Phil. 5, 9. Mutinam obſidet &c. *M. Antonius*, diverſus a IIIviro eſt Phil. 3, 10.

Antro, ad Att. 15, 17.

Aoede, Nat. D. 3, 21. Muſa.

Apella, ad Div. 10, ep. 17. *Apella*, ad Div. 7, ep. 25 libertus M. Fabii Galli. *Apella* Chius, Att. 12, 19. columnarum artifex.

Apelles, Brut. 18 pictor. ad Div. 1, ep. 9. Venerem imperfectam reliquit. de Off. 3, 2. nemo eam abſolvere ſe poſſe confiſus eſt.

Apenas, ad Att. 4, 7. ſervus.

Aphilia, Brut. 48. aptior concionibus orator, quam judiciis.

Apollo, Nat. D. 3, 23. Arcades Nomio-

nem appellant. ib, 16. cum Hercule de tripode certat. ib. 23. cum Jove de Creta. Acad. 4, 28. crinitus. Tuſc. 4, 34. ſanctus. Verr. 4, 52. Temenites. *Apollinis* operta, de Div. 2, 55.

Apollinares ludi, Phil. 1, 15. 2, 13. Att. 2, 19.

Apollodorus Pyragrus, Verr. 3, 31. Argyrinenſis. *Apollodorus*, Nat. 3, 33. Tyrannus Caſſandreae. *Apollodorus*, Att. 12, 23. *Apollodorus*, Nat. D. 1, 34. *Eſt Academicus* Zenoni aequalis.

Apollonides, Flacc. 21. Temnites.

Apollonius, Alabandenſis, Or. 1, 28. ib. 17. ab eo rhetoricam didicit aliquando Cicero: *quo nomine ſaepe apud Ciceronem commemoratur. Cognomen ejus eſt* Molo *vel* Molonis. *Vixit in Rhodo inſula. Apollonius* Verr. 6, 7. Panormitanus. *Apollonius*, ad Div. 13, 16. libertus P. Craſſi M. F. doctus. *Apollonius*, Att. 4, 7. homo Graecus.

Appio, Agrar. 2, 19. Ptolemaeus, rex Cyrenarum, qui pop. Romanum heredem fecit.

Appii, ſunt Claudiae familiae, de quibus vid. in Claudiis.

Apronius, Verr. 2, 44. homo foedus, de cohorte Verris. *Q. Apronius*, 3, 9. princeps decumanorum. *Apronius*, Milon. 27. juvenis.

L. Apulejus, Saturninus, Brut. 62. ſeditioſorum poſt Gracchos eloquentiſſimus. *Hujus tribuni pl. ſaepe mentio eſt ap. Ciceronem.*

L. Apulejus, Div. 15. ſubſcriptor Q. Caecilii, nullo uſu forenſi. *L. Apulejus*, Planc. 11. praetor Macedoniae. *Apulejus*, ad Div. 13, 45. Proquaeſtor in Aſia Q. Philippi Proconſulis. *P. Apulejus*, Phil. 6, 1. trib. pl. Att. 12, 13. 14. fit augur. *Apulejus*, *praediator*, Att. 12, 13. 17.

Aquila, Phil. 11, 6.

Q. Aquilius Gallus, Caec. 27. JCtus ſummus. Brut. 42. paratus in agendo & celer in reſpondendo. de Offic. 3, 14. *Manius Aquilius*, Agrar. 2, 30. in Verr. 3, 54. Proconſ. Siciliae, Br. 62. de Offic. 2, 14. in Caecil. 21. accuſatur a P. Lentulo, principe ſenatus. Orat. 2, 45. eum defendit Antonius orator. Tuſc. 5, 5. crudeli morte periit.

Aquinius, Tuſc. 5, 22. malus poëta.

Aratus, Nat. D. 2, 41. de Or. 1, 16. Acad. 4, 28. *Aratus* Sicyonius, Offic. 3, 23. auctor foederis Achaici.

Arbuſcula, ad Att. 4, 18. Mima.

Arceſilas, de Or. 3, 18. Polemonis diſci-

pulus. Fin. 5, 31. Podagrae dolores fortiter fert. Acad. 1, 13.

Archagathus, Haluntinus, in Verr. 4, 22.

Arche, Nat. D. 3, 21. Muſa.

Archelaus, Div, 2, 42. ſummus Aſtrologus. *Archelaus*, Tuſc. 5, 4 Anaxagorae diſcipulus. *Archelaus*, Tuſc. 5, 12. Perdiccae filius fortunatiſſimus.

Archias, *Aulus Licinius, Poëta*, Arch. 1. ſqq. ad Att. 1, 16. Div. 1, 36.

Archidemus, Acad. 4, 48. Dialecticus, Stoicus. *Tarſenſis fuit.* *Archidemus*, Flacc. 22. Trallianus.

Archilochus, Tuſc. 1, 1. regnante Romulo vixit. ad Att. 16, 11. Ab eo Archilochium edictum Bibuli, Attic. 2, 21. i. e. *acerbum.*

Archimedes, Orat. 3, 23. Tuſc. 1, 25. Nat. D. 2, 34. ejus ſphaera. Fin, 5, 19. Tuſc. 4, 23. ejus ſepulcrum a Cicerone Quaeſtore repertum.

Archonides, Verr. 3, 56. 4, 26. Elorinus.

Archytas Tarentinus, de Orat. 3, 34. Pythagoreus. Tuſc.. 5, 36. irae potens.

Areus, Att. 5, 9. libertus.

Arganthonius, Cato 19. rex Tarteſſiorum.

Ariarathes, ad Div. 15, 2, Att. 13, 2.

Ariobarzanis filius; & alius, Ariobarzanis frater.

Arion Methymnaeus, Tuſc. 2, 27. *Citharoedus.*

Ariobarzanes, Manil. 2. rex Cappadociae a Mithridate regno expulſus, ſocius populi Romani. *conſ.* ad. Div. 15, 2. 4. Attic. 5, 20.

Ariſtaeus, Nat, D. 3, 18. olivae inventor, Apollinis filius. Verr. 4, 57. *Ariſtaeus*, Verr. 5, 42. Dexionis filius,

Ariſtides, de Offic. 3, 4. *Juſtus* dictus eſt. ibid. 3, 11.

Ariſtippus, Socraticus, de Orat. 3, 17. Cyrenaicae philoſophiae auctor. Acad. 4, 42. voluptatem ſummum bonum facit.

Ariſto, ad Div. 2, 18. *Ariſto Chius*, *Stoicus.* Acad. 4, 42. Fin. 2, 11. 13. ſummum bonum in ἀδιαφορίᾳ ponit. Nat. D. 1, 14. ejus de natura Deorum ſententia. *Ariſto*, Balb. 22. Maſſilienſis, a Sulla civitate donatus.

Ariſtodamus, Apollonidienſis. Verr. 5, 6.

Ariſtodemus, ad Att. 2, 7.

Ariſtocritus, ad Div. 14, 3. ſervus aut libertus potius.

Ariſtogiton, Tuſc. 1, 49.

Ariſtomache, Tuſc. 5, 20, uxor Dionyſii Tyranni.

Ariſtonicus, Phil. 11, 8. Agr. 2, 33.

Ariſtophanes, Comicus, Legg. 2, 15. poëta facetiſſimus. Or. 9. *Ariſtophanes*, Or. 3. 33. Grammaticus inſignis. Fin. 5, 19. Att. 16, 11.

Ariſtoteles, Tuſc. 3, 38. Acad. 1, 4. Platonis ubertatem complexus. Acad. 1, 8. quintum genus elementorum ſtatuit, e quo mentes & ſidera. de Fin. 5, 4. primus inſtituit exercitationem de omnibus rebus in utramque partem diſſerendi. Fin. 5, 4. ejus libri de moribus, utrum ipſius an filii? Nat. D. 1, 13. ſcripſit libros de philoſophia. In ſententia de Deo inconſtans. de Off. 3, 8. honeſtatem omnibus rebus praefert. de Inv. 1, 5. plurimum Oratoriae profuit. de Orat. 3, 35. *Ariſtoteles*, A. Licinius, Melitenſis, ad. Div. 13, 52. hoſpes Ciceronis.

Ariſtoxenus, Fin. 5, 19. Muſicus. Att. 8, 4. Or. 3, 33. Tuſc. 1, 10. Ariſtotelis diſcipulus.

Ariſtus, Academicus, Att. 5, 10. Acad. 1, 3. frater Antiochi. Brut. 97. Academiae heres, hoſpes & familiaris Ciceronis. *Ariſtus*, in Verr. 4, 12. Panormitanus.

Arquus ſ. Arcus, *Arqui*. Nat. D. 3, 19. Thaumantis filius.

C. Arrius, ad Att. 2, 14. 15. &c. amicus Ciceronis & vicinus ejus in Formiano. ad Q. Fr. 1, 3. *Q. Arrius*, Br. 69. Verr. 2, 15. & 4, 20. praetor Siciliae deſignatus. *Q. Arrius*, ad Att. 2, 5. Vat. 12. epulum dedit in honorem patris.

Arſaces, ad Div. 8, 14. Rex Parthorum.

Arſippus, Nat. D. 3, 22. Arſinoae vir, Aeſculapii cujusdam pater.

Artavasdes, Att. 5, 20. rex Armeniorum 5, 21.

Artaxerxes, Att. 10, 8. Xerxis filius.

Artemidorus Aetnenſis, Verr. 3, 44. *Artemidorus* Cornelius, Verr. 3, 49. medicus Verris. *Artemidorus* Pergaeus, Verr. 3, 21.

Artemiſia, Tuſc. 3, 31. Mauſoli regis Cariae uxor.

Artemo, Verr. 3, 85. Entellinus. *Artemo*, ad Div. 13, 64. Laodicenus. *Artemo*, Climachias, Verr. 2, 51. Cephaleditanus. *Artemo*, Verr. 3, 45. Aetnenſis ſenator.

Aruns, Tuſc. 4, 22. filius Tarquinii ſup.

L Aruntius, ad. Div. 7, 18.

P. Aſcitius, Coel. 10.

Aſclapo Patrenſis, ad Div. 13, 19. 16, 9. medicus.

Aſclepiades, Tuſc. 5, 39. Eretricus philoſophus

loſophus. *Aſclepiades*, Flacc. 15. Acmo-nenſis. *Aſclepiades*, de Or. 1, 14. medicus.
M. Aſellius, Clu. 61. Larinas. *Aſellius*, de Legg. 1, 2. hiſtoricus Latinus.
Aſellus, Or. 2, 64.
Aſinius, Phil. 13, 13. Senator voluntarius. *Aſinius Larinas*, Cluent. 13. *Aſinius Dento*, Attic. 5, 20. *Aſinius Pollio*, ad Div. 10, ep. 33. amicus Antonii. ibid. 31. ſq.
Aſpaſia, de Inv. 1, 31.
Aſtarte, N. D. 3, 23. Venus Syria.
Aſteria, Nat. D. 3, 26. Latonae ſoror.
Aſtyanax, de Div. 1, 49. *Aſtyanax*, Att. 4, 15. tragoedus.
Atedius, Att. 12, 24. 27. vid. Aledius.
C. Atejus *Capito*, de Div. 1, 26. *C. Atejus Plagulejus*, ad. Att. 10, 8. *L. Atejus*, L. F. Arrienſis, Capito, ad Div. 8, 8.
Athamas, Har. Reſp. 18. *Athamas*, Piſ. 36. ſaltator. *Athamas*, Attic. 12, 10. ſervus.
Athenaeus, ad Div. 15, 4.
Athenais, ad Div. 15, 4.
Athenagoras, Cymaeus, Flacc. 7.
Athenio, Verr. 2, 54. Haruſp. Reſp. 12. dux fugitivorum & Siculorum.
Athenodorus Calvus, Att. 16, 11, 14.

Athenodorus, Tarſenſis, Sandonis filius, ad Div. 3, ep. 7.

Atherianum jus, ad Div. 9, ep. 18.

Atidius, Verr. 3, 32. C. Verris praefectus.

C. Atinius Labeo, pro Dom. 47.

L. Atradinus, Coel. 1.

Attae, Sext. 51.

Attalica, in Verr. 4, 12.

Attalus, *Rex Pergamenus,* Sext. 27: *Attalus Iphemenus*, ad Q. Fr. 1, 2. 4. *Attalus Netinus,* Verr. 4, 26.

Attellius, ad Att. 5, 19.

Atticus, Att. 12, 23. annalis ejus, *ſc. liber, qui laudatur.* Brut. 3. 3, 20. adoptatur ab avunculo. 2, 1. ſcripſit de Conſulatu Ciceronis. Brut. 45. ejus ſtilus. de Fin. 2, 21. colligit hiſtoriae theſauros.

Atticula, ad Attic. 4, 5. filia Attici.

A. Attilius, pro Caecin. 10. *C. Attilius,* Roſc. Am. 1, 18. *L. Attilius,* pro Caec. 10. A. filius. *M. Attilius Regulus,* Tuſc. 5, 3. Sext. 59. &c. de Offic. 3, 26. bis conſul fuit, de Senect. 20, *M. Attilius Calatinus.* Nat. D. 2, 23. Fidem dedicat. *M. Attilius,* Act. 1, Verr. 13. *Sex. Attilius,* Offic. 3, 30. Attic. 12, 5. *Attilius,* ad Div. 13, 62. eques Rom. *Attilius,* de Fin. 1, 2. Sophoclis Electram

Latinam facit. qualis ſcriptor? confer. Att. 14, 20. *S. Attilius Gavianus*, Sext. 34. tribunus plebis.

Attius *Navius*, de Div. 1, 17. augur. *C. Attius Pelignus*, Att. 8, 4. *M. Attius Balbus*, Phil. 3, 6. Praetorius. *T. Attius*, Cluent. 23. *Attius*, ad Div. 15, 17. pigmentarius.

Acutus, ad Div. 13, 50.

Cn. Aufidius, Tuſc. Qu. 5, 39. Praetorius. cf. de Fin. 5, 19. Dom. 13. *Sext. Aufidius*, ad Div. 12, 26. ſq. *T. Aufidius*, Br. 48. JCtus.

Aufius, Att. 6, 1. amicus Ciceronis.

Avianus, Acad. 4, 25. Puteolanus. *C. Avianus Hammonius*, ad Div. 13, 21. ad Div. 7, 23. ſtatuarius. *C. Avianius*, vel *Avianus* Flaccus, ad Div. 13, 35. Siculus.

Avidius, Leg. 2, 3.

Avilius *Larinas*, Cluent. 13.

Avitus, Or. 29. *eſt Cluentius, pro quo eſt* Oratio.

M. Aulanus, ſ. Aulianus, Sext. 4. Tribunus militum Catilinarius.

Auletes, Poſtum. 10.

Aulus, Att. 6, 2. *eſt* Gabinius. *Auli* filius, Att. 1, 20. Afranius, Att. 1, 16.

Aurelianus, Att. 4, 16.

Aurelius, Att. 4, 9. ab Hirtio Germaniſ praepoſitus. *Aurelius*, ad Diverſ. 16, 24. ad Att. 16, 15. creditor Ciceronis. *C. Aurelius*, Verr. 1, 50. Conſul. *L.* & *C. Aurelii*, L. filii *Oreſtae*, ad Div. 13, 39. *M. Aurelius Scaurus*, Brut. 35. Latine dixit, (*Conſul* a. U. DCLVI.) in Q. Caecil. 19. Quaeſtor L. Flacci, Verr. 1, 33.

L. **Aurifex**, Orat. 2, 60. eques Romanus.

A. **Aurius**, Cluent. 8. Larinas. *M. Aurius*, *Melinus*, Cluent. 5. Larinas, duxit Cluentiam. Num. *Aurius*, ibid. 8. Larinas.

Autobulus, Piſ. 36. ſaltator.

P. **Autronius**, Brut. 68. orator, pr. Sull. 1. conſul deſignatus cum P. Sulla de ambitu condemnatur. Att. 3, 2. 7. exſulat.

Axilla, Or. 43. *cognomen Serviliorum.*

Axianus, ad Att. 15, 29.

Axius, Att. 4, 15. ſenator. ad Att. 3, 15. *Q. Axius*, Att. 1, 12. foenerator. Att. 10, 11. *forte idem cum ſuperiori.*

B.

Babullius, Att. 13, 48.

Bacchus, Nat. D. 3, 23. multi Bacchi.

Bacis, *Boeotius*, Div. 1, 8. augur.

Baebius, Att. 9, 14. *M. Baebius*, Piſ. 35. *Q. Baebius*, *Tampilus*, Phil. 5, 10.

P. Bagiennus, ad Div. 10, 33.
Balbilius, Att. 15, 13. amiciſſimus Ciceroni.
Balbinus, ad Att. 13, 21. Caeſarianus.
Balbus *major*, Att. 8, 9. Att. 7, 3. Tarteſſius dicitur. ibid. 7, 7. a Theophane Mitylenaeo adoptatur. ibid. 2, 12. Quindecim-Vir. *Balbus, e fratre nepos Corn. Balbi*; unde minor, Att. 8, 9. ad Div. 10, 32. *Balbus*, Sull. 19. Fauſti libertus. *Balbus*, pr. Caelio 11. accuſator M. Caelii. *Balbi* duo, Orat. 3. 21. Stoici. vid. in *Lucilius*.
Balbutius, Cluent. 60. Larinas.
Ballio, Q. Roſc. 7. nomen Comicum lenonis.
M. Bambalio, Phil. 2, 36.
Banobal, Venerius, Verrin. 3, 37.
Barba *Caſſius*, Phil. 13, 2.
Barbatius, Phil. 13, 2.
Bardylis, Offic. 2, 11. Illyricus latro.
Barnaeus, Att. 14, 19.
M. Baſilius, ſ. *Baslus*, Cluent. 38. Senator. *Baſilius*, ad Div. 6, 15. Caeſarianus. *Baſilius*, Phil. 2, 41. gladiator.
Baſilus, Att. 7, 9. buſtum Baſili, locus in via Appia latronibus infeſtus.
Baſſus, ad Div. 7, 20. vid. *Caecilius*.
Battara, ad. Div. 7, 9.
Battonius, Att. 6, 8.

M. Bebrius, Cluent. 16. Senator Rom.
Bellerophon, Tuſc. 3, 26.
L. Bellienus, Phil. 2, 36. Pompejanus. *Bellienus*, ad Diverſ. 8, 15. verna Demetrii.
Belus, Nat. D. 3, 16. Indorum Hercules.
L. Beſtia *e Calpurniis*. Brut. 34. Or. 2, 70. *Beſtia*, Phil. 13, 12. Coel. 12. defenditur a Cicerone. Qu. Fr. 2, 3. Phil. 12, 8. & Phil. 11, 5.
T. Betucius, *Barrus Aſculanus*. Brut. 46.
Bias, Parad. 1. Priene patria. de Amic. 16. e ſeptem ſapientibus.
M. Bibulus, Att. 1, 16. Har. Reſp. 22. Caeſaris collega in Conſulatu. Dom. 15. ſervat de coelo. Vatin. 9. Vatinius trib. pl. conſulem in vincula ducit. ad Div. 15, 1. Proconſul Syriae. 12, 19. 8, 6. contra Parthos male pugnat.
C. Bilienus, Brut. 47. aequalis M. Bruti JCti. ad Div. 16, 2.
A. Binnius, Cluent. 59.
Bion, Tuſc. 3, 26.
Bithynicus, ad Div. 6, 16. *Caeſarianus, e gente Pompeja.*
Biton, Tuſc. 1, 47. Cleobis frater.
Blandenius Zeuxis, ad Q. Fr. 1, 2. 2.
Bleſamius, Dejot. 12. Gallo-Graecus, Dejotari legatus.

Bloſſii, Agr. 2, 34. nobiles Campani bello Punico II. *C. Bloſſius, Cumanus,* de Amic. 11. *Philoſophus Stoicus.*

Boethus, Verr. 4, 14. caelator & *ſtatuarius. Boethus,* de Div. 1, 8. 2, 20. Stoicus.

Bogudes, ad Div. 10, 32. Rex Mauritaniae Tingitanae.

M. **Bolanus**, ad Div. 13, 77. amicus Ciceronis.

Bona Dea, Dom. 38. &c.

Brennus, de Div. 1, 37.

Brinnius, Att. 13, 12. 14. Ciceronem heredem facit.

T. **Brocchus**, Lig. 4, 11.

Brogitarus, Gallo-Graecus. Har. Reſp. 13, 27.

Brulla, de Or. 3, 23.

Bruttius, ad Div. 16, 21. *L. Bruttius,* ad Div. 13, 38. eques Rom. Siculus.

L. **Brutus**, *e familia patricia Junia.* Brut. 53. Planc. 25. Romam regio dominatu liberavit. de Offic. 3, 10. collegae Collatino imperium abrogat. Tuſc. 4, 22. interiit cum Arunte. Brut. 14. Phil. 1, 6. princeps nobilitatis Brutorum. *D. Junius Brutus,* M. filius, *collega* Africani min. in *Conſulatu DCXVI.* Brut. 28. Graece doctus. de

Leg. 3, 9. a Trib. Curiatio in vincula conjicitur. pro Balbo 17. in Hiſpania ulteriori feliciter pugnat, & de Gallaecis triumphat. Arch. 9. *D. Brutus*, Brut. 47. pro Rabir. 7. Att. 12, 22. Graece & Latine doctus. *D. Brutus*, Verr. 1, 55. Phil. 3, 1. provinciam Galliam a Caeſare ipſi datam eripere audet Antonius. Ejus edictum cap. 4. ad Diverſ. 10, 10. exercitum alit ſuo ſumtu. ibid. 11. obſidione liberatur. ibid. 11, 1. *M. Brutus, pater*, ad Div. 7, 22. Brut. 47. JCtus. Brut. 62. Or. 2, 32. pro Cluent. 51. Fin. 1, 4. *M. Brutus, filius*. Or. 2, 54. cf. Cluent. 51. Brut. 34. dedecus familiae vocatur. Cluent. 51. Orator vehemens, bona paterna effudit. Font. 13. accuſat Scaurum. Off. 2, 14. *M. Brutus*, Quinct. 10. Tribun. pl. Agrar. 2, 33. *M. Brutus*, Phil. 1, 3. ejus & Caſſii praetorum edictum poſt caedem Caeſaris cap. 4. urbe cedit. add. Phil. 2, 12. ibid. 2, 14. ei provincia datur poſt caedem Caeſaris & quaeſtores. ad Div. 3, 4. gener Cn. Pompeji M. 6, 6. 12, 15. 13. 10. Att. 12, 5. 13, 8. ejus epitome Coelianorum. Acad. 1, 3. de Philoſophia Latine ſcripſit. audivit Athenis Ariſtum. Fin. 1, 3. Liber de virtutibus ad M. Tullium. Tuſc. Q. 5, 1. *Q. Caepio Brutus*, Phil. 10, 11. *eſt idem* M. Brutus.

M. Bucculejus, Or. 1, 39.

Bucilianus, Att. 16, 4. 15, 17. unus e conjuratis in Caeſarem.

Bulbus, Verr. 2, 32. Cluent. 26. Senator Rom. homo ſordidus.

P. Burienus, Quinct. 6. praetor urbanus.

Burrhus, Orat. 48. Ennius dixit pro *Pyrrhus.*

T. Burſa, (*Munatius Plancus*) ad Div. 7, 2. damnatur poſt tribunatum, *Pompejo M. III. Conſule geſtum.*

Buſrenus, Q. Fr. 2, 12. regulus barbarus & obſcurus.

Buſſennius, Att. 8, 12. Pompejanus.

C.

C. Cacurrius, in Verr. 4, 17. civis Rom. Lilybaei.

Caecilia, Metelli Balearici filia. de Div. 1, 2. 1, 44. 2, 40. S. Roſc. 50. *Caecilia,* Att. 6, 2. & 4. eſt filia Attici.

C. Caecilius, Flacc. 36. eques Romanus. *Caecilius,* Or. 2, 10, Inſuber Gallus, poëta comicus, Att. 7, 3. *Caecilius Trypho,* Att. 3, 8. *L. Caecilius,* in Sen. p. Red. 9. Milon. 4. Praetor. *L. Caecilius,* Sull. 22. Trib. pl. legem Caeciliam fert. *L. Caecilius,* ad Q. Fr. 1, 2. negotiator. *M. Caecilius,* Di-

vin. in Caecil. 9. Frater Q. Caecilii. *Q. Caecilius*, pro Corn. 1. *Q. Caecilius*, Q. F. Metellus Pius Scipio. ad Div. 8, 8. *Q. Caecilius Baſſus*, Att. 2, 9. Quaeſtor Caeſare & Bibulo Coſſ. ad Diverſ. 11, 1. Phil. 11, 13. exercitum in Aſia privatus habet. ad Div. 12, 11. in Syria legionem habuit. *Q. Caecilius*, Att. 1, 1. 12. foenerator, avunculus Attici. *Q. Caecilius*, Q. fil. Pomponianus Atticus. Att. 3, 20. *Q. Caecilius*, Div. in Caecil. 2. cognomine *Niger*, Siculus, Verris quaeſtor. *T. Caecilius, Entychides*, Att. 4, 15. libertus Attici.

A. Caecina, ad Div. 10, 25. cujus eſt epiſtola libr. 6. ibid. 13, 66. 6, 5-8. exſul. *A. Caecina*, Caecin. 1. (*Licinius*) Volaterranus, *pro quo eſt oratio.*

Caecius, Att. 9, 13.

C. Caelius, Att. 9, 11. *M. Caelius*, vid. *M. Coelius.*

M. Caeparius, Catil. 3, 6. ſocius Catilinae.

C. & L. Caepaſii, fratres. Brut. 69. ignoti homines.

Cn. Caepio, Att. 12, 20. de Fin. 2, 16.

Caepiones duo, Cn. & Qu. Brut. 25. Font. 7. *Q. Servilius Caepio* Brut. 42. collega C. Laelii in Conſulatu (a. DCXIII.) *Q. Ser-*

vilius Caepio, Tuſcul. 5, 5. fuſus a Cimbris. Balb. 11. damnatus de repetundis. Brut. 56. 62. equeſtri ordini nimis deditus. Brut. 46. *Q. Servilius Caepio*, Fin 3, 2. avus Luculli pueri, quem magni fecit Cicero. *Q. Caepio*, Fin. 3, 2. *filius praecedentis. Q. Caepio*, ad Div. 7, 21. *eſt M. Brutus, adoptatus a Q. Caepione.* Att. 2, 24. Cn. Caepio Brutus.

Caerellia, ad Div. 13, 72. neceſſaria Ciceronis. Att. 13, 21.

C. *Julius* Caeſar, L. F. Or. 2. 3. Q. Catuli frater. Off. 1, 30. 37. facetiis vicit omnes. *C. Julius Caeſar*, Balb. 19. in Hiſpania praetor. Dom. 9. gratulatur P. Clodio remotum ex urbe Catonem. Att. 2, 3. de conjungendo Pompejo & Craſſo laborat. ad Div. 10, 16. de Div. 1, 15. Dejotarum tetrarchiae regno multat. ad Div. 13, 4. in lege Agraria Volaterranos liberat. Br. 71. de ratione latine loquendi accuratiſſime ſcripſit. Top. 25. ſcripſit contra Catonem Ciceronis. ad Att. 12, 41. de Div. 2, 9. in Curia Pompeja ante ſimulacrum Pompeji trucidatus jacet &c. *C. Caeſar Octavius*, Phil. 3, 15. 11, 8. ad Div. 11. 12, 23. *L. Caeſar*, L. F. Tuſc. 5, 19. juſſu Cinnae interficitur. *L. Caeſar*, Planc. 21. aedilitiam repulſam tulit. Cat. 4, 6. ad

Div. 9, 14. aegrotat Neapoli. ad Div. 10, 28. optime ſentit. Phil. 9, 5. Sull. 19. *L. Caeſar*, L. F. Att. 7, 13. mandata abſurdiſſima a Caeſare habet, non homo, ſed ſcopae ſolutae, *de quibus pluribus epp. ſeqq.* ad Div. 9, 7. Proquaeſtor Africae. *Sex. Caeſar*, Haruſp. 6. flamen Quirinalis.

Caeſennia, Caecin. 4. Tarquinienſis.

P. Caeſennius, ibid. 4.

C. Caeſetius, Lig. 11. eques Rom. Ligarii advocatus. Phil. 13, 15. trib. pl. *P. Caeſetius*, Verr. 5, 25. legatus Verris.

L. Caeſius, Q. Fr. 1, 14. *M. Caeſius*. Verr. 1, 10. Praetor. *M. Caeſius*, ad Div. 13, 11. Aedilis Arpini. *P. Caeſius*, Balb. 22. eques Romanus, ad Div. 13, 51. *Sex. Caeſius*, Flacc. 26. eques Romanus.

Caeſonius *Calventius*, Red. in Sen. 6. *M. Caeſonius*, Act. 1. in Verr. 10. Aedilis cum Cicerone. *add.* Att. 1, 1. 12, 11.

C. Caeſtius, Flacc. 13. eques Rom. Att. 5, 13. *L. Caeſtius*, Br. 34. accuſator.

Caeſulenus, Br. 34. accuſator.

Calamis, Br. 18. ſtatuarius.

Calanus, Tuſc. 2, 21. Indus. Div. 1, 13. Alexandro propinquam mortem vaticinatur.

Calatinus, Agrar. 2, 24. *de quo in* Attilius.

Calchas, Or. 22. vates Graecorum in obſidione Trojana. Nat. D. 2, 3. Augur. Div 1, 33.

Caldus, Inv. 2, 9. cognomen. *Caldus*, Att. 6, 4. *cognomen* C. Coelii Quaeſtoris.

M. Calenius, Att. 8, 12. Pompejanus.

L. Calenus, Verr. 2, 8. civis Rom. *Calenus*, Phil. 10, 1. (*Fufius*) Att. 1, 14. trib. pl. P. Clodio favet.

Cn. Calidius, Verr. 4, 20. eques Rom. *M. Calidius*, Q. F. in Sen. p. Redit. 9. Praetor deſ. Br. 79. orator prope ſingularis. *Q. Calidius*, Planc. 28, 29. fit praetor. Verr. 3, 25. a Q. Lollio accuſatur. Act. 1. in Verr. 13. Planc. 29. condemnatur.

Callieratidas, Off. 1, 24. Lacedaemoniorum dux.

Callidama, Verr. 2, 36. Agathini fil. Thermitana.

Callimachus, Orat. 3, 33. Grammaticus & Poëta. Tuſc. 1, 34. 39.

Calliphana, *Velienſis*, Balb. 23.

Callipho, Fin. 2, 6. 11. Acad. 4, 42.

Callippides, Att. 13, 12.

Calliſthenes, Orat. 2, 14. Olynthius, Ariſtotelis diſcipulus, Alexandri comes. Rab. Poſtum. 9. ab Alexandro necatur. ad Div. 5,

12. ſcripſit Troicum bellum. de Div. 1, 34. 2, 25.

Calpurnia gens, in Piſ. 23.

L. Calpurnius, Att. 10. 8. *P. Calpurnius*, Lanarius, Offic. 3, 16. *Q. Calpurnius*, Verr. 4, 49. conſul.

Calva, Att. 15, 3.

Calvena, Att. 14, 5. 9. 16, 11.

Calventius, v. *Caeſoninus*.

C. Calviſius, ad Div. 12, 25. 10, 25. 26. reipubl. amans. Phil. 3, 10.

Calvus, ad Div. 15, 21. orator. *Calvus*, Att. 1, 16. *appellatur M.* Craſſus.

Calypſo, mulier, cui inſervit Ulyſſes. Off. 1, 13.

C. Camillus, ad Div. 9, 20. 14, 5. 14. &c. poſt Atticum amiciſſimus Ciceroni. ad Div. 5, 20. *L. Camillus*, Cato 12. *M. Camillus*, Tuſc. 1, 37.

Camirus, Nat. D. 3, 21. conditor Camiri, oppidi Rhodiorum.

Camula, Att. 5, 21. centurio.

M. Camurcius, Coel. 30.

Cana, Att. 13, 41.

Canachus, Brut. 18. ſtatuarius.

Canephorae, Verr. 4, 3.

Canidius, ad Div. 10, 21. legatus. *Canidius*,

ſ. *potius ut putant*, Calidius, ad Div. 8, 9. diſertus.

C. Caninius, *Gallus*, ad Div. 2, 8. 7, 1. amicus M. Varronis & Ciceronis. 9, 2. 9, 6. ibid. 1, 2. trib. pl. *T. Caninius*; *Rebilus*, Att. 12, 37. legatus Caeſaris in Gallia. ad Div. 7, 30. Conſul. *Caninius Satrius*, Att. 1, 1.

C. Canius, Off. 3, 14. eques Romanus.

Canulejus, Att. 10, 5. *L. Canulejus*, in Verr. 2, 70. *M. Canulejus*. Br. 92.

Canus ſ. Kanus, Att. 13, 31.

P. Canutius, Br. 56. homo diſertus. Cluent. 18. Scamandrum accuſat. ib. 10. accuſator Oppianici. *Ti. Canutius* (trib. pl.) ad Div. 12, 3. ibid. 23. Phil. 3, 9.

Capho, Phil. 10, 10. 11, 5. veteranus. 8, 3.

C. Capito, Att. 13. Caeſarianus ad Div. 8, 8. 13, 29. *L. Capito*, Q. Fr. 3, 1. 5.

Capius, ad Div. 7, 24. hiſtrio.

Caprius, Nat. D. 3, 23. pater Dionyſi, ſeu Bacchi cujusdam.

Carbo, ad Div. 9, 21. *C. Carbo*, *Arvina*, ad. Div. 9, 21. *Cn.* ſeu *C. Carbo* & ejus frater, ſcurra, ad Div. 9, 21. *Cn. Carbo*, ad Div. 9, 21. *Cn. Carbo*, Act. 1, in Verr. 4. Proconſ. Galliae, Quaeſtore Verre. de

Or. 3, 3. ter Conſul fuit. ad Div. 9, 21. a Cn. Pompejo Lilybaei interfectus eſt. *M. Carbo*, ad. Div. 9, 21. Fur magnus e Sicilia. *C. Carbo*, Brut. 27, 43. eloquentiſſimus. Or. 1, 34. M. Aemilium Lepidum Porcinam ſtudioſe audivit. Or. 1, 10. Juris civilis & morum majorum ignarus fuit. *nam ibi pro* Cn. *eſſe legendum* C. *res ipſa loquitur & MSti Lambini probant. vid. Pearcius ad hunc locum.* Or. 2. trib. pl. eo anno, quo Tib. Gracchus caeſus eſt: ſeditioſus fuit; in conſulatu autem ſanior. Or. 2, 40. ad Div. 9, 21. in caede P. Africani ſocius. Brut. 27, 43. Verr. 3, 1. ad Div. 9, 21. a L. Craſſo ob ſeditionem Gracchanam accuſatus, cantharidas ſumſit & ſe judicio ita ſubtraxit. de Amic. 25. *C. Carbo, C. Fil. Cn. N.* Brut. 62. parum acutus orator.

D. Carfulenus, Phil. 3, 9. Senator, ad Div. 10, 33.

Carneades, Or. 1, 11. Cyrenaeus, auctor Academiae tertiae. Tuſc. 4, 3. Acad. 1, 13. Acad. 2, 30. Dialecticus Fin. 3, 12. Acad. 4, 42. ibid. 45. Tuſc. 5, 41. Or. 2, 37. legatus Romam miſſus.

L. Carpinatius, Verr. 2, 70. publicanus.

T. Carrinas, ad Att. 13, 33. (*gentis Albiae.*)

L. Car-

L. Cartejus, ad Div. 12, 11.
Carvilii, Petit. Conſ. 3. amici Catilinae. *Sp. Carvilius*, de Or. 2, 61.
Caſca, *cognomen Serviliorum*, Phil. 2, 11. fuit inter percuſſores Caeſaris. Att. 13, 44. librum ſcripſit. 16, 15. ejus tribunatus. *v.* Servilius.
Caſcellius, Balb. 19. praediator. *M. Caſcellius*, Q. Fr. 1, 1. 2. negotiator in provincia Q. Ciceronis.
Caſſander, Div. 2, 42. ſummus Aſtrologus.
Caſſandra, Or. 2, 66. &c. Priami filia.
C. Caſſinius Scola, Mil. 17. Interamnas, familiaris P. Clodii.
C. Caſſius *Longinus*, Dom. 50. Cenſor. *C. Caſſius*, Planc. 21. *C. Caſſius, Varus*, L. Manil. 23. Cluent. 49. Verr. 1, 23. in Verr. 3, 41. conſul a. U. DCLXXX. *C. Caſſius, frater Q. Caſſii*, Att. 5, 21. *ad quem ſunt epiſtolae Ciceronis L. XII. & ipſius duae, ibid.* 11. 12. *is, qui Caeſarem interfecit.* ad Div. 6, 6. legatus Caeſaris. 7, 33. declamat apud Ciceronem. 8, 10. quaeſtor M. Craſſi *contra Parthos pugnantis* 15, 14. Proquaeſtor M. Craſſi. 15, 16. Epicureus fit. 15, 19. Att. 7, 21. trib. pl. *L. Caſſius*, Planc. 24. adoleſcens, ſubſcriptor Laterenſis, contra Plan-

cium, familiaris Ciceronis. Phil. 2, 14. ei provincia datur poſt caedem Caeſaris & Quaeſtores. Phil. 3, 9. Ei tribuno pl. mortem denuntiat M. Antonius. *L. Caſſius Ravilla*, Verr. 1, 55. Cenſor. *L. Caſſius*, auctor legis Tabellariae, S. Roſc. 30. Brut. 25, 27. de Leg. 3, 16. *L. Caſſius*, Clu. 38. ſenator & judex. *L. Caſſius*, Catil. 3, 4. pro Sull. 3. ſocius Catilinae. *Q. Caſſius, Longinus frater Caji, percuſſoris Caeſaris.* Att. 6, 6. quaeſtor Pompeji in Hiſpania. ad Div. 16, 11. Trib. pl. *add.* ad Att. 7, 3. 16. Phil. 3, 10. *Sp. Caſſius, Viſcellinus*, Lael. 11. Balb. 23. Dom. 38. ejus domus ob regnum appetitum evertitur, & in eo loco aedes Telluris exſtruitur. *Caſſius, cujus eſt epiſtola ad Ciceronem 12, 13. e Cypro*, Quaeſtor. *Caſſius*, Balb. 17. *pro quo Manutius legit:* Craſſus, *& intelligit de P.* Craſſo, *M. patre, qui Conſul cum Cn. Lentulo fuit, & de Luſitania triumphavit.*

Caſtoris, ſc. aedes, Quinct. 4. de Div. 1, 40. aedes Caſtoris Tuſculi.

Caſtor, Dejot. 1. nepos regis Dejotari.

M. Caſtricius, Verr. 3, 78. Eques Rom. Flacc. 23. Att. 2, 7. 12, 28. creditor Ciceronis.

L. Caſtronius Paetus, ad Div. 8, 2. 13, 13. princeps municipii Lucenſis.

T. Catienus, Qu. Fr. 1, 22.

L. Catilina, *e Sergiis.* Catil. 2, 1. Coel. 4. poſt praeturam Africae cauſam de repetundis dicit. Att. 1, 2. eum defendere ante conſulatum in judicio cogitat Cicero 1, 16. bis abſolvitur, Flacc. 38. ſepulcrum. ejus Coel. 5.

Catilius, ad Div. 5, 10. pirata.

Catius, *Inſuber*, ad Div. 15, 15. *Epicureus.* *C. Catius, Veſtinus*, ad Div. 10, 23. Tribunus militum in exercitu M. Antonii.

C. Cato, Verr. 4, 10. 28. M. Catonis Cenſorii & L. Paulli nepos, filius ſororis P. Africani, ex Macedonia de repetundis damnatus eſt. Balb. 2, 11. Brut. 28. mediocris orator. *C. Cato*, ad Div. 1, 2. Tribunus plebis. it. ep. 4, 5. ad Q. Fr. 1, 2. 5. ad Att. 4, 15. & 16. *L. Cato*, pro Rabir. 7. pro Font. 15. *Conſul. M. Cato, is, qui ſapiens & Cenſorius dictus eſt.* Planc. 8. Tuſculanus. Mur. 8. homo novus, & deinde Conſul & Cenſor. Cato 4. Praetor ibid. 10. Tribunus mil. in Caecil. 20. Conſul in Hiſpania fuit. Acad. 4, 2. Graecas literas ſenex diſcit. Or. 1, 37. 3, 33. Orator & JCtus.

Orat. 2, 32. libri ejus de jure laudantur. Off. 1, 29. apophthegmata collegit. Or. 1, 55. ejus Origines. Off. 1, 23. Carthaginem delendam ſuadet. Brut. 20. exceſſit annos 85. natus. *M. Cato, M. fil.* de Off. 1, 11. 23. in exercitu Pompilii in Liguria tiro militat. ad Div. 4, 6. patre vivo obiit. laudatur. *M. Cato, M. F. M. N.* de Offic. 3, 16. *M. Cato, M. F. M. N. M. Pron.* Mur. 2. Dom. 8. bello Cyprio praeficitur lege Clodia. Att. 1, 14. vehementer contra P. Clodium de religione reum agit. *confer.* ep. 13. ad Div. 1, 9. Ciceroni invidet. 8, 11. Att. 10, 16. Siciliam tenere non poteſt. de Div. 1, 31. homo doctus. Off. 1, 31. in Africa Caeſari ſe tradidit. Fin 3, 2. legendi aviditas. Off. 1, 31. ad incredibilem a natura factus eſt ſeveritatem. Paradox. I. *coll.* Mur. 29. perfectus Stoicus. Att. 12, 41.

Q. Lutatius Catulus, N. D. 1, 28. *Q. Catus*, Q. F. Font. 15. legatus in bello civili. Scientia magna rei militaris. Mur. 17. vincitur in petitione conſulatus a Cn. Manilio, Tuſc. 5, 1. cum eo Marius collega Cimbricae victoriae gloriam communicat. Dom. 38. porticus. Orat. 3, 3. a Mario proſcriptus ſe ipſe interficit. Brut. 35. Off. 1, 37.

Q. Catulus, Q. F. Q. N. Catil. 3, 16. diſſentit Conſul (DCLXXV.) a collega Lepido. Balb. 17. auctor eſt cum Lepido foederis Marciani confirmandi. Verr. 4, 31. Capitolium dedicavit. Piſ. 3. Ciceronem patrem patriae pronuntiat. Off. 1, 22. Cn. Pompejo par judicatur. Coel. 29. legem de vi tulit & quare? ad Div. 9, 15. ejus conſtantia. Manil. 17, 20. Legi Maniliae reſiſtit.

C. Caudinus, Cluent. 38. Senator. *cognomen familiae Corneliae.*

L. Caulius Mergus, Cluent. 38. Senator.

Cecrops, Leg. 2, 25. &c.

Celer, Att. 10, 1. diſertus magis, quam ſapiens. *Q. Celer,* Att. 6, 3.

C. Cenſorinus, Brut. 67. Graece doctus. *L. Cenſorinus*, Brut. 27. Acad. 2, 32. Conſul cum Manilio. Brut. 90. *Cenſorinus*, Phil. 11, 5.

Centaurus, Nat. D. 2, 44. ſidus. *Centaurus*, Div. 1, 43. in Capitolio, de coelo ictus.

C. Cento, Orat. 2, 71.

M. Ceparius, ad Div. 9, 23. vid. *Caeparius.*

Cepaſii, Cluent. 20. fratres, Oratores. v. *Caepaſii.*

Cephalio, Att. 7, 25.

Cephalus, Att. 4, 16. Athenienſis.

Cepheus, Nat. D. 2. 43. ſidus. Tuſc. 5, 3.
Cercops, N. D. 1, 34. Pythagoreus.
P. Cervius, Verr. 5, 44.
Ceſenius Lento, Phil. 12, 9. Septemvir.
C. Ceſtilius, in Sen. p. redit, 8. Trib. pl.
Cethegus, Sull. 25. Metellum Pium vulnerat in Hiſpania. in Senat. p. Red. 4. Catil. 3, 3. Catilinae ſocius in conjuratione. *M. Cethegus*, M. F. de Seneƈt. 14. Suadae medulla. Brut. 15. primus fuit, qui eloquens Romae fuit & habitus eſt. *P. Cethegus*, Praetor (a U. DCLXXIX.) Br. 48. Parad. 5.
Chaerea, pro Q. Roſcio *ſaepe*.
Chaereſtratus, S. Roſc. 16.
Chaeron, Att. 6, 2. Graecus.
Charidemus, Verrin. 1, 20. Chius.
Chariſius, Brut. 38. Orator Atticus.
Charmidas, vel Charmadas, Acad. 4, 6. Carneadis auditor; eloquens, *vulgo*, *Carneades*. *confer* de Orat. 1, 29. 2, 88. Tuſc. 1, 24. divina memoria fuit.
Charondas, Lèg. 1, 22. legislator Catanenſium & aliorum Siculorum.
Chelidon, Verr. 1, 40. &c. meretrix Verris.
Chelys, de N. D. 2, 44. ſidus.
Cherippus, ad Div. 12, 22. it. 30. Att. 4. 7. 5, 4. Qu. Fr. 1, 1. 4.

Chilius, Att. 1, 9. 12. poëta.

Chilo, Q. Fr. 1, 2. *vid. etiam* Cilo. item 3, 1. architectus.

Chreſtus, ad Div. 2, 8.

Chritilius, Brut. 74.

Chryſes, Orat. 46. Apollinis ſacerdos.

Chryſippus, Orat. 1, 12. Solenſis Cilix, acutiſſimus. Acad. 2, 23. Stoicus. de Fat. 7. diſcipulus Cleanthis. ad Div. 9, 4. Acad. 2, 24. 27. armat Carneadem. 29. Fin. 1, 11. 3. 20. Tuſc. 1, 45. in omni memoria curioſus. Nat. D. 1, 34. a Zenone Epicureo Cheſippus dicitur. 2, 46. de Divin. 1, 19. collegit innumerabilia oracula. 2, 15. Fat. 4. ejus laquei ibid. 10. Off. 3, 10. ejus ſcite dictum. N. D. 1, 15. ejus libri duo de natura Deorum. Fin. 4, 3. ſcripſit Rhetoricam. *Chryſippus*, Att. 7, 2. libertus Ciceronis literatus. 11, 2.

Chryſogonus, Verr. 1, 36. ſervi nomen. pro Roſc. Am. *ſaepe.*

Cn. Cicero, Att. 1, 16. *L. Cicero*, Or. 2, 1. M. Ciceronis patruus. *Ejus filius* L. Cicero *eſt*, Att. 1, 5. patruelis Ciceronis. *Eum appellat* fratrem, *ſc. patruelem*: item Fin. 5. *M. Cicero* ſenex. Or. 2, 66. *M. Tullii Ciceronis noſtri avus. M. Cicero*, M. *filius.*

Att. 1, 2. natus ex Terentia. Phil. 10, 6. legatus Bruti. ad Div. 13, 11. Aedilis Arpini &c. *Q. Cicero, M. frater, Scripſit Annales* ad Att. 2, 16. 13, 13. *Q. Cicero,* Q. *filius.* Phil. 3, 7. ad Div. 13, 11. Aedilis Arpini. Att. 11, 8.

Cilo, ſive Chilo, ad Div. 6, 20.

Cimon, Off. 2, 18.

L. Cincius, Att. 1, 1. 7, 16. procurator Attici. *adde* 1, 20. *M. Cincius,* Or. 2, 71. *P. Cincius,* Sull. 20. eques Romanus.

Cineas, Tuſc. 1, 24. Pyrrhi legatus, ſumma memoria. ad Div. 9, 25.

L. Cinna, Font. 15. legatus bello ſociali. Phil. 1, 13. M. Antonium oratorem interficit. Tuſc. 5, 19. quater conſul. *L. Cinna,* Phil. 3, 10.

Circe, Nat. D. 3, 18. Perſeidis filia. Off. 1, 31. mulier, cui inſervit Ulyſſes.

Ciſpius Laevus, ad Diverſ. 10, 21. *M. Ciſpius*, Sext. 35. trib. pl. Planc. 31. judicio condemnatur.

Claſſitius, Phil. 5, 6. gladiator.

Claudia, Coel. 14. Haruſp. 13. Appii Caecii progenies, pudicitiam probat. *Claudia,* Coel. 14. Veſtalis. *Claudia* ſ. *Clodia,* ad Div. 5, 2. uxor Q. Metelli Celeris, Appii Clau-

dii & P. Clodii ſoror. *App. Claudius, Decemvir*, Fin. 2, 20. *App. Claudius* Caecus, (*ante caecitatem* Craſſus) *abavus P. Clodii*. Coel. 14. Tuſc. 5, 38. conf. Cato 6. bis Conſul. Brut. 14. interrex comitia habens, de plebe conſules non accipit. *App. Claudius*, Brut. 28. volubilis & fervidus orator. *App. Claudius* major, de Or. 2, 68. & 70. dicax. *App. Claudius*, minor, *P. Clodii pater, filius C. Claudii*. vid. pro Planc. 21. de Haruſp. R. 12. *App. Claudius Pulcher*, App. F. C. N. P. *Clodii frater, is, ad quem ſunt Cic. epiſtolae*. Div. 2, 35. Ciceronis collega in auguratu. Att. 4, 16. poſt conſulatum. Quomodo ſe in provincia geſſerit, *legendae epiſtolae Ciceronis ad Diverſos, & ad Atticum ex Cilicia ſcriptae libro III.* ad Div. 8, 6. Brut. 64. defenditur ab Hortenſio. ad Div. 8, 6. abſolvitur. 12, 14. ejus cenſura. Brut. 77. ſocer Bruti, orator, antiquitatis, juris auguralis & publici peritiſſimus, bello civili interiit. Div. 1, 58. Tuſc. 1, 6. necromantiae ſtudioſus &c. *A. Claudius*, Verr. 2, 57. Siculus. *C. Claudius* ſ. *Clodius, Caeci filius*, Brut. 18. M. Tuditani collega in conſulatu (a. U. DXIV.) Tuſc. 1, 1. *C. Claudius*, P. *Clodii avus, Appii Claudii*

majoris & minoris pater, Planc. 21. Conſul fuit cum M. Perperna (a. U. DCLXI.) Rabir. 7. homo potens, mediocris orator Brut. 45. *C. Claudius, P. Clodii patruus, App. F*, Har. reſp. 12. Verr. 4, 4. Off. 2, 16. praetor. *C. Claudius*, C. F. e tribu Palatina, homo plebejus de cohorte Verrina. Verr. 2, 42. *L. Claudius*, de Haruſp. reſp. 6. Rex ſacrorum. *Pl. Claudius Pulcher*, de Div. 1, 16. *Apii Caeci filius*, collega L. Junii in Conſulatu. Nat. D. 2, 3. *P. Claudius*, Brut. 15. *collega L. Porcii Coſ. P. Claudius*, Div. 1, 46. augur. *T. Claudius, Centumalus*. Off. 3. 17. *T. Claudius*, Vatin. 1.

Cleanthes, Acad. 2, 23. Stoicus. Fat. 7. magiſter Chryſippi Div. 1, 3. Acad. 2, 41. Solem Deum putat. Fin. 2, 21. 4, 3.

Cleobis, Tuſc. 1, 47.

Cleombrotus, de Off. 1, 24. Lacedaemoniorum dux. *Cleombrotus, Ambraciota*, Tuſc. 1, 34.

Cleomenes, Verr. 3, 14. Syracuſanus.

Cleon, Brut. 7. Athenienſis.

Cleophantus, Cluent. 16. medicus.

Clinias *Cretenſis*, Leg. 1, 4.

Cliſthenes, Nat. D, 2, 16. Athenienſis. Brut. 7. orator Athenienſis.

Clitarchus, Leg. 1, 2. hiſtoricus Graecus, non optimus. Brut. 11. ad Div. 2, 11.

Clitomachus *Poenus*, Acad. 4, 6. Or. 1, 11. Carneadis auditor & ſucceſſor in Academia. Acad. 4, 31. 2, 31. Tuſc. 3, 22.

Clitus, Tuſc. 4, 37. dux Alexandri.

Clodia Gens, Dom. 44. eadem, quae Claudia. *Clodia*, Att. 12, 22. Decimi Bruti mater. *Clodia*, Att. 9, 6. & 9. ſocrus L. Metelli, trib. pl.

Clodianus, Att. 1, 19.

Clodius, Leg. 1, 2. hiſtoricus Latinus. *Clodius* foenerator. Att. 12, 30. *Clodius* Patavinus, Att. 12, 44. *Clodius* Philetaerus, ad Div, 14, 4. libertus. *A. Clodius*, Verr. 4, 17. Depranitanus. *C. Clodius*, Att. 3, 17. frater P. Clodii. *C. Clodius Philo*, ad Div. 13, 23. Haleſinus. *L. Clodius*, Cluent. 14. Anconitanus pharmacopola, circumforaneus. *L. Clodius*, ad Div. 3, 4. praefectus fabrum Ciceronis. *M. Clodius* Archagathus, ad Div. 13, 32. *P. Clodius*, Div. 2, 8. conſul. *P. Clodius*, Ap. f. C. n. *de hujus hominis moribus, ſceleribus, tribunatu, legibus, morte agitur, in orationibus poſt red. in Sen. pro Dom. de Har. reſponſ. pro Sext. in Vatin. pro Milone &c.* Domi Caeſaris deprehendi-

tur veſte muliebri Att. 1, 12. contra jus adoptatur. Dom. 13. ad plebem traducitur. Att. 2, 22. 23. incitat plebem. *P. Clodius*, P. fil. *e Fulvia*, Att. 14, 13. *P. Clodius*, Coel. 13. *amicus Ciceronis*. *Ser. Clodius*, Att. 1, 20. ad Div. 9, 16. literatiſſimus criticus. *Sext. Clodius*, Dom. 10, ejus foeditas. Sext. 64. leges Clodio ſcripſit. Coel. 32. tabularium incendit. Att. 4, 13. ab Antonio reſtitutus eſt. *Sext. Clodius*, rhetor, Att. 4, 15. Phil. 2, 19. *Sext. Clodius* Phormio, Caec. 10. argentarius.

Cloelius, Att. 10, 8. Caeſarianus. *T. Cloelius*, Sext. Roſc. 23. Terracinenſis.

Cluatius, Att. 12, 18. it. 36.

Cluditae, Div. 1, 41. haruſpices.

Cluentia, Cluent. 5. ſoror Cluentii.

A. Cluentius Avitus, Clu. 1. Larinas, *pro quo eſt oratio*. *Num. Cluentius*, Cluent. 60. eques Romanus.

C. Cluvius, Qu. Roſc. 14. *Cluvius*, *Puteolanus*, ad Div. 13, 7. *M. Cluvius* Puteolanus, foenerator, ad Att. 6, 2. ad Div. 13, 56.

Clytaemneſtra, Fat. 15. filia Tyndari.

Coccejus, Att. 12, 13. 18.

Cocles, Legg. 2, 4. Off. 1, 18. Parad. 1. fortis.

Coctius, ad Div. 9, 4.
Codrus, Fin. 5, 22. Tuſc. 1, 48. Nat. 3, 19.
Coelius, Att. 7, 5. 12, 3. trapezita. *Coelius*, Samnis, Cluent. 59. *C. Coelius, Caldus, C. fil.* Mur. 8. Or. 1, 25. in Verr. 5, 70. homo nov. Planc. 21. in quaeſturae petit. repulſam tulit. Brut. 44. mediocris orator. *C. Coelius*, ad Div. 8, 8. trib. plebis. *C. Coelius Caldus, L. F. C. N.* Att. 6, 2. 5. 6. ad Div. 2, 15. quaeſtor Ciceronis. *L. Coelius Antipater*, Or. 2, 12. Or. 69. Att. 13, 8. Div. 1, 24. hiſtoricus. *L. Coelius*, Caecin. 9. *M. Coelius Rufus. Hic eſt ille Caelius, pro quo eſt oratio. Ejus ſunt Epiſtolae Libri 8.* In tribunatu favit Miloni & Ciceronis auctoritati paruit. Mil. 33. Att. 7, 1. Brut. 79. *M. Coelius Vicinianus*, ad Div. 8. *M. Coelius*, Verrin. 4, 17. eques Rom. *M. Coelius*, Flacc. 4, eques Rom. *P. Coelius*, Verr. 1, 50. praetor. *Q. Coelius Latinienſis*, Manil. 19. trib. pl. *Q. Coelius*, Phil. 13, 2, & 12. colluſor Antonnii. *Sex. Coelius*. Q. Fr. 2. 6. *T. Coelius*, Balb. 23. Senator.
Coelum, N. D. 2, 23. Saturni pater.
Collatinus, Off. 3, 10.
P. & L. Cominii, Cluent. 36. equites Romani diſerti. *P. Cominius, Spoletinus*, Brut.

78. eques Rom. pro C. Corn. 1. *Sext. Cominius,* Verr. 4, 10. eques Rom.
Connus, ad Div. 9, 22. fidicen.
C. Conſidius, Lig. 1. praetor Africae. *L. Conſidius,* Agrar. 2, 34. Duumvir Capuae. *M. Conſidius Nonianus,* Att. 8, 11. propraetor, ad Div. 16, 12. *Qu. Conſidius Gallus* ad Div. 12, 25. Verr. 1, 7. Cluent. 28. ſenator. Att. 2, 24.
C. Coponius, de Div. 1, 31. homo prudens atque doctus. Att. 7, 12. praetor. *M. Coponius,* Or. 1, 39. 2, 32. Brut. 52. *T. Coponius,* Balb. 23. Tiburtinus. *T. & C. Coponii,* Coel. 10. adoleſcentes doctiſſimi.
Corax, Or. 1, 18. 3, 21. Siculus, ſcriptor de rhetorica antiquiſſimus. Brut. 12.
L. Cordus, Verr. 4, 20. negotiator Siculus.
L. Corfidius, pro Lig. 11. eques Rom. Ligarii advocatus.
Coricus, Phil. 13, 12.
Coriolanus, Marcius, Brut. 11.
Cornelia gens. Leg. 2, 22. *Cornelii,* pro Corn. 1. tam multi fuerunt, ut etiam collegium conſtitutum ſit. *Cornelia,* mater Gracchorum, Brut. 26, 28. de Div. 2, 29. Inv. 1, 48. *Cornelia,* ad Div. 5, 6. uxor P. Sextii, Corn. Scipionis filia. *Cornelius,* Verr. 3, 11. me-

dicus C. Verris in Sicilia. *Cornelius*, Verr. 1, 26. lictor Verris proquaeſtoris. *Cornelius, Culleolus*, Div. 1, 2. *Cornelius*, Att. 1, 12. *A. Cornelius*. Div. 1, 24. conſul. C. *Cornelius*, (*Cethegus*) Brut. 18. conſul. C. *Cornelius*, Brut. 78. de majeſtate accuſatur. Corn. 1. reus majeſtatis. Vatin. 2. C. *Cornelius*, Sull. 2, 6. eques Rom. Catilinae ſocius. C. *Cornelius*, Sull. 18. filius C. Cornelii. *Cn. Cornelius*, Agr. 2, 4. *Cn. Cornelius*, ad Div. 7, 9. *L. Cornelius*, Balb. 17. eſt *Balbus*, *L. Cornelius, Chryſogonus*, pro S. Roſc. 2. libertus. *M. Cornelius, Cethegus*, Brut. 15. *M. Cornelius*, Att. 1, 13. *P. Cornelius Rufinus*, Or. 2, 66. *P. Cornelius*, ad Div. 13, 6. *P. Cornelius*, ad Div. 13, 14. *P. Cornelius*, ad Div. 13, 36. *P. Cornelius*, ad Div. 8, 8. Trib. pl. *P. Cornelius*, Brut. 22. *eſt Scipio Africanus minor*. *Q. Cornelius*, ad Div. 7, 17. JCtus 7, 8. *Q. Cornelius*, ad Div. 5, 6. affinis P. Sextii. *Q. Cornelius*, Har. Reſp. 6. pontifex minor.

Cornicinus, (ſeu Cornicen) ad Att. 4, 2.

Cornificius, Verrin. 1, 57. ſcriba Verris praet. urb. *Q. Cornificius*. Act. I. in Verr. 10. judex juſtiſſimus. Att. 1, 13. ad Div. 12. 17. Ciceronis collega in auguratu.

C. Cornutus, Att. 1, 14. Pſeudo-Cato, *h. e. imitator Catonis*, Trib. pl. in Sen. poſt Red. 9. praetor. *M. Cornutus*, Font. 15. legatus. *M. Cornutus*, Phil. 14, 8. ad Div. 10, 12. praetor urbanus.

M. & P. Cortius. Verr. 5. 64. equites Romani.

Corumbus, Balbi ſervus. Att. 14, 3.

Ti. Coruncanius, Planc. 8. Sull. 7. Tuſculanus. Dom. 53. Nat. D. 3, 2. Pontifex Max. *primus e plebe.* Or. 3, 33. *add.* Cato 9. Lael. 11. Or. 2, 66.

Coryphe, Nat. D. 3, 23. Oceani filia, Minervae Coriae e Jove mater.

C. Coſconius, Sull. 14. praetor conſule Cicerone. Vat. 5. proconſul Hiſpaniae ulterioris, poſt praeturam: habuit Vatinium legatum. Att. 2, 19. *C. Coſconius Calidianus*, Cluent. 35. orator clamoſus Brut. 69.

M. Coſſetius Verr. 3, 27. eques Rom.

L. Coſſinius, Tiburs, Balb. 23. *L. Coſſinius*, Att. 2, 1. 1, 20. ad Div. 13, 23. tribulis Ciceronis & amicus. *L. Coſſinius Anchialus*, ad. Div. 13, 23. libertus L. Coſſinii.

Coſſi, fratres, Or. 2, 23.

Coſſutianae *tabernae*, ad Div. 16, 27.

M. Coſſutius, Verr. 3, 78.

C. Cot-

C. Cotta, *ex Aureliis*, Acad. 4, 26. Conſul. *C. Cotta, M. frater*, Corn. 1. Piſ. 26. Nat. D. 1, 6. Academicus. Brut. 49. Att. 13, 19. ſeqq. qualis orator? Caec. 33. Att. 12, 20. *C. Cotta*, Or. 3, 3. trib. plebis. *L. Cotta, Praetorius.* Brut. 36. *L. Cotta*, Brut. 21. *cf.* Mur. 22. Font. 13. in Q. Caecil. 21. *L. Cotta*, Or. 3, 47. Or. 2. 47. *Trib. pl.* Orat. 3, 11. Q. Catuli ſodalis. *L. Cotta, M. frater, auctor legis Aureliae judiciariae.* Catil. 3, 8. Agrar. 2, 17. L. Torquati collega in conſulatu. de Div. 1, 12. 12, 2. Div. 2, 21. Att. 12, 23. *M. Cotta*, Verr. 5, 13. L. Luculli collega in conſulatu. *M. Cotta*, Att. 10, 16. 12, 22. praetor.

Cottus, Piſ. 31. rex Beſſorum.

L. Varius Cotyla, Phil. 5, 2. 8, 10.

Crantor, Or. 3, 18. Acad. 1, 10. 4, 44. Tuſc. 1, 48. cf. Att. 12, 21.

Craſſipes, ad Div. 1, 7. Att. 4, 5. Ciceronis filiam ducit. cf. Qu. Fr. 2, 5. 6. ad Div. 13, 9. Bithyniae quaeſtor. Att. 9, 11. Caeſarianus.

Craſſicius, Phil. 13, 2.

L. Licinius Craſſus, Or. 1, 7. Rab. 7. Orator. Inv. 2, 37. Piſ. 26. Br. 37. ſq. qualis orator. Verr. 3, 1. Font. 7. Dom. 19. ad

Div. 9, 21. Off. 1, 30. in eo multus lepos erat. 1, 37. 2, 13. 14. Or. 1, 55. jus civile didicerat. 2, 55. M. Brutum ulciſcitur. 3, 1. ejus mors. *L. Craſſus*, Br. 58. P. Naſicae & Liciniae, C. Laelii neptis, filius, a L. Craſſo, avo materno, teſtamento adoptatus.
L. *Papirius* Craſſus, ad Div. 9. 21. vide in *Papirius*. *M. Craſſus*, Or. 1, 36. praetor. Fin. 5, 30. ἀγέλαστος *M. Craſſus, P. fil. M.* ἀγελάστου *nepos, Triumvir.* ad Div. 1, 1. Brut. 64, 65. ſeq. qualis orator Verr. 5, 2. Balb. 7. Balbum defendit. Muren. 23. L. Murenam defendit. Har. reſp. 6. pontifex. Phil. 2, 3. Att. 1, 14. 17. 4, 13. Tuſc. 5, 39. ſurdaſter fuit. Div. 1, 16. 2. 9. trans Euphratem cum ignominia & dedecore perit. ibid. 40. *M. Craſſus*, Balbin. 23. *P. Craſſus*, Brut. 19. cum Africano maj. conſul fuit. *P. Craſſus, Mucianus Dives*, Brut. 26. orator valde probatus, *adoptatus a P. Craſſo Divite*. Or. 1, 37. ejus de eloquentia & juris ſtudio conjungendo ſententia. ib. 57. Phil. 11, 8. Pontifex M. *P. Craſſus*, Font. 15. legatus L. Caeſaris in bello ſociali Or. 3, 3. in ſeditione Mariana ſe ipſe ſua manu interficit. Arch. 5. Cenſor. *P. Craſſus*, Att. 12, 24. Venulejae filius. *P.*

Craſſus, M. IIIviri fil. ad Div. 13, 16. laudatur Brut. 81. *P. Craſſus*, Sen. p. Red. 9. praetor. *Craſſus Junianus*, Q. Fr. 3, 8.
Craterus, Att. 12, 13. 14. medicus.
Crates, Acad. 1, 9. Academicus.
Cratippus, Off. 1, 1. ad Div. 12, 16. Ciceronis filii praeceptor. Div. 1, 3. familiaris Ciceronis.
Crebrius, Q. Fr. 3, 5.
M. Creperejus, Act. 1. in Verr. 10. Trib. militaris.
Q. Criſpus, *e Marciis*, ad Div. 12, 11. & 12. Imperator & proconſul Aſiae.
Critias, Tuſc. 1, 39. de XXX. Tyrannis. Or. 2, 22.
Crito, Tuſc. 1, 43. Socratis diſcipulus. Div. 1, 53.
Critonius, Att. 13, 21. Caeſarianus.
Critolaus, Nat. D. 3, 38. Dux Achaeorum. *Critolaus*, Fin. 5, 5. Ariſtotelicus. Or. 1, 11. Tuſc. 5, 17. *Critolaus*, Verr. 4, 26 Aetnenſis.
Croeſus, Fin. 2, 27. 3, 14. 4, 12. Div. 1, 19. 53. 2, 56.
Q. Croto, Rabir. perd. 11.
Cteſiphon, Or. 3, 56. Athenienſis.
Culeo, Att. 3, 15. 8, 12. familiariſſimus Pompeji. *Culeo*, ad Div. 10, 34 Trib. Mil.

Culleolus, ad Div. 13, 41. *Culleolus*, Att. 6, 3.
Cupido, Nat. D. 3, 23. Cupidines plures.
L. Curſidius, Att. 13, 44.
Curiatii, Inv. 2, 26. tres fratres. *C. Curiatius*, Leg. 3, 9. Trib. pl.
C. Curio, avus, Br. 32. ejus orationes. *C. Scribonius Curio, pater*, Brut. 16. conſul. Rab. 7. in caede Saturnini eſt cum Conſulibus, Manil. 23. legi Maniliae favet. ad Div. 1, 4. vir conſularis. Att. 1, 14. P. Clodium in ſenatu juvare fruſtra ſtudet. Har. Reſp. 6. Pontifex. ad Div. 8, 11. Vat, 10, laudatur. Or. 32. Brut, 60. memoria deſtituitur ſubito. Off. 2. 17. ad Div. 2, 2. moritur Calvino & Meſſala Coſſ. Act. 1. in Verr. 7. Corn. 1. Br. 49, 60. *C. Curio*, C. fil. *ad quem ſunt epiſtolae libri 2. ad Div.* ad Div. 8, 4. Br. 81. naturam habuit admirabilem ad dicendum; plane eruditus: temeritate in bello civili periit. ad Div. 8, 2.
Curius, de Inv. 1, 43. Orator. *C. Curius*, pater Rabirii Poſthumi, Rab. Poſt. 2, 17. *M'. Curius Dentatus*, Br. 14. trib. pl. Muren. 8. homo novus ad conſulatum pervenit. ibid. 14. de rege Pyrrho triumphat. Att. 4, 15. Planc. 25. Sull. 7. Fin. 2, 10.

M'. Curius, Br. 53. Or. 1, 39. 2, 32. Curiana cauſa 2, 6. *M'. Curius*, ad Div. 2, 19. conſobrinus C. Coelii Quaeſtoris. Flacc. 33. Quaeſtor urbanus. Sen. poſt Red. 8. trib. pl. *M'. Curius*, Phil. 5, 5. M. Antonii familiaris. *M'. Curius*, ad Div. 13, 17. negotiator Patris: *cujus eſt epiſtola* 7, 29. Attici & Ciceronis amiciſſimus.

Curſor, ad Div. 9, 21. cognomen L. Papirii.

Curtius, Roſc. 32. accuſator. *Curtius*, Verr. 1, 39. civis Rom. *Curtius*, Q. Fr. 1, 4. 1. trib. pl. *C. Curtius*, Rabir, Poſt. 3. *C. Curtius* Peducaeanus, ad Div. 13, 59. praetor. *C. Curtius* Poſtumus, Att. 9, 2. Caeſarianis partibus favet. ad Div. 2, 16. auguratum petit. Att. 12, 49. *C. Curtius Mithres*, ad Div. 13, 69. libertus Poſtumi. *C. Curtius*, ad Div. 13, 5. Ciceronis familiaris. *P. Curtius*, ad Div. 6, 18. frater Q. Salaſſi. *Q. Curtius*, Verr. 1, 61. judex quaeſtorius in cauſa Verrina.

Cuſinius, ad Att. 12, 38. 41.

P. Cuſpius, ad Div. 13, 6. eques Rom. it. 16, 17.

L. Cuſtidius, ad Div. 13, 57. Arpinas.

Cydas *Cretenſis*, Phil, 5, 5. homo audax, M. Antonii familiaris. Phil. 8, 9.

Cylonium Scelus, de Leg. 2, 11.
Cynici, Off. 1, 35. ibid. 41.
Cypſelus, Tuſc. 5, 37. Corinthi tyrannus. *add.* Fat. 7.
Cyrenaici, Tuſc. 3, 12. Acad. 4, 7.
Cyrſilus, Off. 3, 11.
Cyrus major, de Div. 1, 23. Q. Fr. 1, 1. 8. *Cyrus* minor, Div. 1, 25. ib. 23. ejus ſomnium. *Cyrus*, Att. 2, 3. architectus. Mil. 17. moritur.
Cytheris, Att. 10, Phil. 2, 22. ad Div. 9. 26. v. in *Volumnia.*

D.

Damaſippus cognomen Licinorum, ad Div. 7, 23. ſtatuas amat. Att. 12, 29. 33. *L. Damaſippus*, ad Div. 9, 21. praetor.
Damio Tertius, Att. 4, 3.
Damocles, Tuſc. Q. 5, 20.
Damo, Off. 3, 10. Tuſc. 5.
Danaus, Parad. 6. ejus quinquaginta filiae.
Daphitas, de Fat. 3.
Dardanus, Acad. 4, 22. Stoicus. *Dardanus*, ad Div. 10, 25. libertus Furnii.
Darius *Codomannus*, Tuſc. 5, 32.
C. Decianus, Rabir. 9.
Decidius Saxa. Phil. 13, 12. *v. in* Saxa.
Decimus, Att. 6, 16.

Decimius, *deſignator*, Dom. 19. Att. 4, 3. ſocius & aſſecla P. Clodii.
Decius, Piſ. 11. Campanus. *Decius*, ad Div. 5, 6. librarius P. Sextii quaeſtoris. *Cn. Decius Samnis*, Clu. 59. *P. Decius*, Qu. fil. Div. 1, 24. Fin. 2, 19. primus e Deciis conſul fuit. *P. Decius*, P. F. *item, ut pater, ſe devovit.* N. D. 3, 2. Sext. 21. Poſtum. 1. Sen. poſt red. 24. Off. 1, 18. & 3, 4. *P. Decius Mus*, Brut. 28. M. Fulvii Flacci aemulus. Or. 2, 30. Trib. pl. add. Or. 2, 62. *P. Decius*, Phil. 11, 6. Antonianus.
Dejotarus *pater*, Dejot. 1. Phil. 11, 12. 13. laudatur. Att. 5, 17. rex a ſenatu appellatus eſt. Har. reſp. 13. fideliſſimus imperii Rom. rex. Div. 2, 37. Brut. 5. a M. Bruto defenditur apud Caeſarem. Div. 1, 15. a Caeſare tetrarchiae regno multatus. ibid. 2, 35. & 37. *Dejotarus filius*, Dejot. 1.
Dejanira, Tuſc. 2, 8. Oenei filia.
Dellius, Att. 8, 12. Pompeji familiaris.
Demades, Brut. 9. Or. 26. orator Athenienſis.
Demaratus, Tuſc. 5, 38. pater Tarquinii Priſci.
Demea, Att. 13, 30. ſervus.
Demetrius, Att. 4, 11. liberti nomen. ſed

ad Div. 16, 17. & 22. homo improbus, ſervus Ciceronis. ad Div. 8, 15. &c. *Demetrius, Poliorcetes*, Off. 2, 7. *Demetrius Magnes*, Att. 4, 11. 8, 11. *Demetrius Megas*, ad Div. 13, 36. Siculus. *Demetrius Phalereus, Athenienſis*, Brut. 9. Fin. 5, 9. Theophraſti diſcipulus. Or. 2, 23. 27. in mediocri genere princeps Graeciae. Off. 1, 1. diſputator ſubtilis. Leg. 3, 6. de rep. & legibus ſcripſit. Fin. 5, 19. patria pulſus. R. Poſtum. 9. in Aegypto aſpide ad corpus admota, necatus eſt. *Demetrius, Syrus*, Brut. 91. non ignobilis dicendi magiſter, quo Cicero Athenis uſus eſt.

Demochares, Or. 2, 23. orator Athenienſis, filius ſororis Demoſthenis. Brut. 83. ſcripſit orationes aliquot.

Democritus *Phyſicus*, Tuſc. 5, 39. Or. 1, 12. ornate dixit. Or. 2, 46. de Divin. 1, 37. Or. 20. ejus dictio. Acad. 1, 2. ejus phyſica. ad Div. 15, 16. Acad. 1, 13. confitetur ignorantiam, ut Socrates. Acad. 4, 17. innumerabiles mundos ſtatuit. de Fin. 1, 6. ſententia ejus de ſole & atomis. N.D. 1, 12. imagines Deos facit. de Fat. 10. auctor atomorum ſtatuit neceſſitate omnia fieri. *Democritus, Gymnaſiarcha*, Verr. 4, 41.

Tyndaritanus. *Democritus*, Att. 6, 1. ſervus Attici. *Democritus*, *Sicyonius*, ad Div. 13, 78. hoſpes Ciceronis & familiaris.

Demoſthenes, Or. 4. Platonis frequens auditor. 26. minus facetus. Tuſc. 3, 26. ab Aeſchine reprehenditur. Div. 2. 46. Rho dicere cum nequiret, exercitatione effecit, ut planiſſime diceret &c. &c.

Demoſtratus, ad Div. 13, 32. libertus Cn. Octavii Naſonis.

Deſippus vel Dexippus, ad Div. 14, 3, ſervus Ciceronis.

Dexio, Tyndaritanus, Verr. 5, 42.

Dexius, ad Div. 7, 23.

L. Diadematus, ad Quir. p. red. 3.

Diagondas, *Thebanus*, Leg. 2, 15.

Diagoras, *Melius*, Nat. D. 1, 1. & 23.

Diana, Nat. D. 3, 23. Dianae plures.

Dicaearchus, *Peripateticus*, *Ariſtotelis diſcipulus*, Att. 2, 2. ejus libros diligenter legit & admiratur Cicero. Att. 2, 16. vitam practicam theoreticae anteponit. Att. 6, 2. ejus tabulae Geographicae. Acad. 4, 39. Tuſc. 1, 10. tres libros de animo ſcripſit. Tuſc. 1, 31. Div. 1, 3. & 50. Off. 2, 5. magnum & copioſum librum de hominum interitu ſcripſit &c.

P. Didius, Font. 15. legatus L. Caeſaris in bello ſociali. τριπολιτικὸς *dicitur* Att. 13, 32. *T. Didius*, Planc. 25. Piſ. 25. ex Macedonia triumphat. *T. Didius, forte filius ſuperioris*, Or. 2, 47. Trib. pl.

Digiti Idaei, Nat. D. 3, 16. *ſive* Dactyli.

Dinea, *Larinas*, Clent. 5.

Dinon, Div. 1, 23. Perſica ſcripſit.

Dinomachus, Tuſc. 5, 30. Fin. 5, 8. Off. 3, 33.

Dio, Siracuſius, Or. 3, 33. Platonis diſcipulus. Tuſc. 5, 35. *Dio*, Stoicus, Leg. 3, 5. *Dio*, philoſophus, ad Div. 9, 26. *Dio*, Verr. 1, 10. Haleſinus. *Dio*, Flacc. 30. Apollonidienſis. *Dio*, Verr. 2, 7. a Q. Metello civis Rom. factus, unde Q. Caecilius Dio dicitur c. 9. *Dio*, Coel. 10. legatus Alexandrinorum.

Diochares, Att. 11, 6. C. Caeſaris libertus.

Diocles, Verr. 4, 16. Lilybaetanus. *Diocles* Phimes, Panormitanus, Verr. 3, 40.

Diodorus, de Fat. 6. cognomine Cronus. ad Div. 9, 4. *Diodorus*, Or. 1, 11. Peripateticus. Fin. 5, 5. Critolai auditor. Acad. 4, 42. Fin. 2, 6. *Diodorus, Melitenſis*, Verr. 4, 17.

Diodotus, ad Q. Fr. 1, 2. 4. libertus Lu-

culli. *Diodotus*, *Stoicus*, Brut. 90. ad Div. 13, 16. praeceptor Ciceronis in dialecticis. *conf.* Att. 2, 20. Acad. 4, 36. Tuſc. 5. 39.

Diogenes, Apolloniates, Nat. D. 1. 12. aëra Deum facit. *Diogenes Cynicus*, Tuſc. 1. 43. 3, 23. 5, 32. Mur. 36. Nat. D. 3, 34. &c. *Diogenes Babylonius*, *Stoicus*, Acad. 4, 30. Fin. 2, 8. 3, 10. ejus definitio *boni* probatur. Tuſc. 3, 3. Senect. 7. Romam legatus mittitur. Nat. D. 1, 15. ejus liber *de Minerva*. Div. 1, 3. Chryſippi auditor, unum librum edidit *de Divinatione*. 2, 43. *Diogenes*, *Graecus*, ad Div. 2, 12. it. 8, 8. *Diogenes*, Cluent. 16. ſervi nomen.

Diognotus, Venerius, Verr. 3, 37.

Diona, Nat. D. 3, 23. mater Veneris.

Dionyſiarchus, Verr. 4, 22.

Dionyſia, Q. Roſc. 8. ſaltatrix.

Dionyſius, *Syracuſanorum tyrannus*, Div. 1, 20. Verr. 5, 55. ejus lautumiae, ad Div. 9, 18. Nat. D. 3, 34. ſacrilegus, Div. 1, 33. 2, 31. Off. 2, 7. Tuſc. 5, 19. ejus tyrannis, uxores, crudelitas, miſeria. *Dionyſius*, Heracleotes, Acad. 4, 22. 5, 31. *Dionyſius*, *Stoicus*, Tuſc. 2, 10, Ciceronis aequalis. *Dionyſius*, *Magnes*, Brut. 91. rhetor. *Dionyſius*, ad Diverſ. 5, 10. ſervus Ciceronis

anagnoſtes. ad Div. 13, 77. qui bibliothecam Ciceronis tractavit, fugit. Att. 9, 12. *Dionyſius*, toto nomine *M. Pomponius Dionyſius*, Att. 4, 7. 11, 15. ad Div. 12, 24. ſervus aut libertus Attici.

Dionyſodorus, Verr. 2, 21. Syracuſanus.

Dionyſus, N. D. 3, 23. multi Dionyſi.

Diophanes Mitylenaeus, Brut 27. rhetor.

Dioſcuri, N. D. 3, 21.

Diphilus, Or. 1, 30. Craſſi ſcriptor & lector. *Diphilus*, ad Q. Fr. 3, 1. redemtor villae Q. Ciceronis.

Divitiacus, Div. 1, 41. unus e Druidis.

Docimus, Verr. 3, 34. Siculus.

Cn. Dolabella, Piſ. 19. triumphat. Brut. 91. accuſatur. *Cn. Dolabella*, Quinct. 8. praetor urbanus. Verr. act. 1, 4. Verr. 1, 15. ſeqq. 37. 38. praetor Ciliciae. *Cn. Dolabella*, ad Div. 2, 15. & 16. Ciceronis gener. 7, 33. Att. 7, 8. heres fit Liviae cujusdam. ad Div. 9. 14. ejus conſulatus laudatur. Phil. 1, 2. acta in conſulatu poſt Caeſaris mortem. Phil. 11, 1. proconſul Syriae. ad Div. 12, 14. Brut. 92. *P. Dolabella*, Caecin. 8. praetor urbanus. *P. Dolabella*, ad Div. 8, 4. quindecimvir.

Cn. Domitius, *Cn. f.* (*v. Sueton Ner. 1.*)

Brut. 26. Conſul. Font. 12. Arvernos & Allobroges vicit. Verr, 1, 59. pro Cluent. 42. cenſor. *Cn. Domitius, Aenob, Cn. f. Cn. n.* Agr. 2, 7. Corn. 1. Caecil. 20. M. Silanum vexat. Or. 2, 56. Brut. 44. Dejot. 1. Conſul. *Cn. Domitius Calvinus.* Dejot. 5. Coel. 13. & Q. Fr. 2, 13. praetor. Sext. 53. Q. Fr. 1, 2. 5. trib. pl. Flacc. 13. legatus L. Flacci in Aſia. *Cn. Domitius, L. Aenob.* F. Phil. 2, 11. de Caeſaris percuſſoribus. Phil. 10, 6. ad Div. 8, 14. *Ad eum eſt epiſt.* 22. L. 6. ad Div. *L. Domitius*, Verr. 5, 3. praetor Siciliae. *L. Domitius* Aenobarbus, *Cn. f.* Cn. *n. Cn. pron.* Att. 1, 1. Ciceronem in petitione Conſulatus juvat. Mil. 8. quaeſitor in cauſa Milonis. ad Div. 8, 14. 16, 12. ei ulterior Gallia decernitur a ſenatu, ut Caeſari ſuccedat. Att. 8, 1. & 8. Corfinii ſe tradit Caeſari. Vatin. 10. laudatur. Brut. 77. Verr. 1, 3. ad Div. 6, 21. 8, 1. 8, 8. 12. &c. *Domitius*, Appulus. Phil. 11, 6. Septemvir Antonianus, ad Div. 8, 15.

Dorilaus, Dejot. 15. legatus Dejotari ad Caeſarem.

Doris, Locrenſis. Tuſc. 5, 20.

Dorotheus, Verr. 2, 36. Thermitanus.

Doterio, Att. 1, 6, hiſtrio.

Draco, Or. 1, 44. primus Athenienſium legislator.

Druidae, Div. 1, 41.

C. *Livius* Druſus, Brut. 28. C. *Druſus*, C. Fil. Brut. 28. Tuſc. 5, 38. JCtus. *M. Druſus*, C. Fil. Brut. 28. tribunus. *M. Druſus*, M. fil. Dom. 46. trib. pl. & Pontifex. Offic. 1, 30. ſeveritas. Cluent. 56. Poſtum. 7. Mil. 7. domi ſuae interficitur in tribunatu. Nat. D. 3, 33. ejus percuſſor fuit Q. Varius. *Druſus*, ad Div. 8, 14. homo turpibus libidinibus deditus. Att. 2, 7. *ubi* Piſaurenſis *vocatur*. ad Div. 11, 19. Att. 4, 15. 16. a Cicerone defenditur.

Caeſo ſ. K. Duillius, ad Div. 9, 21. conſul. *C. Duillius*, M. F. Or. 45. dicitur & Duellius & Bellius, item Billius. Senect. 13. Poenos primus claſſe vicit.

Duris, Samius, Att. 6, 1.

C. Duronius, Att. 5, 8. *M. Duronius*, Or. 2, 16. accuſator.

Dyrrhachinus, Verr. 3, 59. princeps Centuripinorum.

E.

Echecrates, Fin. 5, 29. Pythagoreus, Locrenſis, Platonis aequalis.

Echion, pictor, Parad. 5, 2.

Egeria, Leg. 1, 1. Nympha.
Egeſinus, Acad. 4, 6. Academicus.
Egilius, de Or. 2, 68. feſtivus homo.
Cn. Egnatius, Cluent. 48. ſenator. *Egnatius Maximus*, ad Att. 13, 34. *Egnatius*, Sidicinus, ad Att. 6, 1. *L. Egnatius*, Att. 10, 15. foenerator 7, 18. 4, 12. *L. Egnatius Rufus*, ad Div. 13, 43. &c. eques Romanus, negotiator.
L. Egnatulejus, Phil. 3, 3. quaeſtor.
Egritomarus, in Caecil. 21. Gallus.
Eleſiodolus, Font. 5.
Eliſius, Terinaeus, Tuſc. 1, 48.
Empedocles, Or. 1, 50. Agrigentinus, phyſicus. Nat. D. 1, 12. elementa Deos facit. Acad. 2, 13.
Empirici, Acad. 2, 39. *genus medicorum.*
Emplatorius, ad Div. 1, 8.
Endymion, Fin. 5, 20. ejus ſomnus, Tuſc. 1, 38.
Engonaſi, Nat. D. 2, 42. ſidus.
M. Ennius, Att. 15, 26. *Q. Ennius*, Rudius e Calabria, poëta ſuo tempore praeſtans. p. Archia. 9. Acad. 4, 27. ſomniat ſe eſſe Homerum. Acad. 4, 16. ejus Epicharmus. de Divin. 1, 13. ejus Andromacha &c.
Epaminondas, ad Div. 5, 12.

Ephorus, Or. 2, 13. 23. Brut. 56. Or. 51, 57. Cumaeus.

Epicharmus, Tuſc. 1, 8. Siculus, poëta acutus. ad Att. 1, 19.

Epiclerus, de Amic. 26. *fabulae nomen.*

Epicrates, Att. 2, 13. eſt *Pompejus M. Epicrates*, ad Div. 16, 21. princeps Athenienſium. *Epicrates*, Verr. 2, 9. Agyrinenſis, frater Soſippi. *Epicrates*, Verr. 2, 21. Bidinus.

Epicurus, Fin. 7. non eruditus. ejus ſententia de ſummo bono explicatur, Fin. 1, 1. c. 9-21. refellitur lib. 2. Brut. 85. εἰρωνείαν Socratis reprehendit. Acad. 4, 42. cum Cyrenaicis de voluptate non conſentit. ibid. 30. Dialecticos contemnit & ridet. N. D. 1, 16. ejus liber de regula & judicio, cap. 16, ſeqq. & refellitur eodem libro 1, 30. 2. 23. Div. 1, 3. balbutit de natura deorum. N. D. 1, 24. &c. &c.

Epigoni, opt. g. d. 6. *Tragoedia Aeſchyli & Accii.* Tuſc. 2, 24. Off. 1, 31.

Epimenides, *Cres*, Divin. 1. Leg. 2, 11.

M. **Eppius**, ad Att. 8, 11. *Pompejanus*, laudatur.

Eppuleja, ad Div. 6, 12. uxor T. Ampii Balbi.

Equus *Trojanus*, ad Div. 7, 14. fabula Livii.
Eratoſthenes, ad Att. 2, 6. Geographica ſcripſit.
Erechtheus, vel Erichtheus, Sext. 21. rex Athenis. Fin. 5, 22. N. D. 3, 19.
Eretrici, Or. 3, 17. Acad. 4, 42.
Eriphyla, vel Eriphyle, Verr. 4, 18. Amphiarai uxor. Inv. 1, 50.
Eros, Att. 10, 15. ad Div. 12, 26. Q. Roſc. 11.
C. Erucius, S. Roſc. 13. accuſator.
C. Eſernus, Coel. 30.
Eteocles, de Offic. 3, 21. Oedipi regis Thebanorum filius.
Evandrus, Acad. 4, 6.
Eubuleus, N. D. 3, 21. filius Jovis & Proſerpinae.
Eubulida, Verr. 5, 42. Herbitenſis.
Eubulides *Grosphus*, Verr. 3, 23.
Euchadia, Piſ. 36.
Euclides, Acad. 4, 42. diſcipulus Socratis. *Euclides*, de Or. 3, 33. Geometra.
Eudemus, Div. 1, 25. Cyprius, familiaris Ariſtotelis.
Eudoxus, Div. 2, 42. Platonis auditor.
Evemerus, de Nat. D. 1, 42. expreſſus ab Ennio.
Evius, Flacc. 25. Bacchus.

Eumenidas Halicyenſis, Verr. 5, 7.
Eumenides, Nat. D. 3, 18.
Eumolus, N. D. 3, 21. filius Atrei.
Euphorion, *Chalcidenſis*, de Div. 2, 64. poëta *Tragicus*. Tuſc. 3, 19. Euphorionis cantores.
Eupolemus, *Calactinus*, Verr. 4, 22.
Eupolis, Brut. 9. veteris comoediae poëta Att. 6, 1. Brut. 15.
Euripides, Tuſc. 3, 13. Anaxagorae diſcipulus. Tuſc. 4, 29.
Europa, Verr. 4, 60.
Eurydica, Div. 1, 20.
Eurypylus, Tuſc. 2, 15. 16.
Euryſtheus, Acad. 4, 27. Tuſc. 2, 8.
Euryſthenes, Div. 2, 43.
Euthydemus, ad Div. 13, 56.
Euthyonus, Tuſc. 1, 48.
Eutrapelus, Phil. 13, 2.
Eutychides, Att. 4, 15. libertus Attici.
Eutychus, pro S. Roſc. 16. nomen comicum.
Exegiſtus, Piſ. 36.
Exitius, Phil. 13, 13. Philadelphi frater, Antonianus.

F.

L. *Roſcius* Fabatus, Att. 8, 12. ad Div. 10, 33. interiit in proelio Mutinenſi.

Q. Faberius, Att. 13, 8. 12, 21.

Fabius, de Divin. 2, 33. de Fat. 6, 7. *Fabius*, Att. 2, 1. adulter Clodiae. *C. Fabius*, Tuſc. 1, 2. *C. Fabius*, Att. 7, 3. Caeſaris legatus. *C. Fabius*, ad Q. Fr. 1, 2. 2. *M. Fabius*, Font. 12. *M. Fabius Gallus*, ad Div. 7, 24. Epicureus, librum ſcripſit de M. Catone. Att. 8, 12. ad Div. 2, 14. 7, 23. *M.* & *Q. Fabii*, ad Div. 13, 59. 15, 14. fratres. ibid. 9, 26. *Fabius* Luſcus, Att. 4, 8. Numerius *Fabius Pictor*, *C. Pictoris f.* Div. 1, 21. *Q. Fabius*, Agrar. 2, 33. conſul. *Q. Fabius Pictor*, C. *f.* C. *n.* hiſtoricus, annalium ſcriptor. Or. 2, 12. Div. 1, 26. *Q. Fabius*, *Allobrogicus* Or. 2, 66. Act. 1. in Verr. 7. *Q. Fabius* Virgilianus, ad Div. 3, 3. 4. legatus Appii Pulchri in Cilicia Att. 8, 11. Pompejanus. *Q. Fabius Labeo, Cunctatoris nepos.* Br. 21. Juris & antiquitatis peritus. Off. 1, 10. arbiter Nolanis & Neapolitanis datus eſt. *Q. Fabius* Saguntinus, Balb. 22. *Ser. Fabius Pictor*, Brut. 21. Juris & antiquitatis peritus.

C. Fabricius, Brut. 14. ad Pyrrhum legatus miſſus. Balb. 22. conſul. Off. 1, 13. perfugam Pyrrho dedit. 4. juſtus nominatur. Tuſc. 3, 23. in urbe ſepultus eſt. Leg. 2, 23.

add. Orat. 2, 66. 3, 15. Planc. 25. *C.* & *L. Fabricii*, Cluent. 16. Aletrinates, Oppianici familiares. *Q. Fabricius*, Sext. 35. trib. pl. cf. in Sen. poſt Red. 8.

Fadius, ad Div. 10, 32. miles. *Q. Fadius*, Phil. 2, 2. libertinus. *Q. Fadius Gallus*, Fin. 2, 17. ejus filia *Fadia* ibid. *Sex. Fadius*, ad Div. 7, 20. *T. Fadius*, Att. 3, 23. trib. pl.

Falcidius, Flacc. 37. *C. Falcidius*, Manil. 19. trib. pl. & anno poſt legatus.

C. Fannius, C. F. Brut. 26. cf. Or. 3, 47. *C. Fannius*, M. F. Brut. 26. Laelii gener. Br. 21. Or. 2, 67. ſcripſit annales. conf. Tuſc. 4, 17. Leg. 1, 2. Brut. 87. Att. 4, 16. *C. Fannius*, C. F. Sext. 53. trib. pl. Har. Reſp. 6. pontifex. Att. 2, 24. ſubſcripſit in P. Clodium 7, 15. 8, 15. praetor Siciliae. Phil. 13, 6. *C. Fannius*, Verr. 1, 49. eques Rom. *C. Fannius Chaerea*, Q. Roſc. 1. *homo Graecus*. *M. Fannius*, Brut. 26. orator bonus. *M. Fannius*, S. Roſc. 5. *praetor*.

M. Faucius, M. F. ad Div. 13, 11. eques Rom. decurio Arpinatium.

M. Favonius, Att. 2, 1. accuſat Naſicam, Cn. Pompeji ſocerum. ad Div. 8, 9. in petitione praeturae praeteritur. Att. 1, 14.

cum Catone comitia Clodii de ſacris rei diſ-ſolvit. ad Div. 8, 11. Mil. 9, 16.

Fauſta, Att. 5, 8. T. Milonis uxor.

Fauſtus, Sull. 18. eſt L. Cornelius Sulla. Et ejus filius, Cluent. 34. Vat. 14. Att. 4, 10. Agrar. 1, 6. Att, 10, 1. *de quibus vide in Sulla.*

Feralia, Att. 8, 24.

M. Feridius, ad Div. 8, 9. eques Rom.

C. Fidiculanius Falcula, Caecin. 10. ſenator. Clu. 37.

C. Fidulus, Vat. 13.

C. *Marcius* Figulus, Nat. D. 2, 4. P. Sci-pionis collega in conſulatu. Div. 2, 35. Br. 20. cum Lentulo conſul. *C. Marcius Figu-lus*, ad Att. 1, 2. conſul cum L. Caeſare. de Leg. 2, 25. ſepulcrum ejus ſumtuoſiſſimum.

C. *Flavius* Fimbria, Brut. 45. accuſatus: Font. 7. Or. 2, 22. qualis orator. Brut. 24. bonus auctor in ſenatu. Planc. 21. in peti-tione Tribunatus pl. repulſam tulit. Ra-bir. 7. cum C. Mario Coſ. *adde* Off. 3, 19. *C. Flavius Fimbria*, Brut. 66. M. Craſſi inimi-cus, qualis orator. S. Roſc. 12. homo inſanus.

Firmani, fratres, Att. 4, 7.

Firmidius, Sext. 52. Clodianarum opera-rum dux.

C. Flaccus, *e Valeriis*. Quint. 7. imperator & praetor Galliae. *C. Flaccus*, L. fil. ad Div. 3, 4. C. & *M. Flaccus* Aviani, fratres, ad Div. 13, 32. 78. *L. Flaccus, e Valeriis*, Phil. 11, 8. conſul (DCXXII.) Flamen Martialis. *L. Flaccus, e Valeriis*, Brut. 62. conſul. Planc. 36. Saturninum opprimit cum collega Mario. Att. 3, 7. Flacc. 25. *L. Flaccus, e Valeriis*, Agr. 3, 2. Interrex. *L. Flaccus*, L. Cenſoris fil. Flacc. 26. Planc. 11. Q. Metelli Cretici legatus &c. Cat. 3, 2. Flacc. 1. &c. Att. 1, 19. *M. Flaccus*, Or. 2, 70. Naſicam accuſavit. Dom. 38. *add.* M. Fulvius. Fl. *P. Flaccus*, ad. Div. 9, 21. accuſat M. Carbonem. *Q. Flaccus*, Att. 4, 3. Clodianos quosdam, Ciceronem perſequentes, interfecit.

Flaminius Circus, in Sen. p. Red. 6, 7. &c. *C. Flaminius*, Brut. 14, 19. de Inv. 2, 17. de Leg. 3, 9. ſeditioſis tribunis annumeratur. Nat. 2, 3. Div. 1, 35. 2, 33. bis conſul fuit. *C. Flaminius*, Cluent. 45. 53. Aedilis Curulis. *L. Flaminius, e Quintiis, Titi frater*, Cato 12. *T. Flaminius, Flamma*. Att. 12, 52. *T. Flaminius, e Quintiis*, Verr 1, 20. Muren. 14. Philippum Macedoniae regem vincit. *T. Flaminius*, Brut. 28, 74. bene Latine locutus eſt, literas neſciit.

C. Flavius, ad Div. 13, 31. eques Rom. *C. Flavius*, Planc. 42. quaeſitor in cauſa Plancii. *C. Flavius* Puſio, Cluent. 56. eques Romanus. *Cn. Flavius*, ad Att. 6, 1. ſcriba, aedilis Appii.v.Or.1,41. Muren.11.Att.6,1. *ab eo* Jus Flavianum *dictum eſt.* *L. Flavius*, eques Romanus, Verr. 1, 5. 5, 7. 59. *L. Flavius*, Att. 1, 18. 19. trib. pl. Q. Fr. 1, 2. 2. praetor deſignatus *Caeſare & Bibulo Coſſ.* Att. 10, 1. ei a Caeſare legio & Sicilia deſtinatur. *Q. Flavius*, Tarquinienſis, Q. Roſc. 11.

Flora, Mater, Verr. 5, 14.

Florius, Cluent. 59. Larinas.

Fons, Leg. 2, 22. fontis ara prope Romam.

Fonteja Gens, Dom. 44. *plebeja.* *Fonteja*, Font. 17. ſoror M. Fonteji, virgo Veſtalis. *C. Fontejus*, pro Font. 4. legatus M. Fonteji. *M. Fontejus*, Att. 4, 15. Font. 1. ſqq. praetor Galliae per triennium e praetura, *pro quo eſt tota oratio.* *P. Fontejus*, Dom. 13. & 29. homo plebejus, qui P. Clodium adoptavit.

M. Fontinus, Att. 1, 6.

Fortuna, Div. 2, 41. ejus templum Praeneſte; ejus oraculum, Leg. 2, 11.

Frangones, Att. 14, 10. *nomen* militis veterani,

Fuffanus, Att. 7, 15. praetor Siciliae.
C. Fuficius, Verr. 2, 12.
L. Fufidius, Br. 29. mediocris patronus. *Q. Fufidius*, Piſon. 35. eques Rom. negotiator.
A. Fufius, ad Div. 13, 2. Ciceronis intimus, homo eruditus. *L. Fufius*, Brut. 49, 62. Off. 2, 14. cf. Or. 3, 13. 2, 22. *Q. Fufius, Calenus*, ad Div. 5, 6. Trib. pl. Phil. 8, 3. pacem cum Antonio ſuadet. Att. 1, 6. legem de religione fert pro Clodio. ibid. 9, 2.
C. Fulcinius, Phil. 9, 2. legatus. *M. Fulcinius*, pro Caecin. 4. Tarquinienſis.
Fulviniaſter, ad Att. 12, 44. imitator Fulvinii.
M. Fulvius *Flaccus*, Catil. 1, 11. conſularis. Dom. 38. de ſenatus ſententia interficitur, domus evertitur & publicatur, & in area porticus Catuli exſtruitur. Brut. 28. *M. Fulvius Nobilior*, Muren. 14. de Aetolis triumphat. Tuſc. 1, 2. *M. Fulvius Nobilior*, Att. 4, 16. condemnatur. *P. Fulvius* Veratius, Flacc. 20. *Q. Fulvius Flaccus*, Agrar. 2, 33. conſul. Verr. 1, 41. cenſor. *Ser. Fulvius* Flaccus, Brut. 21. mediocris orator, Brut. 32.
C. Fundanius, Q. Fr. 1, 2. 3. amicus Ci-

ceronis, *ſocer Varronis.* *M. Fundanius*, fr. Or. pr. M. Fund. Petit, Conſ. 5.

Funiſulanus, Att. 5, 4. it. 10, 15. debitor Ciceronis.

T. Furfanius, Milon. 27. judex in cauſa Milonis, laudatur. ad Div. 6, 8.

Furina, Nat. D. 3, 18. lucus ejus. Q. Fr. 3, 1. 2. templum.

A. Furius, poëta, Brut. 35. familiaris Q. Catuli patris. *C. Furius*, Balb. 8. legem de teſtamentis tulit. *L. Furius*, Philus. Off. 3, 30. Brut. 28. perbene Latine locutus eſt & literatius quam ceteri. Or. 2, 37. *idem* eſt, qui memoratur Arch. 7. Att. 2, 19. Amic. 4. *M. Furius* Camillus, Dom. 31. in exſilium mittitur. *Num. Furius*, Or. 3, 21. eques Rom. *P. Furius*, Att. 12, 5. vid. *L. Furius*. *P. Furius*, Rabir. Perd. 9. homo turpiſſimus. *P. Furius*, Cat. 3, 6. ſocius Catilinae. *Q. Furius*, ſ. Fuſius, Phil. 2, 16. eques Rom. *Furius*, Balb. 20. praediator. *Furius*, Verr. 5, 43. Heracleinſis navarchus.

C. Furnius, ad Div. 10, 1. amicus Ciceronis. 8, 11. de Ciceronis ſupplicatione laborat. Att. 5, 18. ad Div. 8, 10. trib. pl. 10, 6. 8. legatus Planci &c.

C. & M. Fuſius, Flacc. 20. equites Romani.
L. Fuſius, orator. vid. *L. Fufius.*

G.

A. Gabinius, pro Corn. 1. poſt Redit. in Sen. 7. ejus mollities. Dom. 9. lege Clodia Syriam accipit. Leg. Man. 17. Phil. *XIV*, 8. ei uni contingit, ut ſupplicatio ob remp. bene geſtam negaretur, cf. Qu. Fr. *2. 8.* *P. Gabinius, Capito*, Arch. 5. praetor. in Q. Caecil. 20. accuſatur a L. Piſone de repetundis. *P. Gabinius*, Cimber, Catil. 3, 3. Catilinarius.

C. Galba, *Serv. Galbae oratoris filius*, Or. 1, 56. Brut. 26, 32. & 34, P. Craſſi Muciani gener, rogatione Manilia oppreſſus eſt. *P. Galba*, Verr. 1, 7. ſenator. Har. reſp. 6. pontifex. Att. 1, 1. pro Mur. 8. *Serv. Sulpitius Galba*, de Or. 2, 65. Rabir. 7. orator. Brut. 21. eloquentia praeſtitit. Or. 1, 53. poſt praeturam Hiſpaniam obtinuit. *Serv. Galba*, (*proavus Imperatoris*) ad Div. 6, 18. ſponſor fit pro Pompejo filio. Phil. 13, 15. ad Div. 10, 30. de percuſſoribus Caeſaris, epiſtola ad Ciceronem de pugna Mutinenſi, ad Div. 11, 18.

Galeo, Att. 11, 11. heredem Ciceronem facit.

Galeotae, Div. 1, 20. interpretes portentorum in Sicilia.
Galli duo ſunt ad Div. 8, 4.
C. Gallius, Verr. 3, 65. ſenator. *M. Gallius*, Q. F. Phil. 13, 12. praetorius, Antonianus. ad Att. 11, 20. 10, 15. *Q. Gallius*, Brut. 79. defenditur a Cicerone.
P. Gallonius *Praeco*, Quinct. 30. Fin. 2, 8. homo luxurioſiſſimus.
Gallus Cornelius, ad Div. 10, 32. poëta. *C. Gallus*, ad Div. 4, 6. *de gente Sulpicia*, conſul Ligures vicit. *C. Gallus*, Brut. 23. Top. 12. Mur. 37.
Gamala, Att. 12, 23.
Gameleon, *menſis Graeci nomen*, Fin. 2, 31.
Gavianus *Evandrus*, ad Div. 12, 2. ſtatuarius, libertus M. Aemilii.
L. Gavius *Firmanus*, Att. 6, 1. negotiator. ib. 3. contumelioſus eſt in Ciceronem. *P. Gavius Coſanus*, Verr. 5, 61. *T. Gavius* Caeplo, Att. 5, 20. locuples & ſplendidus homo. *Gavius* Olelus, Sext. 33.
Gellii, Cn. & Sext. Div. 1, 26. Leg. 1, 2. hiſtorici Latini languidi & inſciti. *Gellius*, Har. reſp. 27. Att. 4, 3. Clodianus Sext. 51. Vatin. 2. homo ſeditioſus & popularis. *L. Gellius*, Brut. 27. 47. qualis orator fuerit.

L. Gellius, Balb. 8. Cluent. 42. cenſor. ad Quir. p. redit. 7. 2. a Cicerone remp. conſervatam in concione dixit. Piſon. 3.

Gelo, N. D. 3, 34. Tyrannus Syracuſanus.

Geminus, Tuſc. 1, 37. cognomen Serviliorum.

L. Genucilius *Curvus*, ad Div. 13, 53.

C. Geta, pro Cluent. 42.

M'. Glabrio, *ex Aciliis, filius auctoris legis Aciliae.* Act. 1. in Verr. 2. praetor & quaeſitor in cauſa C. Verris, Manil. 9. Haruſp. reſp. 6. pontifex.

Glauce, Nat. D. 3, 23. uxor Upis.

C. Glaucia, *e Serviliis*, de Or. 3, 41. 2, 61. & 65. Haruſp. reſp. 34. Rab. 7. praetor ſeditioſus. Catil. 3, 6. legem de repetundis tulit.

Glaucippus, Agrar. 1, 6.

P. Globulus, Flacc. 32, 34. praetor Aſiae: *e gente Servilia.*

Gorgias *Leontinus*, Inv. 1, 5. antiquiſſimus fere rhetor. Orat. 1, 22. 3, 32. Fin. 2, 1. *Ab hoc nomen habet* Platonis dialogus contra ſophiſtas, Or. 1, 11. *Gorgias*, ad Div. 16, 21. rhetor.

Gorgo, Verr. 4, 56. Meduſa.

C. Gorgonius, Br. 48. eques Rom.

Ti. **Gracchus**, Inv. 1, 30. Pater. Lael. 27. Scipionis *Afr. min.* ſocer. Brut. 20. P. fil. bis conſul & cenſor. Nat. D. 2, 4. Div. 1, 17. &c. ex conſulatu Sardiniam obtinet. Or. 1, 9. Cenſor libertinos & reliquam fecem populi in urbanas tribus conjicit. Inv. 1, 30. iterum conſul fit. *Ti. Gracchus*, Ti. fil. P. N. *Africani ex filia nepos*, Brut. 27. eloquentia ejus, & orationes. Off. 1, 22. a P. Naſica interemtus eſt. *C. Gracchus*, Ti. F. P. N. Har. Reſp. 20. morte fratris *Tiberii* excitatur ad ſeditiones Div. 1, 26. Cluent. 54. Off. 2, 21. largitionibus aerarium exhaurit. Tuſc. 3, 20. Dom. 9. lex de provinciis. Br. 26. orationem contra eum habuit C. Fannius. Br. 32. eloquentiſſimus. Or. 3, 60. *Gracchus*, Rabir. Perd. 7. ſervus, poſtea libertinus.

Graecejus, ad Div. 11, 7, 12.

P. **Granius**, Verr. 5, 59. negotiator in Sicilia. *Q. Granius*, praeco, hominum ſummorum, Craſſi, Catuli, aliorumque propter dicacitatem familiaris. v. Brut. 43. 46. Or. 2, 60. 70. Planc. 14.

M. **Gratidius**, *Arpinas*, Legg. 3, 16. Hujus ſoror fuit M. Ciceronis oratoris avia. Brut. 45. M. Antonii Or. familiaris & prae-

ſectus in Cilicia, ibi interſectus eſt. *M. Gratidius*, Flacc. 21. ad Q. Fr. 1, 3. legatus Q. fratris in Aſia.

M. Gratidianus, *M. Gratidii ſuperioris fil. adoptatus*, Leg. 3, 16. homo turbulentus, a Catilina crudeliter interficitur.

Gratius, Arch. 4. accuſator Archiae.

T. Gutta, Cluent. 26. ſenator Rom. homo ſordidus c. 36. reus de ambitu, c. 45. *Gutta*, ad Q. Fr. 3, 8.

Gyges, Offic. 3, 9.

H.

Hadrianus, *C. Fabius*, Verr. 1, 27. 5, 26. praetor Africae.

Hageſaretus *Lariſſeus*, ad Div. 13, 25. hoſpes Ciceronis.

M. Halienus Pelignus, Tuſc. 4, 22. *Halienus*, ad Q. Fr. 1, 1. 3. legatus Q. Ciceronis.

Halimetus, Att. 4, 12.

Hamilcar, Carthaginienſis, Divin. 1, 24. *Hamilcar*, Off. 3, 20. pater Hannibalis.

Hannibal, Phil. 5, 10. Div. 1, 24. ejus ſomnium, quo jubetur Italiae bellum inferre. Off. 1, 13. Romam mittit de captivis permutandis. 1, 12. crudelis. 1, 30. callidus. Or. 2, 18. exſul apud Antiochum &c.

Hanno, Tuſc. 5, 32.

Harmodius, Tuſc. 1, 49. patriam, Athenas, tyrannide liberat.

Harpalus, N. D. 3, 34. praedo felix. *Harpalus*, ad Div. 16, 24. ſervus Ciceronis.

Hasdrubal, Verr. 3, 54. *Hasdrubal*, Nat. D. 3, 38. Carthaginem evertit. *Hasdrubal*, Balb. 22. Gaditanus.

Hecato, Off. 3, 15. Rhodius quidam.

Hecuba, Fat. 15. uxor Priami. Div. 1, 21. Tuſc. 3, 26. in canem converſa propter luctum.

Hector, Div. 1, 30. Homericus.

Hegeſias, *Cyrenaicus*, Tuſc. 1, 34. *Hegeſias*, Magneſius, Brut. 83. orator Athenienſis. Att. 12, 6. utitur dicendi genere conciſo.

C. **Hejus**, Verr. 2, 5. 4, 2. Mamertinus. *Cn. Hejus*, Cluent. 38.

Helena, Or. 49. Phil. 2, 22.

Helenus, N. D. 2, 3. Legg. 2, 13. Div. 1, 40. augur. *Trojanorum Priami filius.*

Helenius, Att. 5, 12. *Grammaticus.*

Helico, ad Div. 16, 18.

Hellanicus, Or. 2. 12. hiſtoricus.

Helle, Or. 49. *a qua Helleſpontus.*

Helmius Mancia, Or. 2, 66.

P. Helvidius Rufus, Cluent. 70. eques Rom.

Helvius, *Lamia*. Or. 2, 65.

Hephaeſtus, ad Q. Fr. 1, 2. 2. Apamenſis.

Heracleo, Verr. 5, 36. archipirata.

Heraclides *Temnites*, Flacc. 18. *Heraclides, Ponticus*, Tuſc. 5, 3. Div. 1, 23. auditor & diſcipulus Platonis. Nat. D. 1, 13. Leg. 3, 6. de republica ſcripſit.

Heraclius, *Centuripinus*, Verr. 2, 27. *Heraclius, Syracuſanus*, Verr. 2, 5. & 14. *Heraclius*, Verr. 3, 37. *Tiſſenſis*.

Heraclitus *Epheſius*, Tuſc. 5, 36. Phyſiſicus. Acad. 4. 37. de Fin. 2, 5. de N. D. 3, 14. de Div. 2, 64. valde obſcurus & quidem, de Nat. D. 1, 26. conſulto. *Heraclitus Tyrius*, Acad. 4, 4.

Hercules, N. D. 3, 16. ſex Hercules inveniuntur. Off. 1, 32. prodicius. ad Div. 5, 12. Xenophontius. pro Dom. 52. ſacra docuit.

C. Herennius, Act. 1. in Verr. 13. C. *Herennius*, Sexti fil. ad Att. 1, 18. Trib. pl. *L. Herennius*, Verr. 5, 59. argentarius Leptitanus. Verr. 1, 5. negotiator Africanus. *L. Herennius*, pro Coel. 11. diſertus. *M. Herennius*, Brut. 45. Muren. 17. mediocris orator.

Herillius, de Or. 3, 17. Carthaginienſis, a quo dicuntur Herillii. Acad. 4, 42. Fin. 2, 5. 2, 25.

Hermachus, Acad. 4, 30. Fin. 2, 30. Epicureus. *Hermachus*, *Chius*, de Haruſp. reſp. 16.

Hermacreon, Inv. 1, 30.

Hermagoras, Inv. 1, 6. & 51. Brut. 76. rhetor celeberrimus. Inv. 1, 11. conſtitutionis translativae auctor eſt.

Hermia vel Hermias, ad Div. 16, 15. ad Q. Fr. 1, 2. 4. ſervus Ciceronis.

Hermippus, Flacc. 19. legatus Temnitarum. *Hermippus*, Q. Fr. 1, 2. 2. Dionyſipolita.

Hermo, Att. 5, 21. ſervus.

Hermobius, Fl. 18. Temnites.

Hermodorus, Att. 13, 21. *Hermodorus*, de Or. 1, 14. *celeber navalium architectus*. *Hermodorus*, *Epheſius*, Tuſc. 5, 36.

Hermogenes, Att. 12, 31. *Hermogenes*, ad Att. 12, 25. 13, 24. *cognomine* Clodius.

Herodes, Att. 2, 2. Athenienſis. *Herodes*, Att. 6, 1. &c.

Herodotus, Or. 2, 12. primus Graecorum hiſtoriam ornavit. Leg. 1, 1. pater hiſtoriae, fabuloſus. Or. 55, numero caret. de

Div. 1, 53. *Herodotus*, Verr. 2, 51. Cephaleditanus.

Heſiodus, N. D. 1, 14.

Hicetas, Acad. 4, 29. philoſophus Syracuſius.

Hiempſal, Agrar. 1, 4. rex Mauritaniae, populi Rom. amicus 2, 21. Vatin. 5.

Hieras, Dejot. 15. legatus Dejotari.

Hiero, Verr. 2, 14. Syracuſanus tyrannus. N. D. 1, 22. *Hiero*, Verr. 4, 13. Cibyrata.

Hierocles *Alabandeus*, Or. 2, 23. Meneclis Alaband. frater, orator tota Aſia celeberrimus. Brut. 95. argutus & ſententioſus, cf. Or. 69.

Hieronymus, *Rhodius*. Or. 57. Peripateticus. Acad. 4, 22. cf. Fin. 2, 3. & 6.

Hilarus, Att. 12, 37. 13, 19. eſt ſervus & librarius, deinde libertus Ciceronis. Att. 1, 12. *Alius* Hilarus eſt ad Div. 13, 32. libertus Cn. Otacilii Naſonis & Att. 16, 4. libertus Libonis.

Hipparchus, Att. 2, 6.

Hippias *Eleus*. Or. 3, 32. Sophiſta celeber Socratis temporibus. conf. Brut. 8, 85. *Hippias, Piſiſtrati filius*. Att. 9, 19. *Hippias, Philoxeni filius*. ad Div. 13, 37. Calactinus. *Hippias*, Phil. 2, 25. mimus.

Q. Hippius, ad Div. 13, 76.
Hippocrates, *Cous*, Or. 3, 33.
Hippodamia, Tuſc. 3, 12.
Hippolytus, *Theſei filius.* Tuſc. 4, 11. Off. 1, 20. ab equis Neptuni diſcerptus.
Hipponax, Nat. D. 3, 38. *Jambographus, a quo in* Orat. 57. pes Hipponacteus, & ad Div. 7, 27. praeconium Hipponacteum *dicitur.*
Hirrus, ad Div. 8, 8. *cognomen Luccejorum.* C. *Hirrus,* Att. 8, 11. Pompejanus, quem Caeſar *Ulcillam* dixit. ad Div. 2, 10. 8, 9.
A. Hirtius, ad Div. 7, 33. Phil. 12. 4. Phil. 1, 15. Phil. 7, 4. ad bellum contra Antonium proficiſcitur. ad Div. 10, 33. Antonium vincit, ſed in oppugnatione caſtrorum perit.
Hismenias, Verr. 4, 42. Tyndaritanus nobilis.
Hiſpo vel Hipſo, ad Div. 14, 1.
Homerus, Arch. 8. Or. 3, 33. ejus libros ſic, ut nunc habemus, diſpoſuit Piſiſtratus. Fin. 5, 18. ejus fabula de Sirenibus explicatur. Tuſc. 5. 39. caecus fuiſſe dicitur 5, 3. Lycurgi aequalis. 1, 1. ante Romam vixit. de Sen. 15. multis ſeculis ante Heſiodum. Div. 2, 10.
Horatia, de Inv. 2, 26.

Horatii, Inv. 2, 26. *fratres tergemini Romani.* Mil. 3.

M. Horatius *Pulvillus*, Dom. 53. *Horatius*, ad Div. 12, 30. *Horatius*, Balb. 17.

T. Hordeonius, Att. 13, 46.

Hortalus, Att. 2, 25. 4, 15. *cognomen eſt Hortenſii.*

Hortenſius, Att. 12, 5. argentarius. *L. Hortenſius*, Verr. 3, 16. pater Q. Hortenſii. *Q. Hortenſius L. f.* Brut. 64. annos XIX. natus cauſam primam egit. Or. 3, 61. cauſam Africae defendit. Off. 2, 16. ejus aedilitas. ad Div. 3, 8. Ciceronis collega in auguratu. Att. 2, 3. defendit Valerium. Mil. 14. ad Div. 8, 1. Q. Fr. 1, 3. amicum Ciceronis ſe ſimulat. ad Div. 2, 16. gloriatur, quod numquam bello civili interfuerat. in Caecil. 7. dominatio in judiciis & cupiditas notatur. Att. 1, 16. Acad. 4, 1. Philoſophiam contemnit. Acad. 4, 1. ejus memoria. Brut. 88. laus eloquentiae, & vita. Brut. 1. ejus mors. *Hortenſius*, de Div. 1, 1. liber Ciceronis. *Q. Hortenſius*, Q. fil. Phil. 10, 5. 6. praetor Macedoniae. *idem eſt* ad Att. 7, 2.

Hoſtilianae Actiones, Orat. 1, 57.

Hoſtilius, N. D. 2, 3. *Rex Rom.* *C. Hoſtilius Mancinus*, Or. 1, 56.

Hyades, N. D. 2, 43. ſidus.

Hydra, N. D. 2, 44. ſidus.

Hyperbolus, Athenienſis, Brut. 62. improbus.

Hyperides, Or. 1, 13. Or. 26. ſatis in orationibus facetus. Or. 3, 7. Or. 31. ejus acumen &c.

Hyperion, N. D. 3, 21. ſol.

Hypſaeus, Orat. 1, 36. P. Plautius *Hypſaeus*, Flacc. 9. ad Div. 1, 1. ad Att. 3, 8.

I.

Jacchus, Verr. 4, 60. e marmore.

Jalyſus, Verr. 4, 60. Herculis filius, N. D. 3, 21. Solis nepos. Or. 2. Att. 2, 21. pictura Rhodi, auctore Protogene.

Jamblichus, ad Div. 15, 1. Phylarchus Arabum, amicus Romanorum.

Jamidae, Div. 1, 41. haruſpices.

Jaſon, Pheraeus, N. D. 3, 28. Off. 1, 30.

Ibycus Rheginus, Tuſc. 4, 33.

Icadius, Fat. 3. praedo.

M. Iccius, Phil. 3, 10.

Idyja, N. D. 3, 19. Aeetae uxor, Medeae mater.

Iliona, Acad. 4, 27. *filia Priami.*

Indutiomarus, Font. 8. Gallus, Trevirorum dux.

Ino, Tuſc. 1, 12. Cadmi filia.

Iphigenia, Tuſc. 1, 48. &c. Agamemnonis filia immolatur pro civibus.

Iſiaci, Div. 1, 58. Iſidis ſacerdotes.

Iſidorus, Verr. 3, 34. mimus Att. 11, 4.

Iſocrates, Or. 2, 2. eloquentiae pater. Brut. 12. Inv. 2, 2. ad Div. 1, 9. Or. 13. laudatur a Platone in Phaedro.

Juba, Agr. 2, 12. Hiempſalis filius, *Mauritaniae regis*, Capillatus.

Jubellius Taurea, Piſ. 11.

Jubellii, Agr. 2, 34. nobiles Campani.

Jugurtha, Manil. 20.

C. **Julius**, L. F. Br. 48. orator. in Caecil. 19. contendit cum Cn. Pompejo Strabone. cf. Off. 2, 14. Or. 3, 3. *L. Julius*, L. F. *frater praecedentis*, Font. 15. *L. Julius*, L. F. Or. 3, 3. *L. Julius*, ad. Div. 13, 6. *S. Julius*, Cornel. 1. conſul. Dom. 53. praetor *urbanus*.

Junia, gens patricia, *ex qua L. Junius Brutus*; plebeja, *ex qua reliqui Bruti. v. in L. Brutus. Junia*, ad Div. 15, 8. uxor C. Marcelli patris.

Junianus, v. Craſſus.

C. **Junius**, Verr. 1, 6. Cluent. 20. &c. *C. Junius*, Cluent. 49. filius. *L. Junius*, Div.

1, 16. 2, 8. 33. Nat. D. 2, 3. conſul. *M. Junius*, Leg. 3, 20. *M. Junius*, Quint. 1. Verr. 1, 51. M. Junius praetor, Cluent. 45. *M. Junius*, pro Corn. 1. *P. Junius*, Verr. 1, 50. frater M. Junii. *Q. Junius*, Verr. 1, 7. ſenator. *T. Junius*, L. F. tribunitius. Br. 48. *Junius*, ad Div. 7, 23. *Alius* Junius *eſt* Att. 12. 14.

Juno, N. D. 1, 28. Argiva, Romana, Lanuvina, diverſa figura. de Div. 1, 24. Lacinia.

Jupiter, N. D. 3, 21. tres Joves numerantur. Fin. 3, 20. Salutaris, Hoſpitalis. ad Div. 7, 12. Lapideus, c. 58. ejus tria in orbe ſigna celebrabantur. ad Div. 9, 16. Minianus. Verr. 4, 53. Olympius, ejus templum Syracuſis. Div. 2, 41. puer lacteus. de Div. 1, 35. ſtator, ejus ſignum. in Piſ. 35. Urius.

Juventas, Brut. 18. Dea. Att. 1, 18.

Juventia, Planc. 7. familia conſularis.

Juventius, Planc. 24. primus de plebe Aedilis Curulis. *M. Juventius, Pedo*, Cluent. 38. ſenator juſtiſſimus. *T. Juventius*, Br. 48.

K.

Kana & Kanus, v. *Cana* & *Canus*.

L.

Labeo, ad Q. Fr. 1, 1. 14. *L. Labeo*, Heren. 4, 27.

T. Attius Labienus, Rabir. Perd. 2. trib. pl. Att. 7, 11. ad Div. 16, 12. diſcedit a Caeſare, *cujus legatus fuerat*, & ad Pompejanos tranſit. Att. 8, 2. Div. 1, 32. e pugna Pharſalica fugit. Att. 7, 7. dives. *Q. Labienus*, T. patruus, Rabir. Perd. 7.

D. Laberius, ad Div. 7, 11, 12, 18. mimus. *M. Laberius*, ad Div. 13, 8.

Laches, Divin. 1, 54. praetor Athenienſium.

Laciadae, Offic. 2, 18.

Laco, *Anagninus*. Phil. 2, 41.

Lacydes, *ex Academia II.* Acad. 4, 6. Tuſc. 5, 37. peregrinatur.

Laelia, C. F. ſocrus L. Craſſi, Brut. 58.

C. Laelius, ſapientis pater, Phil. 11, 7. conſul. *C. Laelius*, C. F. ſapiens *dictus*, Off. 2, 11. 3, 4. &c. Tuſc. 5, 19. Fin. 2, 8. Diogenem Stoicum audivit & Panaetium. Or. 2, 84. Nat. D. 3, 2. Phil. 2, 33. augur. Or. 3, 7. in dicendo lenis. Off. 1, 30. in eo multa hilaritas. 1, 26. in omni vita aequabilis. Att. 4, 16. *D. Laelius*, Or. 2, 6. orator, L. Craſſo adoleſcente. *D. Laelius*, Flacc. 1. Att. 8, 11.

C. & M. Laenii, v. *Lenius*.

C. Laenas, *e Popilliis*, Balb. 11. *Laenas*, Att. 12, 13. 14. augur.

Laetus, Att. 4, 9. amicus Ciceronis.

Laevinus, Verr. 3, 54. praetor Siciliae.

Laevus, *Ciſpius*, ad Div. 10, 18. Planci legatus.

Lajus, Tuſc. 4, 33. Fat. 13. *Oedipi pater.*

Lais, ad Div. 9, 26. ſcortum Athenis nobile.

Lamia, Verr. 4, 26. femina Segeſtana. *L. Lamia, ex Aeliis*, ad Div. 12, 29. negotia in Aſia habet. Sen. p. Red. 5. Sext. 3. eques Rom. ad Div. 11, 16. 17. praeturam petit.

Laomedon, Tuſc. 1, 26.

Largius, Or. 2, 59. *Largus*, ad Div. 6, 8.

Lartes, *ſeu potius* Lar vel Lars Tolumnius, Phil. 9, 9. rex Vejentium.

Lartidius, Att. 7, 1.

M. **Laterenſis**, *e Juvenciis*, Att. 2, 17. Planc. 1. ſtudioſus Ciceronis. ad Div. 8, 8. praetor. Att. 12, 17. augur. ad Div. 10, 21. legatus M. Lepidi.

Latinus, ad Div. 12, 30.

M. **Lecca**, *e Porciis*, Catil. 1, 4.

Lejus, ad Att. 5, 20.

C. & M. **Lenii**, ſ. **Laenii**, fratres. ad Div. 13, 63. Planc. 41. Sext. 63. Ciceronem expulſum Brundiſii in hortos ſuos recipiunt, contemtis Clodii minis, ad Att. 5, 20. 21.

Lentidius, Dom. 33. Sext. 37.

Lento, Caeſenius, Phil. 12, 9.

Cn. *Cornelius* **Lentulus**, *Clodianus*, Verr. 2, 38. conſul, Verr. 5, 7. Cluent. 42. cenſor. Flacc. 19. Temnitarum patronus. Dom. 47. Br. 64, 66. qualis Orator. *Ejus nomen eſt etiam* pr. L. Man. 23. Vatin. 11. *Cn. Lentulus, Marcellinus, patrem* Claudium Marcellum *plebejum habuit*, ad Div. 15, 10. Verr. 2, 42. patronus Siciliae, ad Q. Fr. 1, 2. 5. praetor. Har. Reſp. 10. pontifex. Brut. 70. *Cn. Lentulus* Vaccia ſ. Vatia, ad Q. Fr. 2, 3. *Cn. Lentulus*, L. Manil. 19. tribunus pl. *L. Lentulus*, Brut. 20. *L. Lentulus*, Arch. 5. praetor. *L. Lentulus*, Har. R. 6. flamen Martialis. Vat. 10. *L. Lentulus* Crus, Piſon. 31. praetor. ad Div. 12, 14. 6, 21. bello civili interiit Brut. 77. qualis orator fuerit. Multis aliis locis nomen ejus invenitur; v. c. ad Div. 10, 32. Att. 11, 6. &c. L. *Lentulus* L. F. ad Att. 4, 16. Att. 12, 7. *P. Lentulus*, Brut. 19. *P. Lentulus, is, qui princeps Senatus fuit*, in Caecil. 21. Agr. 2, 30. Brut. 28. ſatis eloquentiae habuit. Or. 1, 48. Catil. 3, 5. laudatur. *P. Lentulus, P. principis Senatus* nepos, *cognomine* Sura, Brut. 64, 66. Att. 1, 16. bis abſolvitur. Cat. 3, 2. *P. Lentulus Mar-*

cellinus, filius M. Marcelli, patris Aeſernini, Brut. 35. *P. Lentulus* Spinther, *ita dictus ab hiſtrione quodam, propter ſimilitudinem*, Off. 2, 16. conſule Cicerone aedilis, ſplendore vincit omnes, ad Quir. p. Red. 5. ad Senatum de Cicerone revocando refert. ad Div. 13, 48. Ciliciae Proconſul. ad Div. 12, 14. 6, 21. in bello civili perit. Brut. 77. *L. Lentulus* Spinther, fil. ad Div. 1, 7. laudatur 7, 26. augur, Sext. 69. *Lentulus*, de Har. Reſp. 17. orator gravis & diſertus. *Lentulus*, puer, Att. 12, 28. 30.

Leon, Verr. 5, 6. Megarenſis. *Leon*, Tuſc. 5, 3. Phliaſiorum princeps.

Leonidas, Tuſc. 1, 42. 49. Fin. 2, 19. 30. *Leonidas*, Verr. 5, 5. Lilybaetanus.

Leonides, ad Div. 15, 21. princeps Athenienſium. Att. 15, 16. 18. 16, 16.

Leontium, Nat. D. 1, 33. meretricula.

M. Aemilius **Lepidus**, Or. 2, 71. Provinc. 9. cenſor. Bis conſul & Pontifex M. *Hic eſt, qui princeps Senatus paſſim dicitur*; v. c. Rabir. Perd. 7. *M. Lepidus* Porcina, M. fil. Brut. 27. conſul. ſummus Orator, Brut. 25. Or. 1, 10. ignarus legum & juris. *M. Lepidus*, Rabir. Perd. 7. conſul. Catil. 3, 10. inimicus L. Sullae. Verr. 3, 91. praetor Si-

cillae. *M'. Lepidus*, Att. 8, 6. Catil. 1, 6. ad Att. 7, 12. *M. Lepidus, Triumvir*, Har. Reſp. 6. pontifex. Phil. 5, 14. Pontifex maximus. Mil. 5. ejus aedes. Phil. 5, 14. 15. reip. & optimatibus favet. 3, 9. ſupplicatio ei decernitur. ad Div. 10, 6. Phil. 13, 4. ad pacem cum Antonio hortatur. ad Div. 10, 20. 21. perfidia ejus. 12, 10. hoſtis a Senatu judicatur.

Lepiſo, Flacc. 22. Trallianus.

Q. Lepta, ad Div. 3, 7. 6, 18.

Leptines, Or. 31. Athenienſis. *Leptines*, Phil. 9, 2.

Lepus, Nat. D. 2, 44. ſidus.

Letilius, Verr. 2, 26. tabellarius.

Leucippus, Nat. D, 1, 24. Acad. 4, 37.

Leucothea, Nat. D. 3, 15. Ino, Dea marina. Tuſc. 1, 22. quae ſit? 4, 34.

Libera, Verr. 4, 49. *Proſerpina.*

Liberalia, Att. 6, 1. *dies feſtus.*

Libertas, Dom. 35. ejus ſtatua.

L. Libo, *e Scriboniis*, Att. 13, 31. 32. ejus annales. *L. Libo*, ad Div. 1, 1. 7, 4. 11, 7. Att. 7, 12. ſocer Sext. Pompeji, M. F. Att. 16, 4. *L. Libo*, Brut. 23. tribunus pl.

Licinia Atria, Quint. 3. *Liciniae*, Brut. 88. Dom. 53. Brut. 43. *Licinia*, ad Div. 7. 23. Caſſii ſoror.

Licinius, Or. 3, 60. ſervus. *Licinius*, Mil. 24. popa. *Licinius*, Phil. 2, 23. in tribunatu reſtituitur. *Licinius*, Q. Fr. 2, 1. libertus quidam aut negotiator, in provincia Aſia. *Licinius*, Q. Fr. 1, 2. 4. Aeſopi hiſtrionis ſervus. *C. Licinius* Calvus, Brut. 81. ad Div. 7, 24. 15, 21. amicus Ciceronis. *A. Licinius* Ariſtoteles, Melitenſis, ad Div. 13, 52. *C. Licinius* Nerva, Brut. 34. *C. Licinius*, ſacerdos, Cluent. 48. *L. Licinius* Verr. 2, 49. *P. Licinius*, Varus, Or. 2, 61. *P. Licinius*, Coel. 25.

Ligarii, fratres, ad Div. 6, 13. Ligar. 12. cf. Att. 13, 44.

Ligur ſ. **Ligus** eſt *cognomen* Aeliorum, Cluent. 26. *L. Ligur*, Verr. 1, 48. Att. 7, 18. &c. *Sext. Ligur*, trib. pleb. Dom. 19. Sext. 32. *Ligus*, pater, Att. 12. 23.

A. **Ligurius**, ad Div. 16, 18. Caeſaris familiaris, Att. 11, 9. Q. Fr. 3, 7.

Lindus, Nat. D. 3, 21.

Liſo, Verr. 4, 17. Lilybaetanus.

Liſyto, Nat. D. 3, 16.

Livia, Att. 7, 8.

Livinejus, Att. 3, 17. *L. Livinejus* Trypho, ad Div. 13, 60. L. Reguli libertus.

L. **Livius**, *Andronicus*, poëta, Brut. 18.

Senect. 14. Tuſc. 1, 1. fabulam docuit. *Livius* Salinator, Or. 2, 67.

C. Lollius, Att. 12, 21. *L. Lollius*, ad Div. 8, 8. *M. Lollius*, Verr. 3, 25. Q. fil. *Q. Lollius*, Verr. 3, 25. eques Rom. in Sicilia. *Q. Lollius*, Q. fil. Verr. 3, 25. *Lollius*, Att. 2, 2.

Longilius, Q. Fr. 2, 6. redemtor.

Longinus, *eſt cognomen Caſſiorum*, Or. 1, 60.

Ti. Longus, Corn. 1. conſul.

C. Luccejus, C. F. Hirrus, Pupinia, ad Div. 8, 1. *Cn. Luccejus*, Att. 16, 5. *L. Luccejus*, Q. Fr. Att. 9, 1. Pompejo familiaris, Att. 1, 11. inimicus fit Attici, ad Div. 5, 10. hiſtorica ejus facultas laudatur. *P. Luccejus*, ad Div. 12, 25. 30. *Q. Luccejus*, Verr. 5, 64. *Luccejus*, Flacc. 33. *Luccejus*, M. F. ad Att. 5, 21.

Lucilius, Or. 2, 70. *Lucilius* Baſſus, Att. 12, 5. *C. Lucilius*, poëta, Or. 2, 6. ad Div. 12, 16. *L. Lucilius*, Balbus, Brut. 42. doctus. *L. Lucilius*, ad Div. 3, 4. *Q. Lucilius* Balbus, Nat. D. 1, 7. Stoicus. *Sext. Lucilius*, ad Att. 5, 20. T. Gavii Caepionis fil. trib. mil. *Lucilius*, ad Div. 12, 13. claſſi Dolabellae praefectus.

Lucretia, Lucretii Tricipitini filia. Leg. 2, 4. de Fin. 2, 20.

M. Lucretius, Verr. 1, 7. ſenator. *Q. Lucretius* Viſpillo, Brut. 48. Juris peritus. *Q. Lucretius,* Att. 4, 16. accuſat Druſum. 7, 24. 25. familiaris Caſſii. *T. Lucretius* Carus, Q. Fr. 2, 11.

Cn. Lucullus, Att. 15, 1. familiaris Ciceronis. *L. Lucullus,* Quint. 16. Juris peritus. *L. Lucullus, e Liciniis plebejis,* Brut. 21. Acad. 4, 45. L. Luculli avus. *L. Lucullus,* L. F. L. N. Off. 2. 16. Acad. 4, 1. Off. 2, 16. magnifica aedilitate cum fratre functus eſt, Cluent. 49. Sext. 27. L. Manil. 8. Muren. 15. res in Aſia geſtae. Brut. 62. a forenſi eloquentia alienus. Fin. 3, 2. Bibliotheca. Leg. 3, 13. Att. 1, 19. hiſtoriam Graece ſcripſit. Verr. 4, 66. *Lucullus* filius, Fin. 3, 2. ejus tutor M. Cato, Phil. 10, 4. Att. 13. 6. *M. Lucullus,* L. fil. L. N. de Off. 2, 16. Cluent. 49. conſul cum C. Caſſio. Verr. 2, 8. Macedoniae proconſul. Piſon 19. Att. 1, 18. uxor ejus. Brut. 62. a forenſi eloquentia abfuit. Dom. 52. Har. reſp. 6. &c. pontifex. Att. 13, 6. legatus fratris.

Lupercalia, Phil. 2, 33. 3, 5. Q. Fr. 2, 13.

Luperci, Phil. 2, 34. 7, 1. Coel. 11.

Lupus, Nat. D. 1, 23. *P. Lupus,* ad Div. 1, 1. trib. pl. Att. 8, 12. 9, 1. praetor, ad Div. 11, 5. 6. 7. 12. familiaris Caſſii & Bruti.

M. Lurco, *ex Aufidiis*, Flacc. 4. Att. 1, 16. trib. pl.

Luſcienus, Att. 7, 5.

Luſcinus, Agrar. 2, 24.

C. Luſcius Ocrea, Q. Roſc. 14. ſenator.

Q. Lutatius, Or. 2, 41. Phil. 2, 5. *Q. Lutatius*, Diodorus, Verr. 4, 17. Lilybaetanus.

Lyco, Tuſc. 3, 32.

Lycomedes, de Amicit. 20.

Lycurgus, *legislator*, Tuſc. 5, 3. Homeri tempore vixit, Div. 1, 42. leges ſuas auctoritate Apollinis Delphici confirmat, Off. 1, 22. laudantur leges, Acad. 4, 44. *Lycurgus*, Brut. 9, 34. orator Athenienſis.

Lyſander, de Off. 1, 30. Lacedaemonius verſutiſſimus & patientiſſimus. 1, 22. Lacedaemoniorum imperium dilatat. Div. 1, 42. *Lyſander*, Off. 2, 23. propter injuſtitiam urbe pulſus eſt.

Lyſanias, Flacc. 18. Temnites.

Lyſiades Antonianus, Phil. 8, 9. *Lyſiades* Athenienſis, Phil. 5, 5.

Lyſias, orator Athenienſis, Brut. 16. Or. 1, 54. Brut. 12. primus profeſſus eſt, eſſe artem dicendi. Or. 26. ſatis in orationibus facetus. cf. de Or. 2, 22. Brut. 7. *Lyſias*, Fin. 5, 5. Stratonis diſcipulus, *Lyſias*, Phil. 8, 9.

Lyſidicus, Phil. 11, 6.

Lyſimachus, Tuſc. 1, 43. 5. 40. Rex *Thraciae.*

Lyſippus, *Sicyonius, Statuarius nobiliſſimus*, Brut. 86. ad Div. 5, 12. Alexandro unice probatur. Or. 3, 7.

Lyſis, *Tarentinus*, Or. 3, 34. de Off. 1, 44. Pythagoreus, Epaminondae praeceptor.

Lyſones, pater & filius, Lilybaetani, ad Div. 13, 32.

Lyſo, Patrenſis, ad Div. 13, 19. hoſpes Ciceronis.

M.

C. Macer, *e Liciniis*, Brut. 67. pro Rab. 2. Att. 1, 4. de repetundis condemnatur, praetore Cicerone. vid. *C. Licinius Calvus*. Leg. 1, 2. hiſtoricus Latinus.

Macro, Att. 4, 12.

Macula, *Pompejus*, ad Div. 6, 19.

Madara, Att. 4, 2.

Maeandrius, Flacc. 22, Trallianus.

C. Maecenas, Cluent. 56. eques Romanus.

Sp. Maecius *Tarpa*, ad Div. 7. 1.

Mania columna, Sext. 58. &c.

C. Maenius, ſeu Memmius Gemellus, ad Div. 13, 19. cliens Ciceronis.

Maevius, Verr. 3, 75. ſcriba Verris.

Magi, Div. 1, 23. genus ſapientum & doctorum in Perſis. ib. 41. Tuſc. 1, 45.

Magia, pro Cluent. 8. filia Dineae, Larinas.

Magius, Agrar. 2, 34. Piſ. 11. *Magius*, Or. 2, 66. praefectus Piſonis in Gallia. *Cn. Magius*, Cluent. 8. Larinas. *Cn. Magius*, Att. 9, 8. Pompeji praefectus fabrum. *L. Magius*, Verr. 1, 34. Marianus. *P. Magius Chilo vel Cilo*, ad Div. 4, 12. Att. 13, 10. *P. Magius*, Brut. 48. Tribunus pl.

Mago, Carthaginienſis, Or. 1, 58.

Cn. **Malleolus**, *e Publiciis*, Verr. 1, 15. quaeſtor.

Mallius Glaucia, S. Roſc. 7. libertinus.

Mamercus, ex Aemiliis, Sext. Roſc. 32. *Mamercus*, Brut. 47. qui conſul cum D. Bruto fuit. *Mamercus*, Off. 2, 17. homo divitiſſimus. *Q. Mamercus*, Q. F. ad Div. 13, 11. eques Rom. decurio Arpinas.

Octav. **Mamilius**, N. D. 2, 2. Dictator Tuſculanus. *L. Mamilius*, Verr. 3, 78. ſcriba Ciceronis quaeſtoris.

Mamurra, Att. 7, 7. 13. 52. dives.

C. *Hoſtilius* **Mancinus**, Or. 1, 40. Off. 3 30. Brut. 27, conſul cum Lepido, Caec. 54. conf. de Orat. l, c.

C. **Manilius**, Leg. Manil. 24. auctor legis Maniliae. Corn. 1. *L. Manilius* Soſis, ad

Div. 13, 30. Catinenſis. M'. *Manilius*, ad Div. 8, 8. & 22. Caecin. 24. Orat. 1, 49. JCtus. Brut. 27. Acad. 4, 32. conſul. Brut. 28. prudens in dicendo. Or. 3, 23. *Q. Manilius*, pro Cluent. 13. Triumvir Larinas. *T. Manilius*, Q. Roſc. 14. ſenator.

C. Manlius, Catil. 1, 3. *Cn. Manlius*, Mur. 17. Planc. 5. homo ignobilis. Or. 2, 28. defenditur a M. Antonio. *L. Manlius*, A. fil. Off. 3, 31. *L. Manlius Acidinus*, Or. 2, 64. *L. Manlius*, ad Div. 13, 30. Catinenſis. *M. Manlius*, Dom. 38. ejus domus evertitur. Phil. 1, 13. *Q. Manlius*, Act. 1. in Verr. 10. Tribunus pl. *Q. Manlius Chilo*, Catilin. 3, 6. ſocius Catilinae. *T. Manlius*, L. F. A. N. Off. 3, 31. Gallum e provocatione vincit, Torquatus primus dictus. *T. Manlius*, ad Div. 13, 22. Att. 1, 16. negotiator Theſpiis. *T. Manlius*, Verr. 2, 49. praetor Siciliae. *T. Manlius*, Verr. 2, 8. civis Romanus.

C. Claudius Marcellus, *M. fil. M. nep. M. pronepos*, in Caecil. 4. Verr 2, 3. 3, 91. praefuit Siciliae, ad Div. 15, 8. Div. 2, 35. Ciceronis collega *in auguratu*. *C. Marcellus*, C. F. ad Div. 15, 8. Brut. 64. ad Div. 8, 4. & 7. L. Paulli collega in conſulatu.

C. Marcellus, Aeſerninus, Verr. 4, 42. M. Marcelli filius. *C. Marcellus*, Marcell. 4. frater M. Marcelli exſulis. *C. Marcellus*, M. F. Sext. 4. Catilinarius. *M. Marcellus*, M. F. Offic. 1, 18. magnitudine animi excellit. de Div. 2, 36. quinquies conſul, imperator & augur optimus. Brut. 3. Hannibalem ad Nolam vicit. Verr. 1, 4. *M. Marcellus, filius quinquies conſulis*, Piſon. 19. Div. 2, 5. Fat. 14. ter conſul. *M. Marcellus*, C. Aeſernini pater, Brut. 35. Font. 7. *M. Marcellus*, Catil. 1, 8. *pater C. Marcelli, Catilinarii, & ipſe* ſodalis Catilinae. *M. Marcellus*, Or. 1, 13. aedilis curulis. *M. Marcellus*, M. F. *pro quo eſt oratio, conſul cum Serv. Sulpicio*, ad Div. 8. 8. 4, 7. 4, 12. a Magio Athenis interficitur. Catil. 1, 8. vir fortiſſimus. *Marcellus* Mindius, ad Div. 15, 17. pigmentarius.

Marcianus (*Tullius*) Att. 12, 53.

M. Marcilius, ad Div. 13, 54.

Marcii, Divin. 1, 40, 50. fratres, ſunt augures & vates. *L. Marcius Philippus*, Corn. 1. conſul. Verr. 1, 55. cenſor. *L. Marcius Cenſorinus*, Brut. 15. conſul. *L. Marcius*, Balbin. 15. primi pili centurio. *L. Marcius*, Lig. 11. eques Rom. *Q. Marcius Rex*, Piſon. 4. L. Metelli collega in conſu-

latu, *a.* DCLXXXV. Dom. 50. cenſor. *Q. Marcius Philippus*, Brut. 20. conſul. *Q. Marcius Criſpus*, Piſ. 23. legatus L. Piſonis in Macedonia, Phil. 11, 12. proconſ. Aſiae.

Mariana Quercus, Leg. 1, 1.

Mario, ad Div. 16, 1. ſervus Ciceronis.

Marius Calventus, ſ. Calventius. Q. Fr. 3, 1. 4. *Marius*, de Leg. 1, 1. de Div. 1, 47. carmen & tragoedia M. Ciceronis. *Marius*, Sext. Roſc. 32. accuſator. *Marius*, de Leg. 3, 16. vid. *Gratidius*. *C. Marius*, Balb. 20. Africani (min.) diſcipulus. Planc. 21. bis aedilitiam repulſam tulit. Font. 15. legatus Rutilii. Tuſc. 5, 19. cum collega Catulo Cimbrici victoriam belli communicat: civili bello autem eum interfici jubet. Tuſc. 2, 15. Brut. 45. hoſtis a ſenatu judicatur. Piſ. 19. a Minturnenſibus ſervatur. Quir. p. Red. 8. ibid. 3. ab exſilio revocatur. Leg. 2, 22. *C. Marius, C. ſepties conſulis* F. Agr. 3, 2. *C. Marius*, C. F. C. N. Att. 12, 49. 14, 6. 8. *M. Marius*, Verr. 5, 16. homo diſertus & nobilis apud Valentinos. *C. Marius, ad quem ſunt epiſtolae quatuor primae libri ſeptimi ad Diverſos. M. Marius Gratidianus*, Brut. 45. filius M. Gratidii. Or. 1, 39. Off. 3, 16.

Sex. Marius, ad Div. 12, 15. legatus Dolabellae in Aſia. *T. Marius*, ad Div. 5, 20.

Martia Legio, Phil. 3, 3.

Martiales, Cluent. 15. miniſtri publici Martis, Larini.

Marullus *Epidius*, Phil. 13, 15. Tribunus pleb.

Maſiniſſa, Verr. 4, 46. rex Africae. de Seneᴄt. 10.

Maro, ad Div. 9, 21. cognomen familiae Papiriae patriciae.

Maſo, Att. 5, 4. *C. Maſo*, Balb. 23. ſenator. *C. Maſo*, (C. F. L. N.) N. D. 3, 20. *L. Maſo*, ad Div. 9, 21. aedilitius.

Maſtaneſoſes, Vat. 5. ejus regnum. *Quantum e l. c. colligi poteſt, fuit Numidiae finitimum, Mauritaniae, opinor, pars.*

P. Matinius, Att. 5, 21. negotiator. add. 6, 1.

C. Matius, ad Div. 7, 15. homo doctiſſimus & ſuaviſſimus. 6, 12. Caeſarianus, Ciceronem diligit. Att. 9, 11. laudatur auctor pacis. Div. 11, 27. de eo cognoſci poteſt ex ep. 27. & 28. lib. 11.

Mato, Or. 48. ad Div. 25. *Pomponiae gentis cognomen.*

Matrinius, ad Div. 2, 15. ſcriba. *C. Matrinius*, Verr. 3, 24. eques Rom. in Sicilia.

D. Matrinius, Cluent. 45. ſcriba aedilitius.
L. Matrinius, Spoletinus, Balb. 21.

Matuta, Tuſc. 1, 12. Graecorum Leucothea.

Mauſolus, Tuſc. 3, 31. Rex Cariae.

Maximus, Att. 13, 34. *cognomen* Egnatiorum. *P. Fabius Maximus, Verrucoſus, Ovicula, Cunctator*, Brut. 19. Or. 2, 67. Brut. 18. quinquies conſul. 14. orator habitus eſt. Verr. 5, 10. ejus ſapientia laudatur. Off. 1, 24. verſibus Ennii laudatur ad Div. 4, 6. *Q. Fabius Maximus, Servilianus*, Or. 1, 26. *Q. Fabius Maximus, Aemiliani fil. L. Paulli nepos*, Brut. 28. Font. 12. Allobroges vicit. *Q. Maximus, Eburnus*, Muren. 17. *Q. Fabius Maximus*, ad Div. 17, 13. *Q. Maximus*, Balb. 11. exſul. *Q. Maximus*, Verr. 4, 20.

Meculonius, Flacc. 20.

Medea *Palatina*, Coel. 8. eſt Clodia.

Medus, Off. 1, 31. tragoedia Pacuvii.

Megabocchus, Att. 2, 7.

Megalenſia, ad Div. 2, 11. item *Megaleſia*, Haruſp. reſp. 11.

Megarici, Or. 3. 17. Socratici philoſophi, ab Euclide Megarico orti. Acad. 4, 42.

Megariſtus, Q. Fr. 1, 1. 22.

Megillus, Lacedaemonius, Leg. 1, 4.

Megiſtus, Verr. 4, 26. Elorinus.
Mela, Phil. 13, 2. Antonii colluſor.
Melampus, N. D. 3, 21. Atrei filius. Leg. 2, 13.
Melanthius Rhodius, Acad. 4, 6.
Melete, de N. D. 3, 21. Muſa.
Meliſſus, Acad. 4, 37.
Sp. Melius, Catil. 1, 1. cf. Dom. 38. Amic. 8. 11. de Seneſt. 16.
C. Memmius, *frater L. Memmii*, Or. 2, 59. Brut. 36. homo mordax. Font. 7. de repetundis accuſatur. Catil. 4, 2. a Saturnino interficitur. *C. Memmius*, L. fil. Brut. 70. perfectus litteris, ſed Graecis. Att. 1, 18. M. Luculli & Cn. Pompeji uxores ſtupravit, Balb. 2, Pompeji quaeſtor. ad Q. Fr. 1, 2. 5. praetor. ad Div. 13, 1. Athenis exſulat *de ambitu damnatus*. Att. 6, 1. *C. Memmius*, Q. Fr. 3. tribunus pl. cf. Sull. 19. pr. Rab. Poſt. 3. *L. Memmius, C. frater*, Brut. 36, orator. *P. Memmius*, Caecin. 10.
Menalippa, de Off. 1, 31. Accii tragoedia.
Menalippus, Tuſc. 3, 9. Accii fabula.
Menalius, N. D. 3, 22. pater Vulcani.
T. *Ampius* Menander, ad Div. 13, 70. libertus. *Menander*, ad Div. 16, 13. ſervus Ciceronis. *Menander*, de optim. gener. orat. 2. Fin. 1, 2. poëta Comicus,

Menecles *Alabandenſis*, Orat. 2, 23. Brut. 95. Orat. 69. orator & rhetor Aſiaticus celeberrimus.

Menedemus, Eretricus, Acad. 4, 42. *Menedemus*, Or. 1, 18. rhetor. *Menedemus*, Att. 15, 19. Phil. 13, 15.

Menelaus *Marathenus*, Brut. 26. rhetor Graecus. *Menelaus*, Verr. 3, 85. Entellinus.

Menippus *Stratonicenſis*, Brut. 91. princeps oratorum Aſiaticorum, *Menippus*, Acad. 1, 2. *is, a quo Menipeae Satyrae dicuntur.*

Meniſcus, Verr. 3, 87.

Menocritus, ad Div. 1, 9.

Menoeceus, Tuſc. 1, 48.

Menon, Tuſc, 1, 24. liber Platonis.

Menophilus, ad Att. 4, 7. ſervus Attici.

Mentor, Verr. 4, 28. ſculptor & caelator,

Menula *Anagninus*, Dom. 30.

Mercurius, N. D. 3, 22. Mercurii plures.

L. Meſcinius, *Rufus*, ad Div. 5, 19. 20. 13, 26. 28. 16, 4. 9. Att. 6, 3. quaeſtor Ciceronis.

M. *Valerius* Meſſala, Brut. 70. qualis orator. Sull. 14. praetor. Haruſp. reſp. 6. pontifex. Att. 1, 13. ad Div. 8, 4. *M. Meſſala*

Niger, Sall. 6. *Meſſala*, ad Brut. 15. juvenis.

Meſſidius, Qu. Fr. 3, 1, 1.

P. Meſſienus, ad Div. 13, 51. eques Rom.

C. Meſſius, Att. 8, 11. familiaris Pompeji. Sen. p. redit. 8. Trib. pl. Att. 4, 1. ib. 15. legatus Caeſaris.

Metella, Att. 11, 23.

Metellina, Att. 1, 13. *eſt oratio Ciceronis contra Q. Metellum Nepotem.*

Metelli, *cognomen* Caeciliorum. *A. Metellus*, Flacc. 40. *C. Metellus*, *Q. Macedonici quartus fil. Caprarius*, Quirit. p. R. 3. in Senat. 15. Cenſorius. *L. Metellus* Calvus, *Macedonici frater*, Font. 7. *L. Metellus* Diadematus, *Maced. fil.* Sen. p. Red. 15. ad Quir. 3. *L. Metellus Dalmaticus, L. Calvi filius*, Verr. 1, 59. de ejus manubiis *e Dalmatis* Caſtoris aedes exſtructa. Verr. 4, 57. Metelli porticus. Verr. 1, 55. Cluent. 42. Cenſor. *L. Metellus*, Piſon. 4. Q. Marcii collega *in conſulatu*, Act. 1. in Verr. 9. praetor Siciliae. *L. Metellus*, Att. 9, 6. 10, 4. trib. pl. *M. Metellus*, Act. 1. in Verrem. 9. 10. praetor. *Q. Metellus*, L. fil. Brut. 14. conſul. *Q. Metellus, Q. fil. L. nep. Macedonicus*, Muren. 14. Br. 21. quatuor filios con-

ſulares habuit. Dom. 47. avus P. Servilii Iſaurici, & proavus P. Scipionis. Font. 7. in Q. Pompejum fruſtra teſtimonium dicit. cf. de Amic. 21. Offic. 1, 25. Ejus etiam fit mentio Br. 56. Or. 1, 48. &c. *Q. Metellus, Balearicus, Maced. F.* Brut. 74. Div. 1, 3. ejus filia Caecilia. *Q. Metellus, L. Calvi fil. Numidicus, a victoriis de Jugurtha reportatis*, Brut. 35. Sext. 47. Cluent. 35. Dom. 31. Sext. 16. lege Saturnini ejicitur, Quir. p. Red. 3. in Senat. 15. &c. revocatur, Planc. 28. lege Q. Calidii. ad Div. 1, 9. Balb. 5. de repetundis accuſatus. Att. 1, 16. Verr. 4, 66. Arch. 3, Or. 3. 18. &c *Q. Metellus, Q. Numidici filius, Pius*, Or. 2, 40. Quir. p. R. 3. in Sen. p. R. 15. patris exſilium pie luxit. Balb. 2, 17. contra Sertorium bellum gerit. Sull. 25. Planc. 28. *Q. Metellus* Scipio, de Har. reſp. 6. pontifex. De eo cape ad Div, 12, 2. *Q. Metellus* Nepos, *Balearici F.* Rab. Perd. 7. Att. 2, 6. legem Caeciliam Didiam fert. Quir. p. R. 3. Sen. p. R. 15. *Q. Metellus Creticus, Calvi abnepos*, Act. 1. in Verr. 9. conſul. Flacc. 13. Cretam vincit. Att. 1, 19. legatus mittitur ad Galliae civitates. *Q. Mettellus* Celer, *Nep. fil. Balear. nep.* Brut. 89. *Q. Metellus* Ce-

ler, *Celeris fil. major*, Catil. 1, 8. 2, 3. Sul. 23. praetor Cicerone conſule. Piſ. 4. conſul deſignatus. Att. 1, 17. ad Div. 5, 1. cum Cicerone expoſtulat. Galliam provinciam obtinet *ex praetura*, Att. 6, 3. ad Div. 8, 8. accuſat M. Servilium. Coel. 14. Clodiam uxorem habet. c. 24. ejus mors. Brut. 70. qualis orator. *Q. Metellus* Nepos, *Celeris min. fr.* ad Div. 5, 1. 2. trib. pl. Br. 78. qualis in dicendo fuerit. Sen. p. R. 7.

Meto, Att. 12, 3. & 51.

Metra, ad Div. 15, 4.

Metrilius Philemo, Div. 7, 18.

Metrodorus *Scepſius*, Or. 1, 11. Carneadis auditor. Orat. 2, 88. Tuſc. Qu. 1, 24. *Metrodorus Chius*, Acad. 4, 22. *Metrodorus, Epicureus, Athenienſis*, Fin. 2, 3. Tuſc. 2, 3. *Metrodorus*, ad Div. 16, 20.

Metuſcilius, Att. 8, 12. Pompejanus.

Midas, Tuſc. 1, 4. Div. 1, 36. 2, 31.

Milo, Crotoniates, Cato 9, 10. Fat. 13. *T. Annius Milo*, Mil. 15. ad Div. 1, 5. Att. 4, 3. ejus cum Clodio contentiones. Off. 2, 17. ad Div. 2, 6. conſulatum petit.

Miltiades, Fin. 2, 4. Tuſc. 4, 19. ejus tropaea. Sext. 64. ejus calamitas.

Mindius Marcellus, ad Div. 15, 17. *M. Mindius*, ad Div. 5, 20. 13, 26.

Minerva, Nat. D. 3. 23. plures Minervae. ibid. Coria.

Minos, *rex Cretae*, Tuſc. 1, 5. 41. 2, 14. Offic. 1, 28.

Minotaurus, ad Div. 12, 25.

Minucia gens, Verr. 1, 45. *Minucia* porticus, Phil. 2, 34.

Minucius, Verr. 1, 45. *Minucius* Magius, Att. 9, 13. *Cn. Minucius*, ad Div. 12, 25. *L. Minucius*, Baſilius, Offic. 3, 18. *Q. Minucius*, Brut. 18. *Q. Minucius*, Rufus, Verr. 4, 31. 2, 28. eques Rom. in Sicilia negotiator.

Mithridates, Flacc. 17. Phryx. *Mythridates*, rex Ponti, Acad. 4, 1. poſt Alexandrum maximus, Verr. 2, 65. *de eo multa in Or. p. L. Manilia &c.*

Mnaſiſtratus, Verr. 3, 46. Leontinus.

Mnemoſyne, Nat. D. 3, 21. mater novem Muſarum.

Mneſarchus, *Stoicus*, Or. 1, 11. 17. cf. de Fin. 1, 2. Acad. 4, 22.

M. Modius, Verr. 2, 48. eques R.

Moeragenes, Att. 5, 15. 6, 1. Aſianus.

Molo, Rhodius, Br. 90. Att. 2, 1. &c.

Moneta, Nat. D. 3 18. Dea, *Juno*. Div. 1, 45.

Mopſus, Nat. D. 2, 3. Div. 1, 40. Argivorum augur.

Motho, ad Div. 16, 10.

Mucia, Verr. 2, 21. *feſtus dies. Mucia*, ad Div. 5, 2. Att. 6, 12. Cn. Pompeji uxor. *Muciae*, Brut. 58. Laeliae C. F. filiae, C. Laelii neptes.

P. **Mucius** *Scaevola*, P. F. Q. N. P. Pron. Or. 2, 7. 12. Fin. 2, 16. Trib. pl. Att. 12, 5. Dom. 53. Pontifex M. Brut. 28. acutus & copioſus orator, Verr. 4, 49. L. Calpurnii collega *in conſulatu*, cf. Planc. 30. Or. 1, 49. 50. *Laudatur praeterea*, Off. 2, 13. Att. 12, 4. Nat. D. 3, 2. Dom. 53. Topic. 4, 8. ad Div. 7, 10. 21. &c. *P. Mucius, P. F. Q. N. P. Pron.* Brut. 56, frater P. Craſſi: ejus libri. *Q. Mucius*, Sext. 21. *Q. Mucius, Q. F. Q. N. P. Pron.* Brut 26. augur. Amicit. 1, gener Laelii. Balb. 19. Phil 8, 10. *Q. Mucius, P. F. P. N. &c.* Offic. 1, 31. in jure civili excelluit. 2, 16. omnium moderatiſſimus. Verr. 2, 10. Africam juſtiſſime rexit, ad Div. 1, 9. Planc. 13. publicanos inimicos habet, in Caecil. 17. pro praetore juſtiſſimo nomen ejus dicitur. Amic. 1. Pontifex M. Or. 1, 3. juris peritorum eloquentiſſimus & eloquentium juris peritiſſimus, cf. Brut. 39. Offic. 3, 11. 15. Brut. 89. Ciceronis in Jure civ. praeceptor. S. Roſc. 12.

in funere Marii a C. Fimbria vulneratur, Nat. D. 3, 32. ante ſimulacrum Veſtae trucidatur. *Q. Mucius*, Q. F. Q. N. *de hoc cape* ad Div. 3, 5. Att. 4, 16. tribunus pl. *Q. Mucius* Mancia, Off. 1, 30.

Mulciber, Tuſc. 2, 4.

L. Mummius *Achaicus*, *conſul*, an. DCVII. Verr. 1, 20. Corinthum delevit, Att. 13, 6. 30. 32. & 33. Brut. 22. cenſor, Brut. 25. orationes reliquit, Off. 2, 22. abſtinentiſſimus. *L. Mummius Quadratus*, Sext. 11. *Tribunus pl. cum P. Clodio*, de ſalute Ciceronis ad ſenatum refert, Dom. 48. P. Clodii bona conſecrat Cereri. *M. Mummius*, Verr. 3, 53. praetor. *P. Mummius*, Orat. 2, 67. *Sp. Mummius*, frater Achaici, Brut. 25. Att. 13, 6. legatus fratris.

T. Munatius, ad Div. 10, 12. eſt Plancus Burſa, Catil. 2, 2. ſocius Catilinae.

Mundus, Att. 15, 26. 29.

L. Murcus, ad Div. 12, 11. Att. 12, 2. Imperator & proconſul in Aſia. v. Statius.

C. Murena, *L. F. e Licinia familia plebeja*, Mur. 7. 41. Galliam regebat conſule Cicerone. *L. Murena, pater*, Verr. 1, 35. Manil. 3. de Mithridate triumphat, Brut. 90. bello civili Sullano periit. *L. Murena*, L.

F, Mur. 7. ibid. 9. legatus L. Luculli. ib. 1. conſul. *P. Murena*, Brut. 67. *Murena*, Varro, ad Div. 13, 22. v. Varro.

Muſae, N. D. 3, 21. tria genera Muſarum,

Muſca, Att. 12, 40.

Muſtela, Phil. 2, 4. 41. 5, 6. 13, 2. Att. 12, 5. & 44.

C. Muſtius, Verr. 1, 51. eques Romanus.

Myrmecides, Acad. 4, 38.

Myron, Or. 3, 7. ſtatuarius praeſtans. Verr. 4, 60. ejus bucula, 43. Apollo, 3. Hercules &c.

Myrtilus, Nat. D. 3, 38. *Myrtilus*, Att. 15, 13. 16, 11. ſervi nomen.

N.

Naevius *Turpio*, Verr. 2, 8. quadruplator. cf. 5, 41. *Ser. Naevius*, Brut. 60. *Sext. Naevius*, Quint. 1. &c. praeco. *Naevius*, Orat. 2, 63. poëta comicus, Brut. 15.

Nannejus, Att. 1, 16. proſcriptus a Sulla.

C. Naſennius, municeps Sueſſanus, ad Brut. 8.

Naſica, *vide in* Scipio, *item in Porciis*.

L. Naſidius, Att. 11, 17. Pompejanus.

Cn. *Otaciiius* Naſo, ad Div. 13, 32. eques Romanus. *L. Octavius Naſo*, Q. Fr. 1, 2. 3. *P. Naſo*, Phil. 3, 10. Att. 12, 17. *Q. Naſo*, Cluent.

Cluent. 53. praetor, Flacc. 21. praetor Aſiae.

Natta, *e Pinariis*, Div. 1, 12. it. 2, 20. *L. Natta*, Mur. 35. laudatur.

Naucrates, *Erythraeus Naucratites*, Orat. 2, 23. it. 3, 44. Iſocratis diſcipulus, hiſtoricus.

Nauſiphanes *Tejus*, Democriteus, N. D. 1, 26.

Neocles, N. D. 1, 26.

Neoptolemus, cognomen *Pyrrhi*, *Achillis filii*, Or. 2, 37. Tuſc. 2, 1.

Neptunus, Off. 1, 10. N. D. 1, 23.

Cn. Nero, Verr. 1, 19. praetor Aſiae. *Tib. Claudius Nero, Liviae ante Auguſtum maritus*, ad Div. 13, 64. Att. 6, 6. petit Ciceronis filiam.

Neronianum, Orat. 2, 61. dictum Neronis cujusdam.

Nerva, ad Div. 10, 18.

Neſtorius, ad Div. 6, 11. familiaris Ciceronis.

Nicander *Colophonius*, Or. 1, 16.

Nicanor, Att. 5, 3. ſervus Attici.

Nicaſio, Verr. 4, 51. Ennenſis ſenator, add. Att. 12, 5.

Nice, Verr. 5, 30. Verris meretrix.

Nicetas, *Syracuſius*, Acad. 4, 39.
Nicias Curtius, ad Div. 9, 10. 11. Att. 7, 3. it. 12, 26. Grammaticus.
Nico, ad Div. 7, 20. medicus. *Nico*, Verr. 5, 30. nobiliſſimus pirata.
Nicocles, *Tyrannus*, Off. 2, 33.
Nicocreon, Tuſc. 2, 21. rex Cypri.
Nicomachus, Fin. 5, 5. Ariſtotelis filius. *Nicomachus*, Brut. 18. pictor.
Nicomedes, *Temnites*, Flacc. 18. *Nicomedes*, Verr. 1, 24. rex Bithyniae.
Nicoſtratus, Cluent. 62. ſervus.
P. Nigidius *Figulus*, Sull. 14. Qu. Fr. 1, 2. 5. praetor. Att. 2, 2. ad Div. 4, 13. exſuli ſpem Cicero facit.
Nilus, Att. 11, 11. 23.
Niobe, Tuſc. 3, 26.
L. Linnius *Quadratus*, Att. 10, 16. Sext. 31. poſt redit. in ſen. 2.
Niptra, Tuſc. 2, 23. fabula Pacuvii & Sophoclis.
Niſus, de Nat. D. 3, 23. pater Bacchi.
Q. Nobilior, M. F. Brut. 20. vid. *Q. Fulvius Nob.*
Nodinus, N. D. 3, 20. Deus Romanorum: proprie fluvius prope Romam.
Q. Conſidius Nonianus, ad Div. 16, 12

M. Nonius Suffenas, Att. 6, 1. Cretae & Cyrenarum propraetor.

C. Norbanus, *e Juniis*, Orat. 2, 21. 25. 47, & 48. Off. 2, 14. ſeditioſus & inutilis civis.

C. Norbanus, Verr. 3, 49. praetor Siculus, Verr. 5, 4.

L. Noſtius Zoilus, ad Div. 13, 45 libertus.

Novia, Cluent. 9. uxor Oppianici.

Nucula, Or. 2, 62. *Nucula*, Phil. 6, 5. 8, 9. 11, 6. 12, 8. de Septemviris Antonii.

Numa Pompilius, Leg. 2, 22. Tuſc. 4, 1. Or. 2, 37. ante Pythagoram vixit. Or. 3, 51. doctiſſimus. Sull. 7. rex peregrinus.

Numerius, Verr. 3, 23. Centuripinus.

Num. *Furius*, de Or. 3, 21. eques Romanus. *vid.* Furius.

Num. Numeſtius, Att. 2, 20. 22. & 24.

Ti. Numicius, Off. 3, 30. trib. pleb.

Numinius, Verr. 4, 51. Ennenſis ſenator.

Numiſius *Tiro*, Phil. 2, 4. 12, 6.

Numius, Or. 2, 63. diviſor. *Numius*, Font. 5.

Numitoria, *Fregellana*, Phil. 3, 6.

C. Numitorius, Verr. 5, 63. eques Roman.

Q. Numitorius Pullus, Inv. 2, 34. Fregellanorum princeps.

Nymphae, Milon. 27. earum aedes.

Nympho, Verr. 3, 21. Centuripinus. *Nympho Colophonius*, ad Q. Fr. 1, 2. 2. de Q. Cicerone queritur.

Nymphodorus, Verr. 4, 22. Agrigentinus. *Nymphodorus*, Verr. 3, 23. Centuripinus.

Nyſa, N. D. 3, 23. a Baccho interficitur.

Nyſius, Flacc. 25. cognomen Bacchi.

O.

Serv. Ocella, ad Div. 2, 15. 8, 7. Att. 10, 13. & 16.

Octavianus, ad Div. 10, 33. Att. 15, 12. 16, 8. 11, 14. *Dicitur etiam interdum* Octavius, *ut* ad Div. 16, 24. vid. *C. Caeſar Octavius.*

Cn. Octavius, Cn. F. Off. 1, 39. ibid. primus ex ea familia conſul. Phil. 9, 2. homo novus, Fin. 1, 7. *Cn. Octavius, M. F. Cn. N.* Brut. 62. ib. 60. conſul cum C. Curione, Fin. 2, 25. ejus dolores. *Cn. Octavius, Cn. F. Nepos Cn. ejus, qui cum Torquato Conſ. fuit,* pro Planc. 21. Catil. 3, 10. Cinnam collegam ex urbe ejicit. Tuſc. 5, 19. caput praeciditur juſſu Cinnae collegae. *Ab hoc* Octavianum bellum *dicitur* Div. 1, 2. Nat. D. 2, 5. &c. *Cn. Octavius*, Qu. Fr. 1, 1. 7. it. ep. 2, 2. vocatur vicinus Ci-

ceronis. *add.* Att. 2, 1. *Cn. Octavius*, ad Div. 7, 9. & 16. homo obſcurus. *L. Octavius, Cn. F. Cn.* N. Verr. 1, 50. Conſul, Verr. 3, 65. *L. Octavius* Balbus, Verr. 2, 12. juris peritiſſimus. *L. Octavius* Ligur, *M. frater*, Verr. 1, 48. *L. Octavius* Naſo, ad Q. Fr. 1, 2. 3. *L. Octavius* Reatinus. Br. 68. *M. Octavius Cecina*, Brut. 25. Tribun. pl. N. D. 1, 38. ei abrogatur tribunatus a Graccho. *M. Octavius*, Cn. F. Brut. 62. legem frumentariam Semproniam abrogavit. Off. 2, 21. largitio ejus. *M. Octavius*, Ligur, Verr. 1, 48. *M. Octavius, Cn. F. M. N.* ad Div. 3, 4. Appii Pulchri legatus aut praefectus, ad Div. 8, 2. Att. 5, 21. aedilis curulis. *M. Octavius*, Phil. 11, 2. Marſus quidam. *P. Octavius* Balbus, Cluent. 38. ſenator. *Octavius* Mamilius, Att. 9, 10.

Oedipus, Fat. 13. &c. *Laji filius.*

Oeneus, Tuſc. Qu. 2, 8. *Dejanirae pater.*

Oenomaus, ad Div. 9, 16. Tuſc. 3, 12. *fabula Accii.*

A. Offilius, ad Div. 7, 21. Att. 13, 37. JCtus.

Ofillius, ad Div. 16, 24.

Oileus, Tuſc. 3, 29. *Ajacis pater.*

Olympias, Div. 1, 23.

Onaſus, Segeſtanus, Verr. 5, 45.

Opas, N. D. 3, 22.

Ophiuchus, Nat. D. 2, 42. ſidus.

L. Opimius, *Q. F.* Inv. 2. 34. cf. Agrar. 2. extr. Catil. 1, 1. ei reſp. permittitur, Br. 34. a populo abſolutus de caede Gracchi, conf. Planc. 28. Or. 2, 25. Brut. 83. ab eo vinum Opimianum dicitur. Sext. 67. ſepulcrum ejus. *Q. Opimius*, Orat. 2, 68. conſul *a.* DXCIX. *Q. Opimius, L. F. Q. N.* Verr. 1, 60. ſenator. *Opimius, Vejentina, Tromentina, Antius*, Att. 4, 16. judex.

Sp. Opius, *ſive, ut alii volunt*, P. Opius, Phil. 3, 10.

Oppia, ad Div. 13, 28.

Oppianicus, Cluent. 4. *&c. eſt* Statii Albii *cognomen.*

Oppii, Att. 7, 13. 8, 7. 10, 4. foeneratores.

Cn. Oppius, Quir. p. redit. 5. cf. Att. 4, 2. *L. Oppius*, M. F. Flacc. 13. eques Romanus. ad Div. 13, 43. negotiator Philomelii. *M. Oppius*, M. F. *Terentina*, ad Div. 8, 8. *Oppius*, ad Div. 2, 16. Att. 5, 1. Caeſaris amicus.

C. *Sergius* Orata, Fin. 2, 22. Off. 3, 16. Or. 1, 39. *ſcribitur* Aurata.

P. Orbius, Brut. 48. Flacc. 31. praetor in Aſia.

Orbona, N. D. 3, 25. Dea.
C. Orchinius, p. Cluent. 34. & 53.
Oreſtes, Tuſc. 3, 5. furioſus, Fin. 1, 20 &c.
Cn. Oreſtes, ex Aureliis, pro Planc. 21. Off. 2, 17. Dom. 13. a Cn. Aufidio adoptatus.
L. Oreſtes, Brut. 28. conſul.
Oreſtilia, *Aurelia*, ad Div. 8, 7.
M. Orfius, ad Div. 7, 5. & ad Q. Fr. 2, 14.
Orion, de N. D. 2, 44. ſidus.
Orithyja, Leg. 1, 1.
Orodes, ad Div. 15, 1. Att. 5, 18. rex Parthorum. vid. Arſaces.
Oroetes, Fin. 5, 30. praetor Darii.
Orpheus, N. D. 1, 38. *Orpheus*, ad Div. 14, 4. ſervus Ciceronis.
Orphica, de N. D. 3, 23. ſacra Bacchi.
Oſaces, Att. 5, 20. dux Parthorum.
L. Otho, *e Roſciis*, Mur. 19.
Ovia, Att. 12, 2. & 24. C. Lollii uxor.
Ovius, Att. 16, 1.

P.

T. Pacavius, Mil. 27. eques Romanus.
M. Paccius, Att. 4. 16. hoſpes Attici.
L. Junius Paciaecus, ad Div. 6, 18.
Pacidianus, de optim. gen. orat. 6. Tuſc. 4, 21.
M. Pacilius, Verr. 2, 38. & 40.

Paciliana domus, Att. 1, 14.

Paconius, Q. Fr. 1, 1. 6.

Pacores, *vel* Pacorus, ad Div. 15, 1. Att. 5, 18. Orodis regis Parthorum filius, ad Div. 15, 3.

Paean, Ver. 4, 57. nomen Apollinis, Orat. 1, 59. Verr. 4, 57. ejus ſignum.

Paeonius, Q. Fr. 3, 3. rhetor.

Paetus, ad Div. 9, 16. *cognomen familiae Papiriae*, Cluent. 26. & Aeliorum. ad Att. 2, 1. *Paetus*, Phil. 13, 15. Graeculus.

Palaemon, Nat. D. 3, 15.

Palamedes, Top. 20.

M. Lollius Palicanus, Verr. 2, 41. Tribun. pl. Att. 1, 1. & 18. Brut. 60.

Palla, Coel. 10.

Pallas, *antis*, N. D. 3, 23. pater Minervae cujusdam.

Pammenes, Brut. 97. longe eloquentiſſimus Graeciae. Or. 29. Demoſthenis ſtudioſiſſimus. *Mentio* Pammenis *quoque fit* ad Att. 5, 20. 6, 2.

Pamphilus, *Lilybaetanus*, Verr. 4, 14. *Pamphilus*, N. D. 1, 26. Platonis auditor. *Pamphilus*, Orat. 3, 21. rhetor Graecus. *Pamphilus*, Att. 7, 2. ſervus Attici.

Panaetius, *Rhodius Stoicus*, Or. 1, 11. Off.

1, 26. Scipionis Africani majoris praeceptor. Brut. 30. Rutilii, Brut. 26. C. Fannii, Or. 1, 11. Mneſarchi, Off. 2, 2. Tuſc. 1, 32. animum mortalem ſtatuit, Nat. D. 2, 46. Offic. 1, 2. 3, 2. de officiis accuratiſſime diſputavit, Offic. 1, 43. ibid. 2, 17. theatra, porticus, nova templa, non probat. Fin. 4, 9. Att 13, 8. ejus liber de providentia. Leg. 3, 6. de magiſtratibus.

Paniſcus, N. D. 3, 17. Div. 1, 13.

C. Vibius Panſa, C. F. C. N. ad Div. 8, 8. Trib. pl. ad Div. 15, 17. in Gallia citeriori M. Bruto ſuccedit, Phil. 5, 19. conſul cum Hirtio, ad Div. 10, 33. exercitus ejus ad Mutinam conciditur, & ipſe ex vulneribus moritur. cf. ad Brut. 6. Phil. 11, 9. laudatio ejus.

Panurgus, p. Q. Roſcio 10. ſervi nomen.

Papia, ad Div. 16, 24. femina. *Papia*, Cluent. 9. uxor Oppianici.

Papirii, ad Div. 9, 21. olim *Papiſii* dicti, ibid. 9, 21. *Cn. Papirius*, Verr. 1, 12. eſt Cn. Carbo. it. Agrar. 3, 2. vide in *Cn. Carbo*. *L. Papirius Craſſus*, ad Div. 9, 21. dictator. *L. Papirius Curſor*, ad Div. 9, 21. magiſter equitum. *L. Papirius Fregellanus*, Brut. 46.

Tib. Gracchi P. F. aetate diſertiſſimus Latii. *L. Papirius Mugillanus*, ad Div. 9, 21. conſul. *L. Papirius Paetus*, Att. 1, 20. *L. Papirius*, Verr. 4, 21. eques Romanus. *L. Papirius*, Potamo, Verr. 3, 66. ſcriba Verris. cf. 3, 60. *M. Papirius*, Mil. 7. pro Dom. 19. frater Sext. Aelii Liguris, tribuni plebis. *Q. Papirius*, Dom. 49. tribunus pleb. auctor legis Papiriae.

C. Papius, Off. 3, 11.

Paralus, Verr. 4, 60. heros, qui triremem primus ſtruxit.

Parhedrus, ad Div. 16, 18.

Parilia, Att. 4, 10. Div. 2, 47.

Paris, Orat. 49. Nat. D. 3, 38. Att. 1, 18.

Parmenides, Acad. 4, 23. ibid. 4, 37. N. D. 1, 11.

Parrhaſius, Flacc. 22. Trallianus. *Parrhaſius*, Tuſcul. 1, 2. pictor nobiliſſimus.

Paſiphae, N. D. 3, 18. Perſeïdis filia. De Div. 1, 43.

L. Junius Patietus, ad Att. 12, 2.

T. Patina, Milon. 17. Lanuvinus.

Patiſcus, *Cilix*, ad Div. 2, 11. 8, 9. 12, 15. Claſſi in Aſia praeeſt.

Patro, *Epicureus*, ad Div. 13, 1. Phaedro ſuccedit. Att. 5, 11. &c.

Patroclus, Tuſc. 2, 15. 16.

Q. Patulcius, Att. 14, 18.

L. Paullus, *Macedonici pater*, Orat. 2, 87. qui ad Cannas male rem geſſit, Divin. 2, 33. Offic. 3, 32. conſul. *L. Aemilius Paullus, Macedonicus, Africani minoris pater naturalis*, Brut. 20. diſertus, ad Div. 4, 6. Tuſc. 3, 28. Brut. 19. ejus filium adoptat Africani majoris f. Div. 1, 46. 2, 39. conſul iterum, Off. 2, 22. omni Macedonum gaza potitus eſt. Verr. 1, 21. Perſen vi ac virtute ſuperavit, Mur. 14. de Perſe triumphat, Tuſc. 5, 14. *L. Paullus*, M. F. Vatin. 10. quaeſtor Macedoniae, laudatur Mil. 9. ad Div. 8, 4. conſul cum C. Marcello, ibid. 10. provinciae nimis cupidus, ibid. 11. Phil. 13, 6. ad Div. 8, 8. 11, 19. ad Att. 4, 13. ibid. 17. Baſilicam Aemiliam veterem reficit, novam locat. *Paullus*, ad Att. 14, 8. Lepidi frater. *Paullus*, Piſ. 17.

Pauſanias, *Lacedaemonius*, Top. 20. Off. 1, 22. *Pauſanias, Alabandenſis*, ad Div. 13, 64. *Pauſanias*, ad Div. 8, 8. libertus.

Q. Pedius, Att. 9, 14. Caeſaris legatus, Planc. 7.

C. Peducaeus, ad Div. 10, 33. *L. Peducaeus*, Flacc. 28. eques Romanus. *S. Pe-*

ducaeus, Att. 1, 4. Sexti pater. *Sext. Peducaeus*, Sext. F. Verr. 1, 7. ſenator. ad Att. 7, 13. 14. & 17. ad Div. 8, 14. abſolvitur, Verr. 2, 56. Fin. 2, 18. praetor Siciliae, egregium ejus facinus.

Peleus, Orat. 3, 15. pater Achillis.

Pelias, Orat. 3, 58. Neptuni filius, Theſſaliae rex.

Pelopidae, ad Div. 7, 28.

Pelops, Tuſc. 2, 25. *Pelops*, Byzantinus Romae, Att. 14, 8.

Penelopa, N. D. 3, 22. uxor Mercurii, Panis mater.

M. Pennus, M. F. Brut. 28. in tribunatu agitavit C. Gracchum. Off. 3, 11. peregrinos exterminavit.

Perdiccas, Tuſc. 5, 12. Archelai pater.

Pericles, Brut. 11. Xanthippi filius, Orat 2, 22. Off. 1, 40. collegam Sophoclem in praetura reprehendit. Orat. 4. cur ceteris oratoribus praeſtiterit, Off. 2, 17. 1, 30. *Pericles*, Verr. 1, 33. Epheſius nobilis.

Peripatetici, Tuſc. 4, 17. & 19. &c. eorum de affectibus ſententia refellitur, Off 1, 25. laudant iracundiam, N. D. 1. 7. Fin. 3, 2. 12. & 13. re, an verbis a Stoicis diſcrepent

Perſa, Div. 2, 37. v. *Perſes*. *Perſa*, de Div. 1, 46. catellus L. Paulli.

Perſaeus, ſ. Perſeus, N. D. 1, 15. Zenonis auditor.

Perſeis, de N. D. 3, 18. filia Perſei, mater Paſiphaës.

Perſes, Verr. 1, 2. rex Macedoniae. Tuſc. 5, 40. Paullum precatur, ne in triumpho ducat. N. D. 2, 2.

Perſeus, N. D. 2, 43. ſidus 3, 18. ejus filia.

C. Perſius, Orat. 2, 6. orator doctiſſimus, Brut. 26. Fin. 1. 3.

M. Perpenna, *ſive potius* Perperna, Or. 2, 65. judex. *Conſul a.* DCLXI. Verr. 1, 55. Cenſor Q. Roſc. 1.

Peſcennius, ad Div. 14, 4.

M. Petillius, Verr. 2, 29. eques Romanus. *Q. Petillius*, pro Mil. 16 judex.

Petiſſius *Urbinas*, Phil. 12. 8. ibid. 13, 2.

M. Petrejus, Sext. 5. C. Antonii legatus, ad Div. 16, 12. legatus Pompeji, Att. 8, 2.

Petrus, Phil. 13, 15. *vid. in* Paetus.

Phaedrus, Or. 1, 7. Div. 1, 3. 7. &c. Platonis dialogus. *Phaedrus*, ad Div. 13, 1. Epicureus. Carus eſt Attico, Att. 13, 37. ejus libri quidam. *Laudatur etiam* Fin. 5, 1. N. D. 1, 33. Phil. 5, 5. ejus filius Lyſiades.

Phaethon, Att. 3, 8. ad Q. Fr. 1, 4. nomen ſervi.

Phalargus, Verrin. 5, 40. Centuripinus.

Phalaris, Offic. 3, 6. tyrannus, Div. 1, 23. Verr. 4, 33. Piſ. 18. &c. ejus taurus, Off. 2, 7.

Phalereus, Divin. 2, 46. v.

Phamea, ad Div. 7, 24. libertus, *Tigellii avus.* Att. 9, 9. moritur. ad Div. 9, 16. Att. 13, 49.

Phania, ad Div. 3, 1. 2, 13. libertus.

Pharnaces, Dejot. 5. cf. Att. 11, 20. 22. ad Div. 15, 15. *Eſt Mithridatis filius. Pharnaces,* Att. 13, 30. 44. ſervus librarius.

Phemius, Att. 5, 20. 21. ſq. 6, 1. muſicus.

Pherecrates, Phthiota, Tuſc. 1, 10.

Pherecydes, Tuſc. 1, 16. Syrus, Div. 1. 50. Pythagorae magiſter, Tuſc. 1, 16. primus dixit animos eſſe ſempiternos. *Pherecydes,* Or. 2, 12. Hiſtoricus.

Phidias, Or. 2, 17. Tuſc. 1, 15. Or. 71. &c.

Phidippus, Dejot. 6. medicus Dejotari.

Phiditia, Tuſc. 5, 34. convivia Lacedaemoniorum.

Philadelphus, Att. 1, 11. *Philadelphus Annius,* Phil. 13, 12. praetorius.

Philarchus, Verr. 4, 12. Centuripinus, 5, 14. Haluntinus.

Philargyrus, ad Div. 6, 1. libertus, Att. 9. 15.
Phileros, nomen ſervi, pro Corn. 1. ad Div. 9, 15.
Philinus, Verr. 3, 34. Herbitenſis.
Philippus, *Alexandri pater*, Offic. 2, 14. 15. 1, 26. filium ſuperat facilitate & humanitate, a filio ſuperatur rebus geſtis & gloria, Tuſcul. 5, 14. Att. 1, 16. *Philippus, rex Macedoniae, quocum bellum Maced. 1. geſtum eſt.* Invent. 1, 12. Verr. 1, 21. a Flaminino vincitur, cf. Phil. 11, 7. Agrar. 1, 19. 33. Offic. 2, 14. Antigoni filius. *Philippus*, Verr. 3, 34. Herbitenſis. *Philippus*, Flacc. 18. Temnites. *Philippus*, ad Div. 13, 28. Lacedaemonius. *L. Philippus, Q. F.* e *Marciis*, Off. 2, 17. Q. filius, Sext. 51. vitricus Gellii, Planc. 21. Off. 2, 21. tribunus plebis, Muren. 17. Brut. 45. Rabir. 7. conſul cum Sext. Julio Caeſare, Or. 1, 7. 3, 1. Dom. 32. avunculum ſuum cenſor in recitando ſenatu praeterit. Brut. 64. Att. 8, 3. Brut. 47 optimus ſuae aetatis Orator, Or. 2, 61. Offic. 1, 30. facetus. *ibid.* 2, 17. *de eo cape* Agr. 2, 16. de Or. 2, 54. Quint. 22. *vide etiam* L. Marcius. *L. Philippus, L. F. Q. N.* Phil. 3, 10. vitricus Octavii,

Har. Reſp. 6. ad Div. 1, 9. conſul. L. *Philippus*, L. *F*. L. *N*. Phil. 3, 10. Phil. 8, 9. ad Div. 12. 4. *Q*. *Philippus*, Balb. 11. exſul. *Q*. *Philippus*, ad Div. 13, 73. 74. proconſul.

Philiſtus, *Syracuſius*, Div. 1, 20. 33. hiſtoricus, Or. 2, 13. 23. familiaris Dionyſii, imitatur Thucydidem, Brut. 17. Br. 88. Q. Fr. 2, 13.

Philo, Acad. 4, 6. Clitomachi auditor, Or. 3, 28. in Academia maxime floret, Brut. 89. princeps Academiae *Quartae*, Ciceronem auditorem habuit, ad Div. 13, 1. ei valde probatur, Acad. 4, 4. ejus libri duo, 1, 4. contra eum ſcribit Antiochus, Tuſc. 2, 10. ibid. 3. alio tempore philoſophiam, alio rhetoricam docebat, Acad. 1, 4. magiſter Antiochi, Tuſc. 5, 37. peregrinatur. *Philo*, *Architectus*, Or. 1, 14. *Philo*, ad Div. 2, 12. 8, 8. libertus. L. *Philo*, *e Veturiis*, in Caecil. 19. quaeſtor.

Philoctetes, ad Her. 4, 30. Tuſc. 2, 7.

Philodamus, Verr. 2, 44. Opuntius. *Philodamus*, Verr. 1, 25. Lampſacenorum princeps.

Philodemus, Fin. 2, 35. Epicureus.

Philodorus, Flacc. 22. Trallianus.

Philo-

Philogenes, Att. 5, 13, 6, 4. ſervus aut libertus Attici.

Philogonus, Q. Fr. 1, 3. libertus Q. Ciceronis.

Philolaus, Or. 3, 34. Crotoniata, Pythagoreus, Archytae diſcipulus.

Philotes, Alabandenſis, ad Div. 13, 56.

Philotimus, Att. 2, 4. 6, 10. ad Div. 3, 9. &c. libertus Ciceronis.

Philoxenus, Att. 4, 6. poëta Syracuſanus.

Philus, Att. 4, 16. cognomen L. Fulvii. Amic. 4, 7. 19. laudatur.

Phintias, Offic. 3, 10. Pythagoreus.

Phoenix, Or. 3, 15. comes Achillis.

Phormio, Or. 2, 18. Peripateticus. c. 19. Phormiones *dicuntur, qui de re praecipiunt, & diſſerunt, quam non intelligunt.*

Phoronis, Nat. D. 3, 22. Valentis uxor, Mercurii cujusdam mater.

Pictor, Or. 2, 12. vid. *Fabius Pictor.*

Pierides & Pieriae, Nat. D. 3, 21. Muſae.

Pierius, ſ. Pireus, ibid. pater Pieridum novem ex Antiopa.

Pietas, Div. 1, 43. ejus aedes Romae.

Pilia, Att. 4, 4. &c. uxor Attici.

M. Pilius, Att. 13, 31. ad. Div. 8, 8. *Q. Pilius*, Att. 4, 17. neceſſarius Attici.

Pilus, ad Brutum ep. 7.

Pinarii Nattae, Div. 2, 21. nobiles. vid. *L. Natta.*

T. Pinarius, ad Div. 12, 24. Att. 6, 1. 8, 15. amicus Ciceronis. *M. Pinarius*, vid. *Ruſca.*

Pindarus, poëta, Or. 1. Fin. 2, 34. &c. *Pindarus*, ad Att. 16, 1. decumanus.

T. Pinnius, ad Div. 13, 61.

Pippa, Verr. 3, 33.

Piſiſtratus, *tyrannus*, Orat. 3, 33. homo doctus & eloquens. *Commemoratur etiam* Brut. 7. Senect. 20. Att. 8, 16. Nat. D. 3, 33.

Piſo, Att. 12, 3. argentarius. C. Calpurnius *Piſo*, Caecin. 12. Att. 1, 1. proconſ. Galliae, ibid. 1, 13. 14 pacificator Allobrogum. Flacc. 38. a Cicerone defenditur, Brut. 68. Q. Roſc. 3. *C. Piſo*, in Piſon. 1. ad Quir. p. Red. 3. in Senat. 15. gener Ciceronis. Brut. 78. ingenioſiſſimus. *Cn. Piſo*, Sull. 24. Muren. 38. *L. Piſo, qui primus* Frugi *dictus eſt*, Brut. 27. Verr. 3, 48. Off. 2, 21. primus legem de repetundis tulit, Font. 13. Brut. 27. Or. 2, 12. Annales ſcripſit & orationes, ad. Div. 9, 22. L. *Piſo*, L. fil. Verr. 4, 25. praetor. *L. Piſo*, Verr. 4, 25. L. F.

L. N. praetor, Verr. 1, 46. cum Verre. add. Caecil. 19. *L. Piſo*, Caeſonius, Dom. 9. lege Clodia Macedoniam accipit, ad Div. 4, 4. C. Caeſaris ſocer, Phil. 1, 4. ad Div. 12, 22. Phil. 8, 9. 10, 5. ad Div. 12, 4. legatus ad Antonium. *M. Piſo*, Fin. 5, 1. M. Pupius *Piſo, Calpurnianus*, Dom. 13. adoptatur a M. Pupio, Verr. 1, 14. Quaeſtor, Flacc. 3. Hiſpaniae praetor, Att. 1, 13. amicus Clodii, ibid. 14. valde reprehenditur, ibid. 16. Or. 1. 22. eloquentiae ſtudioſus, Brut. 64, 66. Fin. 4, 26. Stoicos facete ridet ibid. 5, 1. Nat. D. 1. 7. Peripateticus.

Pitaratus, Fat. 9. Archon Athenienſis.

Pittacus, Sapiens, Or. 3, 15. Leg. 2, 26.

Pituanius, Att. 4, 15. familiaris Attici.

L. Plaetorius, Cluent. 60. ſenator. *M. Plaetorius, M. F. Ceſtianus*, Font. 5. Cluent. 45. Aedilis curulis, ibid. 53. praetor cum Cicerone.

C. Atejus Plagulejus, ad Att. 10, 8. Dom. 33.

Cn. Plancius, Att. 1, 22. tribunus militum, ad Div. 4, 14. exſuli ſpem reditus facit Cicero, Planc. 8. *Cn. Plancus* Or. 2, 54. a L. Craſſo defenditur. Cluent. 51. accuſat eum M. Brutus. *Cn. Plancus, e Munaciis, L. F.* ad Div.

10,6. laudatur. ibid. 11, 17. *L. Plancus, L. F.* ad Div. 8, 1. Phil. 3, 15. praetor Galliae, ad Div. 10, 1. conſul deſignatus, ibid 18. ad Lepidum ſe confert, ibid. 11. Lepidi inimicus. *L. Plancus*, Phil. 11, 6. *T. Plancus* Burſa, *L. F. Cn. & L. Planci frater*, Phil. 13, 12. curiam incendit, Phil. 11, 6. cum Antonio facit, Phil. 6, 4. omnibus ſententiis maximo plauſu condemnatus, ad Div. 7, 2. 12, 18. inimiciſſimus Ciceronis, Phil. 12, 18. ad Div. 9, 11. ejus ignorantia literarum ridetur.

M. Planius, ad Div. 9, 13. eques Romanus.

Plato, Div. 1, 36. Fin. 5, 29. Tuſc. 4, 19. 25. Aegyptum & Magnam Graeciam peragravit ſcientiae cauſa, Acad. 1, 5. Acad. 4, 39. ibid. 37. ex materia factum mundum a Deo aeternum. Tuſc. 1, 17. de mundo & mente ſententia. N. D. 1, 12. in ſententia de Deo inconſtans, ib. 10. Leg. 3, 15. mutatis muſicorum cantibus, mutari civitatis ſtatum putat. Or. 1, 11. oratorem a reip. gubernaculis removet. Tuſc. 2, 11. poëtas e civitate ſua ejicit, Att. 7, 12. *Plato*, Sardianus, ad Q. Fr. 1, 2. 4. Epicureus.

Plator, Piſon. 34. Har. Reſp. 16. Dyrrhachinus,

A. Plautius, ad Div. 13, 29. praetor Bithyniae & Ponti.

Plautus, *poëta*, Offic. 1, 29. Brut. 15. *Plautus*, Att. 1, 16. judex abſolvit Clodium.

Pleurates, Piſ. 34. Macedo.

A Plotius *Sylvanus*, Planc. 7. Att. 5, 15. praetor. *C. Plotius*, Flacc. 21. ſenator, legatus in Aſia. C. *Plotius*, Fin. 2, 18. Nurſinus, eques Romanus. *L. Plotius*, Arch. 9. poëta.

Pola, *Servius*, ad Div. 8, 12. accuſator.

Poleas, Verr. 4, 42. Tyndaritanus.

Polemarchus, Verr. 3, 23. Murgentinus.

Polemo, Acad. 1, 10. Or. 3, 18. Xenocratis auditor, nil ab Ariſtotele diſſenſit. Acad. 4, 42. ejus ſcripta, de Fin. 4, 6.

Polemocrates, Flacc. 30.

Poles, Flacc. 18. Temnites. *Poles*, Leg. 2, 13. augur.

Polla, ad Div. 11, 7. *eſt Valeria Paulla, D. Bruti uxor.*

Pollex, ad Div. 15, 6. Att. 8, 5. 11, 4. *ſervus Ciceronis.*

Pollio, ad. Div. 1, 6. 9, 25. 11, 9. &c.

Pollux, Div. 1, 43. ejus aedes Tuſculi, ibid. 34.

Polyenus, Fin. 1, 5. Acad. 4, 33. Geometra inſignis.

Polybius, ad Div. 5, 12.

Polycharmus, Att. 5, 11. praetor Athenienſium.

Polycletus, Verr. 4, 3. nobilis ſtatuarius, Or. 2, 16. Herculem finxit. Brut. 86. Tuſc. 1, 2.

Polychrates *Samius*, Fin. 5, 30.

Polydorus, Or. 3, 58. Priami ex Hecuba minimus filius.

Polygnotus, Brut. 18. pictor.

Polyidus, Div. 1, 40. Corinthius, augur.

Polyphemus, Tuſc. 5, 39. Cyclops Siculus.

Pompeja, ad Div. 5, 11. P. Vatinii uxor.

Pompeji, Parcennii, Verr. 4, 11. Mamertini. *Pompejus* Phrygio, Or. 2, 70. *Pompejus* Vindullus, Att. 6, 1. *Cn. Pompejus* Baſiliſcus, Verr. 4, 11. *Cn. Pompejus* Philo, Verr. 4, 22. Tyndaritanus. *Cn. Pompejus* Theodorus, Verr. 2, 42. Siculus. *Cn. Pompejus Strabo, Sext. fil.* in Caecil. 19. Verr. 3, 16. praetor Siciliae, Font. 15. Balb. 22. bellum ſociale gerit. Phil. 12, 11. in ejus exercitu tiro fuit Cicero. Brut. 47. mediocris orator. Cornel. 1. *Cn. Pompejus*

Magnus, Cn. F. Sext. N. Act. 1. in Verr. 10. ludos votivos dat. Manil. 4. bellum Sertorianum conficit. Verr. 5, 2. dux contra fugitivos in Sicilia. Sext. 27. ejus in Tygranem lenitas. Flacc. 28. Hyeroſolymis captis nil ex fano attigit. Att. 2, 16. ibid. 1, 16. a plebe Cneus Cicero dicitur, quod eum nimis diligeret, ibid. 14. laudibus Ciceronis invidet, 2, 3. Epicrates dicitur, 2, 17. Alabarches vocatur, 2, 9. Hieroſolymarius, 2, 12. Quindecimvir. Quir. p. Red. ejus in Cicerone revocando inſignis opera, ad Div. 1, 1. Off. 2, 17. ejus theatra, porticus, templa reprehenduntur, ad Div. 8, 11. Att. 6, 1. Dom. 7. ei Ciceronis ſententia res frumentaria committitur cum imperio. ad Div. 8, 8. Attic. 7, 11. reprehenditur, quod Caeſare adveniente urbem reliquerit, ad Div. 4, 7. copiae ejus. Att. 8, 2. *initio belli Civilis* nil agit ſapienter & fortiter, omnia contra Ciceronis conſilium. Caeſarem aluit, auxit & armavit, Att. 9, 13. de pace mittit ad Caeſarem, Tuſc. 3, 26. fuga poſt pugnam Pharſalicam, ad Div. 12, 14. Div. 2, 9. in ſolitudine Aegyptiorum trucidatur. Div. 1, 14. multa eum fefellerunt. Phil. 2, 42. ejus domus & horti &c.

Milon. 25. Magnus vocatur. *Cn. Pompejus*; *alter Magni fil.* Att. 12. Phil. 13, 4. *Q. Pompejus*, Auli (*tibicinis*) F. Brut. 68. Bithynicus. *Q. Pompejus Nepos*, A. F. Brut. 25. Muren. 7. Verr. 5, 70. homo novus, ſummos honores conſecutus eſt, Fin. 2, 17. Off. 3, 30. Brut. 76. cenſor. Font. 7. a Caepionibus accuſatus abſolvitur, Amic. 21. *Q. Pompejus, Q. F. A. N. Rufus*, Or. 1, 37 praetor urbanus, Agr. 1, 15. conſul cum L. Sulla. *Q. Pompejus* Rufus, *hujus Quinti F. A. Nepotis*, Sull. 19. Att. 4, 16. Q. Fr. 3, 2. ad Div. 8, 1. inimicus Ciceronis. *Q. Pompejus, Sext. F.* ad Div. 13, 49. *Sext. Pompejus, S. F. Cn. Strabonis Fr.* Brut. 47. ſummus JCtus, geometra & Stoicus. cf. Or. 1, 15. 3, 21. Offic. 1, 6. Phil. 12, 11. *S.* Pompejus, *Cn. Magni fil.* Att. 12, 37. fugit in Hiſpaniam citeriorem, ad Div. 11, 1. Phil. 13, 6. Maſſiliae verſatur, Phil. 5, 15. a M. Lepido civitati reſtituitur. *P. Pompejus* Chlorus, Verr. 2, 8. civis Rom.

Pompilius, Offic. 1, 11. Imperator.

Pomponia, Att. 1, 5. ſoror Attici.

C. Pomponius, Brut. 49. 57. 62. Or. 3, 13. qualis orator fuerit. Brut. 90. *M. Pomponius*, Offic. 3, 31. *M. Pomponius*, Div. 2,

29. *M. Pomponius*, Dionyſius, Att. 4, 15. libertus. *T. Pomponius*, ad Div. 5, 4. &c. *eſt* Atticus.

C. Pomtinus, Catil. 3, 2. Flacc. 40. praetor conſule Cicerone. Prov. Conſ. 13. Att. 4, 16. Q. Fr. 3, 4. Piſ. 24. neceſſarius Ciceronis. ad Div. 2, 15. 3, 3. 15, 4. legatus Ciceronis in Cilicia. Att. 6, 3. vitia ejus.

Pontianus, Att. 12, 44.

Pontidia, Att. 5, 21. 6, 1.

M. Pontidius, Or. 2, 67. Brut. 70. Arpinas.

Pontinius, v: Pomtinus.

C. Pontius Samnis, Offic. 2, 21. *L. Pontius* Aquila, ad Div. 10, 33. legatus D. Bruti perit ad Mutinam. Att. 5, 2. 3. 4. ejus villa. T. Pontius, Fin. 1, 3. Senect. 10. centurio, robore inſignis. *Pontius* Titinianus, Att. 9, 19.

Popilia gens, Leg. 2, 22. *Popilia*, Or. 2, 2. mater Q. Catuli.

C. Popilius, P. F. Phil. 8, 8.

C. Popillius, *Laenas*, *C. F. C. N.* Leg. 3. 16. *C. Popillius*, P. F. Brut. 25. non indiſertus. *L. Popillius*, Cluent. 47. judex. *M. Popillius*, *M. F. Laenas*, Br. 14. conſul. *P. Popillius*, *C. F. P. N.* Verr. 4, 50. P. Rupi-

lii collega in conſulatu, Cluent. 35. Dom. 31. a C. Graccho lege lata in exſilium mittitur. Quir. p. Red. 3. Sen. p. R. 15. Brut. 34. reſtituitur. *P. Popillius*, Cluent. 36. reus de ambitu, damnatur.

Porcia, Att. 15, 11. *M. Catonis ſoror, Domitii Ahenobarbi uxor.* ibid. 13, 37. 48. ejus laudatio.

Porcius, Font. 5. *L. Porcius Licinus*, Brut. 15. conſul cum P. Claudio. *L. Porcius* Naſica, Or. 2, 64.

Porſena, Sext. 21.

Portunus, Nat. D. 2. 26. *Deus.*

Poſides Matro, Solentinus, Verr. 2, 42.

Poſidonius, Offic. 3, 2. Panaetii diſcipulus, Att. 2, 1. Tuſc. 2, 24. dolores fortiter fert. Nat. D. 1, 42. Div. 1, 3. quinque libros de Divinatione edidit. Nat. D. 2, 34. ejus ſphaera, *ibid.* 1, 3. inſtituit Ciceronem, Att. 2, 1. Rhodi vivit. cf. Fat. 3.

Poſſidorus, Verr. 3, 42.

Poſtumia, ad Div. 4, 2. Att. 5, 20. 21. Servii Sulpicii uxor.

Poſtumius, ad Div. 6, 12. Caeſaris familiariſſimus, Att. 5, 21. 15. 2. *Poſtumius* Cominius, Balb. 23. conſul. *P. Poſtumius*, Fin. 2, 22. *A. Poſtumius Albinus*, Verr. 1,

41. cenſor. *A. Poſtumius*, Nat. D. 2, 2. Dictator. *C. Poſtumius*, Div. 1, 33. haruſpex. *Cn. Poſtumius*, Verr. 1, 39. *Cn. Poſtumius*, Muren. 27. *M. Poſtumius*, Verr. 2, 18. quaeſtor Verris. *P. Poſtumius* Tubertus, Leg. 2, 23. *P. Poſtumius*, ad Div. 4, 12. *Q. Poſtumius*, Verr. 1, 39. *Q. Poſtumius*, Dom. 44. *Sp. Poſtumius*, Sen. 12. conſul. *T. Poſtumius*, Brut. 77. bonus orator.

Poſtumulenus, ad Div. 6, 10. cognomen.

Poſtumus, Att. 7, 16. *cognomen Rabiriorum, Curtiorum &c.*

Potamo, in Caecil. 9.

P. Potitius, Verr. 1, 51. ſenator.

Praecilius, ad Div. 13, 15. pater & filius.

Praxiteles, de Div. 1, 36. caelator, 2, 24. Praxitelia capita, Verr. 4, 2. &c.

Precianus, ad Div. 7, 8.

L. Pretius, Verr. 5, 62. eques Rom.

Procilius, Att. 4, 15. 16. Q. Fr. 2, 8. *Procilius*, Att. 2, 2. *Hiſtoricus.*

Procles, Div. 12, 43. rex Lacedaemoniorum.

Proculus Julius, Leg. 1, 1.

Procyon, Nat. D. 2, 44. ſidus.

Prodicus Chius, Nat. D. 1, 42. Or. 3, 32. de natura rerum ſcripſit.

Sext. Propertius, Dom. 19.

Protagoras, Nat. D. 1, 23. Abderites, Brut. 12. locos communes ſcripſit, Or. 3, 32. de natura rerum ſcripſit. Nat. D. 1, 1. de diis dubitat.

Protogenes, Att. 2, 21. Jalyſum fecit, Brut. 18. pictor. *Protogenes*, ad Div. 7, 1. M. Marii lector.

Pruſias, *rex Bithyniae*, Div. 2, 24.

Pſeudophilippus, Agr. 2, 33.

Ptolemaeus, *Lagi fil.* Div. 2, 66. dux Alexandri. *Ptolemaeus*, Offic. 2, 23. Alexandrinus. *Ptolemaeus*, Dom. 7. rex Cypri, Flacc. 13. Sext. 25. *Ptolemaeus*, Tuſcul. 5, 34. *Ptolemaeus Auletes*, Rab. Poſt. 2. regno pellitur, ad Div. 1, 1. ſqq. Q. Fr. 2. 10. ejus lectica Aniciana.

Q. Publicenus, Q. Fr. 1, 2, 4.

Publicius, Div. 1, 50. vates. *Publicius*, Catil. 2, 2. ſocius Catilinae. *C. Publicius*, Or. 2, 67. *Cn. Publicius*, Menander, Balb. 11. Graecus. *L. Publicius*, Quint. 6. venalitiarius, ſ. mango. *Q. Publicius*, Clu. 15. praetor.

Publilia, Att. 12, 32. Ciceronis poſt Terentiam uxor. *Publilius*, Att. 12, 7. ſocer Ciceronis.

Publius *Syrus*, ad Div. 12, 18. mimus. Att. 14, 2. *Publius*, ad Div. 16, 22.

Pulchellus, Att. 2, 1. &c. Clodius.

Pullus Numitorius, Fin. 2, 22. Fregellas prodidit.

Cn. **Pupius**, ad Div. 13, 9. in operis ſocietatis Bithynicae. *M. Pupius*, Dom. 13. adoptat Piſonem.

Pylades, Fin. 2, 24. amicus Oreſtae, *a quo* c. 26. Pyladea amicitia.

Pyrrho, Fin. 2, 11. 13, Offic. 1, 2. de ſummo bono ſententia, Tuſc. 2, 6. ſententia de dolore, Fin. 4, 16. virtus, *ab eo dicti* Pyrrhonii, Or. 3, 17.

Pyrrhus, Div. 2, 56. Aeacides, ad Div. 9, 25. ejus libri de re militari. Muren. 14. de eo triumphat M'. Curius. Offic. 2, 7. ad Div. 5, 12. Parad. 6. Amic. 8.

Pythagoras, Tuſc. 1, 16. Pherecydis diſcipulus. Or. 2, 33. Tuſc. 4, 1. junior eſt Numa Pompilio, Fin. 5, 29. Tuſc. 4, 19. 25. Aegyptum peragravit, & Magos Perſarum adiit. Acad. 4, 37. ex numeris & Mathematicorum initiis omnia eſſe putat. Nat. D. 1, 11. Deum eſſe animum per mundum permeantem, ejusque particulas animos noſtros, *ibid.* 3, 11. Divin. 1, 3. Offic. 1, 17.

ultimum in amicitia putat, ut fiat unus e pluribus. Tuſc. 1, 25. ſummae ſapientiae credit fuiſſe, imponere rebus nomina. Offic. 1, 30. ſine ulla hilaritate ſummam auctoritatem conſequitur, Tuſc. 5, 3. Nat. D. 3, 36. Muſis bovem immolavit, Fin. 5, 2. Metaponti moritur &c. Tuſc. 4, 1.

Pythagorei, Div. 1, 30. quare fabis abſtinuerint, Tuſc. 1, 16. *ibid.* 5, 39. 4, 2. Nat. D. 1, 5. eorum, Ipſe dixit. de Senect. 11.

Pythia, Divin. 1, 19. 36.

Pythius, Offic. 3, 14. argentarius Syracuſanus.

Pythodorus, Flacc. 22. Trallianus.

Q.

Querelae, ad Div. 6, 6. liber Caecinae.

Quinquatrus, ad Div. 2, 12. 12, 25.

C. Quintilius, Cluent. 62. eques Roman. *P. Quintilius Varus*, Quint. 17. *Sext. Quintilius*, p. Red. in Senat. 9. praetor.

C. Quintius, Quint. 3. & 49. *L. Quintius*, Cluent. 27. Tribun. pl. patronus Oppianici, Brut. 62. in concionibus turbulentus. *idem videtur, qui* Att. 7, 9. *appellatur* familiaris Ciceronis. *L. Quintius* Cincinnatus, Senect. 16. *Num. Quintius*, Sext. 38. tribunus plebis. *P. Quintius* Varus, Cluent. 19.

P. Quintius, pro quo eſt oratio. T. Quintius Flamininus, Att. 12 5. conſul. *Quintius Gallus*, ad Div. 13, 43.

Quirinus, Off. 3, 10. Romulus, Att. 12, 45. 13, 28.

Quirinalis, ad Q. Fr. 2, 3. 13.

R.

Rabirius, Acad. 1, 1. *C. Rabirius*, Rabir. Perd. 2. Piſon. 2. a Cicerone defenditur, Att. 1, 6. *C. Rabirius*, Poſtum 1. eques Rom. *a Cicerone defenditur.*

L. Rabius, Verr. 1, 34. *Marianus.*

Rabocentus, Piſon. 31. Beſſicae gentis princeps.

L. Rabonius, Verr. 1, 50.

L. Racilius, Verr. 2, 12. ad Div. 1, 7. tribunus plebis, cf. ad Q. Fr. 2, 1.

Rarius, vel Ranius, Att. 12, 21.

Regillus, *cognomen Aemiliorum*, Att. 12, 24. filius Lepidi.

Reginus, Att. 10, 13.

L. Regulus, ad Div. 13, 60. familiariſſimus Ciceronis. *M. Regulus*, Off. 1, 13. Punico bello primo captus. Piſon. 19. ejus ſupplicium, Att. 3, 17. &c. cf. *M. Attilius.*

Remus, Div. 1, 47. 2, 20.

Remora, Divin. 1, 47.

Q. Rex, ad 13, 51. *e familia Marcia.*

Rhinton, Att. 1, 20. poëta.

Rhodo, ad Div. 2, 18.

Romulus, Divin. 2, 20. *ibid.* 1, 17. 2, 38. ejus lituus. *ibid.* 1, 17. 2, 48. augur cum fratre. Nat. D. 3, 2. auſpicia conſtituit Leg. 1, 1.

L. Roſcius, Phil. 9, 2. legatus. *Q. Roſcius,* Quint. 24. Q. Roſc. 7. de N. D. 1, 28. Divin. 1, 36. Leg. 1, 4. Arch. 8. ejus mors, Divin. 31. &c. *Sex. Roſcii,* S. Roſc. 6. pater & filius, Off. 2, 14. *T. Roſcii,* Sext. R. 6. *Capito & Magnus.*

C. Rubellinus, ad Div. 12, 26.

Rubria, ad Div. 9, 21. Carbonis mater.

Rubrius, Verr. 1, 25. miniſter Verris. *L. Rubrius, Caſſinas,* Phil. 2, 16. *P. Rubrius,* Verr. 3, 57. eques Rom. *Q. Rubrius* Varro, Brut. 45. *Q. Rubrius,* Verr. 3, 80.

Rufio, ad Div. 7, 20. *Rufio,* Att. 5, 2. 14, 14. *eſt* Sempronius Rufus.

Rufus, ad Div. 5, 19. *eſt* L. Meſcinius Rufus. *Rufus,* ad Div. 9, 24. amicus Paeti. *Rufus,* Orat. 2, 69. vide in *Rutilius.*

Rufrenius, ad Div. 10, 21.

P. Rullus, Agrar. 1, 5. *P. Rullus, alius trib. pleb.* pro Dom. 16. *Q. Fabius Rullus,* Phil. 5, 17.

Rupa,

Rupa, ad Div. 2, 3. libertus.
A. Rupilius, Cluent. 63. medicus. *Rupilius*, Off. 1. 31. hiſtrio. *P. Rupilius*, Verr. 4, 50. Lael. 11. P. Popillii Laenatis collega in conſulatu, Verr. 2, 13. *P. Rupilius*, P. F. Menenia, ad Div. 13, 9. eques Rom.
M. Ruſca, Or. 2, 65. *e Pinariis*, Trib. pl.
Ruſcio, Mil. 22. ſervus.
C. Ruſius, Brut. 47. accuſator.
C. Rusticellus, *Bononienſis*, Brut. 46.
Rutilia, Att. 12, 20. C. Cottae mater.
C. Rutilius Rufus, Brut. 40. in Caecil. 21. *L. Rutilius*, Lael. 20. *L. Rutilius*, Cluent. 65. *M. Rutilius*, ad Div. 13, 8. *P. Rutilius Lupus*, Font. 15. L. Julii collega in conſulatu. *P. Rutilius* Rufus, M. F. Brut. 29. orator, Offic. 2, 13. Or. 1. 40. tribunus pl. Rabir. Perd. 7. contra Saturninum ſtat. Offic. 3, 2. Fin. 1, 3. libros edidit. Att. 4, 16. Or. 1, 53. Brut. 29. damnatur. Balb. 13. cf. Nat. D. 3, 32. Rabir. Poſt. 10. *P. Rutilius*, Caecin. 10. teſtis in Caecinam.

S.

Sabazia, N. D. 3, 23. ſacra Bacchi.
Sabazius, de Leg. 2, 15.
L. Sabellius, Brut. 34.
Sabinius *Reatinus*, Sext. 37.

C. Sacerdos, *e Liciniis*, Verr. 1, 10. praetor Siciliae. Planc. 11. legatus Q. Metelli in Creta.

Sadala, Verr. 24, rex *Thraciae*.

Safinius, Cluent. 25. Atellanus.

Salaco, ad Div. 7, 24.

Q. Salaſſus, ad Div. 4, 18.

Salii, de Div. 1, 17. *Sacerdotes Martis.*

Salinator, Or. 2, 67.

Salluſtius *ſcripſit* Empedoclea, ad Q. Fr. 2, 11. extr. *C. Salluſtius Criſpus*, Att. 11, 20. ei Caeſar ignovit. *Salluſtius* Caninius, ad Div. 2, 17. proquaeſtor Ciceronis. *Cn. Salluſtius*, ad Div. 14, 11. Att. 11, 11. *P. Salluſtius*, Att. 11, 11. *Cn. Salluſtius*, de Divin. 1, 28. *Ciceronis libertus*, ad Div. 14, 4, 11. laudatur, Att. 1, 3. & 11.

Sext. Saltius, Agrar, 2, 34. duumvir Capuae.

Salvius, ad Div. 9, 11. 9, 7. libertus Attici. 10, 18. libertus Hortenſii filii.

Salus, Att. 4, 1. Dea, de Div. 1, 47. Salutis augurium.

Samiarius, Phil. 11, 2. exſul.

Sampſiceramus, Att. 2, 14. 16. 17. 23. *eſt* Pompejus.

Sando, ad Div. 3, 7.

Q. Sanga, Piſon. 31. ſenator.
Sappho, Verr. 4, 57. ejus ſtatua.
Sardanapalus, Fin. 2, 32. Tuſc. Q. 5. 35.
Sarpedon, Div. 2, 10. filius Jovis.
Saſerna, Phil. 13, 13, amicus Antonii, Att. 15, 2.
Saſſia, Cluent. 5. mater Cluentii.
Satrius, ad Brut. 6. legatus. *Satrius Caninius*, Att. 1, 1. *M. Satrius*, de Offic. 3, 18.
Saturnalia, Cat. 3, 4, Att. 5, 20. 13, 52.
Cn. Saturninus, Planc. 8. & 12. ad Div. 8, 14. 12, 26. heres Q. Turii. *L. Saturninus*, de Har. reſp. 20. Sext. 17. quaeſtor Oſtienſis. Catil. 4, 2. C. Memmium interficit. Sext. 47. Dom. 31. Q. Metellum lege ex urbe ejicit. Rabir. Perd. 3, 6. ejus caedes.
Saturnus, Nat. D. 3, 24. etymologia, 2, 20. 46. ſtella, 3, 17.
P. Saturius, Q. Roſc. 1. patronus Chaereae, Cluent. 38.
Satyri, Nat. D. 3, 17.
Satyriſcus, Div. 1, 20.
Satyrus, ad Div. 12, 22. Attici ſervus.
C. Saufejus, Rabir. Perd. 7. *L. Saufejus*, Att. 1, 3. it. 4, 6. amicus Attici, Epicu-

reus, 2, 8. in ſtudiis laborioſus. cf. 14, 18. 15, 4. 16, 3.

Saxa, *Decidius*, Phil. 10, 10. it. 11, 5. Phil. 8, 3. de grege Antonii, nebulo, centurio &c. *add.* 13. 12.

Scaeva, Att. 13, 23. Caeſarianus. *Scaeva*, Rabir. Perd. 11. ſervus.

Scaevola, *eſt cognomen* Muciorum.

Scamander, Cluent. 16. libertus.

P. Scandilius, Verr. 3, 58.

Scantia, femina, Milon. 27.

M. Scaptius, Att. 6, 1. negotiator Cappadociae. *Scaptius*, Att. 5, ult. 6, 1. 2. &c. *frater Marci.*

P. Scapula, Quint. 4. foenerator. *Scapula*, ad Div. 9, 13. auctor ſeditionis in Hiſpania.

Scatinii, Phil. 3, 6. ſunt ex Aricia.

Scato, Dom. 44. homo obſcurus, Clodianus.

M. Scaurus, *ex Aemiliis*, Or. 2, 46. Brut. 29. ejus orationes & libri. Stoicus fuit, Offic. 1, 30. conf. Or. 2, 69. Offic. 1, 22. reſiſtit C. Mario, Sext. 47. omnibus ſeditioſis, Har. reſp. 20. Dejot. 11. accuſatur. Dom. 19. Nat. D. 2, 23. Mentem & Fidem in Capitolio dedicat, princeps Senatus. *M. Scaurus, M. principis Senatus fil.* de Offic. 2, 16. cf. pr. Sext. 54. Sext. 47. ad eum

praetorem cauſa P. Sextii acta eſt, Offic, 1, 39. Att. 4, 15. de repetundis accuſatus *e Praetura Sardiniae*, a Cicerone defenditur. *M. Scaurus, ex Aureliis, v. in* Aurel.

C. Scipio, *e Corneliis*, pro Sext. 3. ſocer P. Sextii, vir optimus. *Cn. Scipio, Calvus, L. F.* Planc. 24. & 25. Off. 1, 18. Balb. 15. in Hiſpania occiditur cum fratre. cf. Tuſc. 1, 37. 46. Nat. D. 3. 32. *L. Scipio Aſiaticus*, P. F. L. N. Mur. 14. de Antiocho triumphat, *unde* Aſiaticus *dictus eſt*: provinc. conſ. 8. Phil. 11, 7. collega C. Laelii ſapientis in conſulatu. Poſtum. 10. ejus ſtatua in Capitolio. *L. Scipio*, Aſiaticus, *L. F. L. N.* Rabir. Perd. 7. Verr. 1, 14. collega C. Norbani in conſulatu, Att. 9, 15. a Sulla proſcriptus. *M. Scipio*; Brut. 20. *P. Naſicae* filius, eloquens. *M. Scipio, Maluginenſis*, Or, 2, 64. *P. Scipio*, L. F. Off. 1, 18. pro Planc. 25. pro Balbo 15. occiditur, Phil. 11. 7. *P. Scipio*, Cn. F. L. N. Har. reſp. 13. Or. 3, 33. omnibus civibus ſui copiam fecit, pontifex max. *P. Scipio*, P. F. Cn. N. Naſica, Corculum, *hoc eſt ſapiens*; vid. Tuſc. 1, 9. Brut. 20. & 58. bis conſul. conſ. Divin. 2, 35. *P. Scipio Naſica*, P. F. P. N. *Cn. Pron.* Planc. 21, Brut.

22. cum D. Bruto conſul fuit. Leg. 3, 9. a tribuno pl. Curiatio in vincula conjicitur. Planc. 14. Catil. 1, 1. Dom. 34. Lael. 12. Off. 1, 22. privatus. Flacc. 31. Pergami moritur. Off. 1. 30. *hic* Serapio *dictus eſt*. *P. Scipio Naſica*, P. F. P. N. *P. pron. Cn. abn.* Brut. 34. in conſulatu mortuus, de Off. 1, 30. *P. Scipio*, P. F. P. Serapionis nepos, Br. 58. gener L. Craſſi. Sext. Roſc. 28. Or. 3. 2. *P. Scipio Naſica, P. ex Licinia Craſſi filius*, Att. 2, 1. Div. 8, 9. Verr. 4, 36. Verris advocatus.

Scopas, Or. 2, 86. Theſſalus. *Scopas*, Div. 1, 13. eximius ſculptor.

C. Scribonius, C. F. Pop. Curio, ad Div. 8, 8. *L. Scribonius*, Libo, Or. 1, 53. tribunus pl. add. de Or. 2, 65.

Scrofa, Att. 5, 4. 6, 1. *cognomen* Cn. Tremellii.

Scylax, Div. 2, 42. Halicarnaſſeus.

Scylla, Verr. 5, 56. Har. Reſp. 27. Nat. D. 1, 38. *monſtrum*.

Scyron, Acad. 4, 33. *Epicureus*.

Seboſus, Att. 2, 14. 15.

Sedulius, Dom. 30.

Segavianus, ad Div. 10, 17.

Segulius, Labeo, ad Div. 11, 20. 21.

Sejus, Att. 5, 13. *libertus*. *Cn. Sejus*, Cluent. 38, ſenator. *M. Sejus*, L. F. Offic. 2, 17, Planc. 5. *De hoc intelligi poteſt* ad Div. 9, 7. *it*. Att. 12, 11. *Q. Sejus*, Poſtumus, Dom. 44, 50. Har. reſp. 14. eques Rom.

Selene, Verr. 4, 27. uxor regis Antiochi.

Seleucus, ad Div. 6, 18. ſervus.

Selicia, Att. 15, 12.

Q. Selicius, ad Div. 9, 16. ad Att. 1, 12. foenerator, ad Div. 1, 5. amicus Lentuli.

Selius, ad Div. 7, 32. *C.* & *P. Selii*, Acad. 4, 4.

Semele, Tuſc. 1, 12. Nat. D. 2, 24. mater Bacchi.

Semiramis, Prov. Conſ. 4.

Ti. & C. Sempronii, Or. 1, 9. &c. *A. Sempronius*, *Muſca quaeſturae* Or. 2, 60. *C. Sempronius*, Rufus, ad Div. 8, 8. amimicus Ciceronis: *cujus ſaepe mentio*, v. c. Att. 6, 2. ad Div. 12, 22. 25. *vide etiam* Rufio. *L. Sempronius*, Atratinus, ad Div. 9, 21. *M. Sempronius*, Or. 2, 60. A. frater.

C. Sentius, *Saturninus*, Verr. 3, 93. Piſon. 34.

Septimia, ad Div. 9, 10. Att. 16, 11.

C. Septimius, Att. 2, 24. ſeriba. *C. Septimius*, Sen. p. Red. 9. praetor. Att. 12, 13.

14. augur. *P. Septimius* Scaevola, Act. 1. in Verr. 13. Cluent. 41. ſenator.

Q. Septitius, Verr. 3, 4. eques Rom.

Septumulejus, Anagninus, Or. 2, 67. interfecit C. Gracchum.

Seprulla, Att. 1, 12.

Serapio, Att. 6, 1. *eſt* Scipio Naſica. *Serapio,* Att. 10, 71. *ſervus Attici. Serapio,* Att. 2, 4. ibid. 6. Eratoſthenem valde reprehendit.

Serapis, Div. 2, 59. Nat. D, 3, 19, &c.

C. Serenus, Planc. 5.

Sergius, Phil. 2, 25. mimus. *C. Sergius,* Aurata ſ. Orata, Or. 1, 39. Offic. 3, 16. *Cn. Sergius,* Verr. 3, 43. *L. Sergius,* Verr. 3, 78. ſcribâ Ciceronis. *L. Sergius,* Dom. 5. familiaris P. Clodii. *Q. Sergius,* Cluent. 8. ſenator.

Serranus, ab aratro dictator, Sext. 33. 37. 43. &c. *v. in* Attilius. *C. Serranus,* Rab. Perd. 7. Planc. 5. *Sext. Serranus Gavianus,* Att. 4, 2. tribunus pl. Har. Reſp. 15. ſacella inaedificat. *Serranus* Domeſticus, ad Q. Fr. 3, 8.

Cn. Sertius, Verr. 2, 48. eques Romanus.

Q. Sertorius, Brut. 48. Muren. 15. Manil. 4. a Cn. Pompejo vincitur.

Servaeus, Fontej. 5,
Servilia Claudii, Att. 12, 20. filia Q. Caepionis. Att. 6, 1. *eſt* Servilia, *quae nuptias Tulliae conciliare volebat.*
Servilii, Acad. 4, 18. fratres gemini. *Hi ſunt Q. & P. Q. Caepionis filii, Cn. nep. a quibus deinde Geminorum cognomen uſurpatum & ad poſteros propagatum eſt. P. conſul fuit a. DI. & DV. Servilii,* Caſcae, Phil. 2, 11. *C. Servilius* Ahala, de Sen. 16. *C. Servilius Vatia, M. F.* in Caecil. 19. *C. Servilius Glaucia*, Brut. 62. peracutus, Catil. 1, 1. interficitur. *C. Servilius*, Verr. 5, 54. negotiator Panormitanus. *Cn. Servilius, Caepio, Cn. F, Cn. N.* Brut. 20. *Cn. Servilius Caepio*, Verr. 1, 15. cenſor. *L. Servilius*, Verrin. 3, 7. eques Rom. *L. Servilius* Poſtumus, ad Div. 12, 26. *M. Servilius* Ahala, Dom. 32. *M. Servilius*, Or. 2, 65. *M. Servilius Geminus*, Att. 6, 3. conf. ad Div. 8, 8. *M. Servilius*, ad Div. 12, 6. tribunus pl. Phil. 4, 6. cum collegis de republ. refert ad ſenatum. *P. Servilius* Rullus, Agr. 2, 20. *v. Rullus. P. Servilius Vatia, Iſauricus, C. F. M. N.* Manil. 23. Agrar. 2, 19. agri ab ipſo imperio Rom. adjecti. Verr. 1, 21. Olympum vi

cepit. Red. in Sen. 10. ad Div. 1, 1. *P. Servilius, P. Iſaurici F. qui conſul cum C. Caeſare fuit,* Att. 4, 15. praetor, ad Div. 13, 66. Aſiam obtinet. ibid. 69. Ciceronis collega in auguratu, ibid. 10, 12. ad Div. 12, 2. Att. 2, 1. Catonis imitator, *laudatur* etiam Att. 11, 5. 1, 19, &c. *P. Servilius*, Caſca, Phil. 2, 11. Att. 16, 15. Phil. 13, 15. unus de percuſſoribus Caeſaris.

Servius, ad Div. 8, 4. *Servius* Pola, ad Div. 8, 12. *Servius* Tullius, Div. 1, 53. Brut. 10. aequalis Piſiſtrati. *Servius* Claudius, Att. 1, 20. ad Div. 9, 16.

Seſtii, *v. Sextii.*

Setenas, Att. 8, 5.

Sextia tabula, Quint. 6. &c.

A. Sextilius, Flacc. 15. *Sextilius* Andro, Flacc. 34. Pergamenus. *C. Sextilius* Rufus, ad Div. 12, 13. 13, 48. *C. Sextilius*, Flacc. 36. *P. Sextilius*, Flacc. 13. quaeſtor urbanus. *P. Sextilius* Rufus, Fin. 2, 17. *Q. Sextilius*, ad Q. F. 2, 1. amicus Milonis.

Sextius, Verr. 5, 43. 45. lictor C. Verris in Sicilia. *C. Sextius* Calvinus, Brut. 34. orator bonus. Or. 2, 60. C. Julii Caeſaris familiaris. *L. Sextius, pater P. Sextii de vi accuſati*, Sext. 3, trib. pl. *L. Sextius*,

ad Div. 13, 8. P. Sextii L. F. filius. *L. Sextius* Panſa, ad Q. Fr. 2, 11. *P. Sextius*, Brut. 48. praetor deſignatus. *P. Sextius, P. F.* ad Div. 5, 17. exſulat. *P. Sextius*, L. F. Sext. 3. Catil. 1, 8. Div. 5, 6. proquaeſtor *C. Antonii in Macedonia*. ad Quir. p. R. 6. in Senat. 8. Att. 3, 20. tribunus pl. ad Div. 1, 9. accuſatus de vi a Cn. Pompejo laudatur. *defenditur a Cicerone oratione, quae exſtat.* ad Div. 7, 32. dicta Sextiana, i. e. *frigida*. *T. Sextius* Gallus, Mil. 31. *Sextius*, Att, 13, 2. parochus publicus.

Sibylla, Div. 1, 18. Erythraea, 2, 54. ejus verſus. Verr. 4, 49. libri Sibyllini, &c.

Sica, ad Div. 14, 4. 15. Att. 8, 12. 12, 23. &c. familiaris Ciceronis.

C. Sicinius, Brut. 76. *Cn. Sicinius*, Brut. 60. homo ridiculus, malus orator. *Sicinius*, Att. 5, 4.

Silanio, Verr. 4, 57. ſtatuarius nobilis.

D. Silanus, *e Juniis*, Fin. 1, 7. *D. Silanus, M. F.* Off. 2, 16. Piſon. 24. Catil. 4, 4. Flacc. 13. &c. conſul cum Murena. Brut. 68. *D. Silanus*, in Caecil. 21. *M. Silanus*, Brut. 35. Q. Metelli Numidici collega, Verr. 2, 47. Cornel. 1. *M. Silanus*, ad Div. 10, 34. tribunus militum.

Silenus, Tuſc. 1, 48. *comes Bacchi.* *Silenus*, Divin. 1, 24. *hiſtoricus Graecus.*

A. **Silius**, Att. 12, 24. *P. Silius*, ad Div. 7, 21. 9, 16. 13, 62. ſq.

Silvanus, Arch. 4, auctor legis Plautiae.

Silus, Or. 2, 70.

Simonides Ceus, Or. 2, 16. Fin. 2, 32. Nat. D. 1, 22. de diis ἐπέχει, Divin. 1, 27. Tuſc. 1, 42. ejus verſus duo, Tuſc. 1, 24. ejus memoria inſignis.

Simulans, Sext. 64. nomen Comoediae.

Siregius, Att. 15, 17.

Sirenes, Fin. 5, 18.

L. **Siſenna**, *e Corneliis*, Brut. 64. doctus. Leg. 1, 2. puerile quid in hiſtoria conſectatur. Brut. 74. Divin. 1, 43. Verr. 2, 45. defenſor C. Verris & Brut. 47. Chritilii, Verr. 4, 15. vir primarius & dives.

P. **Siſer**, Att. 11, 13. liberti nomen.

Siſyphus, Tuſc. 1, 41. prudentia ejus, ibid. 5.

Sitius, Att. 15, 17. Sittiana ſyngrapha Div. 8.

Socrates, Tuſc. 4, 37. Offic. 1, 26. eodem ſemper vultu, eademque fronte fuit. Att. 8, 2. Div. 1, 54. Off. 1, 41. contra mores conſuetudinemque civilem fecit. Tuſc. 1, 9. quare abſolvi noluerit, Fin. 2, 1. parens phi-

loſophiae. Tuſc. 1, 41. ejus ad judices oratio. Acad. 1, 4. ejus philoſophiae genus quale? Div. 1, 25. Tuſc. 5, 3. primus philoſophiam de coelo vocavit. Off. 3, 3. 2, 12. Tuſc. 1, 43. ejus de ſepultura ſententia, Tuſc. 5, 37.

Socratici, Div. 1, 3. Off. 1, 37.

Solon, Off. 1, 30. verſutus & callidus. Att. 10, 1. ejus lex. de Divin. 1, 49. orientem tyrannidem multo ante proſpexit. Sex. Roſc. 25. Off. 1, 22. Areopagitas conſtituit. cf. Leg. 2, 23. 25. ſq.

Sopater, Verr. 2, 28. Halicienſis. *Sopater*, Verr. 4, 39. Tyndaritanus.

Sophocles, Verr. 3, 88, Agrigentinus. *Sophocles*, Off. 1, 40. Div. 1, 25. poëta divinus.

Sopolis, Att. 4, 16. pictor.

Soſippus, Verr. 2, 9. Agyrinenſis.

Soſitenus, Verr. 3, 85. Entellinus.

Soſitheus, Att. 1, 12. ſervus anagnoſtes Ciceronis.

C. Soſius, Att. 8, 6. praetor. *Q. Soſius*, Nat. D. 3, 30. eques Roman.

Soſtratus, Verr. 3, 23. Centuripinus.

Soſus, Acad. 4, 4. liber Antiochi.

Sotericus Marcius, Balb. 25. Tiburtinus.

Spartacus, Har. reſp. 12. &c.

Speuſippus, Acad. 1, 4. Platonis ex ſorore nepos, Academicae philoſophiae quaſi heres, Or. 3, 18. nil ab Ariſtotele diſſenſit. Nat. D. 1, 3.

Sphaerus, Tuſc. 4, 24. Stoicus.

Spintharus, Att. 13, 15. ſervus aut libertus Ciceronis.

Spino, N. D. 3, 20. Deus Romanorum, proprie fluvius prope Romam.

Spongia, Att. 1, 16. *nomen fictum.*

Spurinna, ad Div. 9, 24. Divin. 1, 52. haruſpex.

C. Stalenus, Cluent. 7. ibid. 24. Brut. 68. ſe ipſe adoptavit. Top. 20. Verr. 2, 32.

Staſeas, *Neapolitanus*, Or. 1, 22. Fin. 5, 3. & 25. Peripateticus.

Statilius, Q. Roſc. 10. *L. Statilius*, Cat. 3, 3. ſocius Catilinae. *L. Statilius, Taurus*, Att. 12, 13. & 14. augur.

Statius Albius, Cluent. 62. *Statius*, ad Div. 16, 16. Att. 2, 8. it. 5. 1, 12, 5. Q. Fr. 1, 2. 1, e ſervo Qu. Ciceronis libertus. *Statius*, Or. 2, 64. *L. Statius Murcus*, Phil. 11, 12. *Sext. Statius*, Att. 6, 1.

Steſichorus, Verr. 2, 34.

Sthenius, Verr. 2, 34. Thermitanus,

Stilpo, *Megarenſis*, Fat. 5. philoſophus acutus. cf. Acad. 4, 24.

Stoici, Off. 1, 35. paene Cynici, 3, 8. ſolum, quod honeſtum, ſtatuunt bonum. Legg. 1, 20. Off. 3, 3. ſummum bonum dicunt, convenienter nature vivere, *add.* Fin. 3, 4. 3, 2. 12. & 13. it. 5, 8. N. D. 1, 7. Tuſc. 1, 32. animos putant diu poſt mortem manſuros, non ſemper. Top. 1. Off. 1, 7. in verborum etymologiis diligentes, Fin. 5, 25. fures, Or. 3, 18. ad Div. 15, 19. Brut. 31. inopes in dicendo, Div. 9, 22.

Sext. Stola, Flacc. 20. judex.

Strabo, Att. 12, 17.

Strato, *Lamſacenus*, Acad, 1, 9. 4, 38. negat mundum a Diis eſſe &c. Fin. 5, 5. *Strato*, Cluent. 63. ſervus medicus.

Stratocles, Br. 11. *orator Graecus.*

Stratonicus, N. D. 3, 19. homo facetus,

Stratorius, ad Div. 12, 23.

C. Subernius, Calenus, ad Div. 9, 13.

L. Suetius, Verr. 1, 5.

Sufenas, Att. 4, 15.

Num. Suffucius, Divin. 2, 41.

D. Sulla, ad Div. 15, 17. *L. Sulla e Corneliis*, Fontej. 15. legatus L. Caeſaris bello ſociali. Div. 1, 33. Hiſtoria ejus. Off, 1, 30.

Cat. 3, 10. P. Sulpicium & C. Marium ejicit. Leg. 2, 22. in C. Marii cineres ſaevit. Leg. 3, 9. ejus lex tribunitia. Off. 2, 8. ejus victoria noxia. Phil. 9, 6. ei primo ſtatua equeſtris inaurata poſita eſt. Dom. 30. *P. Sulla, pro quo eſt oratio*, L. Sullae propinquus, Off. 2, 8. L. Sullae in proſcriptionibus adminiſter. Q. F. 3, 3. accuſat Gabinium Att. 4. 16. ad Div. 9. 11. ejus mors. *Ser. Sulla*, Sull. 2. P. frater.

Sulpicii, eorum nobilitas qualis, Muren. 7. *C. Sulpicius Olympus*, Verr. 1, 48. civis Romanus. *C. Sulpicius Gallus*, de Or. 1, 53. Brut. 20. Off. 1, 6. de Sen. 16. aſtrologiae ſtudioſus & peritus. *C. Sulpicius*, Catilin 3, 3. praetor. *P. Sulpicius Rufus*, Har. reſp. 19. Trib. pl. Catil. 3, 10. a L. Sulla ejicitur. Br. 55. ſeq. qualis orator? Or. 3, 3. mors ejus. *P. Sulpicius*, Act. 1, in Verr. 10. Trib. pleb. *Q Sulpicius, Gallus*, Or. 1, 53. filius C. Sulpicii Galli. *Ser. Sulpicius*, Br. 16. conſul. *S. Sulpitius*, Q. F. Lemonia, Rufus, Phil. 8, 7. 9, 1. pro Mur. 3. accuſat L. Murenam. ad Div. 8, 6. conſul cum M. Marcello, ib. 10. cunctator eſt. ibid. 4, 3. 4. Achaiae proconſul. Att. 9, 19. cum Caeſare facit. Phil. 1, 1. Mur. 7. JCtus, Phil. 9, 1. *S. Sulpicius*, fil. ad Div.

11,

11, 7. conſobrinus D. Bruti. ibid. 4, 3. 4. philoſophiae & omnibus liberalibus ſtudiis operam dat.

Summanus, Div. 1, 20. *Deus.*

Sura, ad Div. 5, 10. nomen liberti.

Syllus, Nat. 1, 34.

Synephebi, opt.g.d.6. comoedia Menandri.

Syphax, inv. 2, 34. *rex Numidarum.*

Syro, Fin. 2, 35. ad Div. 6, 11. Epicureus, amicus Ciceronis.

Syrus, Att. 12, 22. Attici ſervus.

T.

P. Tadius, Verr, 1, 39. 5, 25. *Q. Tadius,* Verr. 1, 49. propinquus Verris.

Tages, Div. 2, 23. auctor diſciplinae Etruſcae.

Talna, Att. 1, 16. judex. *Talna, e Juvenciis,* Att. 13, 29.

Tamiſius Muſtela, Phil. 2, 4. 12, 6.

Tantalus, Fin. 1, 15. Tuſc. 4, 16. 1, 15. &c.

Tarcondimotus, a Div. 15. 1. *Regulus.*

Tarquinius Priſcus, Legg. 1, 1. Tuſc. 5, 37. Demarati filius. Sull. 7. rex peregrinus. *L. Tarquinius* Superbus, Div. 1, 22. Leg. 2, 4. Tuſc. 3, 12. Cumis ſenio confectus eſt.

L. Tarquitius, Att. 6, 8.

L. Tarutius Firmanus, Div. 2, 47. familiaris Ciceronum.

Tauriſcus, Or. 3, 59. actor.
M. Taurus, Q. Fr. 3, 1. 2. *Taurus*, ad Div. 12, 25.
Tebaſſus, Att. 14, 10.
Telamo, Tuſc. 3, 18. patria pulſus eſt. Or. 2, 46. Nat. D. 3, 32.
Telephus, Flacc. 29. rex Myſiae.
Telxiope, N. D. 3, 21. Muſa.
Tenes, N. D. 3, 15. conditor Tenedi, & Deus urbis. conf. Verr. 1, 19.
Terentius Veſpa, Or. 2, 62. *Terentius*, *poëta*, Lael. 24. *A. Terentius*, Caecin. 9. *L. Terentius*, Att. 11, 17. *M. Terentius*, Verr. 1, 23. conſul, *eſt* M. Lucullus, *de quo ſupra*. *P. Terentius Hiſpo*, Att. 4, 7. 11, 40. eques Romanus. *Q. Terentius Culeo*, Haruſp. reſp. 7. pontifex minor.
Tereus, Att. 16, 2. & 5. fabula Accii.
Terminalia, Phil. 12, 10. Att. 6. 1.
M. Terpolius, Corn. 2, Trib. pleb.
Tertia, Verr. 3, 34. Iſidori mimi filia. *Tertia*, Div, 1, 46. filia L. Paulli.
Tertulla, Att. 15, 11. 14, 20. Caſſii uxor.
Teſta, ad Div. 7, 13.
Teſtius, *Penarius*, Or. 2, 66. orator. *P. Teſtius*, Verr. 1, 28.
Tetrilius Rogus, Acad. 4, 4.

Teucer *Pacuvii*, Orat. 1, 58. tragoedia.
Teucris, Att. 1, 12. 13. 14.
Thales, *Mileſius*, Orat. 3, 34. in otio vixit. Leg. 2, 11. ejus dictum de diis, Acad. 4, 37. ex aqua omnia eſſe dixit, Nat. D. 1, 10. Div. 1, 49.
Thallumetus, Att. 5, 12. ſervus aut libertus Attici eruditus.
Tharaſo, ad Div. 2, 7. libertus.
Thaumas, N. D. 3, 19. Iridis pater.
Thebe, Inv. 2, 49. Alexandri, Pheraeorum tyranni, uxor.
Themiſta, Fin. 2, 21. Piſ. 26.
Themiſtagoras, Verr. 1, 33. Lampſacenus.
Themiſtocles, Off. 1, 22. Acad. 4, 1. ejus memoria, Off. 1, 30. taciturnus, ib. 3, 11. Brut. 11. mors ejus fabuloſa.
Theodectes, *Phaſelites*, Or. 51, 57. Ariſtotelis auditor. Tuſc. 1, 24. ejus inſignis memoria.
Theodorus, Byzantius, Brut. 12. ſophiſta, Orat. 12. *Theodorus*, Cyrenaicus, Nat. D. 1, 1. Deos tollit, Tuſc. 1, 43. mortem crudelem contemnit. *Theodorus*, Verr. 4, 51. Ennenſis ſenator.
Theodoſius, Har. Reſp. 16. Chius.
Theomnaſtus, Verr. 2, 21. Syracuſanus.
Theophanes, Mitylenaeus, *ſed &* Lesbius

dicitur, Arch. 10. Att. 2, 5. Balb. 25. Att. 7, 7. ibid. 2, 2. familiariſſimus Pompejo, ibid. 5, 1. cf. ib. 2, 12. 17. &c.

Theophilus, ad Div. 4, 9. 10. libertus M. Marcelli.

Theophraſtus, *Ariſtotelis auditor*, Or. 19. Att. 2, 16. vitam theoreticam practicae anteponit. Nat. D. 1, 13. Acad. 1, 10. negat in virtute ſola eſſe beate vivere, Tuſc. 5, 9. Inv. 1, 35. Brut. 46. ibid. 9. praeceptor Demetrii Phalerei, ib. 31. Tuſc. 5, 9. elegans & ſuavis, ibid. 37. peregrinatus eſt, ibid. 3, 28. moriens naturam accuſat. Att. 2, 3. liber ejus, Tuſc. 5, 9. Fin. 5, 5. de vita beata. Off. 2, 16. de divitiis. Tuſc. 3, 10. Calliſthenes.

Theopompus, Leg. 3, 7. Lacedaemonius, qui Ephoros inſtituit. *Theopompus*, Orat. 2, 13. Chius, Iſocratis diſcipulus, Off. 2, 11. Leg. 1, 1. fabuloſus eſt. Att. 12, 40. liber vel epiſtola ad Alexandrum M. ibid. 12, 6. Theopompinum genus. *Theopompus*, Att. 13, 7. Cnidius, familiaris Caeſaris.

Theorcatus, Verr. 4, 66.

Theramenes, Tuſc. 1, 39. Or. 2, 22. ejus ſcripta, ibid. 3, 16. faciendo dicendoque ſapiens.

Thericlea, Verr. 4, 18.

A. Thermus, e *Minuciis*, Flacc. 40. Q. *Thermus*, ad Div. 2, 17. Aſiae praetor. Att. 1, 1. curator viae Flaminiae, Phil. 13, 6. *Ad eum ſunt epiſtolae duae* 2, 18. 13, 53. conf. Att. 5, 13. 21. &c.

Theſeus, Nat. D. 3, 18. Neptuni filius. Offic. 1, 10. Leg. 2, 2. Atticos ex agris in urbem compulit &c.

Theſſalus, Verr. 1, 33. Lampſacenus.

Theudas, ad Div. 6, 10. libertus.

L. Thorius, Balbus, *Sp. F.* Fin. 2, 20. 22. Lanuvinus voluptuoſiſſimus. *Sp. Thorius, Balbus*, Brut. 31.

Thoth, Nat. D. 3, 22. Aegyptiorum Mercurius.

Thraſybulus, Att. 8, 3.

Thraſo, Verr. 5, 22. Tyndaritanus.

Thraſymachus, Or. 3, 32. Chalcedonius, de natura rerum ſcripſit, ibid. 16. ſophiſta celeberrimus, Or. 12.

Thucydides, Or. 2, 12. Brut. 11. ſummo loco natus &c.

Thyeſtes, Tuſc. 3, 12. 18. Jovis pronepos. ib. 1, 44. Brut. 20. fabula Ennii &c.

Thyone, Nat. D. 3, 23. uxor Niſi, mater Bacchi.

Tiberius, Att. 5, 21. amicus Attici;

C. Tidius Strabo, ad Div. 12, 6.

M. Tigellius, Hermogenes, ad Div. 7, 24. Att. 13, 49. 51.

Tigranes, Manil. 2. rex Armeniae, gener Mithridatis. Sext. 27. *Tigranes, filius ſuperioris*, Att. 3, 3.

L. Tillius Cimber, Phil. 2, 11. de percuſſoribus Caeſaris, ad Div. 12, 13. claſſem in Bithynia comparat.

Timaeus, Or. 2, 14. Tauromenites, eloquentiſſimus hiſtoricus N. D. 2, 27. ad Div. 5, 12, Pyrrhi bellum ſcripſit. *Timaeus*, Fin. 5, 29. Locrenſis, Pythagoreus, Platonis aequalis.

Timagoras, Acad. 4, 25. Epicureus.

Timantes, Brut. 18. pictor.

Timarchides, Verr. 2, 28. &c. libertus & accenſus C. Verris.

Timocles, Piſon. 36. ſaltator.

Timocrates, Nat. D. 1, 33. Metrodori Epicurei frater. *ibid.* 40. add. de Fin. 2, 31.

Timoleon, ad Div. 5, 12.

Timon, Tuſc. 4, 11. Amic. 23. Athenienſis.

Timotheus, Tuſc. 5, 31. Athenienſis, Or. 3, 34. Cononis filius, Offic. 1, 32. belli gloria patre non inferior. *Timotheus*, Mileſius, Leg. 2, 15.

T. Tincas, Placentinus, Brut. 46.

Tireſias, Tuſc. 5, 39. Div. 1, 40. 2, 2. augur.

Tiro, ad Div. 7, 29. ſervus, deinde libertus Ciceroni & filio & fratri cariſſimus. *ad eum ſunt epiſtolae L.* 16. *Tiro*, Phil. 2, 4. 5, 6. *eſt* Numiſius Tiro, de ſicariis Antonii triumviri.

Tiſamenus, Att. 12, 10. ſervus.

Tiſias, Or. 1, 18. Inv. 2. Siculus, primus rhetoricam ſcripſit, Brut. 12.

Tithonus, Seneſt. 1.

Titinia, Cottae, Brut. 60.

Cn. Titinius, Cluent. 56. eques Romanus. *Q. Titinius*, Verr. 1, 49. eques R. Att. 5, 21. 9, 6. filius eſt cum Caeſare.

Titius, Dom. 9. Har. reſp. 27. Sext. 52. *C. Titius*, Brut. 45. eques Rom. *C. Titius*, L. F. Rufus, ad Div. 13, 57. praetor urbanus. ib. 12, 15. legatus Dolabellae in Aſia. *L. Titius*, Verr. 4, 26. civis Rom. in Sicilia. *L. Titius* Strabo, ad Div. 13, 14. eques Rom. *P. Titius*, ad Div. 10, 12. tribunus pl. *Sext. Titius*, Or. 2, 11. tribunus pl. ſeditioſus, Brut. 62. loquax & acutus, ſed mollis. Or. 2, 66. ſe Caſſandram dicit, Rab. Perd. 9. condemnatus eſt. *T. Titius*, T. F. ad Div. 13, 75. legatus Pompejo rei frumentariae praefecto. *Titius*, ad Div. 7, 12. Epicureus.

Titurius, Font. 5.
M. Titurnius Rufus, ad Div. 13, 39.
Tlepolemus, Verr. 3, 38. Graecus pictor.
Tongilius, Catil. 2, 2.
Toranius, ad Div. 6, 20. Pompejanus exſul.
A. Torquatus, *e Maniliis*, Planc. 11. Africae praetor mirifice laudatur. Ejus frater patruelis eſt T. Torquatus T. F. *de quo infra*. *A. Torquatus*, L. *F*. L. *N*. Fin. 2, 22. amicus Ciceronis ſummus. Att. 5, 1. vir optimus. ad Div. 6, 1. *A. Torquatus*, Leg. 2, 22. *L. Torquatus*, L. F. Catil. 3, 8. Agrar. 2, 17. &c. conſul cum Cotta, Piſon 31. pro Cicerone intercedit. *ibid*. 19. Macedoniam obtinet, & Imperator a ſenatu appellatur, ad Brut. 68. elegans in dicendo, prudens &c. *L. Torquatus*, L. F. L. N. Sull. 2. accuſat adoleſcentulus P. Sullam. Att. 4, 16. 7, 12. 9, 8. ſequitur cum fratre Pompejum extra Italiam. Fin. 1, 5. Epicureus. *T. Torquatus*, L. F. Tuſc. 4, 22. qui primus Torquatus dictus eſt. *T. Torquatus*, Fin. 1, 7. collega Cn. Octavii *in conſulatu*. *T. Torquatus*, T. F. Planc. 11. Auli Africae praetoris frater patruelis. Brut. 70. doctus vir.
Trabea, ad Div. 9, 21. poëta comicus, Tuſc. 4, 31. Fin. 2, 4

C. **Trebatius** Teſta, ad Div. 7, 12. Epicureus fit. ibid. 5. commendatur Caeſari Galliae proconſuli, Top. 1.

L. **Trebellius**, Phil. 6, 4. Antonianus, ad Div. 11, 13. Phil. 13, 12. &c. *M. Trebellius*, Quint. 5.

Trebianus, ad Div. 6, 9. Pompejanus.

A. **Trebonius**, ad Div. 1, 3. 12, 12. *A. Trebonius*, Verr. 1, 47. proſcriptus *a Sulla. C. Trebonius*, Phil. 13, 10. eques Rom. *C. Trebonius*, C. F. ad Div. 15, ult. quaeſtor, Phil. 2, 11. e percuſſoribus Caeſaris, laudatur. *ibid.* 14. ad Div. 10, 28. Phil. 11, 1. praetor Aſiae interficitur, ad Div. 22, 16. *P. Trebonius*, Verr. 1, 47. A. frater.

Cn. **Tremellius**, *Scrofa*, Act. 1. in Verr. 10. judex in cauſa Verrina.

Q. **Tremulus**, *e Marciis*, Phil. 6, 5.

C. **Triarius**, *e Valeriis*, Fin. 1, 5. amicus Ciceronis, Att. 12, 28. Brut. 76. bello civili periit. *L. Triarius*, Verr. 1, 14. quaeſtor urbanus. *P. Triarius*, L. F. Att. 4, 16. 17. ad Q. Fr. 3, 2.

Tricipitinus, *e Lucretiis*, Leg. 2, 4.

Trieterides, Nat. D. 3, 23. ſacra Bacchi.

Triptolemus, Tuſc. 1, 41. Verr. 4, 49.

Tritannus, Fin. 1, 3. centurio.

Trito, Nat. D. 1, 28. 2, 25. Deus marinus.

Tritopatreus, Nat. D. 3, 21. Jovis & Proſerpinae filius.

Troas, ad Q. Fr 3, 6. tragoedia Q. Ciceronis.

Troilus, Tuſc. 1, 39. *Priami filius.*

Trophonius, Nat. D. 3, 22. de Div. 1, 34. prope Lebadiam ei ſacra fiunt. *Trophonius*, Tuſc. 1, 47 aedificavit templum Delphicum.

Trypho, Att. 3, 8. ad Div. 13, 61.

L. **Tubero**, *ex Aeliis*, Ligar 7. Planc. 41. ad Q. Fr. 1, 1. 3. legatus Q. Ciceronis in Aſia, Lig. 8. *P. Tubero, Q. F. P. N.* Or. 2, 84. *Q. Tubero, Q. F. P. N.* Muren. 36. Stoicus. Brut. 31. cf. de Or. 3, 21. ad Att. 4, 16. *Q. Tubero*, L. F. Ligar. 1. ſq. accuſat Ligarium de vi.

P. **Tubertus**, *e Poſtumiis*, Leg. 2, 23. in urbe ſepultus eſt, ejusque poſteri hoc jus tenuerunt.

L. **Tubulus**, *ex Hoſtiliis*, Fin. 2, 16. praetor. Att. 12, 5. cf. ibid. 4, 28. 5, 22. Nat. D. 3, 30. 1, 23 &c.

M'. **Tuccius**, ad Div. 8, 8.

Cn. **Tudicius**, Cluent. 70. ſenator.

C. **Tuditanus**, *e Semproniis*, Brut. 25. diſertus. *M. Tuditanus*, Brut. 18. Tuſc. 1, 1. conſul. *P. Tuditanus*, Brut. 15. M. Corn.

Cethegi collega in conſulatu. *Tuditanus*, Acad. 4, 27. affinis Catuli.

M. Tugio, Balb. 20.

L. Tullejus, ad Div. 15, 4. legatus Ciceronis in Cilicia.

P. Tullio, Syrus, Har. Reſp. 1.

L. Tullius, Verr. 4, 11. frater M. Ciceronis *patruelis*. Att. 5, 4, & 21. *L. Tullius*, Montanus, Att. 12, 52. *M. Tullius* Laurea, Att. 5, 4. 13, 22. ad Div. 5, 20. ſcriba Ciceronis. *M. Tullius Decula*, Planc. 21. Agr. 2, 14. conſul. *M. Tullius*, ad Q. Fr. 2, 3. poſtulat Sextium de vi. *M'. Tullius*, Brut. 16. patricius, conſul. *Tullius*, Verr. 3, 71.

Tullus, Catil. 1, 6. Att. 8, 15. eſt Volcatius Tullus. *Tullus* Cluvius, Phil. 9, 3. *Tullus Hoſtilius*, Phil. 13, 12.

D. Turranius, Att. 1, 6. 6, 9. *M'. Turranius*, Phil. 13, 10.

Turdus, ad Div. 9, 21. cognomen familiae Papiriae plebejae.

L. Turius, Brut. 67. *Q. Turius*, ad Div. 12. 26. negotiator Africanus. *Turius* Eros, ad Div. 12, 25. libertus Q. Turii.

Turpilia, ad Div. 7, 21,

Turpio, Att. 6, 1. ſutorius.

L. Turſetius, Phil. 2, 16.

Turulius, ad Div. 12, 13. quaeſtor.

Tuſcenius, ad Q. Fr. 1, 1. 6. & 2, 2.

Tutia, Att. 16, 2.

Tutor, Or. 2, 64. nomen mimi.

Tympanis. N. D. 3, 35.

Tyndareus, Fat. 15. Clytemneſtrae pater.

Tyndaridae, Nat. D. 2, 2. *ibid.* 3, 5.

Tyrannio, Att. 2, 6. 12, 2. &c. *Grammaticus & Geographus. ibid.* 4, 4. 8. reliquias bibliothecae Ciceronianae diſponit & collocat. 12, 6.

Tyrus, Nat. D. 3, 23.

V.

M. **Vaccus**, *e Vitruviis*, Dom. 38.

Vacerra, ad Div. 7, 8. JCtus.

Valens, N. D. 3, 22. Mecurii cujusdam e Phoronide pater.

A. **Valentius**, Verr. 3, 37.

Valeria tabula, Vatin. 9. ad Div. 14, 2. *Valeria*, Flacc. 34. uxor Andronis. *Paulla Valeria*, ad Div. 8, 7. ſoror Triarii.

Valerius, Verr. 3, 21. praeco Verris. *Valerius*, Orat. 3, 21. ſcenicus. *Valerius*, Att. 2, 3. abſolvitur. *Valerius*, ad Div. 5, 20. *Valerius*, Att. 1, 12. interpres C. Antonii in Macedonia. *C. Valerius Flaccus*, Balb. 24. praetor urbanus. *D. Valerius Soranus*,

Brut. 46. *L. Valerius Flaccus*, Phil. 11, 8. flamen Martialis. *L. Valerius Flaccus*, pro Rabir. Perd. 7. collega C. Marii. *L. Valerius Flaccus*, Piſon. 23. legatus L. Piſonis in Macedonia. *L. Valerius Potitus*, Brut. 14. *L. Valerius*, ad Div. 1, 10. 3, 1. 7, 11. 11, 7 JCtus. *M'. Valerius*, Brut. 14. Dictator. *M. Valerius*, M. F. *Corvus*, Div. 1, 24. conſul. *P. Valerius Publicola*, Leg. 2, 23. Haruſp. reſp. 8. *P. Valerius Flaccus*, Phil. 5, 10. legatus Romanorum ad Hannibalem in Hiſpania. *P. Valerius*, Phil. 1, 3. comes Ciceronis in Graeciam poſt mortem Caeſaris, Att. 16, 7. Att. 5. 21. a Dejotaro ſuſtentatur, debitor Attici. *Q. Valerius, Soranus*, Br. 46. Or. 3, 11. literatiſſimus omnium Latinorum. *Q. Valerius*, Q. F. *Orca*, in Sen. poſt redit. 9. praetor, ad Div. 13, 4. legatus agris dividendis: poſtea proconſul Africae.

C. Valgius *Hippianus*, ad Div. 13, 76. *Valgius*, Agrar. 3, 1.

Vargula, Or. 2, 60. dicax homo.

C. Varguntejus, Sull. 2. ſenator.

P. Varinus, Flacc. 19. praetor Aſiae.

M. Variſidius, ad Div. 10, 7. & 12. eques Romanus.

L. Varius *Cotylas*, Phil. 13, 12. 8, 10. & 11.

legatus Antonii ad ſenatum. *P. Varius*, Att. 1, 1. *Q. Varius Hybrida, Sucronenſis*, Sext. 47. ſeditioſus. Orat. 1, 25. homo vaſtus & foedus, Brut. 49, 62. bonus orator, Brut. 89. ſua lege damnatus eſt, N. D. 3, 83. *Q. Varius*, Verr. 2, 48. teſtis in Verrem.

A. Varro *Murena, e Terentiis*, ad Div. 16, 12. amantiſſimus Ciceronis. *idem occurrit* ad Div. 13, 22. *C. Varro, e Terentiis*, Brut. 19. *C. Varro, e Viſelliis*, prov. conſ. 17. conſobrinus Ciceronis, Verr. 1, 28. tribunus militum. *M. Varro, e Terentiis*, Brut. 56. ad Div. 13, 10. quaeſtor, ibid. 11, 10. ejus theſauri, Att. 13, 13. 16. & 18. ad Div. 9, 13. legatus Pompeji, Div. 1, 31. doctus homo, Phil. 2, 41. ejus villam occupat M. Antonius &c.

P. Varus, *Attius*, Lig. 2. Africae prator. *Hic eſt* P. Attius, Att. 7, 13. *Sext. Varus*, ad Div. 10, 32. Hiſpaniae proconſul.

P. Vatienus, N. D. 2, 2.

P. Vatinius, Vatin. 1. ſqq. Phil. 10, 5. Imperator & praetor Illyrici, ad Div. 5, 10. augur, ibid. 1, 9. a Cicerone defenditur.

Vectenus, Att. 10, 5, 11. Monetalis *appellatur*, cf. 15, 13. 12, 3.

T. Vectius, Flacc. 34. ſenator.

P. Vedius, Att. 5, 1. Pompeji familiaris.
M. Vehilius, Phil. 3, 10.
Vejento, Att. 7, 3. provinciae Syriae praefectus.
C. Vellejus, Or. 3, 21, Nat. D. 1, 6. ſenator.
Q. Velocius, Or. 3, 23.
Velvinus, ad Q. Fr. 1, 1. 2.
Venonius, Vindicius, Balb. 25.
C. Vennonius, Att. 6, 1. ad Div. 13, 72. *Sext. Vennonius*, Verr. 3, 39. *Vennonius*, de leg. 1, 2. hiſtoricus Latinus, Att. 12, 3.
P. Ventidius *Baſſus*, Phil. 12, 9. ad Div. 10, 24. 33. 11, 18. ſe cum Antonio conjungit, 10, 18. Mulio *dicitur*, Phil. 13, 2. Antonii amicus.
Venuleja, Att. 12, 24. Craſſi.
Venulejus, Verr. 3, 42. de Verris cohorte. *Venulejus*, ad Div. 12, 30.
Venus, Div. 1, 13. Cnidia, Or. 2, &c. Coa Apellis, Nat. D. 3, 23. Lubentina, in Caecil. 17. &c. Erycina.
Veratius, *cognomen* Fulvii, Flacc. 20.
C. Verres, C. F. 1, 12. quaeſtor Cn. Carbonis in Gallia, ibid. 17. ſq. Cn. Dolabellae legatus in Cilicia, *ib.* 36. ſq. *Q. Verres*, Act. 1, 8. tribu Romilia, C. Verris propinquus.

Verrius, ad Div. 9, 20. 26. amicus Paeti & Ciceronis, ibid 12, 14.

C. Verrutius, Verr. 2, 76.

Vertumnus, Verr. 1, 59. *Deus.*

Veſta, Div. 1, 45.

C. Veſtorius, ad Div. 8, 8. ad Att. 4, 6. 6, 2. Puteolanus, argentarius.

L. Vetecilius Ligur, Verr. 2, 8.

M. Vetilius, Phil. 3. 10. *P. Vetilius*, Caec. 9. teſtis in Caecinam.

Vettius, Att, 2, 4. *Vettius* Chryſippus, ad Div. 7, 12. *Vettius*, Coel. 30. unus de ſtupratoribus Clodiae. *L. Vettius*, Vat. 10. Att. 2, 24. *P. Vettius* Chilo, Verr. 3, 71. eques Romanus. *P. Vettius* Scato, Phil. 12, 11. dux Marſorum. *P. Vettius*, Verr. 5, 44. quaeſtor Verris. *Q. Vettius* Vettianus, Brut. 46. Marſus. *Vettius*, Att. 4, 5.

L. Veturius Philo, Brut. 14. *T. Veturius*, Offic. 3, 30. conſul.

C. Vibienus, Mil. 14. ſenator.

C. Vibius Capax, Cluent. 60. Larinas. *L. Vibius*, Verr, 2, 74. eques Rom. *T. Vibius*, ad Div. 11, 12. C. *Vibius* Panſa, ad Div. 8, 8. vid. *Panſa*.

L. Vibullius Rufus, ad Div. 1. 9. Pompeji familiaris, Att. 7, 24. 8, 1. ejus res geſtae, ad Q. Fr. 2, 9. 3, 1. 5.

Vice-

Vicepota, Leg. 2, 11.

L. Vicinius, ad Div. 8, 8.

Victoria, Div. 1, 43. Capuae ſudat.

Vidius, creditor Niciae, ad Div. 9, 10.

M. Vigellius, Or. 3, 21.

L. Villius, L. F. Pomtina, Annalis, ad Div. 8, 8. ſenator. *S. Villius*, ad Div. 2, 6. Milonis familiaris.

Vinius, ad Att. 2, 2.

S. Virbius, Cluent. 8. Larinas.

C. Virgilius, Planc. 40. praetor. ad Q. Fr. 1, 2. 2. in magna exiſtimatione eſt, ad Div. 2, 9. propinquus Curionis, Att. 12, 51. 13. 26. *C. Virgilius*, Prov. Conſ. 4. *M. Virgilius*, Brut. 48.

C. Virginius, Prov. Conſ. 4. legatus. *A. Virginius*, Lael. 27. *L. Virginius*, Fin. 2, 20. filiam ſuam interficit. *Virginius*, Att. 12, 5. argentarius.

Viriatus, Off. 2, 11. Luſitanus, Brut. 21.

Viſcellinus, Lael. 11. *eſt* Sp. Caſſius.

Viſejus, Phil. 13, 12.

Viſellia, Att. 15, 13.

C. Viſellius Varro, Brut. 76. Juris peritus. Att. 3, 23.

L. Viſidius, Phil. 7, 9. eques Romanus.

Ulyſſes, Offic. 1, 31. ad Div. 1, 10. rediens

cognovit ſuorum neminem. *ib.* 10, 13. de Offic. 3, 26. &c. &c.

P. Umbrenus, Catil. 3, 6. libertinus.

Ummius, ad Div. 16, 14.

Q. Voconius *Saxa*, Verr. 1, 42. Balb. 8. Verr. 1, 42. *Q. Voconius*, Cluent. 54. judex. *Voconius*, Att. 8, 15.

C. Volcatius, Corn. 1. fr. vir honeſtiſſimus. *L. Volcatius Tullus*, Planc. 21. ad Div. 1, 1. *L. Volcatius Tullus*, *L. F.* ad Div. 13, 14. praetor urbanus, ad Div. 4, 4. *Volcatius*, Verr. 2, 19. 23. &c. e comitibus C. Verris.

Volumnia, ad Div. 14, 16. *Volumnia*, Phil. 2, 24. liberta Volumnii.

L. Volumnius, ad Div. 7, 32. ſenator. *P. Volumnius*, Cluent. 70. ſenator. *P. Volumnius* Eutrapelus, Phil. 13, 2. Antonii amicus, ad Div. 7, 32. 33.

Voluſianus, Verr. 3, 21. haruſpex C. Verris, ad Div. 13, 76.

L. Voluſienus, Cluent. 70. eques Rom.

Voluſius, Verr. 3, 11. haruſpex, *v. Voluſianus. Cn. Voluſius*, Att. 5, 11. *Q. Voluſius*, Att. 5, 21. ad Div. 5, 10. a Cicerone eloquentiam diſcit. *de eodem eſt ibid.* 20. *M. Voluſius*, ad Div. 16, 12. quaeſtor.

Vopiſcus, *Julius Caeſar*, Phil. 11, 5.

Upis, N. D. 3, 23. pater Dianae cujusdam.
Urius Jupiter, vid. *Jupiter.*
Vulcanus, N. D. 1, 30. Alcamenis, Athenis claudus, 3, 21. Nili filius, 3, 22. Jovis & Junonis filius.
L. Vultejus, Verr. 3, 66.
T. Vulturcius, Catil. 3, 2. ſociusCatilinae.

X.

Xanthippe, Tuſc. 3, 15. Socratis uxor.
Xanthippus, Offic. 3, 26. Lacedaemonius.
Xeno, Att. 5, 10. Epicureus. *Xeno*, Apollonidienſis, Att. 5, 13. *Xeno*, Menenus, Verr. 3, 22. Centuripinus. *Xeno*, Att. 13, 37.
Xenocles, Brut. 91. Adramytenus, rhetor Aſiaticus.
Xenocrates, Acad. 1, 4. Chalcedonius, Or. 3, 13. Academiae nomen obtinuit, Off. 1, 30. ſeveriſſimus philoſophorum. Att. 1, 16. Tuſc. 5, 32. Alexandri dona magna contemnit, N. D. 1, 13. ſcripſit de natura Deorum, Acad. 4, 46. multos libros ſcripſit de ratione loquendi, Tuſc. 1, 10. quid de animo ſenſerit, Acad. 1, 4.
Xenomenes, ad Div. 16, 5.
Xenophanes, Colophonius, Acad. 4, 42. princeps Megaricorum. *ibid.* 4, 23. negat ſciri aliquid poſſe, ibid. 39. Lunam habitari dicit, N. D. 1, 11.

Xenophon, Socraticus, Orat. 3, 34. ad Div. 5, 12. ejus libellus. N. D. 1, 12. inconſtans in ſententia de Deo, Tuſc. 2, 26. Div. 1, 53. ad Q. Fr. 1, 8. Cyrum non ad fidem hiſtoriae ſcripſit. ejus Cyropaediam Africanus minor non ponebat de manibus, Div. 1, 25.

Z.

Zaleucus, Leg. 1, 22. legislator Locrenſium. Att. 6, 1. Leg. 2, 6.

Zeno, *Citticus*, Acad. 1, 10. 11, 12. auditor Polemonis, ad. Div. 9, 22. Mur. 29. ejus philoſophia ridetur, Fin. 3, 2. non tam rerum inventor, quam verborum novorum, cf. Tuſc. 2, 12. Div. 1, 3. Acad. 4, 41. aethera ſummum deum eſſe putat, Tuſc. 1, 9. animum ignem putat, Acad. 1, 12. Tuſc. 5, 6. 7. &c. Off. 3, 8. Acad. 4, 24. N. D. 1, 14. ejus ſententia de Diis, Div. 2, 8 ejus ſententia de ſomno, *Ejus quoque mentio fit* Tuſc. 3, 7. de Fat. 4. *& multis aliis locis*. *Zeno, Eleates*, Tuſc. 2, 21. 22. Nat. D. 3, 33. Eleae a tyranno necatur. *Zeno, Epicureus*, Fin 1, 5. Ciceronis & Attici praeceptor, Nat. D. 1, 21. Epicureorum coryphaeus. cf. Tuſc. 3, 17.

Zethus, de Or. 2, 27. *Jovis & Anthiopae filius*. *Zethus*, ad Div. 9, 15. libertus.

Zeuxis, *Blaudenius*, ad Q. Fr. 1, 2. 2. *Zeuxis, Heracleotes*, Inv. 2, 1. pictor.

Zopyrus, Tuſc 4, 37. Phyſognomon, Fat, 5.

Zoſippus, Verr. 4, 42. Tyndaritanus nobilis.

165812

Bapst Library
Boston College
Chestnut Hill, Mass. 02167

BOSTON COLLEGE
3 9031 033 73236 3